

TEISIPÄEV, 19 JAANUAR 2010

ISTUNGI JUHATAJA: Miguel Angel MARTÍNEZ MARTÍNEZ

asepresident

1. Osaistungjärgu avamine

(Istung algas kell 15.00.)

2. Eelmise istungi protokollu kinnitamine (vt protokoll)

3. Inimõiguste, demokraatia ja õigusriigi põhimõtete rikkumise juhtumite arutamine (esitatud resolutsiooni ettepanekute tutvustamine) (vt protokoll)

4. Hiljutine maavärin Haitil (arutelu)

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja, komisjoni asepresident paruness Ashton avaldus Haiti maavärina kohta.

Me kuulame ära ka volinik De Guchti, kuid esimesena võtab sõna paruness Ashton. Mul on väga hea meel teda tervitada, sest ma olen temaga muudes ametites palju koostööd teinud ja ma soovin talle tema uuel ametikohal kõige paremat.

Catherine Ashton, liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja / komisjoni asepresident. – Austatud juhataja! Täna teid väga lahkete sõnade eest! Austatud parlamendiliikmed! Ma palusin seda arutelu, et anda täiskogule värsket teavet Haiti olukorra kohta pärast seal 12. jaanuaril toimunud kohutavat maavärinat. Tekitatud kahju on laastav ja tohutult suur. Tragöödia on mõjutanud kuni kolme miljonit inimest ning surmaohvrite arv kasvab.

Tegemist on ulatusliku humanitaar- ja poliitilise katastroofiga. Keskendume esmaselt koostööle Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni ja Haiti juhtidega, et leevendada Haiti rahva kannatusi. Me võtame endale pikaajalise kohustuse osaleda Haiti taasülesehituses. Ka paljud Euroopa kodanikud on kaotanud elu ning ligi tuhat inimest on ikka veel leidmata.

EL reageeris kiiresti, jahtimata kohta uudistes, vaid keskendudes täielikult abivajajate abistamisele. Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni nõuandel ei andnud me järele kiusatusele kohe Haitile lennata. See oleks vaid juhtinud tähelepanu ja napid vahendid päästetöödelt kõrvale. Loomulikult sõidame me Haitile niipea, kui see on sobilik ning mul on kokkulepe volinik De Guchtiga, et ta sõidab sellel nädalal Haitile, et anda edasi ELi kaastundeavaldused ja rõhutada meie rahvale pühendumist. Ta kasutab ka võimalust vaadata üle meie senised jõupingutused abi osutamisel ja arutada Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni ja meie kohapealsete inimestega lähinädalate ja -kuude kõige pakilisemaid vajadusi.

Vahepeal jätkame maksimaalsete jõupingutustega kõigis valdkondades: humanitaar-, poliitilised ja julgeolekuküsimused. Viimastel päevadel olen olnud pidevas kontaktis riigisekretär Clintoniga, Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni juhtidega, ELi välisministritega ja Kanadaga, kes juhib rühmitust „Haiti sõbrad”: kõike seda selleks, et tagada tõhus ja koordineeritud rahvusvaheline reageerimine. Sel nädalal lähen ma Ameerika Ühendriikidesse, et jätkata New Yorgis selle ja muude teemade arutamist Ameerika Ühendriikide administratsiooni, ÜRO peasekretäri ja teistega.

ÜRO on palunud kiiret finantsabi (575 miljonit USA dollarit) ning logistilist abi humanitaarabi kohaletoometamiseks. Eile palus Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretär ka tugevdada ÜRO rahutagamissiooni politsei- ja sõjaliste jõududega.

Selleks et kiirendada ja koordineerida meie reageeringut, palusin ma eesistujariik Hispaanial eile kokku kutsuda välisasjade nõukogu erakorraline istung. Esimest korda Lissaboni lepingu jõustumisest ühendame me minu üldise juhtimise all terviklikult komisjoni ja nõukogu ning liikmesriikide jõupingutused. See on murranguline.

Eilne nõukogu kohtumine oli produktiivne. Kõik olid ühel meelel, et vaja on kiiresti reageerida ja tihedat koordineerimist Ühinenud Rahvaste Organisatsiooniga. Finantsabi osas jõudis nõukogu järgmistele järeldustele. Nõukogu tervitas komisjoni eelkohustust anda kohe lisaks liikmesriikide eelnevalt lubatud 92 miljonile eurole humanitaarabiks 30 miljonit eurot.

Tervitati komisjoni võetud eelkohustust anda varaseks mittehumanitaarabiks 100 miljonit eurot, näiteks taastamiseks ja ülesehituseks, ning võeti teadmiseks komisjoni eelkava, et 200 miljonit eurot eraldatakse pikaajaliseks taasülesehituseks.

Nõukogu kutsus üles pidama Haitil rahvusvahelist konverentsi hiljem, kui katastroofijärgsed vajadused on täielikult hinnatud.

Kokkuvõttes, lühikese ajaga on pakutud palju abi. Abi suunatakse ka Dominikaani Vabariigile. Hetkel ei ole küsimus mitte niivõrd raha leidmises, kui abi kohaletoimetamises inimestele, kes seda vajavad. Me peame tagama, et seda kasutatakse sihipäraselt poliitiliseks ja füüsiliseks taasülesehitamiseks. Pärast ÜRO peasekretäri esitatud palvet transpordi ja lisapolitsei jõududega abistamiseks, palus nõukogu mul kindlaks teha, kui suures osas ELi liikmesriigid panustavad, ning esitada ettepanekud tegevuse mobiliseerimiseks. Ma töotan sellega praegu.

Me kutsusime kohe pärast nõukogu istungit kokku poliitika- ja julgeolekukomitee koosoleku. Praegu on olemas esialgsed andmed liikmesriikide panuste kohta, sealhulgas Euroopa sandarmeeriajõu võimalik panus. Lähipäeval jätkub töö nõukogu ettevalmistavates gruppides, et tagada kiire, sihipärane reageerimine.

Välisasjade nõukogu saab järgmisel esmaspäeval uuesti kokku. Teeme kokkuvõtte Haitil toimunud ning arutame edasist tegevust.

See on ELi välispoliitika tõeline proovikivi Lissaboni lepingu järgses uues maailmas. Haiti inimesed – ja meie enda inimesed – ootavad kiiret, tõhusat ja koordineeritud reaktsiooni.

Minu arust oleme me sellega hakkama saanud.

Ma ootan parlamendiga koostööd selles küsimuses ning mul on hea meel täna siin olla ja jagada teile teavet ning kuulda teie seisukohti.

Karel De Gucht, komisjoni liige. – Austatud juhataja! Lubage mul alustada sellest, kui enneolematu katastroofiga meil tegemist on, nii humanitaaraspektist kui ka selle poolest, mis mõju see avaldab riigile tervikuna.

Haiti on üks vaesemaid riike maailmas. See riik on olnud pidevalt raskes olukorras ja nüüd on selle olemasolevad põhifunktsioonid ja suutlikkus väga tõsiselt häiritud. Ka hoop rahvusvahelisele üldsusele on olnud ränk. Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni ja valitsusväliste organisatsioonide ning meie komisjoni töötajad on siiani kadunud ja see selgitab, miks on kohapeal abi korraldamine raskendatud. Inimesed peavad aru saama, et selle põhjus ei ole mitte ebakompetentsus, vaid abiandjad on ise sattunud löögi alla. Päästmistööd ei kulge nii kiiresti, kui me soovime, kuigi olukord paraneb tund-tunnilt.

Teiste sõnadega, küsimus pole ainult inimeste päästmises. Tegelikult peame me päästma riigi kui sellise. Sellepärast kutsus kõrge esindaja Cathy Ashton kokku nõukogu erakorralise istungi, millest oli probleemidele lahenduste otsimisel palju abi. Lubage mul väga lühidalt keskenduda neljale peamisele probleemile.

Esiteks tuleb loomulikult rahuldada humanitaarvajadused. Need on meeletud ja seotud peamiselt vigastatutele esmaabi andmise, vee ja heitvee käitlemise – kuna on koolerapuhangu oht –, toidu ja peavaru leidmisega. Kõige rohkem on puudu kirurgidest, esimese etapi arstiabist ja ravimitest, veepuhastusvahenditest, toiduabist, ajutisest peavarjust ning logistilisest toetusest. Piisavalt on otsimis- ja päästemeeskondi.

Korraldusliku kooskõlastamistegevuse prioriteetideks on hinnata vajadusi, saada üksikasjalik ülevaade vajadustest ning korraldada transpordilogistika. Nende küsimustega tegeletakse ka ELi institutsioonide raamistikus.

Lõpetuseks, me peame korraldama rahvusvaheliste päästetööde koordineerimist. Sellistes tingimustes on see alati väga keeruline. Ma rõhutan, et vaid mõni tund pärast maavärinat saadeti kohale Euroopa Ühenduse humanitaarabi peadirektoraadi ning järelvalve- ja teabekeskuse meeskonnad. Nad töötavad seal siiani, aidates hinnata vajadusi ja koordineerida abi. Me töötame koos ÜRO humanitaarabi koordineerimise bürooga (OCHA) ning oleme pidevas kontaktis ÜRO humanitaarabi koordinaatori John Holmesiga.

Teiseks on vaja üles ehitada või taastada riigi toimimisvõime. See on väga tähtis. Riik peab uuesti toimima hakkama ja mitte ainult füüsiliselt – enamik ehitisi on kokku kukkunud –, vaid ka paljud kõrged ametnikud on kadunud ning riigi struktuurid tõsiselt häiritud.

Nõukogu tervitab asjaolu, et saadame kiiresti välja ELi asjatundjatest koosneva meeskonna, kelle konkreetseks ülesandeks on hinnata Haiti riigi ja tsiviilhalduse olulisemaid vajadusi, et osutada tehnilist abi. Loomulikult oleks meie kohalik diplomaatiline ja koordineeriv personal selleks ülesandeks sobivam, kuid nad on ülekoormatud. See omandab lähipäevadel üha suurema tähtsuse. Euroopa Liit ja Euroopa Komisjon koos nõukoguga võiksid mängida juhtivat rolli riigiasutuste füüsilises taastamises ja personali osas.

Kolmandaks on loomulikult riigi taasülesehitamise plaan, milles me peame nägema kaugemale kiirete päästetööde etapist. Mõne nädala pärast on sinna saadetud hädaabimeeskonnad ja -vahendid Haitilt lahkunud ning, kui me ei jätka abi ja toetuse andmist, on olemas teise laine katastroofi oht, nagu selliste katastroofide puhul tüüpiline.

Peame viivitamata koostama ulatuslikud, kooskõlastatud keskmise kestusega ja pikaajalised ELi ühised hädaolukorra reageerimiskavad. Meie teenistused tegelevad sellega. Need tuleb kavandada nii, et oleks tagatud nõuetekohane tööjaotus ELi institutsioonide ja liimesriikide vahel ning ühtne lähenemine hädaabile, taastustöödele ja arengule koos katkematu üleminekuga hädaabilt hädaolukorrajärgsetele meetmetele.

Me oleme liikmesriike kutsunud üles täielikult osalema nendes jõupingutustes ning viima ellu kõik meie võetud koordineerimise ja abi tõhususega seotud kohustused. Praegu pannakse meie pühendumus proovile ja kui me tahame edu saavutada, siis peab see olema tugev.

Lõpetuseks finantsreageeringust. Nagu kõrge esindaja juba mainis, teeb põhipanuse Euroopa Komisjon, kõigepealt humanitaarabina 30 miljonit eurot, millest suurim osa – 22 miljonit eurot kui olla täpne – on täienduseks meie juba olemasolevatele humanitaarkohustustele Haitil. Esmane taastusabi – mis ei ole humanitaarabi ning see, mida ma äsja rääkisin riigiasutuste kohta koondub loomulikult siia alla – summas 100 miljonit eurot, millest 50% on ümbersuunatud ja 50% täiendavad vahendid; lisaks pikema perioodi taasülesehitusabi, mille esialgne summa on 200 miljonit eurot.

Seejärel peame kindlaks tegema, mis olukorras me oleme. Hetkel räägitakse summadest, mis ulatuvad 10 miljardi USA dollarini. Mulle tundub see summa olevat suur ning igal juhul ei ole sellele komisjoni eelarvest võimalik samaga vastata. Me peame rahastajate konverentsil ja koos liikmesriikidega otsustama, kuidas täpselt saame hiljem panustada suuremaid summasid. See on siis ELi-ülene pakett, mis on ette valmistatud lisaks liikmesriikide juba tehtud ja tehtavatele annetustele.

Nagu kõrge esindaja ütles, sõidan ma homme hommikul kohale, Haitile ja ka Dominikaani Vabariiki, et arutada olukorda võimudega, sealhulgas riigiasutuste taastamist. Kohal viibivad president ja suuremad valitsusvälised organisatsioonid. Küllastan ka Dominikaani Vabariiki. Kuna tegemist on naabriga, siis on oluline kohtuda ka selle riigi võimudega. Juba on võimalik ette näha, et olukord piiril võib pingestuda, nii et ma kohtun ka Dominikaani ametivõimudega.

Hetkel on see kõik, mida ma saan öelda. Esmaspäeva pärastlõunal, kui ma olen tagasi, esitan aruande arengukomisjonile.

Gay Mitchell, fraktsiooni PPE nimel. – Austatud juhataja! Ma olen kindel, et kõik siin saalis soovivad meeles pidada kadunud ÜRO ja ELi töötajaid ning kõiki, kes praegu on Haitil kadunud või vaevlevad kannatustes.

Samuti on mul hea meel, et volinik De Gucht läheb kohapeale ning et ta kavatseb anda esmaspäeval pärast naasmist arengukomisjonile ülevaate. See on väga tervitav. Tema enda sõnu kasutades, katastroofi mõju on enneolematu, ja ma arvan, et sellise riigi kohta on see õigesti öeldud ning sellepärast arvan ma – ja mainin seda vaid möödaminnes –, et Euroopa Liidu kohalolek peaks olema nähtavam.

Nüüd, kui meil on kõrge esindaja, kes on komisjoni asepresident, peab see isik olema sellistel puhkudel nähtavam.

Euroopa Liit on maailma suurim abidoonor, kes annetab 60% abist, ning tõenäoliselt oleme ka suurim humanitaarabi doonor. Ent samal ajal kui kõikjal on näha USA haiglalaevu, siis ELi osas näeme vaid Belgiast, Iirimaa ja Suurbritanniast või mujalt liikmesriikidest saabuaid. ELi kohalolek peaks olema nähtav. Miks mitte saata lahingurühmi? Miks mitte rotatsiooni alusel luua mõned alalised töörühmad, kes oleksid valmis selliste sündmuste toimumisel kohale sõitma?

Lõpetuseks tahan öelda seda, et Haitil juhtunu põhjuseks on vaesus ning seda, et ärgem unustagem Haitit, kui see tragöödia on kord leevendust saanud ja ei ole enam radaril! On aeg leida lõplik lahendus Haitis valitsevale vaesusele.

Linda McAvan, *fraktsiooni S&D nimel*. – Austatud juhataja! Meie mõtted on praegu Haiti rahvaga nende tragöödias ja ma olen kindel, et kõik parlamendiliikmed soovivad avaldada Haiti rahvale kaastunnet. Tegemist on tragöödiaga, kuid nagu Gay Mitchell ütles, tegemist on tragöödiaga riigis, kus 75% inimestest juba elab allpool vaesuspiiri. Me tõesti peame sellega arvestame, kui arutame Haiti tulevikku.

Avalikkus on suurepäraselt reageerinud Haiti abistamise algatustele. Üksnes Ühendriikides koguti finantskriisi olukorras inimestelt vaid mõne päevaga 30 miljonit Inglise naela, nii et me teame, et avalikkus toetab meid meie jõupingutustes leida Haiti jaoks vahendeid.

Kõrge esindaja, ma tahan teid tänada töö eest, mida olete teinud, et tagada ELi kiire reageering sündmusele! Tsunami ajal õppisime, et hea koordineerimine on sama tähtis kui summad, mida me tegelikult eraldame. Ei ole tähtis, kelle lipu all abi saabub, tähtis on, et abi jõuaks koostöös ÜROga kohale.

Pikemas perspektiivis rääkides, mul on hea meel, et Haitil korraldatakse rahvusvaheline konverents. Ma arvan, et me peame arutama kogu Haitiga seotud probleemistikku, riigi võla jääki, ning ma loodan, et rahvusvahelise konverentsi päevakorras on Haiti võlaprobleem. Haiti võlgneb rahvusvahelistele võlausaldajatele 890 miljonit USA dollarit, suure osa sellest IMFile. IMF on andnud Haitile 100 miljoni USA dollari suuruse laenu. Kas selle saaks ümber vormistada annetuseks? Ei ole mõtet seda riiki suruda vaesusesse veel järgmiseks sajaks aastaks. Niisiis ma loodan, et te lisate selle IMFi istungi päevakorda.

Samuti loodan, et me käsitleme muid probleeme ning ma nõustun, et piiriküsimus Dominikaani Vabariigiga on täpselt sama tähtis. Niisiis ma tänan teid veel kord teie pingutuste eest ning ma loodan, et täiskogu töötab kõvasti selle nimel, et tagada koordineeritud tulemus.

Liam Aylward, *fraktsiooni ALDE nimel*. – Austatud juhataja! Kas tohib alustada sellest, et soovin kõrgele esindajale paruness Ashtonile edu kõigis väljakutsetes, millega tal oma ametiaja jooksul tuleb silmitsi seista. Paruness teab väga hästi, ja seda on kinnitanud ka Ühinenud Rahvaste Organisatsioon, et olukord Haitil on viimaste aastaste kohutavaim humanitaarkatastroof ning kadunute, ohvrite ja hukkunute arv aina suureneb.

Selle tragöödia kulu inimestele ei ole mõõdetav. Samal ajal, kui hädaabi on hakanud saabuma, oleme me kõik teadlikud abitöötajate suurtest probleemidest abi toimetamisel neile, kes seda kõige enam vajavad.

Kohalasuvad valitsusvälised organisatsioonid on kindlaks teinud süvenevaid julgeoleku, logistika ja bürokraatiaga seotud probleeme, mis takistavad abi osutamist ning muudavad niigi kohutava olukorra hullemaks. Need on probleemid, mis haitlaste jaoks kallutavad kaalukaussi elu ja surma vahel.

Selles närvekulutavas töös kannatuste ja kaose leevendamiseks on vaja selget juhtimisrolli ja koordineeritud abi. Valitsusvälised organisatsioonid, valitsusasutused, rahvusvahelised organisatsioonid ja kohalikud ametivõimud peavad tegema koostööd, et osutada mitmetapelist erakorralist abi neile, kes seda vajavad.

On selge, et Haiti vajab viivitamata ulatuslikku rahvusvahelist toetust. Euroopa kodanike reaktsioon ning nende ületamatu heldus ja solidaarsus on olnud suurepärase. Eile teatati rohkem kui 420 miljoni euro suurusest Euroopa Liidu humanitaarabist Haitile ning see annab eeskuju juhtimisest ja pühendumusest, kuid abi tuleb ka koordineeritult ja tõhusalt kohale toimetada.

Euroopa Liit on kinnitanud oma eesmärgi koondada ja tugevdada ülemaailmset abiprojekti. Ma loodan, et teie, Cathrine Ashton ja volinik De Gucht, teete tõsist tööd selle eesmärgi nimel oma sellenädalastel külaskäikudel Ameerika Ühendriikidesse, Haitile ja mujale.

Lääne poolkera kõige vaesema riigi pikaajaline arendamine peab saama prioriteediks. 200 miljoni euro eraldamine Euroopa Liidu abina Haiti pikaajaliseks taasülesehitamiseks on hea algus, kuid kui kaamerad on lahkunud ja maailma tähelepanu koondub mujale, peab Euroopa Liit globaalse liidrina jätkama oma tööd ja täitma oma kohustused.

Eva Joly, *fraktsiooni Verts/ALE nimel*. – (FR) Austatud juhataja, kõrge esindaja, volinik, kallid kolleegid! Haitile osaks langenud uus humanitaarkriis on arvatavasti kõigist varasemaist rängim, nii et ma isegi kahtlen, kas üldse on võimalik leida õigeid sõnu, kuidas rääkida ohvritest, suhelda ellujäänutega ning aidata peresid, et kinnitada neile, kui väga me jagame nende valu ja et me teame oma vastutust.

Ükskõik kui kohutav see ka oli, ei saa kahjude ulatust ainult maavärina arvele panna. Kahjude suuruse põhjuseks on ka krooniline vaesus, mille all Haiti on palju aastaid kannatanud. Siiani ei ole rahvusvaheline üldsus suutnud Haitil midagi muuta. Hullempi veel, rahvusvahelised institutsioonid, Euroopa ja selle partnerid on Haitis kasutanud vale poliitikat ja me oleme nõrgestanud sealset sotsiaalset struktuuri, majandust ja institutsioone.

1970ndatel aastatel oli Haiti toiduainetega varustamise osas peaaegu isemajandav. See suutis toota 90% oma põllumajandusvajadustest. Täna impordib Haiti rohkem kui poole vajaminevast toidust. Kindlasti on see kahjustanud kohalikku tootmist. Enne maavärinat oli Haiti ilma ressursideta, sest see oli jäetud ilma ressursidest, millele riigil õigus oli.

Seetõttu peame me Haitile kõigepealt tagama võimalikult suure toetuse, et hädaolukordadega toime tulla. Sellest vaatevinklist ei saa me muud teha kui kurvastada, et rahvusvahelise abi kättetoimetamine on olnud väga keeruline. Tulevikus peame me oma tegevuskorda parandama. Kuid eelkõige peame me teadma, et pikaajaline arenguabi ei ole tõhus, kui kehtestame oma prioriteedid, ehkki kohapeal olivad kinnitavad kõik meile, et me oleme valel teel. Me peame oma meetodeid kahtluse alla seadma ning tulemuste saavutamiseks on vaja suurendada pikaajaliseks arengupoliitikaks ettenähtud vahendeid. Euroopa Liit ja liikmesriigid on mõlemad teatanud Haitile antava abi suuruse. Me räägime 1 30 miljonist eurost lühikeses perspektiivis ning 200 miljonist eurost pikaajalisteks vajadusteks.

Ma võrdleksin neid summasid teiste summadega, 1 55 miljardi USA dollariga, mida City ja Wall Streeti pangad on valmis maksma mõnele tuhandele inimesele, kes nende pankades töötavad. See tõstatab küsimuse arengumudelist, mida me tahame globaalsel tasandil edendada.

Kiire humanitaarabi on vajalik, kuid ainult sellest ei piisa. Mitte mingil juhul ei tohi see arenguabi asendada, ning arenguabi saajad peavad mõistma, et abi on midagi, mis saabub ülevalt ja mille üle neil puudub kontroll. Suurtes raskustes riikide abistamisel on kõigepealt vaja neid jätkuvalt kohelda austusega, võimaldada neil oma vahenditega hakkama saada. Me peame tühistama Haiti võla ja me peame sellele riigile tasuma oma võla.

Austatud juhataja, kõrge esindaja, volinik, head kolleegid! Meie kohus Haiti ohvrite ees on aidata neil üles ehitada riik, mida laastati juba enne seda, kui looduskatastroof sealse olukorra täielikuks hävinguks pööras.

(Aplaus)

Nirj Deva, *fraktsiooni ECR nimel*. – Austatud juhataja! Meie südamed ja mõtted on Haiti inimestega sellel kannatuste ajal. Avaldan kiitust paruness Ashtonile ja Karel De Guchtile selle eest, mis nende sõnade kohaselt on juba tehtud ja mida tehakse. Ei ole kahtlustki, et vahendid leitakse. Ma olin kohal, kui tsunami ründas kõigepealt Sri Lankat ja seejärel Indoneesiat. Olen olnud tunnistajaks maavärinatele Türgis. Olen näinud, mis juhtus Hiinas. Iga kord kui sellised sündmused toimuvad, ei ole puudus mitte veepuhastustablettidest, telkidest või joogiveest, vaid infrastruktuuridest. Me räägime, et infrastruktuurid on hävinenud. Loomulikult on nad hävinenud. Meil on vaja väga kiiresti tagada hädaabiinfrastruktuur.

Kuidas seda teha? Võib-olla kasutada lennukikandjat? See on varustatud elektri, tuumajõu, generaatoritega vee puhastamiseks ning helikopteritega. Kas me ei võiks kasutusele võtta ülemaailmse päästeoperatsiooni, mille saaks käivitada hetkega, mille abiga oleks võimalik püstitada ajutisi sadamaid, varjupaiku ning asendada hävinenud infrastruktuure? Me peame leidma värske lähenemise, kuidas viivitamata asuda inimeste päästmisele.

Patrick Le Hyaric, *fraktsiooni GUE/NGL nimel*. – (FR) Austatud juhataja, asepresident, kõrge esindaja, volinik! Ma tahaksin korrata, kui sügavat masendust tekitab meis see, mida Haiti rahvas, Haiti lapsed peavad kannatama.

Juba seitsmendat päeva peavad nad elama, üritama ellu jääda täielikus põrgus. Kogu maailmas üles näidatud solidaarsus soojendab südant, kuid seda peab koondama ja paremini koordineerima, et aidata Haiti inimesi, kes on janus, näljas, jäänud ilma oma kodudest ja ei saa kõige elementaarsematki arstiabi. Me anname au naistele ja meestele, kes on sündmuste keerises.

Euroopa Liit on otsustanud eraldada esialgseid vahendeid. Kuid me ei tohi sellega piirduda. Euroopa Liidu abi tuleb tuntuvalt suurendada ning globaalne pangasüsteem kaasata. Kiiremas korras tuleb Haiti rahvale lähetada Euroopa toidu ülejääk.

Olgem ausad! Meie kontinent on Haitile võlgu ja meie kohus on heastada need aastad, mil me seal domineerisime ja rüüistasime. See on meile õppetunniks, kuidas seda saart, Kariibi mere pärlit on kontrollinud rahvusvahelised finantsasutused, kes on seda lämmatanud kohutavate võlgadega veelgi kohutavamate intressidega.

Meie parlament peaks teada andma, et pooldab kogu selle võla kohest ja tingimusteta tühistamist. Meie fraktsioon sooviks, et peagi Montrealis toimuval konverentsil tehtaks ettevalmistusi rahvusvahelise konverentsi kokkukutsumiseks, et arutada koos haitlastega Haiti taastamist, taasülesehitamist ja jätkusuutlikku arengut.

Taasülesehitamine peab toimuma Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni egiidi all, et Haiti rahvas saaks taastada oma majandusliku ja poliitilise suveräänsuse. Haitist ei tohi saada auhind ülemvõimu pärast võitlevatele suurriikidele. Seega, kuigi me kiidame Ameerika Ühendriikide toetust, peame jääma valvele ning mitte lubama Põhja-Ameerika liidritel kasutada seda kohutavat katastroofi ettekäändena saar okupeerida, seda valitseda ja sinna militaarbaase rajada.

Euroopa peab eeskju andma. Meil peab olema vaid üks eesmärk, vaid üks mure: Haiti rahvas, Haiti lapsed.

Fiorello Provera, *fraktsiooni EFD nimel*. – (IT) Austatud juhataja, kallid kolleegid! Ma tahaksin väljendada oma sügavaimat solidaarsust nendega, keda see loodusõnnetus on tabanud.

Sellistes olukordades, kui ehitised ja infrastruktuurid hävivad massiliselt ning tuhandeid inimesi sureb, on peaaegu võimatu abi tõhusalt kohale toimetada, kui ei ole minimaalsetki avalikku korda ja julgeolekut. Igasugune abiandmine on keeruline, kui puudub tihe koordineerimine vajalike esemete kokkukogumiseks ning korrapäraseks jaotamiseks.

On hädavajalik mõista, mida vajatakse, kes vajab ja millal vajab.

Teine asi, mille üle järele mõelda, on see, et liiga sageli on riikide ja eraisikutest abistajate heldust alt veetud ning tohtud summad ei ole jõudnud nendeni, kes tegelikult abi vajavad. Sellepärast on vaja ranget kontrollisüsteemi, et hoida ära rahade raiskamist või varastamist, eriti raskes olukorras riikides, kus korruptsiooni tase on kõrge ja valitsemistava nõrk. Euroopa peaks oma tõhusust demonstreerima. Ma loodan, et see osutub edukaks!

Nick Griffin (NI). – Austatud juhataja! Haitit tabanud õudus on šokeeriv. Inimlik on kaasa tunda sealse looduskatastroofi süütutele ohvritele.

Meie kõik siin oleme hästi tasustatud ja saame endale annetamist lubada. Ma loovutan oma tänase päeva kohalviibimise hüvitise, kui kõik Briti parlamendisaadikud seda sama teevad. Kuid meie valijad ei saa seda endale lubada, arvestades nende maksukoormust.

Globalism on hävitanud meie tööstuse. Pangad on hävitanud meie majanduse. ELi bürokraatia kägistab meie ettevõtjaid ning süsinikumaksu pettusega surutakse miljoneid surmavasse kütusevaesusesse.

Surmade koguarv Haitil šokeerib, kuid sellel talvel sureb ainuüksi Suurbritannias enneaegselt rohkem kui 50 000 pensionäri külma ja küttekulude suuruse tõttu.

Kogu Euroopas sureb kokku sadu tuhandeid, kuid kuna see tõde on häbiks poliitilisele eliidile ja kuna see tõstab esile ebamugava tõe globaalse jahenemise kohta, siis maetakse see skandaal ilma kärata, nagu maetakse meie seast lahkunud eakad inimesed.

Sajad tuhanded meie inimesed surevad valitsuse tegematajätmist ja ELi külmamaksude tõttu, kuid ikkagi te käite peale, et on vaja teiste inimeste raha raisata õnnetusele, mis juhtus kellegi teise tagahoovis. See ei ole kaastunne: see on närune silmakirjalikkus.

Ma tean, et siin suhtutakse ebalevalt meie kristlikusse pärandisse, kuid meie piiblis, nagu alati, paljastatakse igavene tõde, mida enamus teist pigem eiraks – Timoteuse esimene raamat 5:8: „kui aga keegi omaste ja kõige lähedasemate eest ei hoolitse, siis see on salanud ära usu ja on halvem kui uskmatu”.

Michèle Striffler (PPE). – (FR) Austatud juhataja, kõrge esindaja! Nagu siin enne öeldi oli katastroof maavärina tugevuse tõttu äärmiselt ulatuslik, kahtlemata on tegemist ühe kõige rängema maavärinaga ajaloos, ja seega kardame me, et hukkunute arv on hirmuäratavalt suur.

Sellegipoolest on mul hea meel Euroopa Komisjoni ja liikmesriikide kiire reageerimise üle ning nende võetud kohustuse üle eraldada Haitile erakorralise humanitaarabina ja riigi taasülesehitamiseks ulatuslik, 429 miljoni

euro suurune abipakett. Kuid on kahetsusväärne, et eurooplased on tegutsenud koordineerimatult ning et Euroopa Liidu tegevus ei ole olnud piisavalt nähtav, mis on teravas kontrastis USA masinavärgi tõhususega ning sunnib meid unustama, et Euroopa Liit on maailma kõige suurem humanitaar- ja arenguabi andja.

Euroopa Komisjon on aktiveerinud ka ühenduse kodanikukaitse mehhanismi, mille abil koordineeritakse liikmesriikide abipakkumisi ning mis praegu on meie kriisireageerimissüsteemi keskmes. Viimase aja sündmused on kinnitanud vajadust parandada kriisidele reageerimist Euroopa Liidus. Hädavajalik on asutada tegelik organisatsioon, millel on kodanikukaitse pädevused, mistõttu ma tuletan teile meelde 2006. aastast pärinevat Barnier' ettepanekut luua Euroopa kodanikukaitsejõud; see on valmis ja ootab vaid elluviimist.

Enamgi veel, Euroopa Ülemkogu eesistuja Herman Van Rompuy rääkis täna kiire reageerimisjõu poolt. Vaid mõne päevaga on Ameerika Ühendriigid haaranud pääste- ja koordineerimisküsimustes domineeriva rolli. On hädavajalik meelde tuletada Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni humanitaarabi koordineerimise büroo (OCHA), kes on koordineerimisalase töö läbiviimiseks kõige paremal positsioonil, keskset ja globaalset rolli.

Ärge arvake ekslikult, et asi on lippudega vehkimises. Hea korraldus hoiab kokku aega ja raha ning ma arvan, et Euroopa kodanikel on õigus teada, millega Euroopa Liit tegeleb.

Patrice Tirolien (S&D). – (FR) Austatud juhataja! Kas Haiti on mõistetud kannatama ebaõnne?

Alates tema iseseisvumisest on loodusõnnetused andnud teed poliitilistele katastroofidele ning nüüd seisame silmitsi ajalooliste mõõtmega tragöödiaga. Inimesi on hukkunud, viga saanud, loendamatud hooned on hävinud ning riigi poliitilised ja koostööstruktuurid on põrnu varisenud.

Me peame saatusest tugevamad olema. Euroopa Liit peab osalema selles kaheosalises töös: erakorraline abi ja taasülesehitamine. Meil on see võlg Haiti ees, kuna oleme Haitiga seotud, eelkõige ajalooliselt: endise kolooniana oli Haiti neist kõige rikkam; teiseks diplomaatia kaudu: Cotonou lepinguga sai saarest privilegieritud partner; ja lõpuks geograafiliselt, kuna Haiti on tänu äärepoolseimatele piirkondadele meie naaber.

Lisaks on Haiti kriis teie, paruness Ashton, juhitava uue Euroopa välisteenistuse esimene proovikivi. See on siiani olnud otsustav. See katastroof tõstab esiplaanile ka väljakutsed ja selle, kuidas me peame seda struktuuri parandama, sest jättes meie mandril üles näidatud solidaarsuse kõrvale, tekitab USA reaktsioon kahtlusi meie mobiliseerimissuutlikkuse kohta.

Seetõttu ei tohi Euroopa koordineerimise poolt tehtud märkimisväärsed pingutused ega liikmesriikide annetused varjata Euroopa sandarmeeriajõu paigutamist puudutavate kõneluste keerukust. Kuigi on oluline, et Euroopa Liidu kulutusi juhiks ÜRO, viivad need raskused järelduseni, et Euroopa Liit peab ise looma sõltumatu tervikliku struktuuri, millel on vahendid, et lahendada nii keerulist küsimust kui humanitaarabi.

Lõpetuseks, taasülesehitustöö etapp on tohutu väljakutse. Ülesannete lõppu ei ole näha: poliitika, haldus, majandus, sotsiaalsfäär ja keskkond. Arvatavasti elame me praegu Haiti uue ajastu aastal 0. Euroopa jaoks, kes peab end kehtestama nähtava liidrina, on see suur poliitiline väljakutse.

Charles Goerens (ALDE). – (FR) Austatud juhataja, kallid kolleegid! Igal õhtul tuletatakse meile kella kaheksastes uudistes meelde sõnul kirjeldamatuid kannatusi Haitil.

Sellele kannatusele suudab ulatuselt vist vastata ainult seda ümbritsev kogu maailma kaastunne. See kaastunne on kindlasti spontaanne ja siiras, kuid see ei jää kauaks püsima. Kahe nädala pärast, kui meedia keskendub muudele sündmustele, saabub tõhetk. Kui keegi taktikeppi üles ei korja, siis on oht, et haitilased avastavad, et nad on jälle üksi, saatuse hooleks jäetud.

Riigis, kus on vaja teha kõike, alates taastamisest ja taasülesehitusest, on tähtis tegutseda nii, et erinev sündmuste kulg viib tõelise arenguni. Mis puutub Euroopa Liitu, siis on tal selles valdkonnas väga suur vahendite valik ja märkimisväärsed kogemused. Sellepärast kujutavad meelelt vaese Haiti ühiskonna ees seisvad väljakutsed ka Euroopa Liidu jaoks tõhetke.

Me peame lähipäevadel ja -kuudel tegutsema tõhusalt ja otsusekindlalt. See on taastumise seisukohast kõige olulisem pärast seda, kui oleme taastanud julgeoleku ja avaliku korra, mis on hädavajalik, et tegutseda koordineeritult riigis, kus maavärin on tekitanud kahju kõigele, sealhulgas institutsioonilistele struktuuridele.

Seetõttu ma usun, et on tark rõhutada ühte põhiaspekti: Haiti riigi peavad taastama, uuesti üles ehitama haitilased ise. Me räägime nende arengust. Me saame neid aidata partnerluse vaimus. Euroopa peaks seda kinnitama kõnealusel teemal planeeritavatel rahvusvahelistel konverentsidel.

Jah partnerlusele, ei paternalismile ja neokolonismile!

Edvard Kožušník (ECR). – (CS) Kõik meist on kindlasti nõus, et see on üks suurimaid katastroofe, mis selles piirkonnas viimase 200 aasta jooksul on juhtunud. Ja rääkides oma kolleegide nimel Euroopa konservatiivide fraktsioonist ning oma kaasmaalaste tšehhide nimel tahaksin ma väljendada kaastunnet kõigile ohvritele ja kannatanutele. Kuid tragöödiast hoolimata on märke, et isegi pärast Lissaboni lepingu ratifitseerimist tegutseb Euroopa Liit endiselt koordineerimatult ja ei suuda kiiresti tegutseda. Mulle meenutab see pisut nelja peaga draakonit. Meil on president, eesistujariigi peaminister, komisjoni president ja volinikukandidaat. Kallid kolleegid, ma isiklikult olen veendunud, et käesoleval juhtumil peame tunnistama, et Euroopa Liitu tabati ootamatult. Üksikute liikmesriikide kodanikud olid need, keda ei tabatud tukastamiselt, ja nemad on need, kes on päev päeva järel andnud materiaalset ja rahalist abi.

Ilda Figueiredo (GUE/NGL). – (PT) Austatud juhataja! Me ühineme ülejäänud maailmaga ning väljendame oma kaastunnet ja kahetsust seoses tragöödiaga, mis on Haiti rahvale osaks saanud, ning ma soovin olla nendega täielikult solidaarne, kuid me peame esile tõstma teatavaid otsustava tähtsusega küsimusi.

Me peaksime alustama sellest, et mõistame hukka igatühe ja iga riigi, kes soovib sellest katastroofist kasu lõigata ja pöörduda tagasi neokolonialismi. Tundub, et just see suhtumine on tuhandete relvastatud Põhja-Ameerika sõdurite saatmise taga, kuigi enamus Haiti inimestest elab vaesuses, neid ekspuuteerivad endiselt hargmaised korporatsioonid ja nende ellu sekkuvad välisorganid, eelkõige Ameerika Ühendriikidest.

Praegu on aeg kasutada kogu humanitaarabi, koostööd ja toetust taasülesehitustöödeks, mida Haiti inimesed tänu oma väärikusele ja julgusele väärivad. Me peaksime mäletama, et Haiti oli see koht, kus 400 000 aafriklast, kelle eurooplased olid orjastanud ja kellega nad kauplesid, tõusid orjuse vastu üles ning tõid kaasa esimese suure sotsiaalse revolutsiooni Ameerika kontinendil.

Koordineeritud abi kiire saatmine on oluline, kuid seda tehes ei tohiks järele anda neokolonialistlikele kiusatustele.

Roberta Angelilli (PPE). – (IT) Austatud juhataja, kallid kolleegid! Haitil on toimumas tohutu tragöödia, mille põhjustajaks on loodus, kuid ka oma nime mittevääriv riik, riik, mis ei suuda minimaalseski ulatuses katastroofi ja humanitaarhädalukorda juhtida, toimetada abi tsiviilelanikele, kes praegu on langemas südametunnistusest inimeste saagiks.

Punane Rist on andnud hoiatussignaali. Euroopa Liit peab 25. jaanuaril Montrealis toimuval konverentsil rääkima ühel häälel ja nõudma humanitaartegevuse ühtset, koordineeritud juhtimist; vastasel korral tekib kaose oht ning abi läheb raisku, sealhulgas täna komisjoni poolt mainitud väärtuslikud hiigelsummad ning liikmesriikide antav abi.

Paruness Ashton, peame tegema erakorralisi pingutusi laste, eelkõige orbude heaks, kes peavad abi saama eelisjärjekorras, sealhulgas ka psühholoogilist toetust; vastasel juhul langeb nende osaks vaesus ja ekspuuteerimine. Me peaksime ka tagama, et rahvusvaheline kogukond ei oleks valmis vaid lapsendamiskorda lihtsustama. See tähendaks laste väljasaatmise seadustamist ja seda ei ole Haitile vaja.

Itaalia välisminister Frattini oli õigel teel, kui ta tegi ettepaneku ehitada hooneid ja hooldekodusid, et lastel oleks võimalik kasvada väärikalt üles oma kodumaal, ja korraldada neile ajutisi viibimisi välismaal, näiteks puhkamiseks või hariduse omandamiseks. Ma lõpetan küsimusega: kas maailm on valmis vähendama või tühistama Haiti võlga?

Corina Crețu (S&D). – (RO) Kogu maailm näitab hetkel tõepoolest üles solidaarsust ja kaastunnet Haitil toimunud katastroofilise maavärina ohvrite suhtes, millega seoses on jälle esile tõusnud vajadus sellistes olukordades kiiresti ja koordineeritult tegutseda. Kahjude piiramine sõltub nüüd sellest, kui tõhus on sekkumine, ning nagu täna juba mainitud, on rahvusvahelised agentuurid ja organisatsioonid teinud koos ELi humanitaarabi osakonnaga suurepärase tööd ja unustada ei tohi ka liikmesriikide konkreetseid abipakkumisi.

Ma usun, et Euroopa Liidus on vaja luua kiirreageerimisjõud, sest olukord Haitil on näidanud meile, kui vajalik on lisaks ellujäänute abistamisele säilitada avalik kord ning tagada elanike turvalisus. Me oleme hetkel kahtlemata olukorras, kus paljud protesteerivad ja esitavad süüdistusi selle kohta, nagu kavatseksime me humanitaarabi sildi all väidetavalt teostada sõjalise okupatsiooni. Kuid kui ÜRO-l ei ole piisavalt jõudusid või neid vajatakse mujal, peaks Euroopa Liit rohkem sekkuma, eriti kuna teda peetakse kõnealuses piirkonnas väga usaldusväärseks.

Ma usun, et Euroopa Liiduna peame olema valmis ette võtma ulatuslikke taasülesehitustöid Haitil ning samal ajal suurendama selle riigi struktuuride stabiilsust. Väga tähtis on loomulikult näidata üles kaastunnet riigi elanike vastu, kes elavad läbi seda rasket katsumust; muu hulgas tuleb leida konkreetseid lahendused, et lihtsustada katastroofi tagajärjel orvuks jäänud laste adopteerimist ning pakkuda konkreetset abi elanikele, kes on nii rängalt proovile pandud.

Paweł Robert Kowal (ECR). – (PL) Austatud juhataja, proua Ashton! Me kuuleme siin kõnelejaid selle saali eri osadest, kuid kõik nad räägivad ühest asjast, ühel ühisel teemal: Euroopa Liidu reageerimine, poliitiline reageerimine oli ebapiisav ja halvasti koordineeritud. Ma arvan, et me peaksime tänama heategevusorganisatsioone, kes nii spontaanselt ja, nagu ikka, nii vankumatult võtsid kohustuse aidata abivajajaid.

Lisaks peaksime mõtlema sellele, mida oleks saanud paremini teha. Tegelikult on mul Catherine Ashtonile vaid üks küsimus: see on esimene selline olukord teie uues ametis. Missugune on peamine järelalus, mis te selle sündmuse ja vigade, millest me siin räägime, põhjal tegite? Ja mis olulisem: mida on tulevikus võimalik teistmoodi teha? Minu arvates on see kõige olulisem asi, millele me mõtlema peaksime, ja suures osas ongi see meie roll.

Philippe Juvin (PPE). – (FR) Austatud juhataja, Catherine Ashton! Aitab küll! Aitab! Iga katastroofi korral on sama lugu: prantslased saadavad lennuki ja abi, belglased, itaallased, sakslased, kõik teevad sedasama ja alati teevad nad seda üksinda; iga kord on sama lugu. Kohapeal on alati sama tulemus: ei mingit koordineerimist, ohvrite jaoks lastakse mööda võimalusi ning puudub korraldus.

Kuna see lõpeb? Kuna ometi hakkab komisjon tegutsema? Ärge nüüd öelge meile, et see on keeruline, sest on olemas valmis projektid. Vaja on need vaid kasutusele võtta. 2006. aastal tegi Barnier ettepaneku luua Euroopa kodanikukaitsejõud, millesse liikmesriigid panustaksid vabatahtlikkuse alusel ja mille loomiseks ei oleks vaja oodata kõigi 27 riigi hüpoteetilist ühehäälsust nõusolekut. Selleks on vaja koondada riikide olemasolevad kodanikukaitseüksused, õpetada nad ühiselt välja, kasutades ühtseid päästmistehnikaid, ühtseid kommunikatsioonimeetodeid ja ühtset peakorterit.

Catherine Ashton, see on lihtne: tehke seda nendega, kes seda teha tahavad! Ülejäänud ühinevad meiega, kui mõistavad, et see on meie tulevik. Pärast tsunamit võeti kohustusi ning tänaseks pole ikka midagi ära tehtud.

Ma ei pillu sõnu kergelt; komisjoni tegevusetus on kuritahtlik. Catherine Ashton, miks on Euroopa määratud oma vigu kordama? Proua Ashton, mitte keegi ei sea teie head tahet kahtluse alla, kuid kuulutage siin ja täna välja Euroopa koordineerimisjõudude loomine. Parlament tuleb teiega kaasa. Kui vajate toetust, siis oleme siin selleks, et teid aidata. Kuid, taevast halasta, ärge rääkige meile enam koordineerimisest; tehke nii, et koordineerimine toimiks! Ärge jääge ootama järgmist katastroofi!

Michael Cashman (S&D). – Austatud juhataja! Pean ütlema, et on inimesed, kes tegutsevad ja inimesed, kes räägivad. Seega soovin ma õnnitleda nõukogu, komisjoni ja kõrget esindajat selle puhul, mis nad on teinud. Juhtunut ei olnud võimalik ette näha. Meil on tegemist millegagi, mida ei olnud võimalik ette kujutada.

Olen siin istunud ja kuulanud, kuidas kriitikaga kõrge esindaja, liikmesriikide, komisjoni suunas on üritatud lõigata odavat poliitilist profiiti, vihjates, et kuna need on ameeriklased, kes kaevavad inimesi rusude alt välja ja kes päästavad elusid, siis peaksime nende abikäe tagasi lükkama ja ütlema „ei neokolonialismile”, ning et Haitit ennast rünnates muudame me seal kannatavate inimeste elu kuidagimoodi paremaks. Häbi teile!

Kandkem siis hoolt, et koordineerimine toimiks. Jätkem koordineerimine ameeriklaste mureks – kui see päästab elusid, siis see päästab elusid. Unustage poliitiline retoorika.

Õnnitlused nii suure summa eraldamise puhul. Õnnitlused teile, paruness Ashton, et te ei üritanud publikule meeldida ja keeldusite raiskamast õhuruumi, et minna Haitile vaid selleks, et oma kohalolekut näidata. Mida sellega oleks saavutatud? Absoluutselt mitte midagi. Seega, olles päästmist vajavate inimeste nimel vihased, koordineerime ameeriklastega. Anname jalaga ÜRO-le, et ta toimetaks abi kohale, ning loobugem odavast poliitilisest populaarsusest.

(Aplaus)

Róza, Gräfin von Thun Und Hohenstein (PPE). – (PL) Austatud juhataja! Ma tahaksin lisada oma hääle Philippe Juvini omale – humanitaarabi andmist koordineeritakse viletsalt. Ma ei taha rääkida ainult humanitaaribist, vaid sellest, mida nimetatakse tehniliseks, struktuuriliseks või arenguabiks. Katastroofi ette näha ei olnud võimalik, kuid me teadsime, kui kohutav on olukord Haitil, ning nüüd, et asja hullemaks ajada,

on teda tabanud see õnnetus. Me oleme pikka aega teadnud, kui hull on olukord Haitil ja kui halvasti toimivad tema struktuurid. Me teame ka seda, et kui need oleksid paremini toiminud ja kui me oleksime enne maavärinat paremini korraldanud abi ja tehnilist koostööd Haitiga, siis oleksid struktuurid paremini toiminud ja meie abi oleks praegu võimalik paremini kasutada ning päästetud oleks tuhandeid inimesi, kuid nii see ei läinud.

Kas paruness Ashton kõrge esindaja ja nõukogu liikmena kavatseb võtta konkreetseid meetmeid konkreetseks tähtsaks, et koordineerida erinevate Euroopa riikide tehnilist koostööd, nii et kolmandad riigid, kellele me abi anname, kasutaksid seda abi tõepoolest hästi? Kas me kavatseme vahetada parimaid tavasid riikide, kellel on suured kogemused ja kus tehniline koostöö toimib väga hästi, ja riikide, kes alles on hakanud tehnilist koostööd kasutama, vahel? Kas töötatakse välja hea, ühine ja tõhus Euroopa poliitika, mida kolmandad riigid saaksid tõepoolest ära kasutada, et me ei annaks olukorras, kus sajad tuhanded leiavad end ootamatult traagilises olukorras, humanitaarabi segases olukorras ja kiirustades?

David-Maria Sassoli (S&D). – (IT) Austatud juhataja, kõrge esindaja, kallid kolleegid! Haitit tabanud kohutavale tragöödiale on vaja kohe reageerida ning üksikud liikmesriigid viivad praegu läbi mitmeid abi- ja päästetöid, ehkki Euroopa riikide vahel valitseb üsna suur konkurents.

Uus Euroopa ja tema kõrge esindaja peaksid suutma osutada oma abi inimestele, kes on saanud kannatada. Lisaks tabas see maavärin lääne poolkera kõige vaesemat riiki, kus 80% elanikkonnast elab allpool vaesuse piiri ning 54% elab absoluutses vaesuses.

Selle hädaolukorraga kaasneb siiski veel teinegi: hädaolukord, mis on seotud lastega, kes on rahvastiku kõige nõrgem osa, lastega, kes on ilma jäänud perest, kaitsest ja riigist. Ma tahaksin seega kutsuda välisasjade kõrget esindajat üles uurima tegevust, mille eesmärk on lubada viia kuni 10 aastased Haiti lapsed Euroopa riikidesse ja nende eest seal hoolitseda.

Leedi Ashton, Euroopa saab nad vastu võtta ja pakkuda neile piisavaid elamistingimusi; ma pean silmas piiratud perioodi, kuni olukord nende kodumaal on piisavalt paranenud, et nad saaksid sinna naasta. Kõike seda saab korraldada, kõik see oleks Euroopa riikidele lihtne ning nii oleks õiglane reageerida vajadusele olla solidaarne, kusjuures nii saaks ära hoida ka spekulatiivset ja ebaseaduslikku tegevust laste arvelt. Me räägime lastest, kõige väärtuslikumast ressursist, mida me Haitil kaitsma peaksime.

Laima Liucija Andrikiene (PPE). – Austatud juhataja! Viimastel päevadel on korduvalt kaevatud, et Haiti kriisile on reageeritud ebatõhusalt ja aeglaselt.

Paljud on osutanud kasvavale eaturvalisusele, maavärina üleelanute suurenevale meeleheitele ning kohutavale toiduainete ja riiete puudusele.

Need probleemid on tõepoolest olemas ja me peame need võimalikult ruttu lahendama. Kuid me peaksime tunnustama erinevate rahvusvaheliste tegijate tööd alates valitsustest kuni kodanikuühiskonna organisatsioonide ja üksisikuteni kogu maailmas.

Euroopa Liit on kahtlemata üks nendest, kes on väljendanud oma siirast solidaarsust Haiti rahvaga. Jällegi, paljud on kritiseerinud ELi, et isegi täna on tema reageering väidetavalt liiga aeglane, kuid EL ei tähenda ainult Brüsselis langetatud otsuseid. Liikmesriikide valitsused on juba saatnud tuhandeid mehi ja naisi haitilastele appi ja eraldanud abiks miljoneid eurosid.

EL peaks oma rollis keskenduma rohkem keskmise ja pika perioodi abile ning selle eesmärk peaks olema ehitada taas üles Haiti linnad ja külad, nende infrastruktuurid, koolid ja haiglad.

EL võib kindlasti olla foorum, katus, mille all on võimalik jagada ja koordineerida Euroopa keskmise ja pika perioodi abi.

Komisjoni ja liikmesriikide hiljuti antud lubadus eraldada peaaegu 500 miljonit eurot on suur ja oluline samm selles suunas ning me peaksime kõik seda toetama.

Enrique Guerrero Salom (S&D). – (ES) Kõigepealt tahaksin avaldada oma kaastunnet ja solidaarsust Haiti rahvaga, keda see katastroof on nii rängalt tabanud.

Euroopa Liit ei ole sõjaline jõud ega ka taha seda olla. Ent me oleme tänu oma sotsiaalsele mudelile maailmas arvestatav jõud. Samuti oleme me arvestatav jõud tänu oma arengukoostööle ja humanitaarabile ning me oleme selle üle uhked.

Täna esitab Haiti või siis vähemalt seda riiki tabanud katastroof väljakutse Lissaboni lepinguga loodud uutele institutsioonidele. Praegu on aeg anda humanitaarabi, kuid väga ruttu saabub aeg hakata tegema taasülesehitustöid, edendada arengut ja pakkuda abi valitsemise ja institutsioonidega seotud küsimustes. Ja me peame Haiti rahva ootustele reageerima ühel häälel. Me peame reageerima kõrge esindaja funktsioonide ning arengu- ja humanitaarabi volinike funktsioonide kombineerimisega.

Miks? Miks peaksime me kõik koos tegutsema? Et tõhusamalt koordineerida riikidest saabuvat abi, et tagada abi suurem mõjus, et rääkida Euroopa häälel, mille maailm ära tunneb, ning et vastata sellises olukorras maailma ootustele: pakkuda toetust humanitaarkriisid ja edendada arengut. Täna Haitil toimuv võib homme osutada uueks katastroofiks ning ülehommeme mõjutada kogu maailma.

Jim Higgins (PPE). – Austatud juhataja! Maailma üks vaesemaid riike, halva valitsuse ohver, diktatuuri ja korruptsiooni ohver, laastati vaid 15 sekundiga. Viiskümmend tuhat hukkunut, tuhandeid ikka veel kadunud ja kolm miljonit kodutut.

Ameerika Ühendriikide reaktsioon on olnud kiiduväärt, ÜRO oma natuke vähem kiiduväärne, kuid ma pean nõustuma kõigega, mis on öeldud. Kolleeg Cashman, me ei ürita olla poliitilised: meie reageerimine ei ole olnud piisav. Me sõuame USA kiiluvees.

Logistilised raskused ületatakse – puhas vesi, ravimid, toiduained ja varjupaik –, kõik see saab olema omal ajal. Kuid et katastroofist väljuda, on Haitil vaja täielikult toimivat demokraatiat ja majandust, mis suudab oma inimesed ära toita. Taastumist tuleb mõõta aastates ja mitte kriisile järgnevates nädalates ja kuudes.

Nagu korduvalt on öeldud, Haiti kaob peagi telepildist. Järgmise kahe-kolme nädala jooksul kukub ta peauudistest teiseks teemaks, siis kolmandaks ja siis kaob üldse. Kuid just siin on tõeline väljakutse, sest 2008. aastal tabas Haitit kaks laastavat orkaani. Neist jäid maha vaesus ja laastatud maa. Maailma liidrid lubasid tookord anda 600 miljonit eurot. Tegelikult anti vaid 40 miljonit.

Me vajame Haiti uuestisündi, uuestitõusu, taasilmumist ja uut arengut. See peab toimuma nõuetekohase juhtimise ja halduse all, kuid eelkõige on vaja koostada selge ja teostatav strateegia, et Haitist saaks uhke, sõltumatu ja demokraatlik riik, nagu ta olema peaks, kuid mida ta ei ole praegu ega ole olnud kuni siiani, mis viiski praeguse katastroofini.

Roberto Gualtieri (S&D). – (IT) Austatud juhataja, kallid kolleegid! Haitil toimuv ennenägematu humanitaarkatastroof mõjutab meid sügavalt ning Euroopa Liidu kohus on aidata kaasa rahvusvahelise kogukonna pingutustele, kasutades selleks kõiki tema käsutuses olevaid vahendeid.

Finantsressursside poole pealt on viimastel päevadel ja tundidel tehtud märkimisväärsed edusamme. Mis väärib rohkem mõtlemisainet, on Euroopa-poolse kriisile reageerimise muud aspektid, kuid me peaksime hoiduma murest oma kuvandi pärast ning selle asemel keskenduma sisule, nagu kõrge esindaja õigesti märkis.

MINUSTAH missiooni keskne roll on nüüd selgelt ilmnenud, seda nii kodanikukaitse kui ka julgeoleku osas, nii et sõltumatu ÜJKP missioon jäeti ära, kuid ELi kui ÜRO missiooni toetava koordineerija roll jääb endiselt tähtsaks.

Sellega seoses tahan Philippe Juvinile meelde tuletada, et see koordineerimine eksisteerib ja et järelevalve- ja teabekeskus teostab seda kodanikukaitse valdkonnas ning olukorrakeskus julgeoleku valdkonnas, ning loodetavasti selle töö tulemusel õnnestub meil kooskõlas ÜRO selgelt väljendatud sooviga saata kohale Euroopa sandarmeeriajõud.

Kõrgelt esindajalt ja komisjonilt on kasulik järgi uurida, kuidas on praktikas reageerinud järelevalve- ja teabekeskus (MIC) ning olukorrakeskus, arvestades nende ees seisvaid raskeid ülesandeid ja proovikivisid, kuidas toimib neil koordineerimine ning kas nende käsutuses olevad vahendid ja ressursid on piisavad.

See on meile abiks ka hiljem, kui peame kaaluma vahendite piisavust ja konsulaarkaitse võimalusi, kuid praegu ei ole õige aeg seda arutada. Praegu on aeg tegutseda ja võtta kohustusi ning meie toetame kõrge esindaja tegevust täies ulatuses.

ISTUNGI JUHATAJA: Stavros LAMBRINIDIS*asepresident*

Milan Zver (PPE). – (SL) Ka mina sooviksin väljendada oma kaastunnet Haiti sündmuste vastu, kuid ka õnnitleda Euroopa Komisjoni ja Euroopa institutsioone nende suhteliselt asjakohase reageeringu vastuse pärast.

Sellegipoolest küsin ka mina endalt, nagu osa kaasparlamendiliikmed, kas meie reageering on olnud piisavalt kiire? Võib-olla ei oleks halb mõte, kui paruness Ashton, komisjoni asepresident, külastaks isiklikult traagilise sündmuse toimumispaika, kuna see võib mitmel põhjusel oluline olla.

Ma ei nõustu nendega meie seast, kes väidavad, et sõdurite ja muude õiguskaitsete kohalolek võib kuulutada meie Haiti suhtes koloniaalse hoiaku võtmise algust. Minu arvates, ei ole sellised väited ei õiglasel ega asjakohasel.

Kuid tähtis on, et võtaksime järgmisel rahvusvahelisel konverentsil Haitil vastu pikaajalised meetmed riigiasutuste taasülesehitamiseks, et nad saaksid jälle toimima hakata. Siinkohal pean ma eelkõige silmas tervishoiu- ja hariduspoliitikat. Ainult selline poliitika ja ainult arendustegevus nendes valdkondades ja institutsioonides aitab muuta Haitit stabiilsemaks riigiks, kui see siiani on olnud.

María Muñoz De Urquiza (S&D). – (ES) Austatud juhataja! Ma soovin rõhutada, kui tähtis on, et Euroopa Liit võtaks juhirolli: mitte ainult viivitamatu ja erakorralise humanitaarabi osutamiseks, vaid ka pikaajalises koostöös riigi taasülesehitamiseks. Me peame tegema koostööd kohalike ametivõimude ja Haiti valitsusega, kuna riik on niigi piisavalt raskes olukorras ja pole vaja, et me seda veelgi nõrgestaksime seeläbi, et laseme rahvusvahelistel organisatsioonil selle võimude aset täita. Me peame töötama koos kohalike valitsusväliste organisatsioonidega.

Ma tahaksin tunnustada eesistujariigi Hispaania kiiret reageerimist nii abi koordineerimisel kui ka Hispaanias ja regioonis juba olemasolevate abiressursside Euroopa Liidule kättesaadavaks tegemisel, kuna Hispaania on üks peamisi Euroopa abi doonoreid mitte ainult Ladina-Ameerikas, vaid ka konkreetselt Haitis.

Marielle De Sarnez (ALDE). – (FR) Austatud juhataja, paruness Ashton! Poliitikas on sümbolitel oluline tähendus ja sellepärast arvan ma, et te peaksite siinviibimise asemel olema hoopis Haitil. Sellepärast arvan ma, et te ei peaks minema mitte Ameerika Ühendriikidesse, vaid Haitile.

Mul on tunne – ja ma ütlen seda suure kurbusega –, et te ei ole tunnetanud selle sündmuse, selle kohutava tragöödia tõelist ulatust, ja et kõike arvestades pole kunagi Euroopa puudumine olnud nii ilmne. Me oleme suurimad abiannetajad ja siiski meid ei eksisteeri.

Samuti tundub mulle, et mida rohkem me seame üles kandidaate, mida rohkem me loome ametikohti ja ametinimetusi, seda vähem me eksisteerime, ning see peaks panema meid endale mõningaid küsimusi esitama. Kui mitut katastroofi on veel vaja enne, kui Euroopa Liidu juhid hakkaksid lõpuks oma kohustust täitma? Barnier' raport on laual olnud 2006. aastast saadik. Mida me ootame, et me seda vastu ei võta? Mida me ootame, et me seda ei rakenda?

James Nicholson (ECR). – Austatud juhataja! Ma arvan, et kõiki meie mõtteid on väljendatud ja need peavad olema nende juures, kes kaotasid oma elu: Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni töötajad, Haiti inimesed ja inimesed, kes, jäänud ellu, elavad nüüd kannatustes.

Meil on vaja teha head ja tugevat koordineerimistööd ja mitte miski – mitte miski – ei tohi seda takistada. Kas tohin öelda, et tervitan Euroopas Haiti inimeste ees võetud kohustusi. Loodetavasti täidame need kohustused, sest mind liigutab see – ja õigusega –, mis juhtub kahe nädala pärast, kui Haiti ei ole enam meedia osa, kui Haiti ei ole enam uudistes. Mida hakkavad Haiti inimesed siis peale?

Jah, Haiti on vaja kindlasti üles ehitada nii pikas kui ka lühikeses perspektiivis, kuid praegu on kõige tähtsam, et abi saaks kohapeal jagatud kannatavatele inimestele, inimestele, kes on viga saanud. Ma pean ütlema, et ma olen täiesti nõus Michael Cashmani ennist öelduga. Juhtunu on liiga tõsine, et üritada odavat poliitilist populaarsust saavutada.

Luis Yáñez-Barnuevo García (S&D). – (ES) Palun mulle lubada mõni hetk, kõigepealt selleks, et õnnitleda kõrget esindajat, nõukogu, komisjoni, rotatsiooni alusel vahetuvat Euroopa Liidu eesistujariiki algusest peale ülesnäidatud kiiruse, koordineerimise ja jõupingutuste puhul!

Võib-olla ei meeldinud neile meedia kõrgendatud tähelepanu, mis saatis 10 000 USA mereväelase saarele saabumist, kuid kõik toimus minu arvates väga kiiresti ja tõhusalt, ning mul on selles osas piisavalt kogemusi. Ma tahaksin mainida vaid ühte asjaolu, mis siin arutusel ei ole veel esile kerkinud: 50% ellujäänutest, kes kaevati rusude alt välja esimese 78 tunni jooksul, päästsid Euroopast ja liikmesriikidest pärinevad meeskonnad.

Frédérique Ries (ALDE). – (FR) Austatud juhataja! Nagu Eva Joly juba ütles, on olukordi, kus sõnad ja numbrid muutuvad tähtsusetuks ja naeruväärseks: kaks miljonit põgenikku – nii oleme kuulnud –, võimalik, et rohkemgi veel, üle 200 000 surnu, hävinenud riik, maakaardilt praktiliselt ärapühitud pealinn.

Praegu on hädavajalik kaevata rusude alt välja viimased ellujäänud – kui keegi veel elus on –, matta surnud, toita elavad, jagada vett, ravida, opereerida ja hakata uuesti üles ehitama. Kõik riigid saabusid kiiresti, väga kiiresti, tõid kaasa oma vahendid, seadmed, oma koerad ja inimesed ja oma suuremeelsuse. Need on tohutud, meeletud jõupingutused, kuid need on rahvaste jõupingutused.

Euroopa peab nüüd ilmtingimata hoogu juurde koguma ja andma sisu ideele, mida osa meist, paljud meist on siin Euroopa Parlamendis ja mujalgi juba aastaid kaitsnud. Nimelt ideele rakendada Euroopa tsiviilsekkumisasutusi, rohelisi või valgeid kiivreid – värv ei ole tähtis –, inimesi, ressursse ja ühiseid strateegiaid.

2003. aastal kutsus Guy Verhofstadt ellu algatuse EU-FAST ning 2006. aastal algatas Michel Barnier EuropeAidi. Ega algataja nimi ei olegi tähtis, mõte on selles, et me suudaksime tegutseda kiiresti, olla ühiselt valmis.

Liisa Jaakonsaari (S&D). – (FI) Austatud juhataja! Minu arvates on kummaline, et siin on räägitud nähtavusest ja seatud kahtluse alla Ameerika Ühendriikide motiive, kui praegu vajatakse abi. Mulle tundub eriti traagiline see, et rusude all on praegu inimesi, keda on veel võimalik päästa. Olukorra parandamiseks tuleb teha kõik, mis võimalik.

Kui mõni aeg tagasi loodi kriisiohje jõud eesmärgiga tugevdada Euroopa välis- ja julgeolekupoliitikat, sealhulgas kaitsepoliitikat, siis vähemalt Soomes põhjendati seda sellega, et neid jõudusid saab kasutada ka loodusõnnetuste korral, et nad tulevad appi, ükskõik, kus maailma paigas katastroof peaks juhtuma, sealhulgas loomulikult Euroopas. Kuid praegu ei tee kriisiohje jõud eri Euroopa osades, kuhu nad on paigutatud, tegelikult midagi. Neil ei ole midagi teha. Õnneks Euroopas praegu kriisilukorda ei ole ja nõnda pole neil midagi teha. Mis takistab kõnealuste jõudude kasutamist praeguses kriisis, kui palutakse abi?

Zigmantas Balčytis (S&D). – (LT) Nüüd, kus Lissaboni leping on jõustunud, tegeleme me võib-olla kõige suurema tragöödiaga, mis kunagi on juhtunud, ja me peame saama aru kõrge esindaja olukorrast, kes kohe oma ametiaja alguses peab lahendama üpris keeruka ülesande, ja ma julgeksin isegi öelda, et ülesande, mille sarnasega ta ei ole kunagi kokku puutunud. Jah, tõepoolest oleme täna kuulnud mõningatest puudustest ning tulevikus on meil vaja paremini ettevalmistatud Euroopa Liidu ühisjõude, kes võiksid osaleda ka päästeoperatsioonides. Ma arvan, et praegu oleks kõige suurem panus see, kui siin täna mainitud rahad saadetakse Haiti Vabariiki, võetakse kasutusele nii ruttu kui võimalik ning kulutatakse infrastruktuuri taasülesehitamiseks, nagu Haiti president on maininud. Neid rahasid võiks kasutada ka selleks, et vedada ära praegu tänavatel lasuvaid kokkukukkunud maju.

Catherine Ashton, liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja / komisjoni asepresident. – Austatud juhataja! Alguses ma tahtsin siia täiskogule tulla, et kuulata teie seisukohti. Ma võtan arvesse lugupeetud parlamendiliikmete pettumust, et küsimusi ei ole paremini lahendatud, ja ma ka mõistan seda.

Parlamendiliikmed pärisid nähtavuse ja koordineerimise kohta. Ei ole küsimustki, et kuna Ameerika asub lähemal, kuna sel on võimalus ressursside kiireks mobiliseerimiseks, mida riik ka tegi, siis näete te oma televiisori ekraanilt just neid. Asjaolul, et töötasime nii tihedalt ja ühiste jõududega koos Ameerika Ühendriikidega on samuti tähtis osa selles, mida me teeme praegu ja tulevikus.

Ning ei ole kahtlust, et kui mind öösel äratati, et teatada maavärinast, mobiliseerisime me oma inimesed nii kiiresti, kui võimalik oli. Reageerimiseks mobiliseerisime kakskümmend üks liikmesriiki. Me tegime tööd ning nõukogu ja komisjon tulid esimest korda ühele poolele kokku, ja ma tahaksin teile öelda, et kõigest kaheksa päeva tagasi olin ma teie ees, kui te mind ära kuulasite.

Kakskümmend üks liikmesriiki, 11 pääste- ja otsingurühma, viis välihaiglat, kuus täiustatud meditsiinipunkti, 40 meedikute meeskonda, kuus vee puhastusüksust. Me lähetasime need nii kiiresti kui võimalik ja ma avaldan kiitust liikmesriikide tehtavale tööle! Samuti avaldan kiitust ametnikele, kes on töötanud ja töötavad öösel ja päeval, et meie jõupingutusi krooniks edu!

Ma uurisin kohe alguses kohapeal asuvatelt ÜRO esindajatelt ja peasekretär Ban Ki-moonilt, missuguses valdkonnas oleks minu pingutusi kõige rohkem vaja. Ei olnud kahtlust, et kohapeal oleks minu panus olnud olematu ja ma oleksin vaid raisanud väärtuslikku ruumi ajal, mil lennukid tiirutasid lennuvälja kohal, suutmata lennuvälja seisukorra tõttu maanduda. Ma ei ole arst. Ma ei ole tuletõrjuja. Minu töö oli koordineerida, rääkida Haiti Sõprade rühmitusega, teha kooskõlastusi Ameerika Ühendriikidega, et tagada maksimaalsed jõupingutused kohapeal.

Nagu lugupeetud parlamendiliikmed, avaldan ka mina kiitust valitsusvälistele organisatsioonidele ja kohapeal töötavatele inimestele! Kohapeal toimunu on laastavalt mõjunud Ühinenud Rahvaste Organisatsioonile, kes on kaotanud mitmeid oma kõrgemaid ametnikke, ja valitsusvälistele organisatsioonidele, kes ei ole suutnud reageerida nii kiiresti kui tavaliselt sel lihtsal põhjusel, et nende töötajad on hukkunud.

See on teinud olukorra väga keeruliseks ja nii teie olete näinud kui ka meie oleme näinud inimesi, kes meeletult vajavad abi ja imestavad, kuhu abi on jäänud. Sellistes tingimustes on abi kohaletoimetamine olnud kohutavalt keeruline ning taas on inimesed selleks teinud väsimatult tööd. Praegu on asjad muutunud lihtsamaks. Abi jõuab kohale, kuid ärge mitte hetkekski alahinnake kohapealse olukorra raskust.

Kas kõik toimis? Jah. Kas ma olen rahul? Ei. Olles oma ametis olnud alles esimesi nädalaid, ütlen ma teile väga selgelt: ma kuulen, mida te räägite. Ma näen teie pettumust. Ma saan sellest aru. Ja teil on õigus mind kritiseerida, et olukord ei ole nii hea, nagu see tulevikus võiks olla. Teil on õigus. Olukord peaks ja peab muutuma aina paremaks.

Mina pean mõtlema sellele, mis juhtus, ja saada oma õppetunni nüüd, et saaksin tagada, et edaspidi tegutseme me paremini, kuid ma ei pisenda karvavõrdki seda tohutut tööd, mis on tehtud ja mida siiani tehakse tund tunni, päev päeva järel.

Pika perspektiivi osas on teil, lugupeetud parlamendiliikmed, täiesti õigus. Kui kaamerad lahkuvad, peame meie jääma. Peame jääma kohale füüsiliselt, peame jääma kohale toetusena, mida me saame anda. Olen nõus, et arutluse alla tuleb võtta võlaga seotud küsimused. Olen nõus, et me peame tegutsema partnerluses Haiti inimestega, kohtlema neid austusega, mida nad väärivad. Ma olen nõus, et infrastruktuuri taasülesehitus on tähtis ning ma nõustun sellega, et peame tagama, et Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni rolli tunnustatakse ja et sellel on võimalik seda rolli hästi täita.

Seetõttu ei lähe ma mitte ainult Ameerika Ühendriikidesse, et kohtuda riigisekretär Clintoniga, vaid ka Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni, et rääkida peasekretäri ja võtmefiguuridega sellest, mida me saame tulevikus paremini teha, sest, nagu te ütlesite, on see tohutult tähtis.

Lubage mul lõpetuseks rääkida reaalsest olukorrast! Nagu lugupeetud parlamendiliikmed osutasid, on tegemist riigiga, kus 70% inimestest juba elas allpool vaesuse piiri. Nagu lugupeetud parlamendiliikmed ütlesid, on väga oluline, et laste, eriti orvuks jäänud laste eest kantakse korralikult hoolt, ning toimunud laastamise tagajärjel on toetust vaja mitmeid aastaid.

Lubage mul öelda mõned sõnad infrastruktuuri kohta, nagu see hetkel on. Haiglad, elektri- ja sidesüsteemid, veevarustus, meresadamad ja lennujaamad on raskelt kahjustatud. Täielikult on hävinenud peamised ametihooned, presidendipalee, parlamendi, rahandus-, justiits-, planeerimis-, tervishoiu- ja siseministeeriumide hooned. Paljud kõrged valitsusametnikud on kadunud. Haiti valitsus ei toimi. Nagu te olete öelnud, on Haiti maailma üks vaesemaid riike, ja ma jagan teie pühendumust taastada riigi infrastruktuur.

(Aplaus)

Karel De Gucht, komisjoni liige. – (FR) Austatud juhataja! Ma tahaksin kõigepealt öelda Patrick Le Hyaricile, kes tegi ettepaneku saata Haitile meie toidu ülejäägid, et see ei ole Euroopa Liidu lähenemisviis, kuna komisjon eelistab lihtsalt need tooted osta asjaomasest regioonist. Me alustame sellest, et teeme kindlaks, kas saame neid hankida kohapealt, selle asemel, et vedada oma ülejääke Haitile.

Teiseks, lubage mul koordineerimise ja kodanikukaitse jms teemadel teha vaid kolm märkust.

Esiteks, kodanikukaitse kuulub liikmesriikide pädevusesse ning igasugused koordineerimisalgatused peavad rajanema sellel alusel. Sellekohane ettepanek esitati ka Barnier' raportis, kuid me ei ole siiani järeldustele jõudnud. See on liikmesriikide ja mitte komisjoni kui sellise pädevuses.

Teiseks, mis puutub kodanikukaitse ja selle koordineerimisse, siis on ELi kodanikukaitse koordineerimine 2004. aasta tsunamist alates tugevnenud ja tublisti tõhustunud. Loomulikult ei ole virtuaalsete õppustega kunagi võimalik meie koostöö tõhusust nii hästi proovile panna kui, nii kurb ka see ei ole, loodusõnnetustega.

Praeguse kriisi ajal on kolmandad riigid võtnud ühendust järelvalve- ja teabekeskusega (MIC), et uurida, kuidas on neil võimalik kaasa aidata ELi abistamistegevusele.

Kolmandaks, ärgem unustagem, et Barroso teise ametiaja komisjonis on humanitaarabi ja kodanikukaitse viidud ühe voliniku vastutusalasse, mis on minu arvates väga kiiduväärt ettevõtmine! Lisaks on meil nüüd kõrge esindaja, kes kannab n-ö kahte mütsi. Meie varasemad kogemused koordineerimisega seoses on näidanud, et sellest ei jää puudu näiteks komisjonis – tulen hetke pärast selle juurde tagasi –, vaid mõnikord on sellest puudu Euroopa institutsioonide ja liikmesriikide ning liikmesriikide ja Euroopa Komisjoni ja nõukogu vahel. Nn kahe mütsi mõte oli just see, et nõukogu ja komisjon saaksid koos paremini tööd teha, ning ma arvan, et käimasolev kriis on näidanud, et see on tõepoolest olnud edasiminekuks.

Lõpetuseks tahaksin ma öelda ka seda, et ma olen natuke kurb selle üle, mida osad sõnavõtjad rääkisid. Volinikuna ei tohi ma loomulikult kurb olla, vaid pean lihtsalt öeldut arvesse võtma, kuid ei ole võimalik avaldada piisavalt tunnustust kõigile meie inimestele, kes on algusest saadik töötanud kohapeal ja Brüsselis, töötanud öösel ja päeval, nädalavahetusel, ilma kaebamata, ilma hüvitust nõudmata. Nad on teinud väga rasket tööd ja vaid loetud tundide jooksul tegutsesid nad kohapeal aktiivselt, ehkki ka nende hooned said kahjustada.

Nii et palun arvestage, et tegemist on sellise ulatusliku katastroofiga, mida ei ole võimalik ette näha, millele saab reageerida ainult siis, kui see juhtub. Ja selleks peate demonstreerima, et suudate reageerida väga lühikese aja jooksul. Minu arvates on komisjon seda demonstreerinud. Ma arvan, et liikmesriigid toetasid meie tegevust kohe ja ulatuslikult ning ma arvan, et me ei peaks olema nii kriitilised nende teenistuste suhtes.

Juhataja. – Arutelu on lõppenud.

Hääletus toimub veebruari osaistungjärgul.

Kirjalikud avaldused (kodukorra artikkel 149)

Maria Da Graça Carvalho (PPE), kirjalikult. – (PT) Ma tahaksin väljendada oma solidaarsust Haiti rahvaga, kes kannatas riiki 12. jaanuaril tabanud maavärina tagajärjel, ning ma tervitan ELi võetud abikohustusi! Euroopa Liit on maailma kõige suurem humanitaar- ja arenguabi andja. Mõni tund pärast katastroofi andis EL esialgseteks abioperatsioonideks 3 miljonit eurot. 134 miljonit eurot anti esmasteks taastamis- ja taasülesehitamistöödeks. 200 miljonit eurot on eraldatud pikaajaliseks taastamiseks, mis on lisaks eri ELi riikide antud 92 miljonile eurole. Nimetatud summat, mis kokku moodustab 429 miljonit eurot, võib veelgi suurendada pärast vajaduste hindamist. Ma tahaksin õnnitleda Euroopa Komisjoni abi koordineerimise eest, kuid ma olen pettunud, et Euroopa Liit ei ole kohapeal olnud piisavalt nähtav. See kahjustab ELi mainet rahvusvahelise üldsuse silmis erinevalt USAst, kes panustas 91,6 miljonit eurot. Kõnealuses kriisis on selgelt ilmnunud vajadus meditsiiniabi järele ja seega kutsun ma üles suurendama arstide ja tervishoiuspetsialistide kvoote ning tagama parema logistilise toetuse.

Gaston Franco (PPE), kirjalikult. – (FR) Mind üllatab, et liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ei viibi Haitil toimunud loodusõnnetuse paigas. Ehkki Lissaboni leping on jõustunud, on Euroopa Liidul ikka veel raskusi oma nägu näidata rahvusvahelisel areenil ning sellest on tõeliselt kahju. Mulle tundub, et Euroopa kriisireageerimissüsteem on liiga killustunud, liiga keeruline ning see ei ole piisavalt edukas. Haiti taastamise (milleks on eraldatud 100 miljonit eurot) ja riigi taasülesehitusega (200 miljonit eurot) seoses: mida täpselt EDF ja stabiilsuse instrument rahastavad? Enamgi veel, reageerides ÜRO palvele anda logistilist ja julgeolekutoetust peab Euroopa Liit minu arvates olema positsioonil, mis võimaldaks kasutada kõiki Lissaboni lepingus sätestatud vahendeid, sealhulgas sõjalist reaktsiooni. Kutsun üles kiiresti looma Barnier' 2006. aasta raportis kavandatud Euroopa kodanikukaitsejõud eesmärgiga tagada, et Euroopa reageering oleks planeeritud, tõepoolest koordineeritud ja tõhus. Herman Van Rompuy hiljuti tehtud avaldused on õigel teel. Ta pooldab kiirreageerimisjõudude loomist, mida kasutatakse humanitaarkriisides. Mis on selle projekti täpne olemus ja millal see ilmale ilmub?

Filip Kaczmarek (PPE), kirjalikult. – (PL) Kallid kolleegid! Haitilt tulevad teated on šokeerivad. See on üks kõige kohutavamatest katastroofidest, millest me kuulnud oleme. Me võime siiski juba praegu teha teatavaid järeldusi, millest võib tulevikus kasu olla. On ilmne, et humanitaarabi koordineerimise mehhanismid ei ole väga head. Haitilastele oleks saanud osutada abi tõhusamalt, kui humanitaarabi doonoritel oleks olnud kasutada oma töö koordineerimiseks paremaid vahendeid. Koostöö parandamine ei ole ainult Euroopa Liidu probleem, kuna selles valdkonnas on edasiminekuks vaja, et kõik suuremad doonorid osaleksid konstruktiivses analüüsis ja meetmete võtmises. Sellistes olukordades nagu täna Haitil, on oluline kiirus, piisavus ja paindlikkus. Täna ei ole õige aeg arutada näiteks seda, kes peaks kontrollima Haiti pealinnas asuvat lennujaama.

Loomulikult on see tähtis, kuid konkreetsete lahenduste kasutamise otsused tuleks jätta muuks ajaks. Praegu peame me tegema kõik, mis meie võimuses, et keskenduda kõige olulisemale eesmärgile – inimeste päästmisele.

Alan Kelly (S&D), kirjalikult. – Haitil äsja toimunud maavärin näitas meile kõigile, kui habras võib elu siin maamunal olla. Viimastel päevadel meedias kajastatud pildid ja lood on meid kõiki liigutanud. Maailma üldsus on sellele loodusõnnetusele hämmastavalt reageerinud ning ma avaldan kiitust kõigile, kes osalevad päästetöodes kohapeal või rahastavad neid oma riigis. Sellest sündmusest, mis loodetavasti ei kordu enam kunagi, täielikult toimumiseks läheb Haiti rahval mitu põlvkonda. On tähtis, et see täiskogu näitaks üles solidaarsust Haiti rahvaga. Ma loodan, et Euroopa Liit mängib juhtivat rolli sellele rahvale parema tuleviku lootuse andmises. Lühiajalist erakorralist abi peab toetama pikaajaline abi, mis aitab tulevastel põlvkondadel sellest kohutavast sündmusest toibuda. Selle täiskogu liikmete reaktsioon, poliitilisest fraktsioonist olenemata, on siiani olnud ääretult südamsoojendav. Ma ootan, et ma saaksin töötada koos oma kolleegidega, et teha Haiti inimeste heaks kõik, mida ma suudan. EL peab võtma endale eesmärgiks anda eeskujut, kuidas jõukad on alati valmis abistama neid, kes on meist halvemas olukorras.

Joanna Katarzyna Skrzydlewska (PPE), kirjalikult. – (PL) Austatud juhataja! Iga päev jõuab meieni teavet Haitil toimunud kohustava maavärina kohta. Uudiste põhjal on täiesti selge, et Haiti, mis on langenud totaalsesse kaosesse ja jäänud ilma toetuseta, ei saa selle hirmsa tragöödia mõjudega hakkama. Kogu rahvusvaheline kogukond, sealhulgas Euroopa Liit on kohustatud andma humanitaarabi selle õnnetuse ohvritele, kes on täielikult jäänud ilma isegi hädavajalikust. Seetõttu pöördun ma tungiva üleskutsega vastavate Euroopa Liidu struktuuride poole, et nad võtaksid viivitamata tõhusaid meetmeid, et saata Haitile võimalikult kiiresti hädavajalikku abi ja toetada riiki võitluses maavärina tagajärgedega!

5. Olukord Iraanis (arutelu)

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja, komisjoni asepresident paruness Ashton avaldus olukorra kohta Iraanis.

Catherine Ashton, liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja / komisjoni asepresident. – Austatud juhataja, lugupeetud parlamendiliikmed! Praegu on oluline võimalus tõstatada küsimus olukorrast Iraanis.

Euroopa Liit tahab normaalseid suhteid Iraaniga ning meie jõupingutused tuumarelvaga seotud küsimustega seoses on osa sellest. Selles kontekstis jätkan ma kõrge esindajana rahvusvahelistes kõnelustes Iraaniga oma eelkäija Javier Solana rollis.

Iraan on oluline riik, millel on pikk ajalugu ja rikas kultuur ning tähelepanuväärselt andekad inimesed. Iraanis loodud filmid ja raamatud on muljetavaldavad, naiste haridustase on kõrge, toimuvad avalikud debadid ning noorsugu on elav ja aktiivne. Iraani ühiskonnas on paljuski olemas vaba ühiskonna tunnused ja suutlikkus. Rahutused, mis järgnesid eelmisel aastal toimunud valimistele, mille tulemusi paljud iraanlased pidasid võltsituks, peegeldavad ohtu ühiskonnale. Loomulikult on see iraanlaste siseasi. Meisse puutub see, et rahvusvahelistest normidest ja standarditest kodaniku- ja poliitiliste õiguste valdkonnas tuleb kinni pidada.

Sellega seoses teevad mulle sügavat muret teated selle kohta, et hiljuti, eelmise aasta detsembri lõpus toimunud Ashura pidustuste ajal suruti Teheranis ja teistes Iraani linnades vägivaldselt maha meelevaaldused ning toimusid omavolilised kinnipidamised. Vägivalda kasutamine oma sõnavabadust ja kogunemisõigust teostavate meelevaaldajate vastu on lubamatu. Tegemist on universaalsete inimõigustega, mida peab austama, ning vabastada tuleb inimesed, keda on nende õiguste rahumeelse teostamise eest kinni peetud.

Samuti märgin ma sügava murega, et vahistamised tundusid olevat sageli suunatud inimõiguste kaitsjate ja ajakirjanike vastu ning et paljudele kinnipeetutele ei võimaldata juriidilist esindajat ega kohtumisi perekonnaga. Iraan peab täitma oma rahvusvahelisi kohustusi ning kohtlema kinnipeetavaid kooskõlas rahvusvaheliste inimõiguste standarditega.

Hiljuti toimus teinegi sündmus, kui peeti kinni 12 Baha usukogukonna liiget. Kõnealustele isikutele tuleb tagada õiglane ja avalik kohtumõistmine kooskõlas rahvusvaheliste standarditega.

EL on kasutanud iga võimalust, et nõuda, et Iraani valitsus täidaks oma rahvusvahelisi kohustusi, mis ta endale on vabatahtlikult võtnud. Oleme teinud avalikke avaldusi ning kasutanud muid diplomaatilisi vahendeid. Me töötame Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kaudu: alles eelmisel kuul võttis peaassamblee

vastu resolutsiooni, millega mõistis olukorra hukka. Me kasutame täiel määral ära veebruari alguses Genfis ÜRO inimõiguste nõukogu korraldatava Iraani olukorra arutelu.

Tuumaküsimusega seoses on meil kahju, et Teheran ei ole teinud järeldusi viimasest kohtumisest, mis toimus 1. oktoobril Genfis Javier Solana ja pealäbirääkija Jalili vahel. Me kõik hindasime seda kohtumist positiivselt. Kuid tegelikkuses on Iraan nüüd IAEA esitatud lepingu projekti tagasi lükanud ja keeldub tuumakõnelusi jätkamast.

EL ja selle läbirääkimispartnerid on kõik pühendunud Iraani tuumaküsimusele diplomaatilise lahenduse leidmisele ning selleks peame jätkuvalt rakendama kaheosalist lähenemisviisi. Meil on vaja, et Teheran võtaks tõsiselt kohustust pidada tähendusrikkaid kõnelusi.

Meie eesmärk on endiselt suurendada usaldust selle vastu, et tuumaprogramm on kavandatud üksnes rahumeelseks otstarbeks. Usalduse defitsiiti suurendas omakorda paljastus, et Iraan on IAEAd õigeaegselt informeerimata hakanud rajama veel ühte uraani rikastamise rajatist. Lisaks ei tee Iraan jätkuvalt IAEAgas täielikku koostööd ja ei pea kinni oma rahvusvahelistest kohustustest.

On elutähtis, et EL ja rahvusvaheline üldsus seisaksid ühiselt meie läbirääkimispingutuste taga ning toetaksid seda asjakohaste meetmetega. Kui me tahame oma eesmärgi saavutada, siis on võtmeküsimuseks võimalikult laiapõhjalise ühtsuse saavutamine.

Kui Iraan asub tuumakõnelustes ja piirkonna üldise stabiilsuse küsimuses konstruktiivsemale rajale, siis võib see mängida olulist rolli Lähis-Ida ja Pärsia lahe piirkonnas, mis kajastaks tema õigustatud positsiooni ja uhkuseväärilist ajalugu.

Lõpetuseks, Iraaniga seotud väljakutsed võtavad minu portfellis väga palju ruumi. See on tohutut potentsiaali omav riik ning me oleme ikka ja jälle näidanud üles valmisolekut Iraaniga konstruktiivselt suhelda. Ma jätkan seda kurssi. Ma loodan siiralt, et mul on oma ametiaja jooksul võimalus anda täiskogule meie Iraani-suhetest positiivsem ülevaade.

José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, *fraktsiooni PPE nimel.* – (ES) Paruness Ashton! Teie mure on põhjendatud, sest olukord Afganistanis on väga tõsine, eelkõige just inimõiguste vaatenurgast. Ma viitan eelkõige kodanikuõigustele ja poliitilistele vabadustele, kus me näeme tõepoolest uskumatuid sündmusi: meelevaldne vägivald, rakendamine, opositsiooniliikmete massivahistamine, mõrvad, hukkamised, valitsusväliste organisatsioonide töö takistamine ning pressivabaduse teostamise võimatus. Euroopa Parlamendi delegatsioonil ei lubatud riiki isegi siseneda.

Austatud juhataja! Praegust olukorda arvestades esitan ma endale küsimuse: kas on mõtet seda riiki külastada?

Paruness Ashton! Teie märkused tuumaküsimuse kohta olid väga selged ja ka väga sirgjoonelised: hoolimata rahvusvahelise kogukonna hoiatustest jätkab Iraan rikastatud uraaniumi tootmist. Riik lükkas tagasi president Obama ulatud käe ning lükkas tagasi ka kuuiku, sealhulgas Venemaa ja Prantsusmaa esitatud kõige värske kava.

Paruness Ashton! Minu küsimus on väga lihtne: kas te usute, et me oleme selle riigi osas oma kannatustevardud ära kasutanud? Kas te arvate, et me peaksime edasi liikuma ja võtma karmimaid meetmeid, või usute te hoopis, et parim viis Iraani režiimiga läbi rääkida on kasutada leebet lähenemist?

Ma tahaksin teile öelda, et tervitan siiralt teie avaldust inimõiguste kaitse kohta selles riigis. Rikkumised on äärmiselt rängad ja, austatud juhataja, ma usun, et parlament peab ilma keerutamata hukka mõistma inimõiguste olukorra selles riigis. Ma loodan, et parlament teeb seda sellekohase resolutsiooni heakskiitmise teel. Parlament peab väsimatult vabadust kaitstes jääma kindlaks, väga kindlaks.

Roberto Gualtieri, *fraktsiooni S&D nimel.* – (IT) Austatud juhataja, kallid kolleegid! Iraanis aset leidvate arengute taustal peab paratamatult väljendama tõsist muret. Murelikuks teeb poliitiliste ja kodanikuõiguste süvenev rikkumine, mille me otsustavalt hukka mõistame, ja suutmatus täita kohustusi, mis tulenevad Iraani liitumisest massihävitusrelvade leviku tõkestamise lepinguga, mille suhtes isegi kõnealune riik ise on avaldanud, et ta ei taha sellele varju heita.

Me ei sea kahtluse alla Iraani õigust arendada tuumaenergiat rahumeelseks kasutamiseks ning samuti ei taha me alahinnata seda olulist rolli, mida Iraan võib regionaalsel tasandil mängida, tema legitiimseid julgeolekunõudeid ega vajadust luua piirkondliku julgeoleku usaldusväärne süsteem, mis kaasaks kõiki selle piirkonna tuumariike. Kuid just seetõttu ei saa me aru, mis põhjustel Iraan ei nõustunud Rahvusvahelise

Aatomienergia Agentuuri palvega teostada uraani rikastamist välismaal, ja me kahetseme Iraani kõnealust otsust.

Sellises olukorras peab julgeolekunõukogu otsustama, missugune on rahvusvahelise kogukonna vastus ja kas rakendatakse uusi sanktsioone, mis peaksid keskenduma massihävitusrelvade leviku tõkestamisele ning olema kavandatud viisil, mis toetaks raske, kuid vältimatu dialoogi pidamist ja mille eesmärk ei tohi olla režiimi kukutamine ja mida selleks ei tohi ka kasutada.

Euroopa Liit peaks sellesse tegevuskavasse andma oma osa ja kaaluma sobival ajal ja sobivas vormis võimalikke tehnilisi meetmeid, mis täiendaksid ÜRO sanktsioone. Samal ajal peaks liit kinnitama oma valmisolekut pidada arutelusid ja dialooge, mis ei tohiks kunagi katkeda. Ka mitte rasketel aegadel.

Me toetame täielikult Euroopa Liidu ja kõrge esindaja tegevust kooskõlas kõrge esindaja sõnavõtus selgelt väljendatud lähenemisviisiga.

Marietje Schaake, *fraktsiooni ALDE nimel*. – Austatud juhataja! Läinud suvel osutusin valituks Euroopa Parlamenti, kritiseerides mu oma valitsust. Iraanis oleks sama teinud noor naine tõenäoliselt juba tapetud, vangistatud, piinatud ja vägistatud.

Tänu uuele meediale oleme kõik näinud videolõike brutaalsusest, millega Iraani režiim surub maha kodanikke, kes võtavad rahumeelselt sõna demokraatia ja vabaduse nimel. Hiljutised revolutsioonilise kaardiväe luureameti inimõiguste raportite vahistamised näitavad, et Iraani režiim tunneb kõrgendatud huvi riigi sulustamise vastu. Nende ettekandeid kasutasid ulatuslikult rahvusvahelised ajakirjanikud.

Eile oli Martin Luther Kingi päev. Mälestame meest, kes samuti rahumeelselt tänavail marssis ning ütles: „Tuleb aeg, kui vaikimine on reetmine”. Kõrge esindaja, see aeg on ammu käes!

President Barack Obama katkestas jõulude ajal oma puhkuse, et võtta sõna pärast Ashurat kodanikele suunatud veelgi brutaalsemate rünnakute vastu. Väljapakutud paralleelse teega lähenemises Iraanile rõhutavad Ameerika Ühendriigid üha enam inimõigusi. Euroopa peaks võtma siin tugevama juhtpositsiooni, mitte ainult siis, kui see poliitiliselt ohutu on.

Haiti loodusõnnetus on kohutav tragöödia ja mul on hea meel, et tegutsete. Ent inimese loodud õnnetusele, mis Iraanis jätkub, pole seni Euroopa poolelt juhtimise ja koordineerimisega vastatud. Läinud kuul pidanuks selle parlamendi delegatsioon Iraani külastama, kuid režiim ei tahtnud, et näeksime oma silmadega selle nõrkust ja lõhestatust. On viimane aeg, et Euroopa asuks Iraani suhtes seisukohale – maailm ootab.

Kas Iraani praegune režiim, mis on oma õigusjärgsuse minetanud ja seesmiselt lõhenenud, on läbirääkimistel tõsiseltvõetav osaline? Mis meetmeid kavandate tuumaküsimuses, mis sihistaks valitsust elanikkonda kahjustamata? Kas olete valmis kutsuma Euroopas kokku Iraani puudutavad erakorralised kõnelused?

Kuidas kasutate ELi inimõiguste vahendit, et kindlustada, et inimõigused jääksid Euroopa prioriteediks? Minu arvates on tarvis toetada kodanikke, kodanikuühiskonda ja ajakirjanikke. Eesistujariik Tšehhi väljapakutud nn varjupaigalinna kava võiks olla kasulik vahend Euroopas asuvate ohustatud iraanlaste toetamiseks.

Kuulamistel volinik Kroesiga küsisin temalt, kas ta on valmis teiega koostööd tegema, et muuta Internetis sõnavabadus Euroopa välispoliitika lahutamatuks osaks. Küsin teilt sama.

Barbara Lochbihler, *fraktsiooni Verts/ALE nimel*. – (DE) Austatud juhataja, paruness Ashton! Euroopa Parlament on jälginud hoolikalt riigisisese ja välispoliitika arenguid Iraanis. Iraani delegatsioon on pidanud dialoogi valitsuse ja kodanikuühiskonna esindajatega ning teinud ettevalmistusi delegatsiooni reisiks Iraani kuu alguses, ehkki kahjuks see lühikese etteatamisega tühistati.

Rahulolematus ise petturlike valimistega ja pidev riikliku repressiooni ja vägivalga suurenemine on sundinud Iraani kodanikuühiskonna esindajaid pöörduma Euroopa Parlamendi poole. Oma julge käiguga taotlevad nad meie toetust demokraatlike vabaduste alalhoidmiseks ning kutsuvad meid üles võtma tõsiselt meie alusväärtusi. Proteste on palju ja need käivad ikka veel. Iraani valitsuselt nõutakse poliitiliste vastuste andmist nendele lahendamata küsimustele, ent selle asemel näeme rängimate inimõiguste rikkumiste, näiteks piinamise ja kinnipeetavatele kallaletungimise, suurenemist ning kuuleme meelevaldajate hukkamistest samal ajal, kui toimuvad ebaõiglased kohtuprotsessid.

Paljud iraanlased ootavad meilt mitte ainult silma peal hoidmist välispoliitikal ja tuumaprogrammil, vaid ka poliitilise olukorra adumist ja sammude astumist selle suhtes Iraanis. Tuleb tervitada, et Hispaania ja Iirimaa taolised riigid valmistuvad väljastama viisasid mittebürookraatlikult inimõiguste tagakiusatud kaitsjale, aidates

neid nõnda rängast ohust välja. Teised liikmesriigid peaksid antud eeskju järgima ning samuti palume komisjonil pakkuda poliitiliselt tagakiusatuile kiiret abi!

Väljastpoolt on see, mida teha saame, piiratud. Üliolulised muutused peavad tulema riigi seest. Peame aga hoidma lahti sidekanalid välismaailma. Selles kontekstis peame olema äärmiselt kriitilised välisettevõtete suhtes, nagu Siemens ja Nokia, kelle tehnoloogia aitab teha tsensuuri võimalikuks ja efektiivsemaks.

Kuna tuumaküsimuse läbirääkimistes pole kokkulepet saavutatud, räägitakse üha enam sanktsioonide kehtestamisest. Pole aga selge, mis sanktsioonidel oleks poliitilisele juhtkonnale soovitud mõju. Kui sanktsioonid viivad paljude inimeste elatusaseme halvenemiseni, mille näiteks on bensiinisanktsioonid, ei saavuta nad oma eesmärki ning annavad režiimile võimaluse süüdistada seda, mida nad nimetavad vaenulikuks välismaailmaks, halvenevas majandusolukorras.

Seetõttu on väga oluline töötada välja sihistatud ja intelligentsed sanktsioonid, sealhulgas üksikisikute vastu. Seega näiteks võib kanda nõukogu musta nimekirja viimaste kuude repressiivsete meetmete eest vastutavad isikud. ELi Iraani poliitikas on oluline see, mida loome ja hoiame, paralleelse tee poliitika. Tagasilöökidele vaatamata on meil tarvis taotleda poliitilist dialoogi. Iraani eraldamine ei aitaks ei riigi rahvast ega piirkonna naabreid.

Charles Tannock, *fraktsiooni ECR nimel*. – Austatud juhataja! President Ahmadinejadi armutu ambitsioon arendada tuumarelvu kujutab endast minu arvates täna suurimat ohtu maailmarahule.

Ainult ühtse ja koordineeritud lähenemise kaudu saavutab ELi diplomaatia lõpuks edu. Uuendatud sanktsioonid peavad olema nüüd sihistatud ja Teherani režiimi äärmiselt kahjustavad. Ent samavõrra peaksime tunnistama, et Iraani rahvas ja Iraani režiim pole sama asi.

Sest kui Ahmadinejad varastas eelmine aasta presidendivalimised, oleme näinud paljude teisitimõtlejate ja vaprate meeleavaldajate tulekut tänavale. Need inimesed vajavad meie tuge, sest samastavad end meie vabaduse, demokraatia ja õigusriigi väärtustega. Tõepoolest on meeleheide Iraanis selline, et opositsiooni juht Mir Hossain Musavi, varem vaevalt demokraadina tuntud, on öelnud, et on valmis ohverdama oma elu riigi tulevaseks hüvanguks. Vahepeal jätkuvad vaibumata kisendavad inimõiguste rikkumised, samal ajal, kui rutiinselt hukatakse noorukeid ja homoseksuaale.

Praeguse täiskogu Euroopa Parlamendi liikmed igatsevad näha demokraatlikku ja vaba Iraani, mis ei ekspordi enam Hamase ja Hezbollah' kaudu terrorismi, vaid asub oma õigustatud kohale rahvusvahelises kogukonnas. EL peaks neljakordistama oma jõupingutusi selle protsessi kiirendamiseks igal võimalikul moel.

Bastiaan Belder, *fraktsiooni EFD nimel*. – (NL) Austatud juhataja! Läänud nädal esitas meedia mulle ebamugava idee: Iisrael ründavat varem või hiljem oma peavaenlast Iraani. Samal ajal, kui antud debatt Euroopas käis, arutas Iraanis meedia samuti intensiivselt sõjalist võimalust Teherani vaidlust tekitava tuumaprojekti vastu. Puhas sionistlik vale ja liialdus, oli konservatiivse ajalehe Kayhan kohtuotsus oletatava tuumaohu osas. Samal ajal pole kahtlust, et Islamivabariigi tuumaprogramm kujutab endast tõsist julgeolekuohtu – eelkõige Iisraelile, kuid ka piirkonnale laiemalt. Loodan seetõttu siiski, et rahvusvaheline kogukond enam lihtsalt ei tunnista seda, vaid tegelikult selles suhtes meetmeid rakendab. Minu arvates peavad olema selles suhtes kõik variandid laual. Efektiivne sanktsioonide režiim, mida Saksa kantsler Angela Merkel veel eile nõudis, tähendab igal juhul, et juudiriik ei pea absoluutselt ühepoolset tegutsema.

See toob mu üliolulise küsimuseni nõukogu jaoks, teie jaoks, kõrge esindaja! Kas tegelikult on Euroopas alust Iraani režiimi vastaste sanktsioonide rangeks karmistamiseks? Tihedad kaubandussidemed mitme prominentse ELi liikmesriigi – mul ei tarvitse nimesid mainida, kuna teie samuti olete vist neist teadlik – ning Islamivabariigi vahel võivad alati tekitada suuri takistusi tuumaküsimuste tõsiseks lahendamiseks. Viimastel nädalatel on ajaleht The Wall Street Journal kirjutanud sellest hulga teravaid aramusartikleid, mis praktiliselt kujutasid endast süüteoregistrit Euroopa vastu. Lühidalt öeldes, paruness Ashton, kas on alust Iraani Islamivabariigi vastaste efektiivsete sanktsioonide karmistamiseks? Ootan teie vastust!

Franz Obermayr (NI). – (DE) Austatud juhataja! Värskeimad sündmused on iseäranis teinud selgeks, et kodanikuvabadustega ümberkäimisel Iraanis on selgeid puudusi Euroopa vaatepunktist. Hiljuti karistusotsuse saanud meeleavaldajale mõistetud surmanuhtlus on märk, kuivõrd fundamentaalselt teisiti õigusi ja neist kinnipidamist selles riigis koheldakse. Samuti on oluline rõhutada, et ELi välispoliitika ei tohi olla kõver, kuna tihti vaatame rõõmsalt läbi silmade sellistele asjadele majanduslikult ja geostrateegiliselt oluliste partnerite – näiteks Hiina või ehk Saudi-Araabia – puhul hoolimata tõsiasjast, et ka nendes riikides esineb tõsiseid hälbimisi meie euroopalikest kujutelmadest demokraatiast ja õigusriigist.

Iraani delegatsiooni liikmena tekitab mulle iseäranis muret, et viibinud reis Iraaki ennistataks võimalikult varsti, et parandada kahepoolset suhtlemist ELiga ning seeläbi võib-olla aidata dialoogi varal kaasa Iraanis valitseva dramaatilise olukorra kahjutustamisele.

Lena Kolarska-Bobińska (PPE). – (PL) Austatud juhataja! Paruness Ashton, Iraani riigisisene olukord halveneb oluliselt päevast päeva ja nädalast nädalasse. Inimõigusi rikutakse praktiliselt meie silmade all ning oleme tunnistajaiks terrorile, millega pole pidanud aastakümneid kokku puutuma. Riikliku repressiooni pretsedenditu laine üritab vaigistada neid, kes Iraanis demokraatlike reformide eest võitlevad. Võitluses oma kodanike vastu kasutab valitsus ka spetsiaalselt väljaõpetatud relvastatud noori Basij'i omakaitsevääst.

Euroopa Parlament peab mõistma hukka valitsuse ülemäärase jõu kasutamise ning suurenevad inimõiguste rikkumised. Samuti on vastuvõetamatu kasutada opositsiooni vastu surmanuhtlust, sealhulgas kuriteo *moharebeh*, jumalavaenulikkuse ettekäändel. Seetõttu on Euroopa Liidul tarvis olukorrale Iraanis uut lähenemist. Euroopa Liidu kõrge esindaja Catherine Ashton peaks saatma tugeva ja selge sõnumi Iraani kodanikele, kinnitades meie soovi inimõigusi kaitsta.

Tuumarelvade küsimus on äärmiselt oluline. Siiski ei peaks me lakkama kaitsmast põhiväärtusi lihtsalt taktikalise eelise saavutamiseks läbirääkimisel. Kõnelustel Iraaniga ei tohi me marginaliseerida õigusriiki, sõnavabadust ega õigust saada teavet. Antud väärtusi ei tohi käsitleda vähem olulistena.

Olen Poolast, kus üle 20 aasta tagasi, 1989. aastal asendus türannia demokraatiaga. See toimus tänu opositsiooni Solidaarsus liikumise mittevägivaldsele tegevusele ning valitsuse ja rahva vahelisele rahumeelsele dialoogile. Ma ei näe nüüd Iraani elanike jaoks edasiminekku paremat teed.

Ana Gomes (S&D). – (PT) Iraani küsimus on üks olulisimaid teemasid kaasaja rahvusvahelises poliitikas. Tuleb teha kõik, et takistada Iraani režiimi, mis on olnud Lähis-Idas rahule ja julgeolekule nii kahjulik, saavutamast ligipääsu massihävitusrelvadele.

Ent Euroopa Liidu rolli suhetes Iraaniga ei tohi raisata tuumaküsimusele. Juunis toimunud manipuleeritud valimistest saadik oleme olnud tunnistajaks rahvaliidumisele Iraani režiimi repressiivse valgustusvaenuliku ja demokraatiavastase iseloomu vastu.

Euroopa peab olema järjepidev inimõiguste universaalse väärtuse edendamisel, mille pärast paljud inimesed oma elusid Teherani tänavail ohtu seavad. Seadmata kahtluse alla inimeste suveräänset õigust oma saatuse üle ise otsustada, on kohustuslik, et Euroopa Liit astuks samme nende julgustamiseks, kes Iraanis vabaduse ja demokraatia eest võitlevad. Vabadest ja alternatiivsetest infokanalitest pole midagi tõhusamat tsensuuriga võitlemiseks, mis on kõikide rõhuvate režiimide pärusmaa.

Sellest lähtuvalt ootame, et väga varsti toimib farsikeelne telekanal, mille Euroopa Nõukogu andis Euronewsile.

Samuti ootame, et paruness Ashton uue kõrge esindajana jätkab jõuliselt loovaid algatusi, mis aitaks Iraanis kaasa suuremale poliitilisele läbipaistvusele ning paneks tähele kõigi nende tehtud soovitusi, kes on võidelnud vaba Iraani eest, sealhulgas eksiilis iraanlased.

Lisaks peaks juhinduma antud murest Iraani poliitilise tuleviku üle igasugused uued sanktsioonid, mille kasuks tuumaküsimuse kontekstis otsustatakse. Nagu iraani intelligentsi esindaja Akbar Ganji siin parlamendis selgitas, on kohustuslik, et väldiksime majandussanktsioone, mis nõrgestavad inimesi, ning eriti Iraani keskklassi, kellest koosnevad opositsiooni read.

Julgeoleku heaks Lähis-Idas, Euroopas ja maailmas ei saa teha miski enam kui Iraani demokraatia, mille on rajanud iraanlased. Euroopa Liit peab tegema selle ühe oma eemärkideks.

Frédérique Ries (ALDE). – (FR) Austatud juhataja! Iraan elab hetkel kahtlemata läbi oma ajaloo rängimat kriisi 1979. aastast saadik antud režiimi tõttu, mis on vastuvõetamatu igasuguse muutuse suhtes ja mis on tõstnud oponentide sihistatud atentaatide, reidide ja rahumeelsete ning lisaks ajakirjanike vangistamise arvu 12. juuni 2009. aasta valimisfarsist saadik.

Arutelu alguses mainis Catherine valitsusväliste organisatsioonide raporteid, selles suhtes katastroofilisi raporteid, rääkimata kohtu paroodiast, mis mõisteti prantslannale Clotilde Reissile ja Baha'i vähemusele, kellest seitsme üle on Teheranis eelmisest esmaspäevast saadik kohtuprotsess käinud. Neid ohustab eluaegne vangistus või midagi hullematki, sest nende religioon on valitseva võimu omast erinev.

Raport on karm. Presidendivalimised pole muutnud mitte midagi või pigem on muutnud midagi: nad on muutnud Iraani režiimi veelgi radikaalsemaks, kui see võimalik oleks. Samuti toimub radikaliseerumine

välismaailma suhtes, sealhulgas Iraani ametivõimude kannapööre 2009. aasta oktoobri Viini läbirääkimistel kokkulepitud tuumaleppe projekti osas.

Millal hakkame kaaluma, kas mainida – ütlen siinkohal mainida – intelligentseid ja sihistatud sanktsioone nagu neid, millele viitas Barbara Lochbihler? Seega sanktsioone režiimi vastu, mis on avalikult Lääne vastu ja antisemiitlik? Tean, et tegemist on kitsa võimaluseaknaga, Catherine Ashton, kuid kas te ei arva, et peame tegema siinkohal rohkem ja paremini, et peame aitama Iraani noori, kes kuulutavad oma nõrdimust Internetis? Et peame mõistma hukka korduvad üleskutsed hävitada Iisraeli riik? Ning eelkõige et peame toetama kodanikuühiskonda ja opositsiooni, seda demokraatlikku liikumist, mis trotsib antud hääleröövlist presidenti ja tema omakaitseväärelasi?

Peame vältima eskaleerumist, olen sellest väga teadlik, kuid samuti peame vältima kõrvalepuiklemist ega tohi korrata viga, mida tegime Afganistanis, kus Euroopa ei suutnud kaitsta komandör Massoudi. Meie kohuseks on Iraani opositsiooni juhte toetada, et neid sarnane saatus ei tabaks.

Fiorello Provera (EFD). – (IT) Austatud juhataja! Kallid kolleegid! Olukord Iraanis jätkab halvenemist.

Hiljuti on saanud surma vähemalt 8 inimest. Režiim on suurendanud naiste – naisajakirjanike, ametiühingulaste ja intelligentsi esindajate – vahistamisi. Vahistatud on 30 ema, kes nõudsid uudiseid kadunud laste kohta, ning noore vabadusemärtri Neda Agha-Soltan hauda on rüvetanud korduvalt tulirelvade kuulid. Selge on, et režiim kavatseb suurendada repressioonide ja kehtestada terrorikliima.

Lisaks antud riigisisesele olukorrale ilmutab Iraan rahvusvahelise koostöö puudumist, keeldudes võimaldamast Rahvusvaheline Aatomiaenergiaagentuuril juurdepääsu Iraani uraaniuuri rikastamise objektidele. See näitab selgesti Iraani tuumaprogrammi tegelikke kavatsusi. Kui need üksnes rahumeelsed oleks, ei oleks tarvis neid varjata.

Euroopa peaks seetõttu jõuliselt oma muredel kosta laskma, sest militaarne tuumariik võib seada ohtu mandri julgeoleku ja tekitada olulisi poliitilisi tagajärgi kõikidele piirkonna riikidele.

Martin Ehrenhauser (NI). – (DE) Austatud juhataja! Isegi kui Iraani konflikt näib võimuvõitlusena vana ja uue riigiparaadi vahel, on ikkagi väga selgesti näha, et selles väga suletud ühiskonnasüsteemis on väga selged praod. Olukord Iraanis on kindlaks tõestuseks demokraatia olulisusest, nimelt iga viimase kui ühe kodaniku suutlikkusest väljendada oma poliitilist tahet.

Need, kellel Iraanis on poliitiline vastutus, reageerivad hetkel ühiskonna õigusjärgsele tahtele riigi repressiooniga, mis ulatub nii kaugele kui surmanuhtlus. Antud rünnakud kodanike vastu tuleb viivitamatult lõpetada, kuna riiklik repressioon ühiskonna antud tahtele kindlasti lõppu ei tee. Iraani pikk ajalugu näitab meile vastupidist.

Kavandatud Euroopa Parlamendi delegatsiooni Teherani reisi osas, mille Iraani valitsus lühikese etteteatamisega tühistas, sooviksin öelda vaid, et antud ajahetkel, oli antud reis tõesti oluline selleks, et eelkõige jõuda läbirääkimiste ja dialoogideni kõigiga, sealhulgas ja iseäranis kohalike kodanike ja kodanikuühiskonnaga.

Philippe Juvin (PPE). – (FR) Austatud juhataja! Iraanlased teatasid, et on valmis vahetama järk-järgult väherikastatud uraaniuuri kütuse vastu. Taolise tootmise on lükanud tagasi G-6, ehkki see polnud nii erinev ettepanekust, mille sama grupp just enne kokku oli pannud.

Ma ei alahinda sugugi iraanlaste läbirääkimisomadusi, iseäranis vahetuse järkjärgulise iseloomu määratluse suhtes, mida nad ette panid, ent arvestades kaalul olevat. Kas teie arvates, Catherine Ashton, ei ole antud G-6 keeldumine võinud olla ehk täpse Euroopa Liidu ühtse seisukoha objektiks? Miks me ei haaranud võimalusest?

Sooviksin, et tooksime meie jaoks kuuldavale oma mõtted antud asjas. Tunnistan, et olen Euroopa äranägemise üle antud arutus väga hämmeldunud. Meil on õigusjärgsust, Euroopal on õigusjärgsust. Kasutagem seda kokkuleppele jõudmiseks!

María Muñoz De Urquiza (S&D). – (ES) Mu esimene sõnavõtt parlamendis läinud aasta juunis oli Iraani teemal värskeima hukkamiste laine järel. Siis kutsusin Euroopa Liitu üles rakendama kõiki selle käsutuses olevaid vahendeid inimõiguste kaitsmiseks.

Nüüd leiame, et repressioon jätkub ikkagi Baha'i religioosse vähemuse, homoseksuaalide vastu – ja ma kutsun iseäranis üles vangistatud homoseksuaalide vabastamisele, kes mõnedel juhtudel on surma mõistetud –, opositsiooni vastu – seejuures on opositsioonist vangistatud üle 2500 –, ajakirjandusvabaduse vastu – alles

selle nädala esmaspäeval nägime, kuidas pandi kinni ajaleht *Farhang-e-Ashti* opositsioonijuhil hr Mousavi väljaütlemise avaldamise eest – ning kurdi vähemuse vastu.

Iraan on Euroopa tegevuskavas jätkuvalt suureks väljakutseks ja mitte pelgalt tuumaohu pärast: selle vastu rakendab rahvusvaheline kogukond juba meetmeid. Väljakutse on selles, et Iraanil on suur võime mõjutada kõiki valdkondi, kus tehakse jõupingutusi leida rahumeelne ja diplomaatlik lahendus Lähis-Idas ja samuti Iraagis ning Afganistanis.

Oma repressiivsete sammude kaudu hävitab Iraan võimaluse välissuhteid normaliseerida, et riikide kogukond saaks riiki aktsepteerida ja see saaks etendada rahvusvahelistes suhetes konstruktiivset rolli.

See on olukord, mida meie, sotsiaaldemokraadid, soovime, kuid selle saab saavutada ainult juhul, kui Iraan täidab oma rahvusvahelised kohustused, alustades kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvaheline paktiga. Iraan peab tunnistama poliitilisi parteisid, ametiühinguid, valitsusväliseid organisatsioone, ühinemisõigust, sõnavabadust jne.

Euroopa Liidu tuge ja solidaarsust, mida nüüd nõuan nende nimel, kes soovivad enam õigusi, ja nende jaoks, keda režiim represseerib, ei tohi ajada segamini mingit liiki Lääne vahelesegamisega. Selle asemel kujutab see endast soovi, et Iraan rahuldaks miinimumnõudmised, mis on vajalikud, et see saaks ülejäänud maailmaga läbirääkimisi pidada.

Marco Scurria (PPE). – (IT) Austatud juhataja, kallid kolleegid! Euroopa Liidu väljaannetes ja ELi veebilehtedel ütleme tihti, et inimõigused on Euroopa integratsiooni protsessi süda ning tema välissuhte võtmelement.

Euroopa Liiduga poliitilised või kaubanduslepped sidunud riigid on kohustatud antud õigusi austama. Paruness Ashton! Peaksime küsima endalt, kas antud nõudmised eksisteerivad veel meie suhetes Iraaniga ja kas meie jaoks on ikka loogiline saata Teherani delegatsiooni ilma Iraani valitsusega kava suhtes kokku leppimata, mida mõlemad pooled toetavad, mis võimaldab meil kuulata ka opositsiooni põhjendusi ja hääli.

Selles suhtes aga, mida teha saame, peame olema ettevaatlikud, isegi kui arutame sanktsioone, sest ajalugu näitab, et majandus- ja kaubandussanktsioonid on tihti nõrgestamise asemel tugevdanud, ning et need on tegelikult nõrgestanud inimesi ja eelkõige vaeseimaid neist. Kui kuulaksime delegatsioonina teatud inimesi ja kuulsime tunnistusi naiste ja vähemuste õigustest Iraanis, rääkisid nad meile, et võib-olla oleks parem kehtestada sümboolseid sanktsioone, näiteks kultuurilisi sanktsioone.

Viimastel päevadel on paljud parlamendiliikmed ja intelligentsi esindajad kogu Euroopas kirjutanud, et kutsuda UNESCOt üles mitte pidama maailma filosoofiapäeva Teheranis. Minu arvates on tegemist võetud kohustusega, millega liitub ka praegune parlament, pidades meeles, et Neda Agha-Soltan oli filosoofiakraadiga üliõpilane ning et antud sümbol võiks ühendada Euroopa Parlamenti üleskutses UNESCOle antud meedet rakendada.

Sergio Gaetano Cofferati (S&D). – (IT) Austatud juhataja, kallid kolleegid! Viimaste nädalate jooksul oleme näinud, kuidas Iraani valitsus ehk Iraani režiim paneb toime tõsiseid inimõiguste ja kõige fundamentaalsemate demokraatlike vabaduste rikkumisi.

Seega pole selle parlamendi ja Euroopa jaoks küsimus enam lihtsalt suhetes riigiga, mis mõtleb tuumapoliitika üle aktsepteeritavatest reeglitest ning konkreetsetest kontrollelementidest väljaspool, mis rahvusvaheline kogukond antud asjade puhul reeglina paika paneb. On midagi uut või on midagi vana muutumas akuutsemaks seoses veelgi murettekitavama temaga: inimõigused.

Olen veendunud, et Iraanile võiks olla palju olulisem olla regioonis, kus see asub. Ent antud värske õiguste rikkumiste laine peab olema minu arvates prioriteet meie ja kõrge esindaja jaoks. Valitsusepoolne mahasurumine pole vaigistanud demokraatliku teisit mõtlemise hääli. Nüüd on kohane rahvusvahelisel kogukonnal etendada aktiivset rolli ja pakkuda abi nendele, kes režiimile vastu on ning arvavad, et nende põhiõigusi peab austama.

Seetõttu peaksime olema seal alaliselt kohal. Euroopa Parlamendi delegatsioon saab väga täpseid eesmärgi välja selgitades minna Iraani näitamaks oma solidaarsust Iraani demokraatidega ja kindlasti mitte Iraani valitsuse poolse mahasurumise toetamiseks, isegi mitte vabatahtlikult. Minu arvates peaksime seda kõike edasi arutama ning oma eesmärgi saavutama.

Monica Luisa Macovei (PPE). – Olen otsustanud kasutada enamiku oma ajast antud sekkumiseks, et tõsta esile inimeste nimed, keda öeldavasti Iraanis kinni peetakse, osad surmamõistetuna, poliitilise režiimi kritiseerimise või tsiviilõiguste kaitsmise eest.

Ali Mehrnia, Parviz Varmazyari, Majid Rezaei, Alireza Nabavi, Ali Massoumi ja Shirin Alavi Holi on öeldavasti kinni peetavad ning mõistetud surma *Moharebi* eest, mis tähendab jumalavaenulikkust.

Kolmkümmend kolm Iraani Leinavate Emade hulka kuuluvat naist, kelle lapsed on tapetud, kadunud või valimistejärgses vägivallas kinni peetud, kiustakse taga.

Kinni peetakse teisi naisaktiviste ja nende peresid: Atefeh Nabavi, Shabnam Madadzadeh, Mahsa Naderi, Fatemeh Ziaee Azad ja Nazila Dashti.

Kinni peetakse kaheksat aktivisti Inimõiguste raportite Komisjonist: Saeed Kalanaki, Saeed Jalalifar, Shiva Nazar-Ahari, Kouhyar Goudarzi, Saeed Haeri, Parisa Kakayi ja Mehrdad Rahimi. Teised neil läksid peitu pärast luureministeeriumisse kutsumist: Hesam Misaghi, Saeed Habibi, Navid Khanjani ja Sepeher Atefi.

Kinni peetakse teisi Liberaalsete Üliõpilaste ja Vilistlaste Ühendusest: Mehrdad Bozorg, Ehsan Dolatshah ja Sina Shokohi.

Antud inimestel on ühine see, et nad kandsid ette või ütlesid välja oma mured Iraanis valitseva olukorra üle.

Mida kavatseb komisjon või nõukogu teha poliitilisel eesmärgil vangistatute vabastamiseks? Mis vahendeid komisjon pakub Iraanis tegutsevatele valitsusvälistele inimõiguste organisatsioonidele?

George Sabin Cutaş (S&D). – (RO) Isiklikult arvan, et on suur potentsiaal Iraani ja Euroopa Liidu vahelisteks tihedateks majanduslikeks, kultuurilisteks ja poliitilisteks sidemeteks. Ent antud potentsiaal on jätkuvalt avamata. Iraani ja Euroopa Liidu vahelised suhted satuvad suurte raskuste otsa, kui puudutatakse tundlikke teemasid, nagu näiteks Iraani tuumaprogramm või inimõigused.

Minu arvates on tarvis Iraanil vastata Euroopa Liidu väljendatud dialoogisoovile. Dialoogis osalemisest keeldumine saab ainult piirata vastastikku huvi pakkuvate ainevaldkondade ideede ja teadmiste siiret. Pean teile meenutama, et Euroopa Liit on Iraani juhtiv kaubanduspartner ning, arvestades Iraani eesmärki Maailma Kaubandusorganisatsiooniga liituda, aitaks tihedam kaubanduspartnerlus Euroopa Liiduga Iraani püüdluses organisatsiooni standardeid täita.

Ent nii kaua, kuni iraanlased ilmutavad avatuse puudumist koostöö suhtes, pole Iraani ja Euroopa Liidu vahel konstruktiivne dialoog võimalik.

Salvatore Tatarella (PPE). – (IT) Austatud juhataja, paruness Ashton, kallid kolleegid! Teie, paruness, olete visandanud selles võimsa ajaloo, võimsa kultuuri ja võimsa tsivilisatsiooniga võimsas riigis valitsevast olukorrast dramaatilise pildi.

Esineb teisitimõtlejate ja opositsiooni mahasurumist, esineb väga tõsiseid tsiviilõiguste piiranguid, esineb vabaduste rikkumisi, on olemas murettekitav tuumaprogramm ja lisraeli ning rahuga seotud oht.

Kahjuks pole ma veel aru saanud, mis algatusi Euroopa rakendada kavatseb, et teha antud olukorrale lõpp, kaitsa rahu, vabadust ja tsiviilõigusi. Loodan, et arutelu järeldustes on võimalik loetleda fakte ja algatusi, rakendatavaid seisukohti ja ehk vastata Marco tehtud ettepanekule.

Austatud juhataja! Mis puudutab parlamenti, kuulun delegatsiooni, mis võitles, et saada Iraani minemiseks luba Iraani valitsuselt, kes reisi protestiks tühistama pidi, seda teha ei saanud, ja mida samuti häbistati Iraani külastamise keeluga.

Olen dialoogi poolt Iraaniga, kuid Itaalia parlament ja delegatsioon peavad jõuliselt edastama meie seisukoha vabaduse ja ohustatud õiguste kaitse suhtes.

Sari Essayah (PPE). – (FI) Austatud juhataja, volinik! Iraani praegune valitsus rikub jultunult inimõigusi ja tallab jalge alla oma kodanike põhiõigusi. Värskeim tõend sellest on kaheksa inimese tapmine seoses Ashura sündmusega ning asjaolu, et hetkel ootab surmaotsust viis opositsiooni liiget.

Iraani praegune režiim on suurim oht maailma rahule. On täiesti arusaamatu, et rahvusvaheline kogukond vaatab eemalt, kui samal ajal Iraani valitsusel on lubatud rahulikult arendada sõjalist tuumaprogrammi ning eirata Rahvusvaheline Aatomienergiaagentuuri seisukohti. Riigi praegusel juhtkonnal lubatakse avalikult

ähvardada hävitada ÜRO teine liikmesriik Iisrael. Samuti toetab ta Hezbollah' terroristide rühma, mis on aktiivne Liibanonis ja Süürias.

Teatud mõttes meenutavad antud sündmused 60 aasta taguseid hetki. Meil pole tarvis mõelda, mis me teha võinuks, et vihkamist ära hoida. Täna aga, kui tõhusaid meetmeid rakendame, saame ennetada sama asja kordumist.

Peame hakkama kehtestama majanduslikke sanktsioone Iraani valitsuse vastu nii pea kui võimalik. Kuna olukord on selline, nagu see on, oleks parem, kui ELi Iraani delegatsioonil ei lastaks minna, kuna mullad kasutaksid reisi ainult propaganda otstarbel ära. Ärgem unustagem: antud juhul pole probleem niivõrd, et on nii palju halba – rohkem on asi selles, et head vaikisid!

Bogusław Sonik (PPE). – (PL) Austatud juhataja! Läänud aasta lõppes Iraani suurimate opositsiooniprotestidega presidendivalimistele järgnenud demonstratsioonidest saadik juunis, kui ametis president kuulutati võitjaks. Kokkupõrgetes julgeolekujõududega sai surma kaheksa inimest, sadu vigastada ning sadu peeti kinni. Opositsiooni toetavaid üliõpilasi rünnati ülikooli linnakus, mis kutsus esile reaktsiooni ülikooli 88 õppejõult pöördumise näol Ayatollah Ali Khamenei lõpetada jõu kasutamine meelevaldajate vastu.

Olukord Iraanis põhjustab süvenevat ärevust ning sama kehtib ka rahvusvahelisel tasandil. Sanktsioonide kehtestamist valitsuse vastu Teheranis kaaluvad sakslased, kelle kantsler, Angela Merkel, on öelnud, et Iraan pole vastanud Lääne koostööettepanekule tuumaprogrammi lõpetamiseks. Iisraeli peaminister on samuti kutsunud üles karmidele rahvusvahelistele sanktsioonidele Iraani vastu. Tema arvates võib muutuda oma inimesi türanniseeriv režiim varsti ohuks tervele maailmale.

Iraani suveräänsust austades peaksime tungivalt rõhutama, et riigi ametivõimudel lasub vastutus austada inim-, poliitilisi ja kodanikuõigusi, ning samuti peaksime rõhutama asjaolu, et teostades oma õigust arendada oma tuumaprogrammi, ei tohi Iraan samas kujutada endast ohtu rahvusvahelisele julgeolekule. Kannatlikkus, mida rahvusvaheline kogukond on näidanud üles dialoogi pidamisel Teheraniga on nüüd otsakorral. Maailma ei tohi Iraani praeguse poliitilise juhtkonna agressiivne ja provokatiivne poliitika pantvangina hoida. Eestistujariik Hispaania ja diplomaatia juht Catherine Ashton peaksid alustama nimetatud asjas läbirääkimisi Venemaaga, et lülitada Moskva ühisesse Iraani survekamise poliitikasse.

Arnaud Danjean (PPE). – (FR) Austatud juhataja, Catherine Ashton! Ashura päeva sündmused ja hiljutiste meelevalduste mahasurumine Iraanis on näidanud, et oli täielik viga teha väga kunstlikku vahet režiimi sisemise kalestumise ja paandumatu poliitika vahel, mida ta väljaspool viljeleb, iseäranis Iraani tuumaküsimuse osas.

Seetõttu näib täiendavate sanktsioonide perspektiiv vältimatu või isegi soovitatav. Sooviksin teada teie seisukohta võimalike sanktsioonide ajakava ja iseloomu osas just selleks, et saame selgelt ühendada Iraani siseseid sündmusi ja tuumaküsimuse.

Potito Salatto (PPE). – (IT) Austatud juhataja, kallid kolleegid! Ma ei taha jätkata meie ja Iraani valitsuse vahelise erimeelsuse põhjuste loetlemist.

Kuna sellele siin varem viidatud ei ole, sooviksin rõhutada üht rängimatest tsiviilõiguste rikkumistest, mis puudutab noori. Iraani valitsus, kes on allkirjastanud ÜRO lapse õiguste konventsiooni, jätkab sellegipoolest surmanuhtluse kehtestamist alaealistele.

Selle arutelu järel sooviksin esiteks, paruness Ashton, võtta käsile ülesande panna paika Euroopa kui terviku ja Euroopa Parlamendi kui terviku ühine lähenemine Iraani sündmuste osas ja teiseks, et Iraaniga suhete eest vastutav parlamentidevaheline delegatsioon võtaks teadmiseks, et peame oma joont muutma.

Koos oma sõprade Marco ja Salvatorega avaldasin delegatsioonile protesti: ta teatas ametlikus avalduses, et tahab igal juhul külastada Iraani, ehkki oli esitanud tungiva palve saada võimalus opositsiooniga kohtumiseks ja rääkimiseks. Edaspidi sooviksin, et delegatsioon võtaks üles uue viisi ning hoiaks abi-, toe- ja arutelu suhteid opositsiooni esindajatega eksilis, iseäranis Myriam Rajaviga, kes on antud olukorra tüüpiline esindaja. Just seda peaks Euroopa Liit sanktsioonide kehtestamise asemel tegema.

Tunne Kelam (PPE). – Austatud juhataja! Pean ütlema, Catherine Ashton, et kardan, et meie lootused veenda Iraani režiimi meie muredes jäävad asjatuiks.

Tegelikult on meil tegemist eilse diktatuuriga ning see, mida on vaja nüüd, on muutuse võimalusele keskendumine. Režiim on kärisemas ning iraanlased on näidanud julgusega läinud juunist saadik, et nad ei usalda ega toeta antud valelikku ja agressiivset diktatuuri. Miks peaks meie jätkuvalt seda tegema?

Meil on tarvis toetada tõsiselt kodanikuühiskonda ja demokraatlikku opositsiooni, sh Rahvuslikku Vastupanunõukogu, mis on ainuke väga selge demokraatliku tuumavaba Iraani kavaga välja tulnud organisatsioon.

Alexander Alvaro (ALDE). – (DE) Austatud juhataja! Saksa ajalehes Süddeutsche Zeitung teatati täna, et eile nõudis Teheranis riigiprokuratuur surmanuhtlust viiele opositsioonikujule. Amnesty Internationali andmetel on antud viis opositsioonikuju: 17-aastane Ali Mehrnia, 54-aastane Parviz Varmazyari, lisaks Majid Rezaii, Alireza Mabavi ja Ali Massoumi. Kui selline režiim, nagu see, mis on Teheranis, mis pole mitte ainult anakronistlik, vaid surub oma elanikkonda maha surmanuhtluse, kividega surnuks loopimise ja muude meetodite abil, ja meie, Euroopa Liit, ei astu vajalikke samme, teeme endist süüdlased eelkõige nende ees, kes sinna mõistliku ühiskonna ehitaksid, laste ees, kes kasvavad üles tingimustes, mis on kaugel sellest, mida meie – olles ühel meel kaasp Parlamendiliikmega, kes kahjuks pole enam kohal – tulevikuühiskonnale sooviks. Sooviksin siinkohal kuulda liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgelt esindajalt kindlaid ja selgeid sõnu ning sooviksin näha, et me mitte ainult ei kutsu üles sanktsioonidele Iraani vastu, vaid ka taolisi sanktsioone rakendame.

Ulrike Lunacek (Verts/ALE). – Austatud juhataja! Minu arvates, on kõigile meile siin selge, et Iraani režiim on diktaatorlik ja kriminaalne režiim. Küsimus on: kuidas sellega toime tulla?

Sooviksin teha väga selgelt teatavaks oma toe delegatsioonile, kes oleks siit parlamendist Iraani läinud. Delegatsioon oleks kohtunud ühe terve päeva opositsiooni ja teisitimõtlejatega. See oleks neid tugevdanud. Nad tahtsid seda. Nii et mul on väga kahju, et antud delegatsioonikülustus toimuda ei saanud.

Mul on teile, paruness Ashton, üks väga konkreetne küsimus. Mitu parlamendiliiget on siin sanktsioonidest rääkinud. Riikliku parlamendi liikmena ja ammu paljude inimestega rääkides saadud kogemustest lähtuvalt oleksin tõesti tarkade sanktsioonide poolt – mis sihivad näiteks revolutsioonilise kaardiväe konkreetseid liikmeid, seades neile sissesõidukeelu, või teisi konkreetseid isikuid.

Olen väga sanktsioonide kehtestamise vastu tervele riigile, kuna see tõenäoliselt tugevdaks valitsust, sest siis vaesus suureneks – nad ei pääseks ligi näiteks bensiinile ja see aitaks nõrgestamise asemel režiimi toetada.

Struan Stevenson (ECR). – Austatud juhataja! Soovin nõustuda Tunne Kelami ja Alexander Alvaroga. Iraaniga dialoogi pidamise ja koostöö tegemise päev on ammu loojunud.

Inimesed saavad peaaegu iga päev tänavatel antud fašistliku režiimi vastastel meelevaaldustel surma. Alles eile, nagu olete kuulnud, nõudis Teheranis omakohus surmanuhtlust viiele 27. detsembril Ashura tänavarahutuste ajal vahistatud meelevaaldajale.

Aitab küll juba! Aitab jutust! Aitab rahusobitamisest! Meil on tarvis karme sanktsioone. See on ainuke moodus, kuidas näitame Iraani tavalistele inimestele, et nende meelevaaldusi toetame.

Niki Tzavela (EFD). – (EL) Paruness Ashton! Täheksin rõõmuga teie kaine hoiakut, mis tulenes austusest Iraani ajaloo ja uhkusega riigi vastu. Iraan kujutab endast erijuhtumit ning mul on väga hea meel, et rakendate n-ö targa jõuna tuntud diplomaatilist lähenemist. Nimelt sanktsioone ühelt poolt ja dialoogi teiselt. Sooviksin teil tungivalt dialoogi jätkata!

Tavaliselt on taolisi riike hukka mõistvad riigid väga kaugel Iraani, Iraagi ja Afganistani kultuurist ja vaimsusest. Sooviksin teil laiendada rühma, mille olete loonud avatud dialoogi pidamiseks Iraaniga, lisades riike, millel traditsiooniliselt on Iraaniga head suhted olnud, nagu minu riik Kreeka, iseäranis nüüd, selle praegust sotsialistlikku valitsust arvestades. Piirkond järjekordestle sõjale vastu ei peaks. Edastan siinkohal mitte ainult Iisraeli, vaid ka Emiraatide ärevustunnet Iraani tuumaprogrammi suhtes. Jätkake dialoogi ning minu arvates me jõuame kõik kuhugi!

Krisztina Morvai (NI). – (HU) Kolm lühikest küsimust. Esiteks mõrvati juhtiv Iraani tuumateadlane hiljuti brutaauses terroristide rünnakus. Mis on Euroopa Liidu seisukohta antud juhtumi osas? Kummalisel kombel seda täna ei mainitud. See asjaolu on väga kahetsusväärne. Teiseks, miks täpselt on Iraani tuumapotentsiaal suurem probleem, suurem oht rahule kui näiteks Iisraeli oma? Miks EL ka sellega ei tegele? Kolmandaks andis 2006. aastal tollane Ungari sotsiaaldemokraatlik liberaalne valitsus käsu laskude tulistamiseks rahumeelsete meelevaaldajate pihta. Teiste seas kannatas 14 inimest silmavigastuste käes. Paljud neist jäid pimedaks. Meie

korduvatele palvetele vaatamata keeldus EL siis ja veel praegugi antud sünnimusega tegelemast. Milles on vahe? Sarnasel moel ei tegele nad sadade poliitvangidega, kes Ungaris vangis on olnud. Isegi täna on Ungaris vangis sadu poliitvange. Täna väga ja jään huviga teie vastust ootama!

Mariya Nedelcheva (PPE). – (FR) Austatud juhataja, Catherine Ashton! Seyed Ali Mousavi, Iraani opositsiooni juhi nõo, surm ja laiba kadumine on üks paljudest traagilistest näidetest, mis osutavad Iraani Islamivabariigi praegusele ebatervele olekule.

Läinud juunis toimunud väga kahtlaste valimiste järel on Iraani režiimi õigusjärgsus pehmelt öeldes küsitav. Seega on meie ülesandeks võimalikult ulatuslikult Iraani kodanikuühiskonda tema vastupanuliikumises toetada. Catherine Ashton! Võite olla kindel täielikus toes, mis meie parlament teile taolise käitumise mitteaktsepteerimisel osutab.

Tahan rõhutada, et jätkates opositsiooni rolli eitamist, ei suuda Iraani režiim veenda meid oma tahtes Iraani rahva hüvanguks töötada. Opositsiooni õigus olemasolule ja tema õigus vabale konkureerimisele parteide hulgas, mis lubab Iraani ühiskonnas esindada arvamuste paljusust, on positiivseteks märkides, mida ammu oodanud oleme. Ent oleme kaugel sellest, et seda Iraanis näeksime.

Kindlasti arvavad hetkel paljud, et on täielikult Iraani režiimi asi panna tähele meelevaldajate kutseid ja rahvusvahelise kogukonna soove, et teostada demokraatlik üleminek. Euroopa peab olema peatunnistajaks sellele, mis kujutab endast õigusriiki.

Piotr Borys (PPE). – (PL) Austatud juhataja, Catherine Ashton! Iraan on võtmeriik, mis mõjutab rahu stabiliseerimist üle maailma ja Lähis-Idas. Muidugi on vaieldamatu, et peame kaitsma inimõigusi ja resoluutselt väljendama oma muret opositsiooni õiguste rikkumiste üle, mis on käinud mitu kuud. Ent tahan öelda, et Euroopa Liit peaks eelkõige rakendama aktiivselt tuumavastast programmi, sest tuumarelvaga Iraan oleks tohutuks ohuks tervele osale Lähis-Idast.

Lisaks teame, et osa Iraani poliitikast ajendab tõenäoliselt revolutsiooni õhutamine Jeemenis ja Hamase toetamine Gaza sektoris ning al-Qaeda toetamine Afganistanis. Sellega seoses on siinkohal vaja üle kõige teatavat tasakaalu ja minu arvates peaks samuti olulist rolli etendama Saudi-Araabia. Minu arvates peaksime nägema antud asjas Catherine Ashtoni väga aktiivset dialoogi ja kaasatust.

Paul Rübig (PPE). – (DE) Austatud juhataja! Antud kontekstis, nagu alati, sooviksin välja tuua, et siin Euroopas tegelikult tunnistame ainult individuaalset vastutust ning ei aktsepteeri kõikehõlmavat kahtlustamist põhimõtteliselt. Olen kindel, et britina võib paruness Ashton olla vägagi nõus ideega võtta süüdlased taolistes olukordades sihikule blokaadiga, kuid mitte tervet rahvast, kes on sattunud antud olukorda enam-vähem süütult. Peaksime taotlema läbirääkimisi. Mu küsimus on järgmine. Kas näete võimalikke kontakte dialoogiks Iraaniga, kellega saaksite ühendust võtta, et nõuetekohases poliitilises vormis tõsist ja objektiivset arutelu pidada?

Andrew Henry William Brons (NI). – Mul pole volitusi Iraani ajatollade režiimi ega selle demokraatiavastaste hoiakute nimel sõna võtta. Kuid ütleksin kaks asja: üks on, et mittevägivaldse sõnavabaduse mahasurumist esineb isegi Euroopas ja isegi ELi liikmete seas. Lisaks kasutavad Ameerika Ühendriigid ja nende liitlased tegevust ja sünnimusi Iraanis täiesti küüniliselt sõjalise liikumise õhutamiseks Iraani vastu ning minu arvates oleks see reaktsioon täielikult ebaproportsionaalne.

Catherine Ashton, liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja / komisjoni asepresident. – Austatud juhataja! Minu arvates on olnud tegemist äärmiselt olulise ja õigeaegse aruteluga, esiteks seepärast, et oleme korranud pühendumust, mis meil Euroopa Liidus inimõiguste väärtuste olulisusele on.

Ning tõepoolest oma dialoogis Iraaniga ei küsi me midagi enam, kui et nad täidaks rahvusvahelisi leppeid, mis nad omal soovil ja vabal tahtel allkirjastanud on, ning see kujutab endast fundamentaalset osa sellest, kuidas antud küsimustele lähenema peame, ning parlamendiliikmed on nii üksikisikuid nimetades kui ka Iraanis toimunud sündmusi kirjeldades tõstnud esile probleemid, mis meile enim muret teevad.

Parlamendiliikmed on samuti toonud välja, et lõpuks, nagu ütlesite, Roberto Gualtieri, peab dialoog olema vältimatu. On väga oluline, et pakuksime jätkuvalt lähenemist, mille sõnumiks oleks sisukas dialoog. Kuid teen seda, tunnistades, et mu eelkäija Javier Solana kulutas kuus aastat dialoogis, kuus aastat, pakkudes arutelu jätkamist. Seega dialoog, ent mitte tegevusetuse vabandusena Iraani osas, vaid pigem vahendina veendumaks, et arendame selle suhte tugevust ning et saavutame seda, mis meie arvates oluline on.

Selle raames võiks kujutada endast Maailma Kaubandusorganisatsiooni liikmesust puudutavad läbirääkimised, mis pole kaua kuhugi jõudnud, moodust kuidas võiks leida sellise arutelu ja diskussiooni ja toe, mis režiimil edasi liikuda võimaldaks.

Paljud parlamendiliikmed on rääkinud sanktsioonide olulisusest, ent ma mõtlen konkreetsetelt intelligentseid, arukaid sanktsioone: meie kõigi jaoks on ülimalt oluline tagada, et kui hakkame mõtlema, et mis juhtub järgmiseks, ja kui me kaalume sanktsioonide võimalust, siis seda tehes me tunnistame, et nende eesmärk peab olema konkreetset suunatud selle saavutamisele, mida me saavutada soovime, ning mitte keegi siin saalis ei taha, et selle tagajärjel kannataksid tavalised Iraani inimesed.

See muudab selle arutelu väga oluliseks, kuid nõuab meilt samuti sellesse energia ja aja investeerimist. Laupäeval kohtusid New Yorgis E3+3 kõrgemad ametnikud ning meil oli võimalik pidada sellel teemal dialoogi, sealhulgas muidugi Venemaaga.

Pole kahtlustki, nagu öelnud olen, et ehkki soovime sisukat suhet Iraaniga dialoogi kaudu edasi viia, kui Iraan selle tagasi lükkab, siis paralleelsest poliitikast lähtuvalt, mis meil on, tõuseb sanktsioonide küsimus ja tõepoolest selle kohtumise tagajärjel on juba alanud kohaste täiendavate meetmete läbivaatamine.

Ka see on päevakorrapunktiks välisasjade nõukogu arutelul esmaspäeval ning see on üks põhjus, miks ma niivõrd suure huviga kuulasin austatud parlamendiliikmete seisukohti samal ajal, kui samuti nendeks diskussioonideks valmistun.

Teise riiki sõitva delegatsiooni osas olete tõepoolest teie, Barbara, delegatsiooni eesistuja. On äga oluline, et seda pole veel ametlikult tühistatud. Minu arvates oleks oluline kaaluda, kas peaksime sellega edasi minema. Loodan, et kohtumine leiab varsti aset jällegi dialoogi avatust säilitada üritamise vaimus.

Konkreetset selle parlamendi sammu tulemusena alustab meil Euronews 2010. aasta keskpaigast farsikeelseid saateid. See on oluline ka side osas ning vaatame, kuidas kasutame sidet ja tehnoloogiat efektiivselt.

Raske on mõelda juurdepääsu blokeerimisest, kui samas blokeerime juurdepääsu teabele, mida inimesed saada soovivad. Minu arvates on see asi, mida silmas pidama peame.

Ning vaadates seda, mida tuleviku heaks teeme, on austatud parlamendiliikmed selgelt mõista andnud, mida nad tahaks, et me kaaluksime. Nagu olen öelnud, kaalub E3+3 juba antud variante. Meil on välisasjade nõukogu. Olen viidanud, et tahame vaadata arukaid intelligentseid sanktsioone, kui antud paralleelset teed kaalume. Olen selgelt mõista andnud ja annan jätkuvalt selgelt mõista, et olen avatud ja valmis dialoogi pidama – ning ma kirjeldasin oma sõnavõtu alguses selle võimsa riigi potentsiaali, kuid peame seda tegema kindla teadmisega, et me ei saa jätkata dialoogi kasutamist tegevuse takistamise moodusena.

Pea lõpetama, öeldes, et mind rabas väga fraas, mida president Obama kasutas oma Nobeli auhinna vastuvõtmise sõnavõtus, kui ütles, et koostöö jätkamise väärtust vaadates „puudub koostööl repressiivsete režiimidega nõrdimuse rahuldustpakkuv puhtus. Ent [...] ükski repressiivne režiim ei saa uut rada pidi liikuma hakata, kui tal pole avatud ukse valikut”.

Uks on selleks sisukaks dialoogiks avatud, et edasi liikuda, kuid seda öeldes olen täielikult pühendunud paralleelse tee, mis mu eelkäijad rajasid, ja sellel liikumise vajalikkuse tunnistamisele.

Juhataja. – Kallid kolleegid! Antud arutelud kestavad kella 15.00st kella 20.00ni ehk viis tundi. Panen ette, et teeme viieminutilise vaheaja, et kõrge esindaja ning kõik teised istungisaalis viibinud saaksid hinge tõmmata, ning et jätkame kell 17.35 – 5 minuti pärast.

Geoffrey Van Orden (ECR). – Austatud juhataja! Enne, kui vaheaja teeme, sooviksin jagada teadmiseks teavet. Paruness Ashton! Rääkisite Iraani delegatsioonist. Delegatsioon pidanuks minema Iraani 8.–10. jaanuaril, kuid see delegatsiooni külaskäik tühistati. Õigupoolest tühistasid selle Iraani ametivõimud.

Paljud meist käisid peale, et delegatsiooni külaskäik tühistataks sellest varem – ehkki tegelikult delegatsioon meid tähele ei pannud –, arvestades pikamaarakettide katsetamist, meeleavaldajate tulistamist ja muid jõuluperioodil asetleidnud rahutusi. Seetõttu teadmiseks teave, et see delegatsiooni külaskäik on tühistatud ja et tegelikult tulnuks parlamendis selle tühistamiseks varem samme astuda.

Juhataja. – Ma ei teadnud, et on olemas nn teadmiseks teave protseduur. Geoffrey Van Orden! Lubasin teil jätkata, ent kui kõigi vastu aus olla, polnud tegemist päevakorrapunktiga.

Arutelu on lõppenud.

Hääletus toimub Strasbourgis veebruari 1. osaistungjärgul.

(Istung katkestati kell 17.30 ja jätkus kell 17.35)

ISTUNGI JUHATAJA: Roberta ANGELILLI

asepresident

6. Olukord Jeemenis (arutelu)

Juhataja. – Istung jätkub.

Järgmine päevakorrapunkt on Euroopa Liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja, komisjoni asepresidendi avaldus olukorra kohta Jeemenis.

Catherine Ashton, *Euroopa Liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja, komisjoni asepresident.* – Austatud juhataja! Me teame, mis põhjusel on Jeemen täna meie päevakorras. Me jälgisime Detroiti pommiviskaja rada Ameerika Ühendriikidest Euroopasse, sealt Aafrikasse ja Jeemenisse. Sellega on meile taas meelde tuletatud, et meie enda julgeolek on ohus, kui me ei aita Jeemeni taolisi riike, kes üheaegselt mitme raske probleemiga võitlevad.

Esmajärjekorras tuleb tähelepanu pöörata terrorismile, kuid see on vaid üks läbipõimunud probleemikogum. Riigi põhjaosas valitseb ebastabiilne olukord, mida toidab relvastatud konflikt Houthi mässulistega. Konflikt lõunapiirkondadega maa- ja veeõiguste pärast ning pikaajalised pinged tunduvad kriitilisemaks muutunud olevat pärast 1991. aasta ühinemist. Valitsus on siiani suutnud üldist stabiilsust säilitada, aga kuna naftatulud on kahanenud, võitleb riik kontrolli säilitamiseks tervikliku territooriumi üle.

Sellele võime lisada piraatluse Adeni lahel, salakaubaveo, väljarände ja inimkaubanduse Aafrika Sarve riikidest ning nüüd ka džihaditerrorismi tõusu. Jeemeni rahvastik kasvab tunduvalt ja noor elanikkond muutub aina rahulolematumaks. Kaasav riigisisene poliitiline üksmeel jääb edasiliikumisel raskesti saavutatavaks.

Kõige selle keskel on selge üks asi: me ei saa lubada, et peaaegu seadusetu võõnd ulatuks Aafrika Sarve riikidest Afganistanini. Selle eest maksame ise kallist hinda.

Viimase 18 kuu jooksul on Euroopa Liit rõhutanud, et Jeemenil on prioriteetne koht selle terrorismivastases strateegias ning terviklikus lähenemisviisis riigi ülesehitamisele ja arengule. Nõukogu võttis seoses Jeemeniga oktoobris vastu ulatuslikud otsused. Praegu püüame kõiki oma olulisi tegureid selle strateegia ümber koondada. Sellepärast ei saakski paremini ajastatud olla Ühendkuningriigi algatus korraldada järgmisel nädalal kõrgetasemeline kohtumine koos Jeemeniga ja Jeemeni teemal.

Kohtumise peatähelepanu koondub julgeolekule. Praegu valmistatakse valitsuse jõupingutuste hoogustamise toetamiseks ette olulist paketti: koolitus ja varustus õiguskaitseorganitele, parem õiguslik raamistik ja kriminaalkohtusüsteem, tegevus radikaliseerumise ärahoidmiseks ja konfliktide ennetamiseks. See lisandub 11 miljonile eurole, mis viimase kahe aasta jooksul on komisjoni arenguprogrammis politsei koolituseks ja alaealisi käsitleva õigussüsteemi väljatöötamiseks juba eraldatud.

Al-Qaeda kindlustumine Jeemenis annab tunnistust sügavamatest probleemidest. Oluliselt tähtsad on majanduslike, poliitiliste, sotsiaalsete ja julgeolekuprobleemide vahelised seosed. Sellepärast ongi meil tarvis terviklikku lähenemisviisi. Samuti on eluliselt tähtis, et Jeemen tugevdaks oma suutlikkust vastata rahva vajadustele kõikjal riigis. EL teeb ettepaneku oma aastateks 2011–2013 mõeldud arengufonde ühe kolmandiku suurendada. ECHO humanitaarabi jätkub ka 2010. aastal. Tõstatame valitsusega pidevalt juurdepääsu küsimuse paljudele ümberasustatud inimestele.

Valitsuse enda pühendumist ja tegutsemist ei saa siiski asendada ükski abi. President Salehi võetud kohustusel alustada riigisisest dialoogi kõigi asjaomaste osalejatega on potentsiaali uue riigisisese üksmeele loomiseks, kui kõik osalejad kaasatakse ja nende huvidega arvestatakse. Rahvusvaheline üldsus peaks sellele dialoogile pidevat toetust osutama. See on ainus jätkusuutlik tee edasi.

Lõpetuseks, kuid kindlasti mitte vähem tähtsana, ütlen, et ühistesse jõupingutustesse Jeemeniga tegelemisel tuleb hõlmata selle piirkonna olulised jõud – ja nende seas on tähtsaim Saudi Araabia. Londoni tippkohtumine annab väärtusliku võimaluse kaasata Saudi Araabia, Ühendriigid ja muud riigid sisukasse rahvusvahelisse dialoogi Jeemeniga ja Jeemeni probleemide üle. Ootan huviga meie arutelu!

José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, *fraktsiooni PPE nimel.* – (ES) Pärast kohutavat kunsttükki, millega Taliban tuli välja eile Afganistanis, kus, ärgem unustagem, võitleb vabaduse eest 100 000 mehe suurune armee, ning pärast luhtunud terrorirünnakut viimaste jõulude ajal Detroidis, arvan ma, paruness Ashton, et võiks õigusega juurelda, kas terrorism on praegu tugevam, kui see New Yorgi kaksiktornide barbaarse ümberpaiskamise ajal oli.

Pidasime just arutelu Iraani üle ning võime näha, mis toimub Afganistanis, Pakistanis, Lähis-Idas, Somaalias ning isegi sündmusi meie oma kontinendi südames, kui rünnatakse Madridi ja Londonit. Küsimus, mille peame ise endale esitama – sest kõik me peame püüdma neist sündmustest järeldusi teha – on järgmine: kas me saame hästi hakkama.

On tõsi, austatud juhataja, et mängu on tulnud uus tegur ja nimelt see, et nüüd on meil sõjaväed ilma silmnähtava vaenlaseta ja vaenlased, kellel ei ole sõjavägesid. Siiski asus president Obama pärast metsikut rünnakut Detroidis kiiresti tegutsema ning kindral Patraeus tegi väga lühikese ajavahemiku jooksul Jeemenisse oma kolmanda visiidi. Võime näha, et Ameerika Ühendriigid on koostanud märkimisväärse majandusabi paketi ning välja töötanud poliitika, mis annab tulemusi.

Rääkisite just meile, paruness Ashton, konkreetsetest meetmetest, mida Euroopa Liit kavatseb rakendada, ning rääkisite ka 11 miljonile eurole lisanduvast summast. Ameerika Ühendriikide kulutatud summa on tõusnud 67 miljonilt dollarilt 2009. aastal 167 miljonile dollarile 2010. aastal.

Paruness Ashton! Küsin sel põhjusel: kas usute, et kui seisame vastamisi terrorismiga, siis arusaamad välispoliitikast, julgeolekust, kaitsest, arengust, koostööst ja abist, kaubandusest – ning ma lisaksin isegi kultuurist või tsivilisatsioonist – kõik need sulanduvad ja me peame mõistma, et kui seisame silmitsi ohtude ja ähvardustega, mis tabavad meid ühevõrra, siis peab ka vastutus olema jagatud meie kõigi vahel võrdselt?

Rääkisite kooskõlastamisest Ameerika Ühendriikidega. Kas võiksite nimetada meile tähtja, millal see koostöö, mis on nii oluline ja nii vajalik, toimuma hakkab?

David-Maria Sassoli, *fraktsiooni S&D nimel.* – (IT) Austatud juhataja, kõrge esindaja, head kolleegid! Meie fraktsioon on suures mures olukorra pärast Jeemenis, sest see kujutab endast ülemaailmset ohtu: ebaõnnestunud katset USA lennuki õhkulaskmiseks, välissaatkondade vastu suunatud ähvardusi ning al-Qaeda rünnakute intensiivistumist, millest äsjaseim toimus Afganistanis, tuleb võtta väga tõsiselt.

Kahjuks Jeemeni siseolukord selleks kaasa ei aita ja me peaksime meeles pidama tõsiasja, et see on üks maailma vaesemaid riike, kus on tõsine puudus veest, kus on kõrge töötuse tase ning majandus, mis tugevasti sõltub nafta- ja gaasikasumist, mis eeldatavasti saab ammendatud järgmise 10 aasta jooksul.

Sellepärast ma arvan, et Euroopa Liidul on eluliselt tähtis tegutseda tihedas koostöös Euroopa Komisjoniga – seoses humanitaarabi ja arenguaspektidega – ning välisasjade kõrge esindajaga – seoses ühise julgeoleku, politseijõudude koostöö ja piirikontrolliga.

Pean mainima ka meie muret poliitilise opositsiooni esindajate, ajakirjanike ja inimõiguste eest võitlejate mahasurumise pärast Jeemenis, millest seal töötavad humanitaarorganisatsioonid on juba ammu rääkinud. Paruness Ashton, pean seepärast esmatahtsaks tagada, et humanitaarorganisatsioonid saaksid Jeemeni territooriumile sisendada ja seal täiesti turvaliselt töötada.

Loodan ka, et Euroopa Liidu jõupingutused tagavad, et Jeemen täidab 2006. aastal doonorriikide rahvusvahelisel konverentsil võetud kohustused, nimelt alustada poliitiliste ja majandusreformide protsessi, millega suurendada demokraatiat ja tõsta rahva elatustaset.

Me oleme pärast 11. septembri rünnakut mõistnud, et riskipiirkondade turvaliseks muutmisest oleneb, kui palju oleme valmis kaalule panema paremate elutingimuste nimel. Paruness Ashton, demokraatia algab siisamast, suutlikkusest likvideerida lõhed rikaste riikide ja vaesimate riikide vahel.

Holger Krahmer, *fraktsiooni ALDE nimel.* – (DE) Austatud juhataja! Mulle tundub, et ELi jaoks üldiselt, aga parlamendi jaoks eriti on natuke iseloomulik, et kipume pidama teatavate riikide olukorra üle mõttetuid harjumuspäraseid arutelusid, milles pole mitte midagi uut. Kahjuks juhtub tihtipeale, et ootamatud sündmused panevad meid siin parlamendis tekitama poliitiliste nõudmiste laineid, mis minu arvates on mõnevõrra kahtlased. Arvan, et see ei jäta meist kuigi head muljet, kui ebaõnnestunud pommirünnak lennukis põhjustab kõigest üldiseid arutelusid Jeemeni teemal. Meile peaks olema selge, et tuleks pigem kaaluma hakata strateegiat, kuidas selle olukorraga toime tulla.

Arvan ka, et olukord Jeemenis nõuab täpset analüüsi, pidades eelkõige silmas tõsiasja, et praegu valitseb äpardunud olukord, kus valitsusel puudub kontroll riigi ulatuslike piirkondade üle. Peaksime iseenda jaoks analüüsima, milliseid ohte see Euroopa jaoks kaasa toob. Paistab, et on tekkinud oht, et seal õpetatakse välja terroriste, ning on tekkinud veel ka oht seoses Jeemeni rannikuga, kus ilmselgelt tegeldakse piraatlusega. Me – ja ehk ka paruness Ashton – peame kaaluma, mida saame teha nende riskide tõrjumiseks. Nagu mina seda näen, võiks peamine küsimus olla selline: kuidas me saame toetada Jeemeni valitsust, et see saaks tagasi kontrolli riigi üle ning ohjeldaks seega need riskid? Muidugi on tarvis pidada ka kõiki muid arutelusid riigi pikemaajalise ülesehitamise üle, kuid ma ei arva, et meil oleks tõesti mingit mõtet esitada praegu siin parlamendis poliitiliste nõudmiste kataloog, mis hõlmab kõiki poliitikavaldkondi – alates meediavabadusest kuni naiste õigusteni – või et meid tõsiselt võetaks, kui me seda teeme. Sellega ei saavuta me Jeemenis oma eesmärki, nii et võiksime selle asemel keskenduda käegakatsutavale abile, mida saame praeguses olukorras pakkuda mõne pakilise probleemi lahendamiseks.

Franziska Katharina Brantner, *fraktsiooni Verts/ALE nimel*. – Tahan pisut jätkata sellega, millest eelmine sõnavõtja rääkis. Jeemen pole kindlasti mitte uus kriis: see on pidevalt süvenenud juba aastakümneid, ning poliitilise olukorra halvenemine oli selgelt sedastatud ka komisjoni vahekokkuvõttes.

Arvan, et meil on tõepoolest tarvis koondada tähelepanu poliitilisele kontekstile: valitsuse ja Houthide vahelisele pikaajalisele konfliktile põhjas ja rahuveste lõunas, mida te nimetasite, – ning nüüd hakkab see põhjapiirkonna konflikt regioonis levima ning häirima Saudi Araabiat ja Iraani.

Niisiis, küsimus on: mida täpselt teha. Kuulsin just praegu üleskutseid CSDP missiooni vahendite osas, millega suunata raha enamate inimeste koolitusse, kuid arvan, et lähenemisviisina ei ole see piisav – vähemalt ei ole see lahenduseks kriisile, kui me just ei nõustu püsiva kriisi põhimõttega.

Arvan, et peaksime Pärsia Lahe Koostöönõukogu kaudu peale suruma, et Jeemenis oleks kaasatud rohkem riike, mitte ainult Saudi Araabia. Me vajame seda organisatsiooni, et tuua milleski rahuprotsessi taolises kokku Jeemeni eri parteid, valitsus, opositsioon, lõuna setsessionistid, Houthid ja piirkondlikud tegutsesjad ning ma mõtlen, et seda tuleks toetada ja rahastada näiteks stabiilsusinstrumendi kaudu. Arvan, et just selleks stabiilsusinstrument mõeldud ongi.

Kui meil on järjekordne CSDPi missioon ja järjekordne voor stabiilsusinstrumendi koolitust poliitilise protsessita, mis kuhugi viiks, siis ma ei arva, et see meid aitaks. Soovitan tungivalt, et kasutaksite stabiilsusinstrumenti pigem varajase hoiatamise poliitilise instrumendina, mille abil üle minna poliitilisele protsessile ning seda toetada ja rahastada. Arvan, et minu seisukohast oleks sel rohkem väärtust.

Tahaksin lisada veel ühe punkti: juba on nimetatud soolist võrdõiguslikkust, te võtsite selle küsimuse üles ning ma arvan, et peaksime sellesse tõepoolest tugevalt investeerima. Rahvastiku kasv on nendes riikides üks peamistest muredest ja, nagu me kõik teame, ei õnnestu meil seda probleemi lahendada, kuni puudub pereplaneerimine – ja see tähendab: puuduvad naiste õigused.

Ma tean, et te ei hakka läbi suruma naiste peamisi õigusi, kuid ma arvan, et soolisel võrdõiguslikkusel ja eriti pereplaneerimisel on oluline tähtsus, kui me nüüd mõtleme, mida teha selleks, et aidata Jeemeni ühiskonda.

Adam Bielan, *fraktsiooni ECR nimel*. – (PL) Austatud juhataja! Kogu maailma silmad olid hiljuti pööratud Jeemeni poole, kui sealsed al-Qaeda aktivistid võtsid enda peale vastutuse teo eest, mis õnneks osutus ebaõnnestunud katseks Ameerika reisilennuk jõulude ajal õhku lasta. Oleme siiski juba tükk aega teadnud, et julgeoleku halvenev olukord selles riigis võimaldab terroristlikel rühmitustel leida seal pelgupaika, kust nad saavad kavandada ja korraldada oma edasisi operatsioone. Terrorism oli selles piirkonnas levinud juba palju aastaid enne 9. novembrit – päeva, mida me kõik mäletame. Tarvitseb vaid meelde tuletada al-Qaeda rünnakut Ameerika sõjalaevale USS Cole, mis toimus 12. oktoobril 2000.

Jeemen on äärmiselt oluline riik eelkõige oma geograafilise asendi poolest. Peame meeles pidama, et iga päev veetakse Jeemeni ja Djibouti vahel asuvast 26,5 kilomeetri laiusest Bab-el-Mandebi väinast läbi 3,5 miljonit barrelit toornaftat, mis on 4% maailma kogutoodangust. Samas on see väga keerulise siseolukorraga riik. Peale jõudsalt kasvava al-Qaeda toimub seal ka tõsine šiiitide mäss riigi põhjaosas Saada provintsis ning setsessionistlike liikumiste vägivaldpuhang lõunas. Kui lisame sellele kahjulikud mõjud, mida avaldasid kahe aasta tagune toiduainetekriis, hiljutine finantskriis, riigi kahanevad toornafta varud, mis toodavad kolm neljandikku Jeemeni sissetulekust, ning lõpuks ka üha teravamaks muutuva veepuuduse, siis saame pildi põlvili surutud riigist, ideaalsest sihtmärgist al-Qaedale, mis probleemide tõttu Afganistanis otsib endale praegu uut peakorterit.

Sellepärast peab rahvusvaheline üldsus, sealhulgas Euroopa Liit – ja siinkohal pöördun ma proua Ashtoni poole – lisaks sõjalisele tegevusele, mis näib kohalike võimude passiivsuse ja abituse tõttu ühel või teisel kujul vältimatuna, olema väga aktiivne eelkõige riigi institutsioonide taastamise protsessis.

Sabine Lösing, *fraktsiooni GUE/NGL nimel.* – (DE) Austatud juhataja! Meedia mobiliseerib juba masse terrorisõja kolmandale rindele. Praegusel hetkel ei ole Jeemenis ja Aafrika Sarve regioonis tegelikult USA-le ja ELi liikmesriikidele strateegilist valikuvabadust jäänud. Tõsiasi on see, et president Salehit ümbritsev valitsev eliit diskrimineerib julmalt ja surub maha šiiitlikku elanikkonda riigi põhjaosas ning peab sõda separatistliku liikumisega lõunas, endise Jeemeni Rahvademokraatliku Vabariigi aladel. Kõik see põhjustab sealsele elanikkonnale suuri kannatusi. Šiiitliku elanikkonna ja al-Qaeda vahel puudub tegelik tõestatav side, mis oleks kõneväärt, ning korrumpeerunud ja *de facto* autokraatlik valitsus kasutab seda ideed üksnes suitsukatteks, mille varjul ülisuurt sõjalist abi saada.

Tuleks vältida sellele valitsusele abi andmist julgeolekujõudude loomiseks – selline teguviis valab ainult õli tulle. Igasugusest antavast abist peavad kasu saama kõik piirkonnad, olenemata nende religioosest, etnilisest või poliitilisest suundumusest. Tuleb algtada lepitusprotsess, mis hõlmaks ÜRO ja kõik kohalikud osalised, sealhulgas ka naaberriigid – näiteks Iraani –, ning seda protsessi edendada. Me ei tohi anda valitsusele ühekülgselt toetust mässajate vastu. Operatsiooni Atalanta poleks tarvis jätkata ega laiendada, ja kindlasti mitte Jeemeni mandriosale, sest see teeniks üksnes Lääne tööstusriikide geostrateegilisi huve.

Peaksime ka koondama kõik oma jõupingutused tagamaks, et Euroopa Liit ei lähe kaasa USA täiesti väärast strateegiaga laiendada sõjategevust Jeemenis.

Fiorello Provera, *fraktsiooni EFD nimel.* – (IT) Austatud juhataja, head kolleegid! Jeemen ei ole mitte uus terrorismirinne, nagu keegi ta ristas, vaid pigem ebakindla stabiilsusega riik.

Keskvalitsuse kontrolli puudumine kogu territooriumi üle ning hõlpus piiriületamine võimaldavad salakaubaveol, kontrollimatul rändel, piraatlusel ja terroristlikul tegevusel üha kasvada. Seoses al-Qaedaga Jeemenis tekkinud uute probleemide lahendamiseks ei peaks siiski olema üksnes sõjaline surve, vaid tuleks aidata kohalikel võimudel oma territooriumi üle ka parem kontroll saavutada. Ma kordan: kohalikel võimudel ja mitte ainult valitsusel.

Tuleks siiski taastada Jeemeni stabiilsus, arvestades riiklikku ja piirkondlikku omandit ning kehtestamata väljastpoolt tulevaid või eelnevalt ettevalmistatud lahendusi, mis sageli on kohaliku olukorraga vastuolus ja määratud läbikukkumisele. See võiks soodustada Pärsia Lahe Koostöö nõukogu, kelle rahalisel osalusel kohalikes projektides oleks oluline tähtsus, suuremate kohustuste võtmist. Euroopa Liit peaks oma partneritega – Jeemeni, G8 ja Pärsia lahe riikidega – tegema koostööd rahalise ja arenguabi andmiseks Jeemeni valitsuse toetuseks.

Kokkuvõtteks: pikaajaliste poliitikatega, ehkki need on suurepärased, peaks kaasnema vahetu tugev toetus riigi territooriumil julgeoleku ja kontrolli saavutamiseks, milleta me riskime Jeemeni riigi kaotamisega ja terrorismi tohutu kasvuga selles piirkonnas.

Andreas Mølzer (NI). – (DE) Austatud juhataja! Teame väga hästi, et Jeemen on praegu islami ekstremistide taimelava, vaesusest tabatud riik, kus on ebatõhus julgeolek ja relvade suur esinemissagedus, mida vapustavad konfliktid ja mis kannatab terava veepuuduse all. See on riik, kus paistab, et valitsusel ei ole täielikku kontrolli isegi kapitali üle.

Niisiis on Jeemen leidnud end terrorismivastase võitluse tulipunktist ning sellepärast on see veel üks riik, milles USA eelmiste poliitiliste läbikukkumiste õnnetu tagajärjena viibivad islamiäärmuslased. Seda tuleks arutelu käigus väga teadlikult mees pidada, samuti ka CIA ülelende, salajasi vanglaid ning nii kaugel Lähis-Idas toimuvate USA sõjakäikude hukatuslikke tagajärgi.

Minu arvates oleks naiivne võrdsustada terrorismi ja vaesust, samuti nagu oleks vastutustundetu lubada USA poliitikal endale ettekirjutusi teha ja usaldavalt arvata, et kohalikke probleeme võiks lahendada ainult Jeemenile antava sõjalise abi suurendamine. Diktaatorist president on üpris rõõmus, kogudes Lääne sõjaotstarbelisi miljoneid, ent minevikus on ta islamistidelt aeg-ajalt abi otsinud, et oma opositsiooni püsivalt vaikima sundida.

Muidugi ei saa me kõrval seista ja pealt vaadata, kuidas riik muudetakse džihaadi propageerijate pelgupaigast, mis see siiani on olnud, nende peakorteriks ja treeningbaasiks. Selgelt on tarvis ka arutada, kuidas parandada arenguabi, isegi kui võrrandist välja jätta ainult džihaadisõdurite hulk.

Lõpetuseks: Euroopa Liit ei tohi lasta endale peale sundida USA laekuri rolli. Selle asemel peab liit enesestmõistetavaks pidama erapooletu vahendaja rolli, et algatada dialoog ja sillutada teed pikaajalisele poliitilisele lahendusele.

Laima Liucija Andrikiene (PPE). – Austatud juhataja! Mul on lühike kommentaar ja kaks küsimust paruness Ashtonile. Paistab, et Euroopa Liit seisab nüüd dilemma ees. Ühest küljest on meil tarvis toetada karmimaid meetmeid terroristide vastu, kes kujutavad Euroopa kodanikele otsest ohtu. Mitmesugused islamiäärmuslaste rühmitused Jeemenis on aktiivsemad kui kunagi varem ning al-Qaeda näeb Jeemenit ühe oma tähtsaima piirkonnana, kus kavandada rünnakuid Lääne sihtmärkidele ning välja õpetada oma sõdureid ja potentsiaalseid suitsiidipommitajaid.

Ebaõnnestunud rünnak Northwest Airlinesi lennukile on kõige värskem näide meie ees seisvast ohust. Teisest küljest peaks teadma, et mitmesugused inimõiguste organisatsioonid on Jeemeni võime rohkem kui üks kord süüdistanud piinamises, ebainimlikus kohtlemises ja kohtuvälistes hukkamistes. Laialdaselt on levinud kodanike meelevaldsed vahistamised ja kodude läbiotsimised ning sellise seadusevastase tegevuse peamiseks õigustuseks tuuakse võitlus terrorismiga.

Kui viidata selles kontekstis nõukogu otsustele seoses Jeemeniga, paruness Ashton, siis millist abi on EL Jeemenile terrorismiga võitlemiseks pakkunud? Peale selle arvab EL, et sõjaline lahendus pole selle piirkonna kriisi puhul võimalik. Samal ajal on Washington alla kirjutanud sõjalise koostöö tugevdamise lepingule Jeemeni võimudega. Niisiis oleks mul hea meel kuulda teie arvamust ja Euroopa Liidu seisukohta ameeriklaste otsuse kohta terroristidega võitlemiseks Jeemenis aktiivsemalt tegutseda, eelkõige sõjalist luuret ja väljaõpet käsitlevale lepingule allakirjutamise kaudu.

Richard Howitt (S&D). – Austatud juhataja! Tervitan tänast arutelu juba ette järgmisel nädalal toimuva välisasjade nõukogu istungi ning Gordon Browne'i kokkukutsutud Londoni konverentsi nimel.

Meie tähelepanu võib olla põhjustanud lennuki õhkulaskmise katse. Täna pöördun ma rahvusvahelise üldsuse poole ka selleks, et paluda tugevdada jõupingutusi Suurbritannia inseneri Anthony S. ja viie muu Euroopa pantvangi vabastamiseks, kes töötasid Jeemeni kohalikus haiglas ning rööviti eelmise aasta juunis.

Kuid tulevikus peaks meie töö arvestama ka Jeemeni sisemisi, mitte üksnes väliseid vajadusi. Tuleb võidelda alatoitlusega, mille tase on seal isegi kõrgem kui mõnes Sahara-taguses Aafrika riigis, näiteks Nigeris, ning inimõiguste rikkumisega, nagu **Laima Liucija Andrikiene** just ütles, riigis, mis asub hukkamiste arvu poolest 11. kohal maailmas ning kus seejuures hukatakse ka lapsi. Niisiis, rahvusvahelise üldsusena ei jää me ootama, et terroristid enne sisse koliksid, kui oleme jõudnud meie maailma nõrkades riikides hakata tegelema kompetentsi, halduse ja arenguga.

Ma tervitan kõrge esindaja tänast avaldust abi kohta ja palun tal tagada, et järgmise nädala istungitel tegeldaks kõigi osaliste tegeliku kohustusega Jeemenile rahalist abi anda ajal, mil ÜRO konsolideeritud pöördumine selle riigi nimel on saanud tulemuseks vähem kui 1% vajaminevatest rahalistest vahenditest. Nagu Franziska Katharina Brantner arvab, leian ka mina, et istungitel tuleks püüelda tulevahetuse lõpetamise poole ja võib-olla korraldada rahukonverents Houthidega põhjas peetud viimaste lahingute tulemuste kohta ning tagada humanitaarabi juurdepääs piirkonda. On vaja tagada, et riigi naftatulu investeeritaks Jeemeni rahva majanduslikku ja sotsiaalsesse arengusse. Euroopa peaks koostööd tegema püsiva lahenduse leidmiseks seoses Jeemeni vangidega, kellest kõige suurem osa on veel jäänud Guantánamo Baysse.

Kuid ma loodan, et kõrge esindaja uurib, kas on võimalik korraldada ELi ja Pärsia Lahe Koostöönõukogu ühisprojektina Jeemenis turvavaldkonna koolitus, milles meie jõupingutused on otsustavalt tähtsad nii paljudes riikides.

Lõpetuseks: Bin Ladenid võivad küll pärit olla Al-Rubati külast Jeemenis, ent rahvusvaheliste kohustuste puudumine on see, mis võimaldas nii paljud selle riigi noored inimesed tema nimel äärmuslasteks muuta. Need on rahvusvahelised kohustused, mis nüüd tuleb täita.

Charles Goerens (ALDE). – (FR) Austatud juhataja, kallid kolleegid! Piisab rünnakukatsest, et meie kaaskodanike julgeolekuõiguse kinnitamist ei peetaks enam triviaalsuseks. Enamgi veel, selleks, et oma ühiskonda kaitsta, peame lähemalt uurima võimalust tagada tasakaal turvalisuse ja vabaduse vahel.

Õigus kaitsele, eelkõige kaitsele terrorirünnaku eest on sätestatud Lissaboni lepingu artiklis 188R, veelgi täpsemalt selle artiklis 4, mis annab Euroopa Liidule ja tema liikmesriikidele volitused tegutseda tõhusalt. Samas lõigus tehakse selgeks, et Euroopa Ülemkogu peab korrapäraselt hindama Euroopa Liitu ähvardavaid

ohte. Ma palun Catherine Ashtonil mulle selgitada, kas ja mil määral on Euroopa Liit ja tema liikmesriigid tegutsenud kooskõlas selle klausliga.

Kas tema arvates võimaldab Euroopa Liidu sisene koostöö tal väita, et USA luureteenistuse tegematajätmised, mis tulid päevavalgele seoses hiljuti Amsterdam-Detroiti lennu 253 vastu üritatud rünnakuga, ei oleks Euroopa Liidus olnud võimalikud?

Üks küsimus on selles arutelus absoluutselt keskne: kas kahtlustatava terroristi nimi oli Euroopa luureteenistustele, kõigile Euroopa luureteenistustele teada? Kui ei, siis mis järeldusi kavatseb ta teha? Kas tema arvates on luureteenistuste vaheline koordineerimise ja teabevahetuse tase praegu piisavalt hea, et sellised tegematajätmised ei tuleks Euroopa Liidus kõne alla?

Kas kõrge esindaja loeb liikmesriikide luureteenistuste suutlikkust piisavaks, et teha koostööd solidaarsuse vaimus, nii nagu sätestatud artiklis 188R?

Kodanikel on tõepoolest õigus nõuda, et terrorismiohu jälgimisel ei tehtaks vigu. Nad ei saaks sellest aru, miks Euroopa Liit ühelt poolt annab Ameerika Ühendriikidele üha rohkem SWIFTi-laadset isiklikku teavet ning kuidas on teisest küljest võimalik, et Euroopa Liidus on preventsiiooni ja luure valdkonnas puudujääke.

Geoffrey Van Orden (ECR). – Austatud juhataja! Kahjuks on Jeemen juba ammu omandanud terroristide inkubaatori tunnused ja aastate jooksul ei ole sellele piisavalt tähelepanu pööratud. Konfliktid, seadusetus ja korruptsioon on sügavalt juurdunud.

Muide, väärib meeldetuletamist, et põhjus, miks Briti sõjavägi 19. sajandi alguses Jeemenit ründas, oli soov teha lõpp piraatlusele Adeni lahes ning nad olid selles osas väga edukad rohkem kui saja aasta jooksul. Viimastel aastatel on Jeemen loomulikult kujunenud terroristide inkubaatoriks, kus on toime pandud terrorismiakte, kui ka eksportinud terrorismi teistesse riikidesse. Terroristlikud rühmitused on meistrid kasutama ära ebaõnnestunud riikide pakutavaid võimalusi. Me peame aitama selle vastu võidelda.

Hetkel osutab Ühendkuningriik ebaproportsionaalselt suurt abi. Ma loodan, et Londoni konverents julgustab teisi riike, sealhulgas Euroopa Liitu ja, olen nõus, teisi piirkondlikke riike rohkem ära tegema.

Loomulikult ei saa me loota, et suudame lämmatada terrorismi igal pool, kus see juuri ajab, ja see tähendab, et peame tõstma oma riikide julgeolekut ja teostama oma piiridel tõhusamat kontrolli. Ma kahtlen, kas EL on selleks piisavalt motiveeritud, nii et kõik me peame oma riigis korra majja lööma.

Charalampos Angourakis (GUE/NGL). – (EL) Austatud juhataja! Jeemeni rahvas on imperialistlike konfliktide ja sekkumiste ohver. Ma usun, et imperialistlikud jõud ässitavad selles riigis etnilisele, rassilisele ja usulisele võitlusele. Aastaid on nad sageli kasutanud sõjalist jõudu. Nad takistavad erinevuste rahumeelset lahendamist, et säilitada kontroll selles piirkonnas asuvate energiereservide ja energiaülekandekanalite üle.

Kõnealuses riigis toimunud arengud on alati olnud NATO poliitika imperialistlike valikute ja selle riigi sügavalt reaktioonilise ja rohujuurevastase režiimi toetamise poliitika tulemus. USA poolt al-Qaeda vastu võitlemise ettekäändel meelelt suurendatud rahaline ja sõjaline abi, Jeemeni liigitamine terroriste varjavaks riigiks, riigi alade pommitamine USA abiga Saudi jõudude poolt ning välisvägede kohalolek riigis teeb võimalikuks selle, et avalik sõjalis-imperialistlik sekkumine võib suurened. See on ilmne hüsteeriast, mis hiljuti puhkes, kui üritati terroristlikult rünnata Delta lennukid. Ma loodan, et rahvad vastavad sellega, et hoogustavad võitlust nende vastu suunatud repressiivsete meetmete ja imperialistlike sekkumistega.

Andrew Henry William Brons (NI). – Austatud juhataja! Kirjandusest tuntud leedi Bracknell oleks võinud lausuda, et üks suur viga moslemimaailmas on õnnetus, kuid teha kaks tundub hooletusena.

Kolm või rohkem viga näitab rumalust, hullumeelsust või pahatahtlikkust. Jeemenit on hakatud nimetama uueks Afganistaniks. USA on oma sõjaväe juba sinna paigutanud nõuandvas rollis. Kui kaua võtab aega enne, kui USA ja tema liitlased, sealhulgas britid viivad sinna oma väed, et võidelda al-Qaeda vastu?

Mida peaks lääs tegelikult tegema, et ohtu ära hoida? Esiteks tuleb lõpetada sõjategevus moslemiriikides, kus tapetakse lääne sõdureid ja tsiviilisikuid ning muudetakse noored moslemid radikaalideks nii kodus kui ka välismaal. Lääs peaks oma sõjaväe koju tooma, et tagada meie kodumaa julgeolek, kaitsta meie rahvast ja infrastruktuure.

Lähis-Ida suhtes tuleks vastu võtta tõeliselt neutraalne poliitika ning loobuda USA partisanipoliitikast, lõpetada sisseränne moslemiriikidest ning veenda läänes elavaid radikaalseid moslemeid, et nad oleksid palju õnnelikumad oma kaasusklike seas elades.

Iraan on tuntud meister sõdades kellegi volitusel võitlema. Nii võitles ta Palestiinas ja Liibanonis. Nüüd tahab Iraan õhutada piirkondlikku konflikti sunniidide domineeritud Saudi Araabias. Sooviksin paruness Ashtonile öelda, et kui riik Iraani suhtes otsustavalt tegutseb, paneb see piiri Kesk-Idat ohustava pahaloomulise kasvaja levikule.

Cristiana Muscardini (PPE). – (IT) Austatud juhataja, austatud kõrge esindaja, kallid kolleegid! Jeemeni tõsine majanduslik, poliitiline ja sotsiaalne kriis on seotud al-Qaeda tegevusega Jeemeni territooriumil ja seda motiveeriva džihaadliku nägemusega.

Jeemen on üks maailma kõige vaesemaid riike ja selle sisekonfliktide juhtimine on raske šiiidi ja sunniidi vähemuste vahelise konflikti usulise tagapõhja tõttu. Nagu resolutsiooni ettepanekus rõhutatakse, on ülioluline sotsiaalabiprogrammide rakendamiseks antav abi, koostöö ja toetus. Siiski tuleb meil rõhutada ohte, millesse võib sattuda ka läänemaailm, kui julgeolekuprobleeme konkreetselt ja pühendunult lahendada ei püüta.

Põhjused, mis terroriste sõjalist väljaõpet omandama ja märterlustegudele suunama ajendavad, on džihaadliku ideoloogia tulemus, mis on hakanud rohkem levima ja juurduma ka Aafrika mandril, osaliselt selle tõttu, kuidas rahvusvaheline kogukond on erinevalt ja pealiskaudselt või pigem üldse mitte käsitletud al-Qaeda ja selle rakukesi Somaalias, Sudaanis ja Jeemenis.

Peaksime pidama meeles põhjuse ja tagajärje seoseid terroristide olemasolu suhtes Jeemenis ja mitmeid meetmeid, mille terroristid viisid läbi Somaalia destabiliseerimiseks, mis on nüüd Jeemenis asuvate al-Qaeda jõudude liigutatav ettur. Need jõud omakord ei sõltu niivõrd mitte Saudi Araabia Wahhabitest, vaid Iraani ajatolladest, kellelt nad relvi ja raha saavad. Jeemenile osutatavat toetust ei saa lahutada julgeolekuküsimusest.

Arnaud Danjean (PPE). – (FR) Austatud juhataja, austatud paruness Ashton! Teil oli õigus, kui rõhutasite, et julgeolekuprioriteedi osas on oluline teha lõpp Jeemeni sisekonfliktidele. Me ei tohi ajada segi põhjusi ja tagajärgi ja me ei pea terrorismiohtu ebatähtsaks, kuid Jeemeni ebastabiilsuse peamine põhjus ei ole terrorism. Terrorism areneb sisekonfliktidest tingitud ebastabiilsuse tõttu. Sellest vaatepunktist peaks Euroopa Liidu prioriteet olema ergutada ja toetada praegusi jõupingutusi riikliku dialoogi alustamiseks Jeemeni president Salehiga.

Piirkondlikul tasandil, nagu juba mainitud, on siin seos Somaalia kriisi ja kriisiga Somaalia poolsaarel. Jeemeni ja Somaalia vahel toimuvad väga suured rändevood, kuid ka relvakaubandus ja džihaadi võitlejate liikumine. Selles suhtes sooviksin ma teada, kas Euroopa Liit on võtnud seisukoha mereseire suutlikkuse tugevdamise suhtes, mis puudutab ka Jeemenit.

Filip Kaczmarek (PPE). – (PL) Austatud juhataja! Jeemen on Araabia maailma kõige vaesem riik. Viibisin seal mitte väga kaua aega tagasi ja nägin seda oma silmaga. Pole kahtlust, et paljudest probleemidest mõnede, millega see riik silmitsi seisab, intensiivistumise allikas või vähemalt oluline tegur on vaesus.

Kahjuks saavad globaalses maailmas Jeemeni probleemidest ka meie probleemid. Otsuse eelnõus ja praeguses arutelus osutatud konflikte tuleb lahendada poliitiliste vahenditega ning konfliktide pooled peavad austama inimõigusi ja rahvusvahelist humanitaarõigust. Euroopa Liit peab tegema jõupingutusi praeguse kriisi leviku tõkestamiseks. Meie antav arenguabi, kui see on tõhus ja seda kasutatakse mõistlikult, võib aidata kaasa poliitilisele, majanduslikule ja sotsiaalsele stabiliseerimisele.

Ometi ei ole katastroof kaugel. Mainiti veedefitsiiti ja kahanevaid toornafta varusid, kuid probleem on ka see, et 90% Jeemeni elanikest kuritarvitavad *qat'i*, hallutsinogeenset narkootilist ainet, mis on muud põllumajanduskultuurid välja tõrjunud. Näiteks eksportis Jeemen kohvi, kuid enam ta seda teha ei saa, sest kohvi asemel kasvatatakse narkootilist ainet.

Jeemeni valitsus ja rahvusvaheline kogukond ei peaks kasutusele võtma lihtsalt ajutisi meetmeid, sest need põrkuksid struktuuriliste probleemide vastu, ja isegi siis, kui al-Qaeda tegevus Jeemenis peatada suudetakse, kerkivad probleemid uuesti esile, kui nende põhjusi ei kõrvaldata.

Marietta Giannakou (PPE). – (EL) Austatud juhataja! Nagu me juba kuulsime ja nagu me kõik teame, on olukord Jeemenis sotsiaalsest ja majanduslikust ning sotsiaalse ühtekuuluvuse vaatenurgast drastiline. Riigis ei ole vett, naftavarusid veetakse välja ja elanikud kasvatavad narkootilisi aineid.

Täpselt sellises olukorras oli ka Afganistan 26 aastat tagasi, kui me siin täiskogul, ma pean silmas Euroopa Parlamendi vana täiskogu, arutlesime narkootikumide ja Afganistani tuleviku üle. Kui praegu samalaadselt ei sekkuta ja ÜRO ei võimaldata kõigil tasanditel pidevalt kohal olla, avastab Jeemen end kindlasti sellisest olukorras, kus Afganistan oma lahendamata probleemidega praegu on.

Terrorismiga võitlemiseks ei ole palju viise ja läänemaailma valitud viis ei kuulu kindlasti nende hulka. Ainuke viis, kuidas aidata sel riigil al-Qaeda eelpostiks saamiseks pääseda, on Jeemenil sõlmida kokkulepped kõigi Araabiamaadega, mitte ainult Saudi Araabiaga, ja loomulikult tuleb meil teha jõupingutusi, et aidata sellel rahval hõimufilosofiast ja tsiviilkonfliktist eemale liikuda ja demokraatlike õiguste poole pöörduda.

Cristian Dan Preda (PPE). – (RO) Ebaõnnestunud katse 25. detsembril Amsterdami-Detrodi lennuki pardal pomm õhata paljastas tegelikult ainult tähtsa tõsiasja. See tõmbas rahvusvahelise kogukonna tähelepanu Jeemeni olukorra tõsidusele, sest nagu teada, ei toimu selles riigis mitte üks, vaid kolm konflikti. Lisaks lahingutele, kus osaleb riigi lõunaosa separatistide liikumine, puhuti riigi põhjaosa Saada provintsis taas lõkkele konflikt solvangu osas, mille valitsusjõud umbes kuus kuud tagasi al-Huthi šiiitide mässus tegid, ja al-Qaeda baaside suhtes teostatakse lennustreike.

Nagu ka ÜRO peasekretär 5. jaanuaril mainis, on humanitaarolukord väga murettekitav ja on oht, et kui ükski nendest konfliktidest ei lõpe, muutub see veel halvemaks. Mõeldes ette järgmisel nädalal Londonis peetavale rahvusvahelisele konverentsile, usun ma, et Euroopa Liit peab julgustama kooskõlastatud reageeringut Jeemeni stabiilsuse tagamiseks, mis aitab kaasa ka rahvusvahelisele julgeolekule.

Minu arvates viib tee ühtse stabiilse ja demokraatliku Jeemenini selle kaudu, et koostatakse terviklik kava sõjalise ja majandusliku toetuse suurendamiseks ja terrorismiga võitlemiseks, mida tuleb toetada Jeemeni majanduslikule arengule kaasaaitavate erimeetmetega. Täna teid!

Alf Svensson (PPE). – (SV) Jeemen ei ole ainult al-Quaeda paradiis. See on praeguses arutelus selgeks tehtud. Riigist võib väga edukalt kujuneda sõjaväli piirkonna kahe peamise jõu vahel ja need on Saudi Araabia ja Iraan. Jeemeni valitsus on Iraani korduvalt süüdistanud šiiitide vastupanuliikumise toetamises. Iraan on süüdistused tagasi lükanud, kuid nii on tegelikult kirjutatud ka Saudi Araabia ajakirjanduses.

Sellele viitavate tõendite hulka kuuluvad Jeemeni valitsuse aruanne, et 2009. aasta oktoobris tegid nad lõpu Iraani relvatarnele vastupanuliikumise tarbeks, ja tõsiasi, et viimastel kuudel on Iraani riiklik meedia käsitlenud Shia vastupanuliikumise võitlust varasemast intensiivsemalt ja heatahtlikumalt. Saudi Araabia pealangi algusest 2009. aasta 4. novembril on mässajatevahelistes konfliktides Jeemenis hukkunud 84 Saudi sõdurit.

Nagu juba välja toodud, on Jeemen Araabia maailma kõige vaesem riik, kuid ta on kiilutud piirkonna kahe peamise jõu, Iraani ja Saudi Araabia vahele. Mind huvitab, kas paruness Ashton saab seda kinnitada ja ühtlasi olukorda analüüsida?

Janusz Władysław Zemke (S&D). – (PL) Austatud juhataja! Ma nõustun paruness Ashtoni esitatud analüüsiga olukorra kohta. Paruness Ashton! Teil on õigus, et kui me tahame olukorda Jeemenis muuta, on meil vaja humanitaarmedeid ja võib-olla ka sõjalisi meetmeid. Kui sellised meetmed peavad olema laiaulatuslikud, siis nõuavad need ka kooskõlastamist, sest mitte ainult Euroopa Liit ei vastuta Jeemeni olukorra arendamise eest. Selliseid institutsioone on palju. Sellega seoses sooviksin esitada järgneva küsimuse: kas te ei leia, et ÜRO ja Euroopa Liidu tegevus humanitaarküsimustes peaksid olema paremini kooskõlastatud? Sõjanduse ja luure valdkonnas on meil vaja ka paremat kooskõlastatust NATO ja luureteenistustega – pean silmas just konkreetsete riikide luureteenistusi. Sellised meetmed peavad olema kooskõlastatud, sest nii on need märkimisväärselt tõhusamad.

Paul Rübig (PPE). – (DE) Austatud juhataja, paruness Ashton! Minu küsimus on seotud koostöövormidega, mida me teie arvamuse kohaselt Jeemenis arendama peaksime, näiteks väikse ja keskmise suurusega ettevõtete valdkonnas või hoopis energia ja veevarustuse valdkonnas, sest suhtlus ja suhete ülesehitamine võivad tulevikus erilist osa etendada. Austatud kõrge esindaja! Millised programmid teie arvamuse kohaselt eelisjärjekorras oleksid?

Marek Siwiec (S&D). – (PL) Austatud juhataja! Euroopa Parlamendi presidendil oleks äärepealt tulnud avaldada kaastunnet Amsterdami Detroiti suunduva lennuki pardal viibinud peaaegu kolmesaja potentsiaalse ohvri perekonnale. Ta oleks seda teinud täna. See ei toimunud juhuslikult. See dramaatiline sündmus oli vajalik, et maailm saaks teada Jeemeni probleemist – uuest terrorismiallikast.

Me seisame abitult silmitsi olukorraga, mida me kunagi Afganistani puhul kogesime. Me seisame abitult, vaadates praegu Jeemenis toimuvat, ning Euroopa ja see hoone on täidetud inimõiguste kaitsjate eksiteele viidud hääletega, kes tunnevad kaasa Guantánamo vangidele. Need vangid lasti vabaks ja nüüd organiseerivad nad jälle rünnakuid. Taas kord surevad inimesed ja meie ütleme, et oleme võimetud midagi tegema.

Tahaksin Janusz Zemke öeldut täielikult toetada – ilma sõjalise ja luurekoostööta ja ilma koostööta nende institutsioonide vahel, kelle ülesanne on terrorismi jälitamine, seame ohtu oma kodanike tervise ja elud.

Catherine Ashton, liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja / komisjoni asepresident. – Austatud juhataja! Taas kord on meil tähtis ja kõikehõlmav arutelu maailma piirkonna üle, mis meil mõned aasta tähelepanu keskmes olnud on. Mõtisklesin tõsiasi üle, et vahemikus 2007–2012 kulutas komisjon toetuseks 100 miljonit eurot ja sama summa on kavas kulutada ka edaspidi, kuid sellest hoolimata on tegemist piirkonnaga, kus me peame jälle mõtisklema jätkusuutlike ja kooskõlastatud jõupingutuste üle, nagu paljud parlamendiliikmed välja tõid.

Kolleeg Salafranca tõi arutelu alguses ära oma kommentaarid ja mõtiskles selle üle, kuidas tagada tõhus koordineerimine julgeolekupoliitiliste ning poliitiliste ja majanduslike küsimuste vahel, et käsitleda koos probleeme, millega see rahvas silmitsi seisab. Marietta Giannakou tõstatas kahanevate vee- ja naftavarude küsimuse ja ma arvan, et Jeemen on esimene riik, kelle veevarude lõppemist umbes 2015. aastaks ennustatakse. Seda tuleb meil vaadelda kui tõelise ja olulist väljakutset.

Selle väljakutse käsitlemiseks tuleb meil leida integreeritud lähenemisviis. Mitmed parlamendiliikmed tõstasid küsimuse, milline strateegia võiks olla Euroopa Liidul. Lubage mul esitada ja rõhutada mõningaid võtmelemente: esiteks, julgeoleku ja terrorismivastase võitluse küsimused. Kuna Londoni kohtumine läheneb, tuleb meil teha tõhusat koostööd punkti osas, mille mitmed parlamendiliikmed tõstasid: peame panema kokku abipaketi ja keskenduma juba tehtavale, näiteks Atalanta missioon ranniku lähedal ja selle tähtsus.

Mereseire arendamise küsimust hetkel vaadeldakse. See oli teemaks minu hiljutises arutelus Hispaania kaitseministriga jõudmaks selgusele, mida veel on võimalik teha parema ja tõhusama meresõiduohutusega tegelemise koordineerimiseks, arvestades ranniku pikkust ja hõlmata ala suurust.

Ka mina leian, et oleme kirjeldanud kõikehõlmavat lähenemisviisi eri tegevuselementide ühendamiseks ja Jeemeni naabrite kaasamiseks. Franziska Brantner, teie tõstasite just Pärsia lahe Araabia riikide koostöönõukogu teema. Olen nõus: väga märkimisväärne osa sellest, kuidas me kõnealust valdkonda esitame ja käsitleme, on koostöö kõnealuse piirkonna naaberriikidega ja taas kord loodan ma, et Londoni kohtumine toob kokku selle piirkonna tähtsamad ELi liikmesriigid, kes meid aidata saavad.

Loomulikult on Londoni kohtumine võimalus meie arvamused koondada ning teha sama ka Ameerika Ühendriikide ja teiste arvamuste osas. Ameerika Ühendriikidega oleme me seotud. Vale on öelda, et nende lähenemisviis on piiratud terrorismivastase võitlusega. Nad annavad ka oma toetuse ning osalevad täielikult selles, mida meie nimetame rohujuure tasandil lähenemiseks ja mis käsitleb eri tegevuselemente, mis meil tuleb Jeemeni toetamiseks tagada.

Julgeolekut käsitlevale eripunktile vastuse andmiseks toimub sel nädalal Hispaanias ELi siseministrite mitteametlik kohtumine. Minu teada on seal kohal ka Ameerika esindaja, et arutleda meie parlamendi liikmete tõstatatud punktide üle.

Olen nõus kommentaariga, et me ei saa huupi tegutseda. Peame olema väga valikulised selles osas, mida me usume olukorra muutmiseks teha saavat. Aidates Jeemenil pidada sellist sisediaaloo, mida ta vajab, et toetada inimesi ning esitada ja lahendada mõningaid riigis toimuvaid konflikte, on minu arvates sama oluline kui meie muu tegevus.

Õiget liiki abi leidmisel tuleb minu arvates abi taseme tagamiseks kasutada asjakohaselt ka stabiilsuse instrumente, kuid see ei asenda ja ei saa kunagi asendada valitsuse toetamist riigisiseseks dialoogiks, mida ainult nemad teostada saavad. Partnerid peavad tegutsema Jeemenis, et neil oleks võimalik käsitleda selle riigi jaoks kõige olulisemaid probleeme.

Minu jaoks on see arutelu väga kasulik olnud. Olen väga tänulik, sest taas kord aitab see mul mõttes koostada nende teemade päevakorra, mille ma välisasjade komisjonis üles võtan, mille võtan kaasa Londoni kohtumisele. Nagu juba viidatud, arutleme valitsusega kõigi tegevuselementide üle, kus me saame pakkuda pidevat toetust riigi majanduslikuks arenguks ja terrorismivastase võitlusega tegelemiseks ning ka naaberriikidest saadava toetuse üle.

Arvan, et viimane teema, mis mitmeid kordi tõstatati, on pantvangide olukorra tunnistamine: pantvangi on võetud kuus inimest, üks Suurbritannia ja viis Saksa kodanikku, sealhulgas mõned väga väiksed Saksa perekonna lapsed. Tean, et hiljuti viibis Jeemenis Saksa välisminister Westerwelle. Rääkisime temaga sel nädalal ja meie mõtted lähevad alati pantvangidele, kes praegu kannatavad. Tegeleme kõigi nende küsimustega Londoni kohtumisel ja ma olen veel kord väga tänulik austatud parlamendiliikmetele nende tähtsate teemade tõstatamise eest!

Juhataja. – Arutelu on lõppenud.

Hääletamine toimub esimesel osaistungjärgul veebruaris.

João Ferreira (GUE/NGL), kirjalikult. – (PT) Oleme pikka aega näinud võimsate geostrateegiliste huvide koondumist tohtusse piirkonda, mis hõlmab Kesk- ja Lähis-Ida, Kesk-Aasiat ja Põhja-Aafrikat, sealhulgas Punane meri ja Adeni laht, kus Somaalia kõrval on tähtis strateegiline positsioon Jeemenil. Neid huve kaitstakse üha rohkem sõjaliste vahenditega ja suureneva agressiivsusega. Jeemeni praegust olukorda ja sealsete inimeste kannatusi tuleb analüüsi selle olukorra valguses. USA ja ELi kasvavat sõjalist osalust selles piirkonnas tuleb vastavalt mõista ja hukka mõista. Brutaalne ja jälestusväärne näide sellest, mille me rangelt hukka mõistame, oli USA suundrakettidega pommitamine väidetavalt al-Qaeda terroristide baasi pihta, kuid selle tulemuseks olevat olnud hoopis tosinad langenud tsiviilkodanikud. Tegelikud lahendused selle piirkonna inimesi ohustavatele keerulistele probleemidele ja ohtudele tuleb leida demilitariseerimise kaudu, respektierides riiklikke õigusakte ja inimeste suveräänsust, ja siira koostöö kaudu, mille eesmärk on leida lahendus sügavatele sotsiaalsetele probleemidele, millega silmitsi seistakse.

Bogdan Kazimierz Marcinkiewicz (PPE), kirjalikult. – (PL) Austatud juhataja! Tahaksin delegatsiooni Araabia poolsaare riikidega suhtlemiseks liikmena avaldada muret Jeemeni julgeolekuprobleemi ning majandusliku ja poliitilise stabiliseerimise suhtes. Need probleemid on hiljuti väga tihti esile kerkinud. Araabia maailma kõige vaesem riik Jeemen on saanud terroristlike rühmituste eriliseks huviobjektiks. Terroristlikud rühmitused kasutavad ära riigi nõrkust ja on muutnud Jeemeni väljapoole selle piiri suunatud terroristlike rünnakute baasiks. Vastavalt vaatlajate andmetele on Jeemenil riigi põhjaosa šiiitide vastupanuliikumise, lõunaosa separatistide liikumise ja al-Qaeda terroristliku tegevuse tulemusena oht lõheneda. Seetõttu taotlen ma kahepoolsete suhete tugevdamist Jeemeniga ja kavade koostamist kõige tõhusamate julgeoleku ja poliitilise olukorra arendamise meetodite kohta, eriti seoses selleteemalise erikohtumisega, mille Gordon Brown 28. jaanuaril Londonis korraldab.

7. Olukord Iraagis (arutelu)

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ja komisjoni asepresidendi avaldus olukorra kohta Iraagis.

Catherine Ashton, liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja / komisjoni asepresident. – Austatud juhataja! Tänapäeva Iraaki vaadates näeme tõelist progressi, kuigi riik on endiselt silmitsi paljude väljakutsetega. Täna tahan ma aga keskenduda Iraagi kui riigi, kes on viimastel kuudel näidanud suurt potentsiaali ja märkimisväärsed saavutusi, olevikule ja tulevikule.

Vägivald tänapäeva Iraagis on alates 2003. aastast madalaimal tasemel. Kuigi oleme olnud tunnistajaks valitsusinstituutide vastu suunatud kohutavatele rünnakutele, oli hukkunud tsiviilkodanike koguarv 2009. aastal vähem kui pool 2008. aasta tasemest. 2006. ja 2007. aastal peamine probleem olnud sektidevaheline vägivald on märkimisväärselt vähenenud.

Iraagis on uus põhiseadus ja suures ohus on tehtud mitmeid kõrge osalusega valimisi. Tänu Iraagi inimeste julgusele on asutatud demokraatlikud instituutid. Eelmise aasta valimised kulgesid kogu Iraagis üsna ladusalt. Järgmised valimised, mis toimuvad 7. märtsil 2010, on otsustavalt järgmine suur samm Iraagi demokraatia konsolideerimise suunas.

Meie seisukohast vaadatuna tähendab see, et peame Iraaki jätkuvalt toetama ja olukorra arenemisel uutesse valdkondadesse edasi liikuma.

Euroopa Liit on alates 2003. aastast toetanud Iraaki rohkem kui 1 miljardi euro ulatuses. See raha on läinud baasteenustele, inimarengusse, põgenikele, heale valitsemistavale, poliitilistele protsessidele ja suutlikkuse tõstmisele – kõik vastavalt Iraagi prioriteetidele. Meie integreeritud õigusriigimissiooni EUJUST LEX on Iraagi palvel mitmeid kordi pikendatud ja nüüd toimub väljaõpe ka Iraagis kohapeal.

ELil on olnud juhtiv roll valimisabis ja me jätkame Iraagile antava valimisabiga ja abiga muudes valdkondades, kuni Iraagi instituutid täieliku vastutuse enda peale võtta saavad. Kuna edusammud on olnud head, keskendume üha enam Iraagi omandiõigusele ja pikaajalisele jätkusuutlikkusele.

Samuti arendame oma suhteid Iraagiga. Allkirjastasime just energiakoostöö vastastikuse mõistmise memorandumid ja sõlmime peagi partnerlus- ja koostöökokkuleppe, mis on esimene lepinguline suhe ELi ja Iraagi vahel. See hõlmab teemasid poliitilisest dialoogist kaubandus- ja regulatoorse koostööni ja arenguabini.

Soovime arendada Iraagiga laiaulatuslikumat ja põhjalikumat dialoogi, mis peaks hõlmama ka inimõigusi. Parlament on Iraagi vastu suurt huvi üles näidanud ja me loodame tulevikus näha veel rohkem koostööd Euroopa Parlamendi ja Iraagi esindajate nõukogu vahel.

Ilmselgelt peab Iraak tegelema paljude väljakutsetega. Lähenevad üldvalimised on väga olulised ning need peavad olema vabad ja õiglased. Jälgime koos oma rahvusvaheliste partneritega neid väga täpselt. EL läkitab Iraaki valimiste hindamise töörühma, kes annab valimistele hinnangu ja soovitusi.

Austatud parlamendiliikmed! Iraak on võtnud positiivse suuna. Olen veendunud, et Iraak kasutab oma uusi institutsioone riiklikuks lepituseks vajalike kompromisside leidmiseks. Seisame omalt poolt jätkuvalt Iraagi eest ja toetame teda koos ÜRO ja ülejäänud rahvusvahelise kogukonnaga.

Ootan huviga arutelu!

Esther de Lange, *fraktsiooni PPE nimel*. – (NL) Austatud juhataja! Ka mina tahaksin tänada kõrget esindajat tema sõnade eest, mis rabisid nii vajaliku optimismiga! Positiivseid märke on palju. Muu hulgas viitasite rünnakutejärgsele väiksemale surmajuhtumite arvule ja eesolevatele valimistele. Paruness Ashton! Ometi ei loo isegi edukad valimised valitsuse demokraatiat ega muuda riiki õigusriigiks. Tsiteerin teie emakeeles inglise keeles, paruness, suurt sakslast Schillerit, kes on öelnud, et enamuse hääl ei tõenda õiglust. Arenenud demokraatia tunnustab ka vähemuste õigusi. Selles valdkonnas olen ma väga mures. Olin pettunud, et teie seisukohavõttus täiskogule ei kuulnud ma sõna „vähemused“.

Miks see mind muretsema paneb? Inimõigusorganisatsioon Human Rights Watch raporteerib jätkuvalt mittemoslemitest vähemuste tagakiusamisest. 2004. aastast alates on rünnatud 65 kirikut. Kohalikud miilitsad kihutavad jätkuvalt kristlasi oma kodudest välja. Üleeile tulistati keset Mosuli tänavat surnuks 52aastane aedviljamüüja, kahe tütre isa. Iseenesest mõistetavalt viib see kristliku vähemuse juba toimuvale põgenemiseni Iraagist. 1991. aastal oli Iraagis veel 850 000 kristlast. Pärast Lahesõda oli kristlasi 550 000. Pärast USA sissetungi kahanes see arv 385 000ni, kellest 100 000 on riigi sees ümber asustatud. Euroopa Liit ei saa sellisest olukorrast enam eemale jääda. Euroopa ühenduse asutamislepingu artikkel 2 osutab inimõigustele, muu hulgas vähemuste õigused, mis on sõna otseses mõttes Euroopa Liidu üks põhiväärtusi. Nõuame vähemuste austamist oma 27 liikmesriigis ja, austatud paruness Ashton, teie töö on seda ka rahvusvahelisel tasandil nõuda.

Siiamaani on komisjoni lähenemisviisi, ja seda mainisite te ka ise, raskuskese olnud infrastruktuuri ja demokraatia ülesehitamise üldisel toetamisel ÜRO kaudu ja muul viisil. Teie sõnul peame tegutsema vastavalt Iraagi prioriteetidele. Soovin, et ütleksite meile, kuidas kavatsete tagada, et Euroopa Liidu Iraagi poliitikas ja Iraagi eelarves pööratakse suuremat tähelepanu haavatavatele vähemustele. See ei ole võib-olla Iraagi juhtiv prioriteet, kuid meie oma see on. Mulle meeldiks teie vastust kuulda.

Silvia Costa, *fraktsiooni S&D nimel*. – (IT) Austatud juhataja, volinik Ashton, kallid kolleegid! Minu arvates on väga oluline, et Euroopa Parlament kasutaks talle selle aruteluga antud võimalust, pidades silmas märtsi valimisi Iraagis.

Iraagi poliitiline protsess on osutunud oluliseks – isegi, nagu te ütlesite, huvitavaks – kuid samas väga hapraks. Seega on seda enam oluline teha kõik mis võimalik, et konsolideerida ja tugevdada riigi uusi institutsioone ja neid elus hoidvat poliitilist tasakaalu. Meie arvates on see väga oluline eesmärk, kui me soovime, et esimene oluline USA vägede väljaviimine toimuks augustis, ilma et see omaks tõsiste tagajärgedeta riigi siseolukorrale.

Juba rakendatud meetmete kaudu peab Euroopa Liit järgima seda valimisprotsessi, nagu te ütlesite, kuid olema ka ambitsioonikam Iraagiga suhete arendamisel. Liidu EUJUST LEX programm kaasab meid otse Iraagi õigusaktide ja demokraatlike institutsioonide täiustamise protsessi ning meie, Euroopa Parlamendi Sotsialistide ja Demokraatide Progressiivse Liidu Fraktsioon, peame positiivseks märgiks, et nõukogu on otsustanud pikendada missiooni kuni 30. augustini 2010.

EL peaks oma koostöölepingute kaudu avaldama jätkuvalt tugevat toetust Iraagile, eesmärgiga osaleda protsessis stabiliseerida ja arendada riiki, ning pärast valimisi peaks ta tugevdama parlamentidevahelisi suhteid. Tuleb mees pidada, et paljud liikmesriigid, sealhulgas Itaalia, teevad koostööd Iraagiga, olulise kultuurikoostööprogrammi osas.

Iraagi poliitiline tasakaal on oluline mitte ainult riigi jaoks, vaid ka selle rolli osas, mida Iraak võib piirkonnas strateegiliselt etendada, eesmärgiga saada jagu olemasolevatest konfliktides ja tagada rahu. Selles mõttes. Selles mõttes kujutab positiivset sammu selles suunas suhete parandamine Türgiga Kurdistan piirkondliku valitsuse kaudu.

Kuid nagu me teame, jääb Iraak probleemiks, millel on tõsiseid probleeme julgeoleku, demokraatia ja inimõiguste, samuti majandusliku kindlusetuse osas. Selle olukorra negatiivse mõju all kannatavad kõige haavatavamad rühmad, nagu näiteks elanikkonnast 10% moodustavad põgenikud – etnilised vähemused, naised, usulised vähemused ja lapsed.

Me peame seetõttu etendama veelgi teravamad rolli selles valdkonnas – ma olen juba lõpetamas – osaliselt Iraagis töötavatele kohalikele ja Euroopa valitsusvälistele organisatsioonidele antava toetuse kaudu ning selles osas saab kaasata ka naisi strateegiliste isiksustena mõnedest elanikkonna probleemidest jagu saamiseks.

Johannes Cornelis van Baalen, *fraktsiooni ALDE nimel*. – Austatud juhataja! Tõsi on see, et Iraak ei ole turvaline. See on tõsiasi.

Kui me vaatame Iraani, siis Iraan püüab saada Shiia vähemuse kaudu palju rohkem mõju, kui see on vajalik, Iraagi lõunaosas – kogu lõunapiirkonnas. Ma ei ole kuulnud, et kõrge esindaja oleks maininud Iraani positsiooni. Iraan ähvardab Iraaki. Kuidas ta näeb Euroopa Liidu rolli Iraani hoidmisel seal, kus ta peaks olema – Iraanis ja mitte Iraagis?

Põhja suhtes me näeme, et on suur Türgi ja Iraagi vaheline probleem Kurdistani osas. Loomulikult võib olla õigustatud võidelda partisanirühmade vastu Põhja Iraagis, mis ähvardavad Türgit, kuid see on üksikpunkt. Autonoomsel piirkonnal Iraagi põhjaosas – Kurdistanil – peab olema oma areng.

Mis puudutab energeetika vastastikuse mõistmise memorandumit, siis see on väga oluline, kuid Iraak ei ole unitaarne riik. Kuid kas memorandumit arutatakse ka Kurdi autonoomse valitsusega? Sest käimas on arutelu Kirkuki osas, et kellele kuuluvad naftaväljad. Kas seda võetaks arvesse?

Ma sooviksin samuti juhtida teie tähelepanu asjaolule, et Iraagi julgeolekuväed ei ole veel hästi välja õpetatud ja ei toimi hästi. Seega me ei peaks toetama mitte ainult õigusriiki, vaid peaksime olema ka valmis aitama neid, kui seda palutakse, andes abi nende julgeolekuvägedele. Vaja on ühtset lähenemist energia, majanduse ja stabiilsuse osas. Vaja on ühtset lähenemist Iraagi naaberriikide suhtes. Kas te annaksite palun juhtlõnga sellele ühtse lähenemisviisi osas? Täna teid fraktsiooni ALDE nimel!

Jill Evans, *fraktsiooni Verts/ALE nimel*. – Austatud juhataja! Kas ma võiksin tänada kõrget esindajat paruness Ashtonit tema avalduse eest?

Ma arvan, et on asjakohane mainida, et meie tänane arutelu toimub Ühendkuningriigis toimuva Chilcoti uuringu taustal, mis käsitleb illegaalset sõda Iraagis ja seda, milliseid õppetunde võib sellest õppida ning palju teavet tuleb päevavalgele, mis kinnitab seda, mida paljud meist uskusid invasiooni ajal: et sõja põhjus oli režiimi muutus ja ressurside, mitte massihävitusrelvade kontroll. Sõjajärgse Iraagi pikaajalisel planeerimisel kasutavad tippdiplomaadid ja -sõjaväelased oma uuringu tõendusmaterjalina selliseid sõnu nagu „kohutav“, „sügavalt vigane“ ja „haletsusväärset õhuke“, seetõttu ei ole eriti imestada, et me näeme praegu selle tegevuse raskeid tagajärgi.

Paruness Ashton ütles, et mõningat edu on saavutatud ja loomulikult ongi, kuid endiselt on tõsiseid probleeme. Puuduvad õigusaktid vähemuste kaitsmiseks Iraagis. Jätkuvalt kestab suur põgenike probleem. Ametiühinglased, ajakirjanikud, naispoliitikud ja inimõigusaktivistid on kadunud või tapetud. Enesetapurünnakud jätkuvad. 7. märtsil toimuvate valimiste osas keelas Iraagi valimiskomitee möödunud nädalal, nagu mu kolleeg mainis, umbes 500 kandidaadil, peamiselt Sunni poliitikutel, kandideerimast. Nad on alaesindatud Iraagi Parlamendis ning see toob kindlasti kaasa rohkem pinget ja ebastabiilsust.

Möödunud aasta novembris nõudis ELi eesistuja tungivalt, et Iraak peataks surmanuhtluse ja kaotaks selle täielikult, kuid 900 inimest on endiselt surmajärjekorras ja surmanuhtlused otsustatakse sageli ebaõiglaste kohtuprotsesside tulemusena, millest mõned kestavad vaid mõne minuti.

ELil on kohustus aidata ehitada demokraatiat ja tagada inimõiguste järgimine ning Iraagiga sõlmitud kokkuleppe raamistikus on toodud kolm prioriteeti: aidata kujundada selliseid põhiteenuseid nagu tervishoid ja haridus, tugevdada õigusriiki ja toetada inimõiguste komisjoni

Partnerlus- ja koostööleping on tulevase töö alus, kuid me peame nõudma viivitamatut tegutsemist küsimustes nagu surmanuhtlus, haavatavate ja sihikule võetud rühmade kaitsmises ning demokraatia ja inimõiguste tugevdamises.

Struan Stevenson, *fraktsiooni ECR nimel*. – Austatud juhataja, paruness Ashton! Valimised ei ole vabad ega õiglased Iraagis. Kümme päeva tagasi otsustas õigus- ja aruandluskomitee keelata dSaleh al-Mutlaqil,

parlamentaarset National Dialogue Fronti (rahvusliku dialoogi rinde) juht ja Iraagi Parlamendi liige viimased neli aastat. Tal keelati osaleda eelolevatel valimistel. Ma ei usu, et see oli kokkusattumus, et see ennekuulmatu keeld koos enam kui 500 täiendava ilmaliku Iraagi poliitikuga kuulutati välja samal päeval, kui Manouchehr Mottaki, Iraani jäle välisminister külastas Bagdadi. Saleh al-Mutlaq on avameelselt kritiseerinud Iraani vahelesekumist Iraaki ja nüüd mullad nõudsid tema kõrvaldamist valimistelt.

Ma tunnen kergendust, et USA asepresident Joe Biden on juba protesteerinud selle keelu vastu ja ma loodan, paruness Ashton, et te teete seda samuti. Kui dr al-Mutlaqi ja teiste kandidatuuri ei ennistata, siis me ei tohi ega saa tunnistada nende valimiste seaduslikkust.

Willy Meyer, *fraktsiooni GUE/NGL nimel.* – (ES) Paruness Ashton, mul on kahju, kuid ma ei jaga teie optimismi. Hea on olla optimistlik, kuid me ei saa olla optimistlikud Iraagi suhtes, kui asjad on nii, nagu nad hetkel on.

Selle tunnistuseks on komisjon otsustanud mitte saata vaatlejaid, sest ta ei saa tagada nende ohutust. Ma usun, et see otsus räägib iseenda eest. See näitab selgelt, et niivõrd kui see puudutab Iraaki – ja ma tean, et te ei soovi rääkida minevikust, kuid meil ei ole valikut ja me peame rääkima minevikust –, vaatleme me riiki, mis on laastatud, üle 1 miljoni inimese on surnud ja 4 miljonit on kodutud ebaseadusliku, ebaõiglase, valedel põhineva sõja tulemusena. Seal ei olnud mitte mingeid massihävitussrelvi ega mingeid sidemeid Saddam Husseiniga ja al-Qaeda vahel. See on ilmne tõde selle kohta. Ainus asi, mis vastas tõele, oli Põhja-Ameerika naftatööstuse huvi saada kontroll toornafta üle Iraagis.

See on ilmne tõde. Peale selle, see tõsiasi ei saa põhjendatult jätkuda okupatsioonivägede kohalolekuga, mis hävitab kõike. Ma ei oleks üllatunud hetkel, kui opositsiooniparteide keelustamiseks tehtud otsus kutsuks esile tõelise elanikkonna vastasseisu. Mõned Euroopa saatkonnad ei välista hetkel sõjalise riigipöörde, tegeliku sõjalise riigipöörde võimalikkust Iraagis. Pilt on seetõttu väga süngene.

Ma kutsun teid üles viima okupatsiooniväed nii kiiresti kui võimalik ära. See tegur moonutab tegelikku olukorda Iraagis. ÜRO peaks seetõttu võtma kontrolli ja lubama üleminekuperioodi, mis tagab tagasipöördumise normaalsuse juurde selle abil, millest poleks tohtinud mitte kunagi loobuda, teisisõnu, rahvusvaheline õigus.

Bastiaan Belder, *fraktsiooni EFD nimel.* – (NL) Austatud juhataja, kõrge esindaja! 2009. aasta jõululauapäeval – teisisõnu, kui meie olime oma jõuluvaheajal – olid mitmed kirikud Iraagis, Mesopotaamias suletud. Pommitamise ähvardused tingisid selle kurva olukorra, sama olukorra, mis neil oli möödunud aastal. Igal juhul on kirikud olenemata sellistest ähvardustest sageli tühjad, sest üha enam kristlasi on lahkumas riigist. Nende vastane vägivald on üha suurenenud, vaatamata vähenevatele arvudele. Enne jõule oli kolm surmarünnakut Mosulis. Peale selle sai kristlastele varem suhteliselt ohutus linnas Kirkukis osaks samuti mitme kuu jooksul lihtsalt lakkamatu hulk inimrööve ja tapmisi, mille tulemusena sajad kristlaste perekonnad põgenesid.

Kui 2003. aastal oli Iraagis ligikaudu 1,5 miljon kristlast, siis praeguseks on enam kui pool neist otsinud turvalisust usulise puhastamise eest põgenemises, selle usulise puhastamise eest, mida teostavad Islami ekstremistid. Kas Euroopa Ülemkogu, Euroopa Liidu 27 liikmesriiki vaatavad vaid vaguralt pealt, kui see Iraagi afgaaniseerimine toimub, on Iraagi kristlane küsinud. Ma kuulaksin meelsasti teie seisukohta selle osas, kõrge esindaja. Mis iganes see ka poleks, Mesopotaamia ilma iidse kristliku kogukonnata ei saa omada sallivat tulevikku, ka ei ole see hea Euroopa julgeolekule pikaajalises perspektiivis.

Elena Băsescu (PPE). – (RO) 7. märtsi seadusandliku kogu ja presidendi valimised on tekitanud tohutult tegevusi, mis on seotud uute koalitsioonide ja liitude moodustamisega. Mõned Iraagi peaministri oponendid soovivad moodustada uuesti vanu liite, näiteks Iraagi ühendatud koalitsiooni. Teiselt poolt püüab peaminister meelitada ilmalikke rühmitusi või sõltumatud kandidaate ühinema õigusriigi koalitsiooniga.

Kuid me ei tohi unustada, et pärast neid seadusandliku kogu ja parlamendi valimisi peab valitsus korraldama referendumi Kirkuki kohta. On väga tugev võimalus, et julgeoleku olukord Iraagis halveneb juhul, kui neid valimisi vaidlustavad mõned Iraagi rühmitused või sisekonfliktide korral.

Bagdadi ametiasutuste ees seisvad põhiprobleemid on USAga sõlmitud SOFA kokkuleppe kohta referendumi ning nafta- ja gaasiseaduse koostamise edasilükkamine, naftahindade langus, suur arv hukkamisi – hetkel on 900 inimest saanud surmanuhtluse – ja piinamise kasutamine ülestunnistuste saamiseks. Inimõiguste olukorra üldine halvenemine põhjustab ELile suurt ärevust. Viimasena, kuid mitte vähem tähtsamana: korruptsioonitase on tõusmas. Üks näide selle kohta, mida ma sooviksin teile esitada, on endise Iraagi kaubandusministri arreteerimine.

Mis puudutab suhteid Iraagiga, siis püüab Rumeenia nihkuda sõjalisele julgeolekule panustamisest tsiviiljulgeolekule panustamisele. Minu riik on näidanud, et see peab oma partnerite ees võetud kohustusi, säilitades oma sõjalise kohaloleku Iraagis kuni missiooni täitmiseni.

Ana Gomes (S&D). – (PT) Iraagi rahva saavutusi on vaja veelgi konsolideerida ja edendada, nagu ka julgeoleku olukorda. Viimaste kuude jooksul on toiminud julgustav liitude rekonfigureerimine, mis on aidanud palju kaasa, et saada üle etnilis-usulistest lõhedest, mis on Iraagi poliitikat viimastel aastatel märgistanud. Kurdistani nn muutuse partei edu on näide poliitilise elu normaliseerumisest Iraagis. Kuid valimiskomisjoni viimane avaldus, et ligikaudu 500 sunni poliitikul keelatakse kandideerimast, ei aita kaasa rahvuslikule leppimisele. See võib ohustada valimisprotsessi ja tekitada konflikte. Uudised surmanuhtluse rakendamisest on samuti heidutavad. Paruness Ashton! Euroopa juhid peavad püüdma veenda Iraagi ametiasutusi seda kaotama. EULEXi tugevdamine on samuti oluline selle osas.

Poolteist miljonit iraaklast elavad endiselt naaberriikides. Paljudel neist ei ole mitte kunagi võimalik tagasi pöörduda. 2003. aasta invasioonis osalenud Euroopa riikidel on eriline vastutus ja need peaksid võtma vastu rohkem neid põgenikke. Selle osas, nagu toetuse puhul riigi sees ümberasustatud inimestele, inimõiguste puhul üldiselt ja naiste õiguste puhul eriti ning korruptsioonivastase võitluse puhul on oluline, et Iraagi valitsus parandab valitsusväliste organisatsioonide seadust, et ühiskond saaks end vabalt organiseerida. On hädavajalik, et Euroopa Liit julgustab Iraagi ja Euroopa valitsusväliste organisatsioonide vahelist koostööd. Demokraatia Iraagis konsolideerumise eeltingimus on ühiskond, mis on kodanikuühiskond, vaba ja dünaamiline.

Tomasz Piotr Poręba (ECR). – (PL) Austatud juhataja, paruness Ashton! Vaatamata rahvusvaheliste vägede tohutule kohustumisele ja sadadele ohvritele rahvusvahelise koalitsiooni hulgas, sealhulgas 23 Poola sõdurit, on olukord Iraagis endiselt halb. See on riik, kus meil tuleb tegeleda terroristlike rünnakutega ja usuliste vähemuste, sealhulgas kristlaste vähemuse tagakiusamisega. Loomulikult on saavutatud mõningat edu võrreldes mitu aastat tagasi olnud olukorraga. Kuid me saame veel ikka uudiseid terroristide rünnakutest, mis destabiliseerivad mitte ainult Iraaki, vaid kogu Lähis-Ida. Terroristide ja rahvusvahelise terrorismi sponsorite eesmärk on Iraagi destabiliseerimine. Palju tõendeid viitavad tõsiasjale, et Iraan vastutab terrorismi sponsoreerimise eest.

Mis on teie arvamus, paruness Ashton, Euroopa Liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindajana, Iraani rolli osas Iraagi asjadesse sekkumises? Ma sooviksin julgustada teid võtma kindlama seisukoha ja tegema koostööd USAga, et saada lahendusi, mis mõjutavad Iraani ja avaldavad sellele survet lõpetada sekkumine Iraagi siseasjadesse. Minu arvates eksisteerib vaid siis võimalus luua teatud määral stabiilsust selles piirkonnas.

Jean-Luc Mélenchon (GUE/NGL). – (FR) Austatud juhataja, kõrge esindaja! Me ei jaga teie optimismi olukorra kohta Iraagis ega koalitsiooni kasude kohta, kuna see rajaneb pimedusel. Iraaki tungiti sisse ja okupeeriti teadlikult petturliku teabe alusel massihävitusrelvade olemasolu kohta.

Selle tulemusena veeti 27 ELi liikmesriigist 17 Iraagi rünnakusse ja okupatsiooni. Riik on varemeis, pärand on rüüstatud, elanikkond on jagunenud. Usuline fanatism värbab arvukaid võitlejate reserve. Iraani türannia sekkub siin vabalt. Valimised toimuvad taunitaval ja ebaõiglase viisil.

Mida te teete ja mida me kavatsime teha, et võtta vastutusele need riigid, mis valetasid ja võiksid alustada homme Jeemeni või muu riigiga? Mis meetmeid kavatsete te võtta, et hukka mõista okupante ebatavapäraste keemiliste ja radioloogiliste relvade ja tühjendatud uraanimürskude kasutamise eest, mille tagajärjed tulevastele põlvkondadele on hästi teada? Kuidas me saame tagada, et neid relvi ei kasutata Afganistanis, sest me pigistasime silma kinni olukorra ees Iraagis?

Fiorello Provera (EFD). – (IT) Austatud juhataja, kallid kolleegid! Me tervitame siiralt eelolevaid valimisi Iraagis, sest need kujutavad täiendavat sammu demokraatia suunas. Need ei saa olema vabad ja õiglased, kuid me peame rahulduma samm-sammult liikumisega.

Iraagi ülesehitamine majanduslikus, kaubanduslikus ja kultuurilises mõttes ning selle julgeoleku tagamine on olulised demokraatia arendamise tingimused, kuid me peame samuti edendama riigi institutsioonide tugevdamist. Eri etniliste ja usuliste rühmituste rahulikkude koosseksisteerimist Iraagis on võimalik saavutada institutsioonide uuendamisega, föderalse valemi – föderalismi – rakendamisega, mis võimaldab laia autonoomiat eri piirkondadele unitaarse riigi raames. Iraagi Kurdistani kogemus võiks olla kasulik lähtepunkt.

Ma sooviksin seetõttu saada teada paruness Ashtoni, kõrge esindaja, seisukohta riigi selle institutsionaalse aspekti kohta.

Alf Svensson (PPE). – (SV) Loomulikult räägitakse palju vägivallast ja kohutavatest õudustest, kui arutatakse Iraaki, kuid see on vaieldamatu ja demokratiseerimisprotsess on riigis käimas.

Ma sooviksin teile meelde tuletada, et 3912 naist kandideerisid üsna avatult möödunud aastal Iraagis toimunud valimistel. See on umbes 10 naist kandideerimas iga koha kohta. Seda tuleb vaadelda positiivse asjana, eriti Araabia riigis. See on samuti andnud meile mõningat lootust enne selle aasta parlamendi valimisi 7. märtsil, eriti seetõttu, et sunnid osalesid kohalikel valimistel. Nagu juba märgitud on, keelas valitsuse komisjon kaks nädalat tagasi 14 Sunni parteil ja mitmel sajalt inimesel osaleda valimistel. Nende hulka kuuluvad kaitseminister Abdul-Qadir al-Obaidi ja Sunnide juhitud rahvusliku dialoogi rahvusliku dialoogi juht Saleh al-Mutlaq.

Iraagi parlamendivalimised on loomulikult olulised riigi tulevikule ja Iraagi tulevasele demokratiseerimisele, eriti selles osas, mis puudutab Iraagi etnilist ja usulist ühtsust. Ma sooviksin samuti rõhutada, et me peame kasutama selget keelt, kui räägime etniliste ja usuliste vähemuste kohtlemisest Iraagis. Nagu ma mainisin, on Iraagi parlamendi valimised otsustavad selle osas, kuidas me käsitleme lähitulevikus Iraaki. Mida ELi kõrge esindaja paruness Ashtoni arvates saab EL teha, et muuta eelolevad parlamendivalimised Iraagis kõikihõlmavateks ja demokraatlikemateks?

Zigmantas Balčytis (S&D). – (LT) Viimastel aastatel on Euroopa Liit tugevdanud suurel määral oma suhteid ja mõju Lähis-Ida riikides. Euroopa Liit on alati pööranud suurt tähelepanu Iraagile ja koos rahvusvahelise kogukonnaga on osalenud nii Iraagi ülesehituses kui ka rahuhooldmise ja julgeoleku missioonides. Eri rühmitused võitlevad endiselt võimu pärast selles riigis, mis takistab riigi eri piirkondades alanud reformide elluviimist. Muret tekitab ka asjaolu, et 14 parteil on keelatud osaleda toimuvatel valimistel. Iraak on valinud tee demokraatia suunas ning seetõttu nii Euroopa Liit kui ka teised riigid peavad nõudma ja vajadusel aitama tagada, et võetud rahvusvahelisi kohustusi järgitakse ning inimõigusi ja -vabadusi austatakse. Ma usun, et Iraak on tõepoolest valmis tihedaks koostööks Euroopa Liiduga. Esmaspäeval ELi ja Iraagi vahel allkirjastatud vastastikuse mõistmise memorandum energeetikakoostöö alal tõendab selle kohustumist arendada pikaajalisi ja vastastikku kasulikke suhteid. Energeetika seisukohast on Iraak väga oluline Euroopa Liidule, kuid energiavarude kindlus on paratamatult seotud majandusliku ja poliitilise stabiilsusega riigis, mis on viimasel ajal puudunud. Kindlasti on see pikaajaline protsess, kuid ma usun, et Euroopa Liit, kõrge esindaja ja rahvusvaheline kogukond peavad pakkuma vahendeid ja lahendusi, et inimõiguste ja õigusriigi põhimõtetest saaksid tulevase poliitika põhitoed Iraagis.

Ryszard Czarnecki (ECR). – (PL) Austatud juhataja, paruness Ashton! Ma sooviksin öelda, et kui ma soovisin võtta paruness Ashtoni kõne kokku ühes lauses, siis ma ütleksin, et see oli ametlik optimism. Kuid ma usun, et Euroopa ja meie valijad eeldavad midagi spetsiifilisemat ja nad eeldavad tõde. Poliitikud näitavad, kes nad on mitte ainult sellega, mida nad ütlevad, vaid ka sellega, mida nad ei ütle, ja ma ei kuulnud teie kõnes, paruness Ashton, mitte midagi mõnede küsimuste kohta, mis on šokeerinud olulist osa Euroopa avalikust arvamusest, sealhulgas avalikku arvamust minu riigis. Ma pean silmas näiteks vähemuste, sealhulgas, ma rõhutan, kristlaste tagakiusamist. See on reaalsus, milles me saame olla kindlad.

Ma arvan, et minu kolleeg Porebal oli õigus selles, mida ta ütles hetk tagasi Iraani sekkumise kohta Iraaki. Kas see mitte ei pea paika Iraagi ametiasutuste ja nende skandaalse sekkumise kohta Camp Ashrafis, kuhu Iraani põgenikud on majutatud? Kas Iraagi ametiasutused ei tee just mitte seda? Mulle tundub, et seda tuleb väga tugevalt rõhutada, eriti seetõttu, et Iraagi ametiasutused saavad rahalist abi Euroopa Liidust, mida nad kasutavad seejärel väga ebakohasel viisil, näiteks sekkudes Camp Ashrafi.

Bogusław Sonik (PPE). – (PL) Austatud juhataja! Ma usun, et Iraaki võib kasutada näitena selle kohta, kuidas mõnikord on vaja kasutada jõudu, et murda selgroog diktatuuril, mis hävitab oma vastaseid tuhandetes, kasutades keemiarelvi. Need otsused on rasked. Seetõttu ma sooviksin, et me täna Iraagist rääkides peaksime mees tuhandeid USAst, Itaaliast, Poolast ja teistest riikidest pärit sõdureid, kes on langenud Iraagis ja nende perekondasid. Nad läksid sinna, uskudes, et nad võitlevad hea põhjuse eest ja, nagu me siin kuuleme, on Iraak täna ehitamas üles demokraatiat.

Ma tean, et me kõik nõuame täna, et te oleksite aktiivsemad, paruness Ashton, kuid me soovime, et Euroopa Liit oleks aktiivsem. Palun minge Iraaki ja esitage olukorra hinnang, et Euroopa Liidu saadetavat abi kasutataks samadel lisatud tingimustel, nagu on siinkohal mainitud ja eelkõige vähemuste kaitsmise osas!

Janusz Władysław Zemke (S&D). – (PL) Austatud juhataja! Hetkel on nii, et ainult poolakad kõnelevad, kuid meil on kogemusi Poola ja Poola sõdurite kaasamisest Iraagi julgeoleku taastamisel.

Ma jagan teie arvamust, paruness Ashton, et kahjuks on olukord Iraagis veidi parem, kui see oli, kuid see on endiselt üsna hapras seisundis. Lisaks liidu rakendatavatele mitmesugustele meetmetele teeksin ma ettepaneku kahe konkreetse meetme kohta, sest mulle tundub, et need puuduvad. Esimene küsimus puudutab midagi sellist, mida ei ole täna mainitud: minu arvates on ülimalt oluline Iraagi arengu ja stabilisatsiooni jaoks võtta vastu noorte iraaklaste koolitusprogramm Euroopas, sest Iraagis on endiselt puudus arstidest, inseneridest ja niisutusspetsialistidest. Ma arvan, et me saaksime Iraaki suurel määral aidata selles valdkonnas. Teine küsimus puudutab Iraagis leiduvate kultuuriväärtuste kaitset. Ma arvan, et EL peaks eelkõige aitama ehitada üles Babüloni. See on aare, mille kaitsmise eest peaksid kõik maailmas hoolt kandma.

Paul Rübig (PPE). – (DE) Austatud juhataja, paruness Ashton! Minu küsimus puudutab energeetikasektoris allkirjastatud vastastikuse mõistmise kokkulepet. Kas teie arvates on võimalik saavutada täiendavat arengut koos kas hr Oettingeri või hr De Guchtiga? Minu arvates oleks majanduse taastamine just see, mis toob rohkem stabiilsust Iraaki. Kui me soovime arendada suhteid energeetikasektoris, eelkõige Euroopa seadmete parema pakkumisega, et kasutada paremini ära seal olevaid energiavarusid, kusjuures meie ostaksime sealt energiat kompensatsiooniks, siis oleks meil mõlema poole jaoks vastastikku kasulik olukord. Sellekohane algatus mõne nädala pärast oleks suureks abiks.

Catherine Ashton, *liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja / komisjoni asepresident.* – Tänan teid kõiki olulise ja huvitava arutelu eest! Ma vaid püüan võtta kokku mõned selged küsimused, mille üle auväärsed parlamendiliikmed kõige rohkem muret tundsid.

Alustuseks tunnustaksin ma tähtsust, mida parlamendiliikmed osutavad vähemuste küsimusele. Nagu liikmed teavad, on partnerlus- ja koostöölepingute puhul meie töö üks põhiosasid selle tagamine, et inimõigused on lepingute keskmes. Me loodame, et me saame peagi sõlmida selle lepingu Iraagiga ning ma kohustun tagama, et selle puhul, mida me teeme, mõistetakse vähemuste küsimust. See on selgelt suure tähtsusega.

Ma jagan ka eesmärki, mida mitmed auväärsed parlamendiliikmed on tõstatanud surmanuhtluse küsimuse osas. Meie eesmärk on tõepoolest sellest lahti saada, kõikidel põhjustel, millele auväärsed parlamendiliikmed on õigesti viidanud.

Samuti nõustun ma, et me peame konsolideerima ja tugevdama poliitilisi protsesse, mis on suure tähtsusega kõiges, mida me teeme, ja tagama eelkõige selle, et meil oleks eelolevate valimiste osas arusaamine, mida me soovime saavutada. Ma mõistan mitmete auväärsede parlamendiliikmete, sealhulgas Silvia Costa ja Struan Stevensoni tõstatatud punkte, mis puudutavad komisjoni otsust kandidaatide keelustamise kohta.

Kandidaatide ülevaatamine kuulus alati valimiseelse protsessi käiku. Olemas on edasikaebamiskord, mille puhul ma usun, et sellel lastakse õigesti kulgeda. Ma mainiksin veel, et me kavatsime saata oma ELi missiooni järgmisel nädalal, mis on kuus nädalat enne valimispäeva. See võimaldab meil jälgida vahetult ja hoolikalt valimiseelset protsessi, mis pakub suurt huvi. Me usume ja loodame, et Iraagi ametiasutused tagavad kaasava valimisprotsessi, kõikidel neil põhjustel, mida auväärsed parlamendiliikmed on teinud absoluutselt selgeks selle kaudu, mida nad on öelnud.

Mitmed liikmesriigid on samuti tõstatanud energeetikaalase vastastikuse mõistmise kokkuleppe küsimuse ning selle olulisuse ja mõjukuse kohta. Selle tegemisel oleme me selgelt aru saanud, et Iraak on unitaarne riik ja kogu meie koostöö on Iraagi valitsusega. Me toetame täielikult Iraagi jäämist unitaarseks ja suveräänseks riigiks. Selle raames on oluline tugevdada koostööd – ja ma kuulsin, mida öeldi, eelkõige mida ütles Paul Rübig, kes kirjeldas vajadust mõelda täiendavalt koostöö tugevdamisest. Ma annan selle kohta tagasisidet ametisse astuvatele volinikele.

Kui ma ütlen, et julgeolekuküsimusega on probleeme, siis ma olen samuti teadlik, et Kirkuki küsimus on väga oluline, nagu muud vaidlustatud piirid. Ma kirjeldasin seda ühe peamise hetkel Iraagi ees seisva väljakutsega. Ma olen väga kindlalt veendunud, et Iraak peab lahendama need küsimused ise. See on Iraagi asi nendega tegelda. Kuid ma väga soovin toetada ÜRO abimissiooni Iraagis, mis on teinud märkimisväärsed jõupingutusi, et püüda alustada dialoogi ja protsessi. Kuid ettevaatlik olles ei looda ma, et dialoog jõuaks märkimisväärselt tasemele enne valimisi praeguses etapis.

Veel veidi ka energeetikakoostööst. Me näeme seda Iraagi põhjaliku ja ühtse energeetikapoliitika väljatöötamise osana. See on Iraagi ja Euroopa Liidu vahelisest tarnest ja tarnekindlusest ning peaks loomulikult hõlmama taastuvate energiaallikate, eelkõige päikese- ja tuuleenergia väljatöötamist ning ka tugevdama energiatõhususe meetmeid Iraagis. Ma samuti loodan, et me näeme tehnoloogilist, teaduslikku ja tööstuslikku koostööd eelolevatel kuudel ja aastatel. See märkus tehti hästi.

Minnes edasi delegatsiooni hiljutise tühistamise küsimuse juurde, tõstatas Willy Meyer küsimuse tulevase julgeoleku probleemidest. Ma soovin näha keskkonna paranemist, nagu ma olen märkinud, et lubada kasutada valimiste jälgimise missiooni Euroopa Parlamendi liikmete osavõtul. See on selgelt tohutu tähtsusega auväärsetele parlamendiliikmetele eelolevate valimiste protsessis ja, nagu ma märkisin, saadame sinna peagi inimesi.

Auväärsed parlamendiliikmed tõstatasid küsimuse vägede väljaviimisest. President Obama on loomulikult andnud teada kõikide võitlusvägede väljaviimisest 2010. aasta augustiks, mis praktikas tähendab seda, et väljaviimine algab varsti pärast riigisiseseid valimisi. See on jällegi märkimisväärne ja oluline. Ma olen märkinud, et me saadame peagi valimiste hindamise meeskonna. Ma loodan, et nad aitavad meil tegeleda küsimustega, mida auväärsed parlamendiliikmed on selles kontekstis tõstatanud.

Camp Ashrafi osas oleme me järjekindlalt ja korduvalt tuletanud Iraagile meelde, et seda keerulist küsimust tuleb käsitleda täielikus vastavuses rahvusvahelise õigusega ja tõepoolest ilma vägivallata.

Pöördudes tagasi selle juurde, kus me alustasime, siis ma olen optimistlik Iraagi suhtes. Seal on olulisi väljakutseid ja auväärsetel parlamendiliikmetel on õigus meile neid olulisi väljakutseid meelde tuletada. Kuid seoses saabuvate valimistega ja suurema koostöö võimalusega; võimalusega Euroopa Liidu jaoks, arvestades selle väärtuste süsteemi ja teemasid, mis meid eriti murelikuks teevad – nagu inimõigused, vähemuste õigused, surmanuhtlusega seotud küsimused, tõhusa energiajulgeoleku ja -varustuse alase koostöö arendamine ning tihedam koostöö valitsusega –, ent andes alati selgelt oma ootustest teada, näeme me Iraaki, mis on rahumeelne ja demokraatlik. Me peame tagame, et töötame järjekindlalt selle eesmärgi nimel!

Arutelu on lõppenud.

Hääletamine toimub järgmise aasta veebruari osaistungjärgul Strasbourgis.

Kirjalikud avaldused (kodukorra artikkel 149)

Jaromír Kohlíček (GUE/NGL), kirjalikult. – (CS) Ma tean vaid mõnesid Euroopale suhteliselt lähedasi riike, millel on õnnestunud lükata oma demokratiseerimise protsess edasi mitmeks aastakümneks. Üks neist on kindlasti Iraak, kus ELi riigid on samuti kahjuks jätnud negatiivse märgi. Praegu on islami maailma üks kõige ilmalikumaid riike jäetud varemeisse, kus selle kolm kogukonda on pidevalt vaenujalal. Minevikust on säilinud vaid mälestused riigi suhtelisest heast haridus- ja tervishoiusüsteemidest ja suhteliselt hästi arenenud infrastruktuurist. See on ainus riik selles piirkonnas, kus kurdi vähemus oli autonoomne, kuigi riigis ei valitsenud demokraatlik režiim. Üldjoontes on küsimus selles, millist riiki selles piirkonnas võime kirjeldada tõeliselt demokraatlikku režiimi omavana? Asjaolu, et pärast USA armee invasiooni on Iraagi riik täielikult segi paisatud, koos selle sotsiaal-, tervishoiu- ja haridussüsteemide osalise likvideerimisega, annab märku tohutust sammust tagasi. Niinimetatud demokraatlike valimiste kattevari ei saa seda mitte mingil juhul varjata. Käimasolevad jõupingutused, mille eesmärk on juhtida tähelepanu praegustest probleemidest kõrvale Saddam Husseini režiimi väljapaistvate tegelaste lavastatud kohtuprotsessidega, on naiivsed. Ainult isik, kes ei ole absoluutselt tuttav selle olukorraga, võiks uskuda, et seda saab nii paranda. Hiljutise perioodi ainus positiivne aspekt on see, et nii USA administratsioon kui ka Iraagi valitsus on mõistnud, et paranemist ei saa olla ilma heade suheteta Iraaniga.

Artur Zasada (PPE), kirjalikult. – (PL) Mul on hea meel paruness Ashtoni kõne positiivse tooni üle, kuid ma pigem säilitaks teatud ettevaatlikkust oma hinnangus Iraagi olukorra kohta. Vaatamata mitmetele näilistele asjaoludele, on riik endiselt sisemiselt ebastabiilne ja kindlasti ei saa öelda, et demokraatia on juurdunud. Me ei saa rääkida stabiliseerimisest riigis, mille piirides on 1,8–1,9 miljon elanikku ümber asustatud. Samal ajal on lisaks miljon inimest riigist üldse lahkunud ning põgenike elamistingimused on äärmiselt halvad.

Oluline on vaadata üle meetodid, mida praegu kasutatakse välisabi andmiseks põgenikele Süürias ja Jordaania ning Iraagis ümber asustatud inimestele. Seda abi tuleb anda piisavalt pika ajaperioodi jooksul. Kui kaua? Me ei tea seda veel. Kuid nii nagu arst ei lõpeta ravimist esimeste paranemise märkide ilmnemisel, ei tohi ka meie lubada end eksitada liigselt optimistlikest prognoosidest.

(Istungjärk katkestati kell 19.25 ja jätkus kell 21.00)

ISTUNGI JUHATAJA: Edward McMILLAN-SCOTT*asepresident***8. AKP-EÜ koostöölepingu (Cotonou leping) teine muutmine (arutelu)**

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on Eva Joly arengukomisjoni nimel esitatud raport AKP-EÜ koostöölepingu (Cotonou lepingu) teise muutmise kohta (2009/2165(INI)) (A7-0086/2009).

Eva Joly, raportöör. – (FR) Austatud juhataja, volinik, head kolleegid! Cotonou lepingu muutmine annab meile võimaluse saada kogemusi kriisidest, millega me silmitsi seisame: majandus- ja finantskriis, sotsiaal- ehk toiduainete kriis, kliimamuutus, energiaprobleemid ja äärmise vaesuse püsimine.

Domineeriv majandusmudel on selline, et ohjeldamatult vaba turg – ja ka meie elustiil – pole tundnud mingeid piiranguid, vaid on tegelikult põhjustanudki need enneolematud mitmemõõtmelised kriisid. Sellepärast peame kõiki oma poliitikaid radikaalselt uuendama.

Täna teile esitatud ja arengukomisjoni liikmete ühehäälselt vastuvõetud raport näib mulle esimese sammuna selle hädavajaliku muutmise suunas.

Eelkõige on tarvis austada järjepidevust. Euroopa Liidu kaubanduspoliitikat, kalandust ja põllumajandust tuleb pidevalt ümber kujundada nõnda, et kindlustada jätkusuutlik areng, mille abil võidelda vaesuse vastu ning tagada igähele väärikas elustandard ja sissetulek.

Kahjuks pean teile ütlema, et praegu see nii ei ole. Euroopa Liit toob arengumaade elanikkonna ohvriks oma rahvusvahelistele ettevõtetele, kui muudab kaubanduse eesmärgiks omaette, selle asemel, et see oma arengupoliitikat teenima panna. Sellepärast põhjustavad läbirääkimised majandusliku koostöölepingu üle üpris õigustatult lahkavamusi AKV riikide valitsuste, ametiühingute ja kodanikuühiskonna vahel, kes näevad neis ohtu oma majandusele.

Põllumajandus on üks problemaatilisemaid valdkondi ning jäetakse Euroopa Liidu ja AKV riikide vahelises koostöös traagilisel kombel arvestamata. Kuigi maapiirkonnad ja põllumajandussektor esindavad rohkem kui 60% elanikkonnast ja nende töökohtadest, on nende osa AKV riikidele ettenähtud Euroopa fondides praktiliselt olematu.

Selline olukord peab muutuma. Kuidas me saame vaesust likvideerida, muutmata esmatähtsaks toidumajanduse sõltumatust? Põllumajandus peab olema Euroopa Liidu arengupoliitika keskmes. On lihtsalt väga oluline aidata tagada arengumaadel ja kohalikel põllumeestel nende toidumajanduse sõltumatus, seda enam, et tänapäeval ohustab nii toidumajanduse sõltumatust kui ka nende riikide valitsuste demokraatlikku õiguspära uus ja eriti murettekitav nähtus – pärast 2007. aasta toiduainete hindade tõusu on välisinvestorid alustanud haritavate maade omandamisega.

Hiina, Saudi Araabia ja isegi Katar on arengumaades praeguseks omandanud tuhandeid hektareid. Euroopa Liit ja AKV riigid peavad selle probleemiga tegelema hakkama, kuna tõenäoliselt põhjustab see vägivaldseid konflikte ja näljamässi, ning muutma kohaliku elanikkonna põhiliseks ja võõrandamatuks õiguseks eelkõige ligipääsu sellistele loodusvaradele nagu maa ja vesi.

Teine mu südamelähedane teema on maksuparadiisid. Nende mõju on piisavalt halb juba arenenud maadele, ent veel halvem arengumaade majandusele ja poliitilistele institutsioonidele. Nende võimaldatavaid ebaseaduslikke rahavoogusid peetakse mahult kümme korda suuremaks kui on ametlik arenguabi.

Selle verejooksu peatamine on järjepidevuse ja usaldusväärsuse küsimus. Esimeseks sammuks võiks olla siduva lepingu allakirjutamine, millega nõutakse, et rahvusvahelised äriühingud deklareeriks automaatselt oma saadud kasumi ja makstud maksud igas riigis, kus nad tegutsevad, piirates seega kuritarvitusi ja arengumaade kantavaid kahjusid.

Lõpetuseks tahaksin kasutada seda arutelu, et veel kord rõhutada lepingu praeguse muutmise ebapiisavat demokraatiat, mida meie parlamendid ei ole arutanud. AKV-ELi parlamentaarse ühisassamblee rolli tuleb igatahes tugevdada.

Lugupeetud juhataja, volinik, head kolleegid! Ma loodan, et läbirääkijad haaravad kinni neile antud võimalusest teha selles koostöölepingus vajalikke muudatusi ning muuta see õnnestumiseks, millest saavad kasu eelkõige AKV riikide elanikud.

Vital Moreira, rahvusvahelise kaubanduse komisjoni arvamuse esitaja. – (PT) Volinik, head kolleegid! Rahvusvahelise kaubanduse komisjon, mille esimeheks mul on au olla, on otsustanud Cotonou lepingu käimasoleva muutmise kohta seisukoha võtta kahel põhjusel.

Esiteks, kaubandus on oluline osa Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani (AKV) riikide suhetest Euroopa Liiduga. Teiseks on Cotonou leping endaga kaasa toonud uued majanduskoostöölepingud, mis oma olemuselt on kaubanduslepingud.

Neil põhjustel oleme otsustanud esitada raporti ja mina olen raportöör.

Oleme selles raportis keskendunud kahele punktile: esiteks, et tuleb austada majanduskoostöölepingute üksikasju ning nendega kehtestatud parlamentaarseid kontrolliasutusi, nagu Cariforum, ning teiseks, et tuleb ära kasutada koostoimeid, austades samas mõlema institutsiooni autonoomiat. Teisisõnu, tuleb austada koostoimeid parlamentaarses ühisassamblees, mis tegutseb vahendajana Euroopa Liidu ja AKV riikide ning majanduskoostöölepingute uute parlamentidevaheliste institutsioonide vahel.

Karel De Gucht, komisjoni liige. – Austatud juhataja! Ma hindan kõrgelt teie huvi, mida tunnete Cotonou lepingu teise muutmise vastu. Lugesin suure huviga ka arengukomisjoni raportit, milles esitatakse kõnealuste küsimuste terav analüüs. Kogu selle protsessi jooksul on meie jaoks esmatähtis parlamendi teavitamine ja seda me oleme viimastel kuudel ka teinud.

Läbirääkimised on hoogu saanud ja praeguseks lõppstaadiumisse jõudnud ning järgmine suursaadikute tasemel toimuv ühisnõupidamine tõendab nende arutelude tähtsust. Me võtame suuna erakorralisele ministrite ühisnõupidamisele, et lõpetada läbirääkimised märtsis, nagu Cotonou lepingus on ette nähtud.

Lubage mul nüüd teiega jagada mõningaid tähelepanekuid raporti kohta. Eelkõige on raport juba kasulikuks osutunud ELi teatavate seisukohtade toetamisel. Lihtsalt nimetan neist mõned: teie seisukohad AKV riikide parlamentide tugevdamise, Rahvusvahelise Kriminaalkohtu ja muude inimõiguste osas kindlustasid läbirääkimistel meie positsiooni. Samuti jagame teie arvamust, et kliimamuutus ja toiduainetega kindlustatus on olulise tähtsusega küsimused, mis peavad kajastuma lõpptulemuses.

Tahaksin keskenduda neljale teemale, alustades parlamentaarse mõõde tähtsusest, mida kehastab parlamentaarne ühisassamblee ja millele raportis omistatakse suurt tähtsust. Euroopa Komisjon on kohustunud Cotonou lepingu parlamentaarset mõõdet tugevdama. Seega ei kavatse me parlamentaarset ühisassambleed nõrgendada. Vastupidi, komisjoni ettepanekud tuleb vaadelda parlamentaarse järelevalvefunktsiooni suurendamise avaramas kontekstis, võttes eriti arvesse olemasolevaid ja sõlmitavaid majanduskoostöölepinguid ning EDFi programme. Peaksime tagama maksimaalse koostoime majanduskoostöölepingu ja Cotonou institutsioonide vahel, sealhulgas ka parlamentaarse ühisassamblee piirkondlike istungite ja majanduskoostöölepingute parlamentaarsete organite vahel. Selles tekkivas korralduses võiks mõtet olla parlamentaarse ühisassamblee täiskogu istungite arvu vähendamisel. Komisjon nõustub siiski, et see küsimus tuleb kooskõlastada nendega, kes kõige rohkem asjasse puutuvad, ning on seetõttu valmis oma seisukohta uuesti kaaluma. Samal ajal oleksime huvitatud parlamendilt rohkem kuulma, millisenä ta näeb parlamentaarse ühisassamblee rolli ja tegevust poliitilise ja institutsioonilise keskkonna muutmisel.

Majanduskoostöölepingute sõlmimine nõuab mitte ainult koostoime tagamist nende lepingute ja Cotonou institutsioonide vahel, vaid ka Cotonou kaubandussätete ajakohastamist, kuna Cotonou kaubanduskord on iganenud. Oleme AKV partneritega kokku leppinud, et jätkame piirkondlike Euroopa koostöölepingute läbirääkimisi. Arenguvolinikuna tahaksin selles kontekstis rõhutada, et ei ole poliitiliselt soovitatav ega juriidiliselt võimalik Cotonou lepingusse inkorporeerida ELi ühepoolseid kaubanduskorraldusi, näiteks GSP või GSP+, nagu on soovitatud lepingu eelnõus, kuna need sõltuvad ELi autonoomsetest skeemidest. Vastupidi, komisjon kiidab heaks Cotonou lepingule esitatud nõudmise pöörata rohkem üldist tähelepanu kaubandusele ja arenguprobleemidele ning erilist tähelepanu turustamistoetusele.

Väljendate oma raportis muret, et majanduskoostöölepingute sõlmimine ja piirkondliku jaotuse suurenemine võiks AKV riikide ühtekuuluvust kahjustada. Komisjon usub, et piirkondlik diferentseerumine Cotonou lepingu raames pole oht, vaid pigem uue võimaluse saamine. Piirkondlik integreerumine on AKV riikidele oluliselt tähtis ning me peame selle tegelikkuse Cotonou lepingusse võtma, et nende pingutusi selle eesmärgi saavutamisel paremini toetada. Mingil juhul ei tähenda see AKV riikide rühma lõhestamist ning ka meie AKV partnerid on enamjaolt samal arvamusel.

Lubage mul nüüd lühidalt kommenteerida valdkondlikke poliitika, mida te oma raportis rõhutate. Me jagame täielikult seisukohta kliimamuutuse ja taastuvenergia tähtsusest, mis on praegusse

muudatusettepanekusse juba võetud. Samamoodi hakkame piirkondlikus mõõtes tegelema ka toiduainetega kindlustatusega.

Te rõhutate ka hea valitsemistava tähtsust maksustamisküsimustes ja fiskaalvaldkonnas. Hea valitsemistava on Cotonou lepingu aluspõhimõte. Cotonou lepingu artiklit 9 aluseks võttes, valmistab komisjon praegu arengukoostöö kontekstis ette hea valitsemistava uut poliitikat maksustamisküsimustes. Püüame ka käimasoleva muutmise käigus neid aspekte käsitleda. Sellepärast võin kinnitada, et meil on teiega ühised eesmärgid, mis on: ausate, kasvu soodustavate ja tõhusate maksusüsteemide ning tõhusate maksuasutuste loomine, samuti arengumaade osaluse suurendamine rahvusvahelistes maksustamisprotsessides.

Lõpetuseks ütlen: olen teadlik teie arvamusest, et komisjon oleks pidanud enne muutmisprotsessi käivitamist arvestama rohkemate teguritega – lõiked 2 ja 8 – ning nõustun täielikult sellega, et AKV-ELi edasistes suhetes pärast 2020ndaid on tarvis laiaulatuslikke konsultatsioone, võib-olla rohelise raamatu kujul. Selle dokumendi aluseks peame võtma praeguse muutmise tulemuste hinnangu kui saadud õppetunni.

Cristian Dan Preda, *fraktsiooni PPE nimel*. – (RO) Tahaksin kõigepealt Eva Jolyle selle raporti lõpuleviimise puhul tunnustust avaldada. Raportis käsitletud valdkonnad on äärmiselt olulised tagamaks, et Cotonou leping jääb aluseks tugevale partnerlusele AKV riikidega ning asjakohaseks dokumendiks võitluses uute väljakutsetega, mis nende riikide ees seisavad.

Läbirääkimised toimuvad õhkkonnas, mis, nagu me kõik teame, on raske ja keeruline. Ühest küljest mõjutavad AKV riike tugevasti mitte ainult majandus- ja finantskriis, vaid ka toiduainetega kindlustatuse puudumine ja kliimamuutuse tagajärjed. Teisest küljest seisavad läbirääkimiste kõik osalised silmitsi institutsioonilise väljakutsega, mis nõuab, et suundumusi AKV riikide ja Euroopa Liidu vaheliste suhete piirkondlikumaks muutmiseks kajastataks asjakohasel viisil. Peame nüüdsest alates tagama, et muudetud tekst sisaldaks kõiki vajalikke elemente koostööks, mille abil edendada tõhusat arengut, mis suudaks anda oma panuse aastatuhande arengueesmärkide saavutamiseks AKV riikides.

Soovin ka rõhutada, et esitasin Euroopa Rahvapartei (kristlike demokraatide) fraktsiooni nimel viis muudatusettepanekut. Usun, et need annavad võimaluse mõningaid raportis sisalduvaid ettepanekuid lugeda, arvestades täpsemaid nüansse. Näiteks on meie jaoks oluline rõhutada lõikes 29 omandi põhimõtet seoses haritavate maadega.

Peale selle arvan, et tuleb rahvusvahelisel tasemel sätestada küsimus mehhanismi loomisest, mille alusel rahvusvahelised äriühingud on kohustatud deklareerima oma kasumit. On väga oluline lõikes 25 selgelt viidata, et tuleb järjekindlal moel tegeleda toiduainetega kindlustatuse küsimusega kui osaga ELi arengupoliitikast. Lõpetuseks, lõikes 31 väljendatud seisukoht tagasivõtulepingute kohta kolmandate riikidega ei kajasta fraktsiooni PPE arvamust selles küsimuses.

Harlem Désir, *fraktsiooni S&D nimel*. – (FR) Lugupeetud juhataja, volinik, head kolleegid! Tahaksin samuti avaldada Eva Jolyle tunnustust tema töö eest raportiga ning ka Sotsiaaldemokraatide ja demokraatide fraktsiooni Euroopa Parlamendis panuse arvesse võtmise eest, sest kuigi me oleme jälle esitanud mõned muudatusettepanekud, võib meie panust näha juba Eva Joly esitatud resolutsioonis.

Meie fraktsiooni jaoks on Euroopa Liidu ja AKV riikide koostöö osa ajaloolisest kohustusest, mis peab säilitama kõik oma iseloomulikud jooned lahjendamata kujul, isegi kui need peavad vastama teatavatele eeskirjadele, näiteks WTO omadele. Oleme täiesti veendunud, et see koostöö peaks alal hoidma eelkõige kõigi Euroopa Liidu poliitikate – kaubanduspoliitika, eelarvepoliitika – eesmäärke arengu valdkonnas, aga ka rahu, julgeoleku, demokraatia ja inimõiguste edendamisel AKV riikides.

Tegemist pole mudeli kehtestamisega, vaid koostööga nende riikidega, et tagada nende areng, mis peab olema jätkusuutlik. Sellest seisukohast on praeguse muutmise puhul väga oluline, et suudaksime arvesse võtta viimase viie aasta uusi tegureid: võitlust kliimamuutusega, tehnosiiret, taastuvenergia arenguabi, võitlust toiduainete kriisidega, ning panna seega suuremat rõhku meie koostööle põllumajanduse, toidumajanduse sõltumatus, finantsreguleerimise puudumise vastu võitlemise, maksustamisküsimuste hea valitsemistava ning maksuparadiiside vastu võitlemise vallas. Me näeme kõiges selles ka oma panust.

Tahaksin rõhutada kahte punkti. Kaubandus: seoses majanduskoostöölepingute rakendamisega on mõned Cotonou lepingu punktid iganenud, kuid me oleme veendunud, et selles lepingus tuleks endiselt märkida, et kaubandusklauslid ja kaubanduskorrad, millest AKV riigid kasu saavad, ei tohi olla vähem soodsad kui need, millest nad said kasu varem. Meile näib, et peaksime integreerima GSPI, vahepealsed majanduskoostöölepingud ja kõik need Cotonou lepingu muutmise sätted.

Lõpetuseks: rääkides migratsioonist – ja seda tahavad rõhutada meie fraktsioonikaaslased –, oleme mures sellepärast, et tegelikult tuleks öelda, et migratsioonilepingutega säilitatakse migrantide õigusi, ning sellepärast, et me ei saa lubada üleminekukorda riikidele, milles pole tagatud inimõiguste austamine.

Louis Michel, *fraktsiooni ALDE nimel.* – (FR) Lugupeetud juhataja, volinik! Ka mina tahaksin Eva Jolyt tunnustust avaldada tema raporti täpsuse ja ranguse ning väga asjakohase analüüsi eest, mida see raport sisaldab!

Cotonou lepingu teine muutmine peab paremaks tegema Lomé *acquis'*, tugevdades AKV riikide vahelist ühtsust, kokkukuuluvust ja solidaarsust. See leping peab muidugi tagama, et need riigid on suutelised oma arengupoliitika kontrolli alla võtma.

Lepingu koostamine, läbivaatamine ja järelevalve peaks olema vastavalt meie koostööriikide parlamentide eelisõigus. Ma tean, et ilmselt on see tohtu probleem, kuid arvan, et peame tegema erilisi jõupingutusi nende parlamentide julgustamiseks. See on ootus, mida peame väga otseselt väljendama ka oma koostööriikidele. Nagu te teate, on mõnele valitsusele väga vastumeelt julgustada oma riigis parlamentaarseid arutelusid.

Eelkõige kutsun ma üles ka demokraatlikule kontrollile ja AKV-ELi parlamentaarse ühisassamblee rolli tugevdamisele, eriti lisades Cotonou lepingusse klauslid, mis võimaldaksid parlamentaarsel ühisassambleel saada läbiarutamiseks oma käsutusse riiklike ja piirkondlike strateegiate dokumente. Usun, et tulevikus peab riiklike ja piirkondlike strateegiate dokumentide koostamisel konsulteerima süstemaatiliselt ka riiklike ja piirkondlike parlamentidega.

Tahaksin öelda paar sõna parlamentaarse ühisassamblee töökorralduse kohta: arvan, et peame kaks istungjärku alles jätma. Nende arvu vähendamine ühele võiks meie partneritele äärmiselt negatiivse märguande saata. Piirkondlikud istungid tuleks arvatavasti korraldada väiksema ajavahega. Teen parlamentaarse ühisassamblee büroole 25. jaanuaril selle kohta mõned konkreetsed ettepanekud.

Järjepidevuse ja tulemuslikkuse huvides nõuan tungivalt, et majanduskoostöölepingute järelevalve eest vastutavad parlamentaarsed organid koostataks parlamentaarse ühisassamblee liikmetest, et paremini tagada nende arengumõõde. Peale selle kiidan ma heaks teie kommentaarid, volinik, kuna te järgmise kaubandusvolinikuna oma avalduses üpris selgesõnaliselt väljendusite. Ma ei kahtle hetkegi teie siiruses, kui ütlete, et tahate anda neile majanduskoostöölepingutele arengumõõde.

Lõpetuseks: Cotonou lepingu muutmine peaks pakkuma AKV riikidele suuremat abi ja rahastamist, et aidata neil kliimamuutusega võitlemiseks vajalikke meetmeid võtta.

Nirj Deva, *fraktsiooni ECR nimel.* – Austatud juhataja! Me aina jätkame, jätkame ja jätkame. Räägime muudkui vaesuse leevendamisest. See on kümnes EAF. Oleme pumbanud nõndanimetatud vaesuse leevendamisse umbes 350 miljardit eurot, teades ise, et vaesus on kasvanud.

Miks on nii, et meil on AKV riikides poliitikad ja programmid, milliseid pole kunagi olnud meie enda Euroopa ajaloos? Brüsseli või Brabanti provints ei muutunud rikkamaks ega likvideerinud vaesust, luues midagi selletaolist, mida püüame praegu teha AKV riikides. Me lõime Euroopas jõukuse, luues jõukust. Kuidas me saame luua jõukuse AKV riikides?

Eva Joly on väga huvitavalt määratlenud, et siin on tegemist kapitali üleviimisega. Ta ütleb, et neist riikidest voolab välja kaheksa korda nii palju, kui me sinna sisse paneme. Miks seda kapitali ei panda tööle nendes riikides? Miks me ei loo sellele kapitalile tingimusi koju jäämiseks, et tekitada uusi töökohti ja jõukust? Kuni me pole vastanud neile küsimustele, raiskame oma maksumaksjate raha, likvideerimata tegelikult ühegi inimese vaesust.

Gabriele Zimmer, *fraktsiooni GUE/NGL nimel.* – (DE) Lugupeetud juhataja! Minu fraktsioon toetab Eva Joly raportit. Me soovime, et muuhulgas kaalutaks ka järgmist: kliimamuutuse tagajärgi ning AKV riikidele vajalikke kohandamismeetmeid käsitlevate punktide lepingusse võtmist; AKV riikide muret, et ELi piirkondlikud läbirääkimised AKV riikide rühmadega võivad õõnestada solidaarsust AKV riikide ühenduses; võimalust Cotonou lepingu alusel toetada Investeerimispanka laenudega avalike teenuste ja avaliku infrastruktuuri valdkonnas vajalikke investeeringuid. Samal ajal oleme vastu, et osana neist läbirääkimistest võetaks lepingusse kvoodid sisserännanute tagasisaatmiseks ELis AKV riikidesse.

Poliitilise mõõtega hakati tegelema Cotonou lepingu esimesel muutmisel. Praegu on parlamentaarne mõõde see, mille tõttu arvame, et AKV-EL parlamentaarse ühisassamblee istungjärkude vähendamine ühele korrale aastas on arusaamatu.

Krisztina Morvai (NI). – (HU) Olin vapustatud, kui nägin toiduainete konverentsil Aafrika delegatsiooni käes loosungit: „Ärge toitke Aafrikat”. Oleks parem, kui mõistaksime, et Aafrika vajab mitte toiduabi, vaid toiduainete isemääramist. Huvitav, et Aafrika elanikel ja põllumeestel on samasugused huvid nagu kommunismijärgsetel Ida-Euroopa elanikel ja põllumeestelgi, või, kui minna äärmuslikuks, siis isegi Prantsusmaa elanikel ja põllumeestel, mis on nimelt vajadus, et kohalikud põllumajandustöötajad võiksid ise otsustada, mida ja kuidas nad soovivad toota, ning seda kohalikult turuplatsil müüa. Ning kohalik elanikkond on huvitatud võimalusest süüa kohapeal toodetud tervislikku ja kvaliteetset toitu. Ühest küljest ülemaailmse liberaliseeritud vabaturu idee ning teisest küljest isemääramine toiduainete osas on ideed, mis kuuluvad kahte eri loogikastüsteemi. Meie peaksime siin toiduainete osas otsustavamalt toetama isemääramise ideed.

Filip Kaczmarek (PPE). – (PL) Austatud juhataja, volinik! Cotonou lepingu teine muutmine toimub väga huvitaval ajal, sest see võimaldab analüüsida lepingu sätteid, pidades silmas kiirelt muutuvat tegelikkust. Pärast eelmist muutmist 2005. aastal on paljud juhtunud: kriisid majanduse, toiduainete, energeetika ja rahanduse valdkonnas ning kliimaläbirääkimistest tulenevad muudatused ja nende mõju arengumaadele.

Üks asi, mis peab Euroopa Parlamendi liikmetele siiski huvi pakkuma, on parlamentaarse ühisassamblee roll ning võimalikud katsed selle sagedust ja rolli piirata. Mul on väga hea meel voliniku avalduse üle, et Euroopa Komisjonil selliseid kavatsusi ei ole. See on oluline, sest ei Euroopa Parlament, parlamentaarne ühisassamblee ega AKV riikide parlamendid ei võtnud osa otsustamisprotsessist, mis on põhjustanud lepingu muudatusi.

Teine oluline küsimus on Euroopa Liidu ja AKV riikide suhete piirkondadeks jaotamine ning eelkõige selle jaotamise olemus. Ma ei ole piirkondadeks jaotamise vastu, ent olen siiski veendunud, et parlamentaarse ühisassamblee piirkondlikud istungjärgud ei tohiks täiskogu istungjärke asendada. Muuseas, arvatavasti oleks loomulikum, kui otsuseid ühisassamblee struktuuri ja tööpõhimõtete kohta teeks assamblee ise, mitte lepinguosalised.

Ma kiidan heaks raportis avaldatud soovi riikide parlamente tugevdada. Louis Michel rääkis sellest. Tulevikus tahaksime, et kõik AKV riikide esindajad, kes parlamentaarse ühisassamblee töös osalevad, oleksid nende riikide parlamendiliikmed ja mitte valitsuste esindajad.

Sama tähtis on ka see, et AKV riikide parlamentidele antaks võimalus võtta olulisel määral osa koostööst, mis on seotud arenguga, programmide väljatöötamise ja rakendamisega ning võetud meetmete hindamisega. See seletab ka vajadust strateegiliste dokumentidele ligi pääseda. Peale selle olen muidugi nõus, et ülesandeid ei tohiks dubleerida ning et väga oluline on vastastikune täiendatavus ja sünergia majanduskoostöölepingute ja parlamentaarse ühisassamblee vahel.

Véronique De Keyser (S&D). – (FR) Austatud juhataja! Cotonou lepingu artiklit 13 ei ole pärast 2000. aastast muudetud. See puudutab tundlikku teemat: Euroopa Liidu ja AKV riikide dialoogi seoses sisserändega, sisserändajate õiglase kohtlemisega, tagasisaatmise keelu põhimõtetega, sisserände põhjustega ja, lõpetuseks, võitlusega ebaseadusliku sisserände ja tagasivõtmise vastu; ning just neile kahele aspektile on Euroopa Liit kõige rohkem keskendunud.

Kuna meil puudub ühine immigratsioonipoliitika, mis vääriks väärtusi, mida Euroopa väidab end toetavat, siis ähvardab artikli 13 kavandatud muutmisel oht, et ebaseaduslikult sisserännanute represseerimise ja jälitamise aspekt tugevneb veelgi. Tundub, et traagiline näide, väljakannatamatuid humanitaarolukordi tekitanud Itaalia ja Liibüa kahepoolne kokkulepe, ei ole vähendanud nende indu, kes tahavad artiklit 13 karmimaks muuta, tugevdades jaotist võitluse kohta ebaseadusliku sisserändega.

Peale selle jälitatakse nüüd mõnes piirkonnas – ma pean silmas Calabriat – sisserännanuid avalikult ja tseremoonitsemata. Selle asemel, et tegutseda praeguste kriiside tekitatud hirmude ajal, peaksime rõhutama koostööt, mis tuleb tekitada sisserände ja arengu vahele.

Kui AKV riigid vajavad abi majanduslikuks äratõukeks, siis meie ise vajame sisserännet, et meid kahjustava kriisiga toime tulla. Sellepärast peaksime koondama tähelepanu seaduslikule sisserändele ja liikuvusele. Need on ainsad kaitsemeetmed vihkamise õhkkonna eest, mis meie riikides on salamisi maad võtmas.

Niccolò Rinaldi (ALDE). – (IT) Austatud juhataja, volinik, head kolleegid! Liberaaldemokraatidena tahame Cotonou lepingu muutmist kasutada selleks, et tugevdada kaasajastamise ideed, mida toetavad ka AKV riigid, ning kaasajastamisest rääkides pean ma eelkõige silmas sellise poliitika maksmapanekut, mis suudab rõhutada ja võimaldada suuremat vabadust.

Eelkõige ja peamiselt peaks see vabadus olema vaba bürokraatiast, mis AKV riikides üha liialdatumaks muutub ning majanduskasvu pidevalt takistab. See vabadus peaks olema eelkõige üliõpilaste võimalus välismaale õppima minna, ning ma arvan, et peaksime selle muudatuse pakutud võimalust kasutama ja õppestipendiumite ambitsioonika programmi käivitama. See vabadus peaks tulema uute infotehnoloogiate kaudu, nii et eriti Internet võiks muutuda vahendiks, mis on kättesaadav nii laialdaselt kui võimalik.

Lõpetuseks ütlen, et see peaks võimaldama töötajate vaba liikumist niisugusel viisil, mis lahendaks tõsised sekkumisjuhtumid, millele Véronique De Keyser kahepoolsetest lepingutest rääkides viitas. Cotonou lepingul, mis on Lomé and Yaoundé lepingute otsene järeltulija, on pikk ajalugu; omal ajal oli sel juhtiv tähtsus ning kui see nüüd suudab tegelda uute väljakutsetega, siis võib see taas olulise rolli saavutada.

Mariya Nedelcheva (PPE). – (FR) Austatud juhataja, volinik! Tahaksin kõigepealt Eva Joly tema raporti kvaliteedi puhul tunnustust avaldada.

Muidugi peab Cotonou lepingu muutmine olema võimalus anda saadud õppetundide põhjal viimaks hinnang ja teha ettepanek lahendusteks, millega parandada selle lepingu rakendamist, toimimist ja mõju. Selles osas on äärmiselt oluline prioriteetidid selgelt kindlaks määrata.

Tahaksin rõhutada kolme punkti. Kõigepealt peame selgemaks muutma poliitilise dialoogi sisu. Me ei tohi silmist lasta rahu kindlustamist ning konfliktide ennetamist ja lahendamist, vaid peame muutma olemasolevad vahendid toimivateks ning pöörama rohkem tähelepanu võitlusele väikerelvade ja narkootikumide salakaubandusega. Need on probleemid, millele lahenduse leidmine mõjutab soodsalt poliitilist, majanduslikku ja ühiskondlikku külge.

Teiseks on äärmiselt oluline sõlmida paindlikke ja tasakaalustatud majanduskoostöölepinguid, milles piirkondliku arenguga hoolikalt arvestatakse. Tuleks rohkem arvesse võtta selliseid keskse tähtsusega valdkondi nagu põllumajandus, taastuvenergia ja noorte tööhõive. Realistlikke kohandusi võimaldab teha pidev dialoog kohalike elanikega.

Ja lõpuks on ülitähtis institutsiooniline raamistik. Absoluutselt oluline on tagada parem ühtekuuluvuse leping eri sammaste vahel. Parlamentaarse ühisassamblee ja riikide parlamentide võimu tugevdamine toob automaatselt kaasa parema demokraatliku kontrolli ja lisaks sellele ka tunduvalt suurema läbipaistvuse.

Kokkuvõtteks: mis tahes instrument, olgu see uus või uuendatud, peab säilitama lepingu aluseks olevad põhimõtted ja vaimsuse ning eelkõige ei tohi me silmist lasta kesket eesmärki, vaesuse likvideerimist, kui anname oma panuse jätkusuutlikku arengusse ja AKV riikide järkjärgulisse integreerimisse maailmamajandusse.

Michael Cashman (S&D). – Austatud juhataja! Hea nali olgu lühike. Õnnitlused, Eva Joly; õnnitlused, volinik! Nendel läbirääkimistel on parlament sügavalt huvitatud, et tugevdataks vaieldamatute inimõiguste klauslite põhimõtet ning nende klauslite täitmata jätmise puhul võetavaid sanktsioone; muuhulgas igasuguse diskrimineerimise puhul, mis põhineb sool, rassilisel või etnilisel päritolul, usul või uskmatusel, puudel, vanusel, seksuaalsel sättumusel või on suunatud AIDSi ja HIViga isikutele.

Mulle on räägitud, volinik, et mõned liikmesriigid ei taha seda muutmist, ent parlamendi jaoks on see väga tähtis. Inimõigusi, nagu te hästi teate, on sageli väga tugevalt kahjustatud ning eelkõige on seda tehtud mõne partei poliitilise kasusaamise eesmärgil. Euroopa Liit on sügavalt huvitatud põhiõiguste kaitsmisest ning sellepärast peaks see olema ka meie suhete keskmes kõigi AKV riikidega.

Volinik, arvatavasti olete täna viimast korda meie ette ilmunud oma praeguses pädevusvaldkonnas, nii et lubage mul teid parlamendi poolt soojalt tänada! Olete olnud inimõiguste ja ELi väärtuste vankumatu kaitsja ning ma soovin teile uues pädevusvaldkonnas kõike head! Tänan teid!

Maria Da Graça Carvalho (PPE). – (PT) Cotonou lepingu muudetud versioonis on sätestatud jätkusuutliku arengu põhiküsimused ning AKV riikide järkjärguline integreerimine maailmamajandusse. Sellised teemad nagu kliimamuutus, energiavarustuse kindlus, koolitus ja haridus on neis riikides arenguks oluliselt tähtsad.

Samas võib ülemaailmne soojenemine kujutada endast üht võimalust. Nende riikide käsutuses oleva taastuvenergia hinnad on nende majanduslikuks ja sotsiaalseks arenguks oluliselt tähtsad ning võimaldavad neil energia osas liikuda sõltumatuse suunas, nii et nad suudavad ülemaailmsele kriisile vastu astuda.

Haridusse ja koolitusse investeerimine on vaesuse, tööpuuduse, väljarände ja ajude äravoolu vastu võitlemisel samavõrd oluline ning aitab üles ehitada nende riikide majandust.

Lõpetuseks tahaksin nimetada just väikeseid saareriike, mis on eriti haavatavad ja nõrgad. Seda silmas pidades tuleks Cotonou lepingu rakendamisel võtta arvesse Mauritiuse strateegiat ja Barbadosse tegevuskava, milles määratletakse mitmeid meetmeid saareriikide jätkusuutliku arengu toetamiseks.

Diogo Feio (PPE). – (PT) Austatud juhataja! Parlament on just praegusel hetkel kokku kutsutud selleks, et teha otsus Cotonou lepingu teise muutmise kohta.

Palun lubage mul siiski rõhutada probleeme, mis on praegu Haitil. Selline olukord nõuab rahvusvahelist solidaarsust, tegutsemist ja tähelepanu. Muidugi pean ma silmas neid, kes on kaotanud elu, ja neid, kes viibivad tõeliselt meeleheitlikus olukorras.

Kui rääkida praegu kõne all olevast teemast, siis teame, et Cotonou lepingu eesmärk on luua koostööraamistik, mis kujutaks endast AKV-ELi ühist vastust globaliseerumisele, tugevdaks rahu ja julgeolekut ning soodustaks demokraatlikku poliitilist õhkkonda.

2005. aasta muutmisega liiguti paar sammu õiges suunas. Siiski jääb palju veel ära teha. Ülemaailmne majandus- ja finantskriis, kliimaprobleemid ning toiduainete ja energia kerkinud hinnad on uue muudetud versiooni põhjuseks.

Ma ei hääleta enam selle poolt, et Euroopa Liit säilitaks ja vajaduse korral suurendaks AKV riikidele antava abi taset. Ma nõustun väitega, et nende riikide parlamendid on tarvis kaasata lepingu muutmise protsessi nii nüüd kui ka tulevikus, ning kordan veel kord, et seda on tarvis teha.

Mario Mauro (PPE). – (IT) Austatud juhataja, head kolleegid! Koostöölepingu teise muutmise üheks eesmärgiks peaks kindlasti olema vastutustundlikkuse edendamine. Seda on kodanikuühiskonna organisatsioonide, valitsusväliste ühenduste ja riikide parlamentide abita väga raske saavutada. Tegelikult ma arvan, et on võimatu koostada poliitikat, mis tõepoolest vastaks asjaomaste kogukondade tegelikele vajadustele.

Teine tähtis aspekt on humanitaarabi. Viimase 40 aasta jooksul antud 300 miljardi USA dollari suurusest abist pole olnud midagi kasu, kui mõtleme, et selle aja jooksul toimunud kasv Aafrika mandril on väiksem kui 0,2% aastas.

See on apokalüptiline stsenaarium ning rahvusvaheline üldsus peab hakkama sellest aru saama. See peab vähemalt hakkama tegelema arengumaadega kui probleemiga, mis on tõepoolest meie kõigi oma, mis puutub meisse, meie ühiskondade igapäevaellu, millega tuleb tegelda päevast päeva koos kohalike institutsioonidega, kes lõputult üritavad vähimatki seaduslikkust saavutada.

Lubage mul lõpetuseks rõhutada, et investeerimine inimkapitali tähendab mõistmist, et taastumise suurim ressurss on nimelt need inimesed, kes raskes olukorras viibivad. Nemad on need, kellel lasub vastutus see kontinent põhjatust sügavikust välja kiskuda, ja meie oleme need, kes peavad nende riikide probleemidele tähelepanu pöörama selge eesmärgiga: ühine kasu on mitte ainult AKV riikide, vaid ka meie enda huvides, meie kodanike tuleviku huvides.

Peame pöörama tähelepanu inimestele, mitte rahale. Pidama silmas asja olemust, mitte selle reklaamimist. See võimaldab meil oma strateegiaid kõige tõhusamalt kasutada.

Zuzana Roithová (PPE). – (CS) Volinik, head kolleegid! Olen korduvalt kritiseerinud asjaolu, et riikide parlamendid ja valitsusvälised organisatsioonid arengumaades ei ole kaasatud arenguabiga seotud otsuste tegemisse ning et neil puudub ligipääs strateegilistele dokumentidele. Cotonou lepingu uuel muutmisel tuleb see asi parandada. Uude lepingusse tuleks võtta ka valitsuste ja parlamentide individuaalsed kohustused toimiva maksusüsteemi loomiseks nende riikides. See on oluline mõlemale lepingupoolele. Lõpuks vajavad AKV riigid ka oma standardseid maksuametite, s.t kavandatavat maksutulu oma arengueesmärkideks. See omakorda on abiks Euroopa Liidule tema võitluses maksuparadiiside kuritarvituste, maksude tasumisest kõrvalehoidmise ning kapitali ebaseadusliku üleviimise vastu.

Inimõiguste eest vastutava komisjoni juhataja asetäitjana nõuan, et rahvusvahelised lepingud sisaldaksid ka inimõiguste klausleid – ning mitte ainult Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani riikide jaoks. Mul on kahju märkida, et Eva Joly raport, mis igas muus suhtes on hea raport, seda nõudmist ei sisalda. Ma soovitan tungivalt komisjonil ja eesistujariigil Hispaanial selle vea parandada.

Rareş-Lucian Niculescu (PPE). – (RO) Raportis, mida oleme täna arutanud, viidatakse paljudele probleemidele, mis on seotud toiduainetega kindlustatusega AKV riikides. Arvan, et sellel teemal ei saa rääkida, võmata ühtlasi arvesse mõningaid reaalseid probleeme Euroopa põllumajanduses.

Euroopa Liit saab maailmaturgudel täita reguleerija rolli ning peakski seda tegema. Kui Euroopa oma põllumajandustoodangut vähendaks, mõjutaks toiduainete importimise suurenemine märkimisväärselt toiduainete hindade ülemaailmset tõusu. Sellepärast peab Euroopa Liidu toiduainete tootmine jääma samale tasemele nii eurooplaste kui ka AKV ja teiste riikide kodanike hüvanguks.

Sellepärast arvan, et need vaesemate riikide toiduainetega kindlustatusega seotud aspektid on tihedasti seotud ka Euroopa ühise põllumajanduspoliitika tulevikuga.

Isabelle Durant (Verts/ALE). – (FR) Lugupeetud juhataja! Tahaksin samuti väljendada toetust oma kolleegi Eva Joly väga heale raportile. AKV-ELi koostööd on praegu tarvis rohkem kui kunagi varem. Haitil toimuv tragöödia demonstreerib, millisel määral see koostöö on hädavajalik, ning et seda peab kindlasti tugevdama.

On ebaharilik rääkida kõike seda volinikule, kes täna vastutab arengu eest, kuid homme hakkab tegelema kaubandusega, ning just sellepärast tahaksingi anda teile kolm soovitusi.

Esiteks, nagu teisedki enne mind on öelnud, peaksime parlamentaarse kontrolli ja assamblee osas jätkama kahe istungjärguga aastas ja mitte vähendama neid ühele.

Teiseks võiks AKV riikide puhul kohaldada majanduskoostöölepingutele parlamentaarset kontrolli, mitte ranget kaubandusloogikat, nii et ka sel puhul oleksid parlamendid kaasatud ning pandud vastutama elanikele majanduskoostöölepingute avaldatava mõju kontrollimise eest ning nende huvide kaitsmise eest selles raamistikus.

João Ferreira (GUE/NGL). – (PT) Austatud juhataja, volinik, head kolleegid! Cotonou lepingu muutmine peaks Euroopa Liidu koostöö- ja arenguabipoliitikas tekitama nihke. See poliitika peaks olema suunatud tõelisele koostööle ja solidaarsusele ning aitama edendada autonoomset ja suveräänsel arengut AKV riikides.

Praegu on olemas tohtu hulk mehhanisme, mis tagavad, et paljud neist riikidest jääksid endiselt domineerimise ja orjastamise objektideks. Lämmatav välisvõlg, mis on juba mitmekordselt tagasi makstud, ent sellest hoolimata muudkui kasvab, on sedalaadi suhete kehtestamisel põhitegur.

Euroopa Liidu avaldatav surve majanduskoostöölepingute – eelkõige vabakaubanduslepingute – rakendamiseks peegeldab Euroopa Arengufondi praeguseid prioriteete, mis vajavad läbivaatamist, ning määrab suuna, mida nüüd tuleb järgida. See on suund, mis püüab sundida neid riike astuma uutesse sõltuvusel põhinevatesse suhetesse ning järele andma rahvusvaheliste äriühingute huvidele, mille rahuldamine viib nende riikide loodusvarade ületarbimisele ega ole sugugi nende kodanike huvides.

Arenguabi ei tohi sõltuda majanduskoostöölepingute rakendamisest. AKV riikide muresid ja vastuväiteid tuleb austada, samuti prioriteete, mis nad on endale seadnud.

Franz Obermayr (NI). – (DE) Austatud juhataja! Olen otsekohene ja ütlen järgmist: arvan, et lepingu muutmistepaneku lõikel 31 on vähe mõtet. Ka mina olen vastu sellele teatejooksule, mille mitmesugused tagasivõtulepingud on migrantide jaoks loonud ja mille alusel kõnealuseid inimesi ühest riigist teise saadetakse. Kindlasti on tarvis mitmeid lepinguid, et rahvusvahelisel tasandil selles osas paremini reguleerida. Siiski on minu arvates isegi veel tähtsam kohe algusest peale sellise olukorra tekkimist vältida. Sellepärast arvan, et mõte AKV riikidest pärit inimestele lihtsustatud ringviisa anda, on halb mõte. Toetagem pigem eneseabi! Edendagem iseseisvat toimetulekut! Muutkem heategevuse objektid tootjateks, kellel on eneseväärikustunne! Kindlasti peatab see sotsiaalse väljarände ja põgenemise vaesuse eest.

Georgios Papanikolaou (PPE). – (EL) Austatud juhataja! Täna pärastlõunal arutati Haitil toimunud tohutut ja kujuteldamatut loodusõnnetust ning kuidas Euroopa saaks ohvritele leevendust pakkuda. See arutelu peaks meile meenutama – ja sellepärast ma tänaõhtusel istungil sõna palusingi –, et meil on tarvis saavutada riikidega, millel on tõsiseid majandusprobleeme ja mis on loodusõnnetustest eriti haavatavad, nagu näitas Haiti tragöödia, lepingute sõlmimine hoopis teistsuguses vaimus, kui on sõlmitud teised Euroopa Liidu majanduslepingud. Me räägime vaesuse, viletsuse ja haiguste armuks jäetud riikidest. Ma räägime riikidest, kus humanitaarkriisid kalduvad seaduspärasteks muutuma.

Sellepärast on meie kohustus, on meie kohus ja veendumus, on Euroopa Liidu nurgakivi, et inimelu seatakse kõigest muust ülemaks ning alles seejärel tulevad mis tahes tehnilised või majanduslikud kaalutlused.

Sellepärast on tarvis kõigele, mida oleme täna arutanud – bürokraatia, tehnilised küsimused – leida lahendus nii kiiresti kui võimalik.

Hans-Peter Martin (NI). – (DE) Lugupeetud juhataja! Kui mõtlen Kariibi mere riikide peale, tuleb mulle mõttesse kaks asja: praegune suur loodusõnnetus Haitil ning, kui olete töötanud siin täiskogul palju aastaid, siis ka parlamendiliikmete mõnulemine AKV-ELi parlamentaarse ühisassamblee istungjärgudel.

Pärast seda pikka arutelu, millel öeldi tähtsaid asju, oleks ehk võimalik anda väga konkreetne märguanne ning, võttes arvesse olukorda Haitil, hakkama saada ühe või kahe parlamentaarse ühisassamblee küllusliku istungjärguta neis riikides, kasutades sellest saadud puhastulu ohvrite tegelikuks abistamiseks. See oleks kõigest tilgake meres, kuid oleks sümbolne ja näitaks, et mõtleme tõepoolest tõsiselt kõiki neid kauneid sõnu, mida siin ülemkojas on räägitud.

Crescenzo Rivellini (PPE). – (IT) Austatud juhataja, head kolleegid! AKV assambleel on eriti suur tähtsus sel otsustaval poliitilisel hetkel, mil globaliseerumine on jaotanud maailma enam-vähem riikideks, mis toodavad tooteid, ja riikideks, mis toodavad ideid, tekitades töötajate ja muidugi ka kaupade liikumist.

Selle protsessi keskmes on Vahemeremaad, tõeline tugipunkt Euroopa ja AKV riikide vahel. Sellepärast tuleb Cotonou eeskirjad selle uue olukorraga kohandada ja ma teen ettepaneku – Itaalia Vabariigi presidendi Giorgio Napolitano palvel, kes seda ettepanekut ametlikult toetab – et AKV assamblee detsentraliseeritud ametiruumid või kinnitatud iga-aastane istungjärg kehtestataks ühes kõige paljurahvuselisemas, kõige vahemerelikumas Euroopa linnas, mis asub ühtlasi ka AKV riikide lähedal: Napolis.

Seepärast ma kordan – jällegi Itaalia Vabariigi presidendi palvel – et soovitan seda ettepanekut uute lepingute puhul arutada. Lisaks tuleb see ka selle poolest kasuks, et toob Euroopa lähemale tema kodanikele ja Lõuna-Itaalia elanikele, kus Vahemeremaade osas on Euroopa tõeline logistiline platvorm.

Janusz Wojciechowski (ECR). – (PL) Austatud juhataja! Lubasin endal sõna paluda pärast seda, kui olin kuulnud Rareș-Lucian Niculescu kõnet, ning tahaksin kindlalt toetada tema väljendatud mõtet – et oma majandussuhetes teiste riikidega, sealhulgas AKV riikidega, ei tohiks me silmist lasta Euroopa ühiskonna toiduainetega kindlustatust. Seoses AKV riikidega võime meelde tuletada suhkruturu reformi, mis teostati nende riikide toetamise ülla loosungi all, kuid mis tegelikult muutis olukorra Euroopa Liidus meie põllumeeste ja tarbijate jaoks märksa hullemaks ega olnud eriliseks abiks ka AKV riikidele. Pidagem alati meeles toiduainetega kindlustatust ja meie ühiskonda, mis seda kindlustatust vajab.

Karel De Gucht, komisjoni liige. – Ütlen kõigepealt seoses GSP ja GSP+ga, et meil pole põhimõtteliselt midagi selle vastu, et need Cotonou lepingusse võtta, kuid me peaksime mõistma, et GSP ja GSP+ on ühepoolselt siduvad, Cotonou aga lepinguline. Ma arvan, et seetõttu on väga raske neid Cotonou lepingusse võtta, aga ehk õnnestub meil leida valem, mis muudaks nende vahelise seose keerukamaks.

(FR) Demokraatlik kontroll: mitu kõnelejat on nõudnud, et tuleb säilitada kaks istungjärku aastas. Komisjon on valmis oma seisukohta selles küsimuses uuesti kaaluma, kuid ehk võiksime siiski kokku leppida, et piirkondlikud istungid kattuksid nii palju kui võimalik ühe või kahe täiskogu istungiga, kuna mulle tundub, et kõik Euroopa Parlamendi istungid koos teiste institutsioonide istungitega tekitavad kohutava hulga istungeid. Seepärast olen kahe täiskogu istungi ideega põhimõtteliselt nõus, ent püüame need piirkondlikele istungitele lähendada.

Mitu kõnelejat rääkis ka majanduskoostöölepingute olemusest. See on termin, milles oleme kokku leppinud, kuid tegelikult peaksime rääkima arengukoostöölepingutest ning ma arvan, et see võiks samuti arutelu AKV riikidega lihtsamaks muuta. Arvan, et tõenäoliselt võiks see arutelu natuke avatumaks muuta. Igatahes, kui Euroopa Parlament peaks mõnes punktis nõustuma uue komisjoniga, mille liige ma olen, teen mina oma töövaldkonnas kõik võimaliku, et need lepingud edukaks muuta ning parlamentaarse ühisassamblee istungjärgudel kohal viibida.

Mõned küsimused olid seotud maksuteemaga. Arvan, et tegelesin selle punktiga juba oma sissejuhatuses, ning pean tõesti tähtsaks, et sellest saaks oluline teema meie aruteludes nii AKV riikidega kui ka omavahel, sest kui tõsiselt rääkida – ja ma tean, et eesistujariik Hispaania on selle teema vastu juba innukat huvi üles näidanud –, siis kui tõepoolest tahame midagi ära teha, peab meil jätkuma vaprust sekkuda oma äriühingute tegevusse nendes arengumaades. Probleem ei teki mitte ainult seal, probleem tekib eriti, ja ma ütleksin isegi eelkõige Euroopa ning ta enda arengumaades tegutsevate äriühingute ja tööstusharude vahel. See on parajasti toimuv protsess ning ma saan aru, et ka eesistujariik Hispaania kavatseb selles suhtes algatusi teha.

Migratsioon.

Seoses artikliga 13 tahavad mõlemad pooled migratsiooniküsimusi ajakohastada. Artikli 13 suhtes on komisjon esitanud tasakaalustatud ja ühtse ettepaneku, mis toetub kolmele koostöösambale järgmistes valdkondades: migratsioon ja areng, seaduslik migratsioon ning ebaseaduslik migratsioon ja tagasivõtmine. Raportis rõhutatud aspekte on nõuetekohaselt arvesse võetud. Tähelepanu väärivad võrdsest kõik valdkonnad. Läbirääkimised käivad ning me oleme kokkuleppele jõudmise suhtes optimistlikud, tingimusel, et kinni peetaks kolme samba vahelisest tasakaalust.

Michael Cashman tegi märkuse diskrimineerimise kohta. Teda pole ise praegu siin, kuid ma arvan, et tal on täiesti õigus. Seksuaalne sättumus oli osa teguritest, mille kohta komisjon ettepaneku tegi, ja me pöörame sellele väga palju tähelepanu, ent te peaksite teadma ka seda, nagu teab ka komisjon, et mõnes AKV riigis on homoseksuaalsus seadusega keelatud. Esitasime hiljuti vastuväiteid Burundia presidendile ja ka Uganda presidendile, sest nad olid kehtestanud diskrimineerivaid seadusi, kuid see on väga tundlik teema ja ma arvan, et teataval hetkel peate sellega maadlema hakkama. Te kas nõuate, et tekst oleks väga selge, ja siis me selles suhtes arvatavasti kokkulepet ei saavuta: see on esimene võimalus; teine võimalus on aga see, et võiksime kasutada mõnd vähem spetsiifilist keelt. ÜRO keel on vähem spetsiifiline, kuid hõlmab ka seksuaalset sättumust. See on küsimus, mida tuleks läbirääkimiste käigus veel arutada. Arvan, et olen nüüd enamikule punktidele reageerinud, isegi kui see peaks tähendama, et rääkisin liiga kaua.

Eva Joly, raportöör. – (FR) Austatud juhataja, volinik, head kolleegid! Pärast Cotonou lepingu jõustumist ei ole vaesus vähenenud. Seega oleme oma arengumissioonis läbi kukkunud. Selle teise muutmisega peab miski siiski muutuma.

Mul on hea meel öelda, et minu ettepanud meetmed said üpris laia konsensuse, ning ma arvan, et üks meetmetest, mida saame vaesuse likvideerimiseks kasutada, on tõeline võitlus maksuparadiiside vastu ning selle vahendi kasutamine, et teha, mida saame. Euroopa Liidus ja AKV regioonis saame sundida rahvusvahelisi kompaniisid igas riigis deklareerima, kui palju nad teenivad ja kui palju makse maksavad.

See on ka üks rahvusvaheline nõue. Möödub siiski veel palju aastaid, enne kui seda nõuet rahvusvahelisel tasandil ka täitma hakatakse. Niisiis kasutagem neid võimalusi, mis meil on selle lepingu raames, et kehtestada need eeskirjad Euroopas. Sellepärast palungi teil tagasi lükata muudatusettepaneku lõikele 16 ning säilitada esialgne sõnastus, millega meid kutsutakse üles oma kodu korda tegema.

Samas vaimus saame sundida oma investeerimispanka maksuparadiiside suhtes meetmeid võtma. Peaksime keelama Euroopa Arengufondi investeeringud äriühingutesse, mis ei saa kasumit riikides, milles nad tegutsevad, vaid eelistavad saada kasumit maksuparadiisides.

Nii juhtus Sambias, kus väga olulised investeeringud – usun, et umbes 46 miljoni USA dollari ringis – tehti näiteks Mopai kaevandusse. Sambialaste elujärje parandamisega polnud sel midagi pistmist. Pigem parandati aktsionäride elujärge, kes sellest abist kasu said. Seetõttu on sel täiesti kahjustav mõju. Sellega võitlemine on meie võimuses. Saame oma panga volitusi muuta. Tehkem siis, mida saame! Ja ärgem jätkem midagi homseks! Võtkem selles suhtes meetmed!

Siis on veel olemas põhimõtted, millele peaksime täielikult pühendunuks jääma: inimõigused ja sisserändajate õigused, ja ma palun teil tungivalt säilitada minu pakutud sõnastus artiklis 31 ning mitte maha suruda proteste kahepoolsete lepingute vastu, mis tegelikkuses rändevoogude sissevoolu tekitavad.

(Aplaus)

Juhataja. – Arutelu on lõppenud.

Hääletus toimub homme (kolmapäeval, 20. jaanuaril 2010).

Kirjalikud avaldused (artikkel 149)

Corina Crețu (S&D), kirjalikult. – (RO) Cotonou lepingu teine muutmine kujutab võimalust anda hinnang valdkondadele, mis on lahtiseks jäetud ebaõigete või ebatõhusate muudatuste tõttu, samuti on aeg ja võimalus teha lepingusse parandusi vastavalt globaliseerumisprotsessi arengule. See leping sisaldab hulka väljakutseid, mille on käivitatud sellised majanduslikud ja sotsiaalsed sündmused nagu majandus- ja finantskriis ning relvastatud kokkupõrked, samuti on selle põhjustanud negatiivsed suundumused elanikkonna tervises, mida peegeldab nakkushaigusi (tuberkuloos, AIDS, malaaria) põdevate inimeste kasvav arv ning vägivalda- ja loodusõnnetuste ohvrite suurenenud hulk. Samuti kliimamuutuse põhjustatud probleemid, mida on palju raskem kontrolli all hoida, ning kõik need väljakutsed tekitavad pakilise vajaduse arengumaade elanikkond süstemaatiliste sotsiaalsete puudujääkide suhtes vastupidavamaks muuta. See eeldab ka, et arengukoostöö

pakkumised oleks parem keskendada rahvatervise ja haridussüsteemide olulistele elementidele. Seepärast arvan, et nende aspektidega on eluliselt tähtis tegelda vastavalt lepingu 3. osa I alajaotuse pealkirjale „Arengustrateegiad”.

Martin Kastler (PPE), kirjalikult. – (DE) Austatud juhataja, head kolleegid! Ma hääletan selle raporti poolt, kuna arvan, et Euroopa Liidu ja AKV riikide vahelise koostöö süvendamine koostöölepingute raames on väga oluline. See öeldes tahaksin rõhutada, et see raport sisaldab sõnastust „seksuaal- ja soojätkamistervise kaitse”. Aga mis on selle väljendi taga? Kas eelkõige tähendab see inimeste füüsilist ja vaimset heaolu seoses kõigi inimliku seksuaalsuse ja soojätkamise valdkondadega, näiteks võitlust seksuaalse vägivalla ja suguelundite moonutamise vastu? Kas teiseks tähendab see juurdepääsu andmetele seoses sellega, mida on hakatud nimetama pereplaneerimiseks? Või kolmandaks – kas see hõlmab aborti? Minevikus on komisjon ja nõukogu parlamendiliikmete küsimustele vastates selgeks teinud, et see seksuaal- ja soojätkamistervise aborti ei hõlma. Täpselt nii saan minagi sellest aru. Sellepärast on minu arvates oluline sätestada, et termin „naiste seksuaal- ja soojätkamistervise” pole seotud abortidega, ja sellepärast teen ma ettepaneku lepingu teksti selles suhtes selgemaks muuta.

Siiri Oviir (ALDE), kirjalikult. – (ET) Täna on käimas 2000. aastal jõustunud Cotonou lepingu teistkordne muutmine, mille raames tahetakse lepingu raamistikku sisse viia rida muudatusi, et selle abil saavutada lepingus seatud eesmärgid: vaesuse kaotamine, säästev areng ja AKV riikide järkjärguline integreerimine maailmamajandusse. Tuleb tõdeda, et pärast Cotonou lepingu viimatist muutmist 2005. aastal on ülemaailmses keskkonnas toimunud palju uusi arenguid (nt. finantskriis, kliimamuutused, kerkivad toiduainete ja energiahinnad jmt.), mis kõik mõjutavad otseselt ka Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani riike. Nõustun igati raportööri arvamusega, et kõik need ülemaailmses keskkonnas asetleidnud arengud võivad, juhul kui neid lepingu muutmise protsessis asjakohaselt ei käsitleta, ohustada Cotonou lepingu eesmärgi ja aastatuhande arengueesmärkide saavutamist aastaks 2015. Teadaolevalt on EL ja AKV riigid tänaseks paika pannud Cotonou lepingus muutmisele tulevad valdkonnad ja artiklid, milles on arvestatud ka osaliselt eelpool tooduga. Kahjuks on siinjuures murettekitavaks asjaolu, et ei Euroopa Parlamenti, AKV ja ELi parlamentaarset ühisassambleed ega liikmesriikide ja AKV riikide parlamente ei ole kaasatud vastavate otsuste tegemise protsessi, mis mõjutab oluliselt lepingu muutmise läbipaistvust ja usutavust. Olen seisukohal, et nii Euroopa Parlamendi, AKV ja ELi parlamentaarse ühisassamblee kui ka ELi liikmesriikide ja AKV riikide parlamentide rolli tuleb lepingu muutmise protsessis suurendada, et kasvatada demokraatlikku legitiimsust ja omavastutust.

9. Menetlusosaliste õigused kriminaalmenetluses (arutelu)

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on arutelu:

- suuline küsimus nõukogule menetlusosaliste õiguste kohta kriminaalmenetluses, mille on kodanikuvabaduste ning justiits- ja siseküsimuste komisjoni nimel esitanud Sarah Ludford, Elena Oana Antonescu, Carmen Romero López, Heidi Hautala ja Rui Tavares (O-0155/2009 – B7-0343/2009),
- suuline küsimus komisjonile menetlusosaliste õiguste kohta kriminaalmenetluses, mille on kodanikuvabaduste ning justiits- ja siseküsimuste komisjoni nimel esitanud Sarah Ludford, Elena Oana Antonescu, Carmen Romero López, Heidi Hautala ja Rui Tavares (O-0156/2009 – B7-0344/2009).

Sarah Ludford, autor. – Austatud juhataja! Tunnistan ausalt ja täielikult, et sündmused on neist kahest eelmise aasta 1. detsembril esitatud suulisest küsimusest ette jõudnud, kuid praegune arutelu väärib siiski tunnistamist, et pärast kahetsusväärset mitme aasta pikkust unustusse jätmist on menetlusosaliste õiguste küsimus uuesti esitatud, ning selle programmi edasilükkamatuse ja prioriteetsuse rõhutamist.

Euroopa Parlament on viimase kümne aasta jooksul pidevalt kaevanud, et menetluse turvalisus ja süüdistatute kaitse ei ole saanud sama suurt tähelepanu, tegutsemisest rääkimata, kui katsed suurendada uurimise ja kohtu alla andmise kiirust ja tõhusust. Oleme toetanud viimast, sest nii on võimalik tabada rohkem kurjategijaid. Need, kes Euroopa vahistamismäärusele põhimõtteliselt vastu seisavad, kaitsevad maffiategelasi ning ennast varjavaid röövlid, vägistajaid ja terroriste. Kuid see on tasakaalu ja „Euroopa vahistamismäärus pluss” saamise ning sellega üldlülise õigluse saavutamise küsimus menetlustagatiste kasutamise kaudu koos lihtsustatud piiriülese kohtu alla andmisega. Muidugi ei taha Euroopa vahistamismääruse vastased ka mingit ELi õiguslast tegevust; neile sobiks lihtsalt „Euroopa vahistamismäärus miinus”.

Kuid Euroopa vahistamismääruse kohaldamine ilma nõuetekohaste menetlustagatisteta on mõnel juhtumil viinud õigluse eiramiseni, sest vastastikuse tunnustamisega pole kaasas käinud tugevat alust vastastikuseks usalduseks. Üks neist juhtumitest on mu oma valija Andrew Symeou. Andrew on viibinud kuus kuud Kreeka

vanglas, oodates kohut mõrvasüüdistusega, mis näib põhinevat isiku väärtuvastamisel, ning ma kardan, et ka politseivägivallal tunnistajate suhtes, ning usun, et Euroopa vahistamismäärust on kuritarvitatud. Kui 2002. aastal selles kokku lepidi, siis kõigi poolte mõistmisel, et sellele meetmele, millel võiks olla kahjulik mõju ELi kodanikele, keda teises liikmesriigis kohtu ette saadetakse ja vangis hoitakse, peaksid kiiresti järgnema meetmed, millega tagada nende õigus õiglasele kohtumõistmisele ning ära hoida õigusemõistmise vead. Liikmesriigid ei täitnud seda lubadust, jättes arvestamata komisjoni 2004. aasta mõistlikult avara raamotsuse ettepaneku seoses menetlusõigustega, ning nüüd on ositi lähenemine parim, mida me saavutada võime. Olen tänulik, et eesistujariik Rootsi selle uuesti algatas, kuid see on ainult tegevuskava järkjärguliseks lähenemiseks.

Peame nägema, et klaas on pooltäis, ja optimistlikud olema, kuigi mul on kahju, et nõukogu lubas murettekitaval kombel üksnes kaaluda eurokaitsjoni võimalust, mitte seda seadustada, mis oleks võinud aidata Andrew Symeoud, kelle puhul kaitsjonist otsesõnu keelduti, kuna ta on välismaalane. Kohtunikel palutakse praegu, ilma tõsiasju uurimata, läbi suruda kohtuotsuseid ja kohtu korraldusi teistes liikmesriikides ning neile saab osaks üha kasvav kriitika ja üldsuse rahulolematuse, kui ELi ulatuses puudub vastavus minimaalse menetlusliku turvalisusega ning õigusega kaitsele eeluurimise ja kohtu alla andmise puhul. Need pole üksnes kodanikud, kes kardavad õiguste viletsat tagamist; see heidutab koostöö tegemisest eemale ka kohtunikke ning samuti politseinikke ja prokuröre.

Juhtumisi ma usun, et inimõiguste tagamine Euroopa vahistamismäärusega peaks olema väljaandmise selgesõnaline tingimus, kuigi komisjon seda mõtet vihkab. Tänu liberaaldemokraatidele rakendavad Ühendkuningriigi õigusaktid meedet, mis ütleb, et kohus peab tagama, et Euroopa inimõiguste konventsiooni ei rikutaks. Mõistatuslikul kombel näib, et Briti kohtud häbenevad seda klauslit üleandmise takistamiseks kasutada. Kui nüüd kõik liikmesriigid oma kohustusi vastavalt ECHRile järgiksid, poleks ELi meetmeid tarviski. Probleemiks on mitte standardite puudumine, vaid tegeliku austuse puudumine, ning sel põhjusel leiavad paljud liikmesriigid end Strasbourgi kohtu eest. Võttes arvesse, et Euroopa Liidu asutamisleping ja nüüd TFEU kohustavad ELi liikmesriike ECHRi austama, on see häbiväärne ja vastuvõetamatu. Seega on meil tarvis üht ELi täitemehhanismi, millega nüüdsest alates sätestatakse rikkumistealane komisjoni pädevus ja Euroopa Kohtu järelevalve. Niisiis peavad ELi meetmed olema ECHRiga kooskõlas ega tohi sellega vastuollu sattuda või seda öönestada ning peavad samal ajal andma praktilise rakendamise tugevdamise mõttes lisandväärtust.

Ma loodan, et komisjon ja nõukogu nõustuvad, et põhiõigusi tagavate direktiivide standard peaks olema kõrge. Liikmesriigi algatusega suulise ja kirjaliku tõlke kohta tehti ettepanek tekstiks, mille nõukogu eelmise aasta oktoobris heaks kiitis, ent see on vähem ambitsioonikas kui komisjoni tekst ja vajab parandamist. Sellepärast oleme mures, et esimene meede just eriti kõrget standardit ei näita. Loodan, et oleme edaspidi ambitsioonikamad ning tekitame pretsedendi menetlusõiguste koostamise uuteks tasanditeks, millele pärast tõlkimist järgnevad teised meetmed, näiteks õigusnõustamine, õigus teavet saada, õigus konsulaarasutustega ühendust võtta ja nõnda edasi. Seepärast tahan nõukogult ja komisjonilt kinnitust saada, et tegevuskavasse võetud meetmed piisavalt kiiresti ellu viiakse, et jätkata liikumist õiglase kohtumõistmise tegeliku saavutamise poole, millega on ammugi hiljaks jäänud.

Diego López Garrido, nõukogu eesistuja. – (ES) Mul on hea meel, et paruness Ludford, kes just praegu kõneles, Elena Oana Antonescu, Carmen Romero López, Heidi Hautala ja Rui Tavares selle küsimuse esitasid, sest meie ees seisab tõepoolest kaalukas probleem – menetlustagatiseid kriminaalmenetluses. Tahaksin sel teemal öelda, et nõustume küsimuse tõstatamisega, millele olete meie tähelepanu pööranud, ja nõustume ka sellega, et see tuleks Euroopa tasandil ühtlustada.

Viitasite oma küsimuse alguses, et eesistujariik Rootsi on saavutanud märkimisväärset edu. Eesistujariik Rootsi on selles valdkonnas tõepoolest olulist edu saavutanud. Oktoobris kiitis nõukogu heaks üldised suunised kriminaalmenetluses suulise ja kirjaliku tõlke saamise õiguse kohta ning kuu aega hiljem, novembris, võttis nõukogu vastusena paruness Ludfordi tegutsemisüleskutsel vastu kava edasiste meetmete arendamiseks seoses menetlustagatistega. Mõnda neist nimetasite te ise, paruness Ludford, näiteks õigust saada teavet isiku õiguste – kordus on sihilik – ja kohustuste kohta mis tahes kriminaalmenetlustes, õigust saada abi ja õigusnõustamist, suhelda perekonnaliikmete ja konsulaarasutustega või õigust eritagatistele, mis tuleb alles paika panna, ja ebaõiglaselt süüdistatud inimestel kaitset saada. See oli seoses nõukogu istungiga Rootsi eesistumise ajal.

Siinkohal võite vabalt öelda: see kõik on väga tore, aga kas on ka mingi kokkulepe Euroopa Parlamendiga, et jätkata suhtumist sellesse töösse kui prioriteeti? Ja meie saame vastata: jah, sellise lähenemisviisi jätkamine on prioriteet. Kuidas? Milliste algatuste kaudu?

Esimene asi, mida eesistujariik Hispaania teeb, on proovida koostöös Euroopa Parlamendiga tagada, et võetakse vastu kriminaalmenetluses suulise ja kirjaliku tõlke saamise õigust käsitlev direktiiv, mille kohta tegid ettepaneku 13 liikmesriiki. Komisjoni esitatud ettepanekuga ei olnud võimalik edasi tegelda ning 13 liikmesriiki on selle algatuse asendanud. Me tahame, et see algatus heaks kiidetak, loomulikult koostöös Euroopa Parlamendiga. Peale selle loodame, et komisjon koostab asjakohased algatused menetlustagatiste ülejäänud aspektide kohta. Soovime väga, et see toimuks võimalikult kiiresti, nii et saaksime alustada nende vastuvõtmismenetlust, jällegi koos nõukogu ja parlamendiga.

Tahaksin lõpetuseks teile öelda, et eesistujariik Hispaania kavatseb selle aasta märtsis koos komisjoni ja Euroopa Õigusakadeemiaga korraldada Madridis seminarit menetlustagatiste ühiste standardite teemal. See näitab, paruness Ludford, et nõustume kõigest südamest teie ja kõigi nendega, kes toetasid küsimust selle kohta, kui hädavajalik on kõnealused probleemid reguleerida, need kogu Euroopas ühtlustada ning loomulikult parlamenti töö edenemisest pidevalt teavitada.

Jacques Barrot, komisjoni asepresident. – (FR) Tänan teid küsimuse eest! Te teate, kui suurt tähtsust ma neile menetlustagatistele omistan. On tõsi, et komisjon on palju aastaid võidelnud tagamaks, et kõigis Euroopa kriminaalmenetlustes tõepoolest kohaldataks minimaalseid ühiseeskirju seoses õigusega kaitsle. See on hädavajalik õiguskoostööks, mis on tingimus liikmesriikides elutähtsa vastastikuse usalduse saavutamiseks. Komisjon on väsimatult töötanud, et tagada Euroopa õigusaktide vastuvõtmist selles valdkonnas. Peale selle on tõsi, et tänu eesistujariik Rootsi võttis nõukogu 30. novembril 2009 vastu tegevuskava. See on olulise tähtsusega samm minimaalseid menetlusõigusi käsitleva Euroopa õigusakti loomisel. Sellega on liikmesriigid jõudnud kokkuleppele kõnealuse seadusakti kohaldamisalas ning vajaduses see täielikus koostöös Euroopa Parlamendiga esmajärjekorras vastu võtta. Nagu teiegi, kuulasin ära Diego López Garridot, kes väga hästi ära seletas, kuidas ka eesistujariik Hispaania on püüdnud vastu võtta neid esialgseid meetmeid, mis võimaldavad meile mitmeid miinimumtagatisi.

On tõsi, et tegevuskavas visandatud järkjärguline lähenemisviis näis meile lõppkokkuvõttes hea lahendusena. See lähenemisviis võimaldab meil saavutada kavandatud eesmärgi. Järkjärguline lähenemisviis tähendab mitte ainult seda, et iga õigust saab õigusloome ettepaneku kontekstis põhjalikumalt analüüsida, vaid ka seda, et läbirääkimiste käigus saab iga õigust ühekaupa vaadelda. See võimaldab meil vältida valdkondadeülest tingimist, mis mõnikord iseloomustab õigusaktide tekste, mis on liiga laiapõhjalised ja võimaldavad mõnel liikmesriigil läbirääkimisi oma huvides mõjutada, et väga konkreetsetes punktides kasu saada. Niisiis, Sarah Ludford, ma olen kindel, et uus komisjon töötab võimalikult kiiresti, et esitada kõik tegevuskavas sätestatud õigusloome ettepanekud, et saaks need esimesel võimalusel vastu võtta.

Seoses suulise ja kirjaliku tõlke saamise õigusega, mis on tegevuskava esimene säte, on komisjon märganud mitme liikmesriigi esitatud algatust. Pean ütleva, et see algatus põhineb komisjoni 2009. aasta juulis tehtud ettepanekul ning nõukogus 2009. aasta teises pooles peetud läbirääkimistel. On siiski tõsi, et liikmesriikide algatus pole täielikus vastavuses Euroopa inimõiguste konventsiooniga ega Euroopa Inimõiguste Kohtu pretsedendiõigusega.

Liikmesriikide algatuses ei järgita täielikult komisjoni endist ettepanekut, mis teeb kohustuslikuks süüdistatu ja kaitsja vahel peetavate nõupidamiste tõlkimise, ning see piirab õigust saada teavet politseiasutustes ning kohtuprotsessi käigus toimuva kohta. Peale selle sätestas komisjoni endine ettepanek kirjaliku tõlke saamise õiguse, mis on komisjoni tekstis üldisem õigus.

Muidugi hakkavad Euroopa Parlament ja nõukogu selles valdkonnas ühiselt töötama ning ma arvan, et suudame tulemuseks saada menetlusõiguste osas edasipüüdliku teksti. See on oluliselt tähtis, kui tahame luua tõelise Euroopa õigusruumi. Tagame ka, et tekst oleks kooskõlas Euroopa inimõiguste konventsioonis sätestatud standarditega ja Euroopa Inimõiguste Kohtu pretsedendiõigusega, samuti põhiõiguste hartaga. Sellepärast olen kindel, et võime selles suhtes parlamendiga arvestada, ning märgin veel kord, et meid toetab ka eesistujariik Hispaania.

Elena Oana Antonescu, fraktsiooni PPE nimel. – (RO) Kuigi kriminaalasjades langetatud otsuste vastastikuse tunnustamise valdkonnas on toimunud areng, on kahtlusaluste või süüdistatavate õiguste tagamise ja kindlustamisega seoses tehtud siiski väga vähe edusamme.

Ühiste standardite tähtsus on oluline tingimus liikmesriikide õigussüsteemides vastastikuse usalduse tekitamiseks. Tasakaalu puudumine ühelt poolt kahtlusaluste ja süüdistatavate õiguste ning teiselt poolt kohtu käsutuses olevate vahendite vahel võib ohustada otsuste vastastikuse tunnustamise põhimõtet. Sellepärast tähendas eesistujariigi Rootsi algatus esitada 2009. aasta juulis tegevuskava kahtlusaluste ja süüdistatavate menetlusõiguste tugevdamiseks väga suurt edusammu.

Kui rääkida suulise ja kirjaliku tõlke saamise õigusest, siis on 1. detsembril jõustunud Lissaboni leping kehtestanud uue institutsioonilise raamistiku. Selleks et töö selle toimikuga saaks jätkuda, oli tarvis raamotsuse pooleliolev ettepanek kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjonis ümber teha direktiivi ettepanekuks.

Tundsi muret tegevuskava ning edaspidi menetlusõiguste kohta tehtavate algatuste kohaldamisala pärast. Sellepärast otsustasimegi esitada komisjonile ja nõukogule need küsimused. Varsti pärast seda, kui olime need detsembris esitanud, teatasid 13 liikmesriiki, nende hulgas ka Rumeenia, algatusest Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi ettepanekuks. Olen kindel, et suudame kogu protsessi käigus teha sellesse teksti parandusi seoses nii kohaldamisalaga kui ka õiglaste menetluste ning tõlkimise kvaliteedi tagamisega.

Muude tegevuskavas sätestatud meetmete osas oleme arvamisel, et need on mõeldud tagamaks juurdepääsu õigustele, samuti õigusnõustamisele ja -abile, et kehtestada eritagatised haavatavatele kahtlusalustele või süüdistatavatele ning anda neile teavet nende õiguste ja vastavate tasude kohta. Tahaksime kuulda nõukogu ja komisjoni kindlaid lubadusi, et määruse ettepanek esitatakse võimalikult kiiresti.

Praegu liikmesriikide vahel eksisteerivad erinevused nõuavad ühiste standardite kiiret vastuvõtmist.

Carmen Romero López, fraktsiooni S&D nimel. – (ES) Tahaksin tervitada eesistujariiki Hispaaniat ning samas rõhutada, et praegune algatus on esimene menetlusõigusi käsitlev algatus. Oleme seda teemat arutanud, kuid pärast Rootsi eesistumise lõppu jäi see õhku rippuma.

See algatuse ettepanek on juba parlamendis ja esimene arutelu on juba toimunud. Arvame seetõttu, et küsimus on asjakohane ning jääb teema tähtsuse tõttu asjakohaseks ka edaspidi. Selles valdkonnas saab kindlasti teha parandusi ja me loodame, et asi hakkab edenema, kui algatus läbib mitmesuguseid eri staadiume.

Nagu Jacques Barrot rõhutas, oli komisjoni ettepanek kindlasti ambitsioonikam, ja sellepärast peame praegu parlamendis olevat teksti parandama. Mingil juhul ei saa see siiski olla uus tekst, kuna seda on liikmesriikide vastupanust hoolimata parlamendis ja komisjonis juba arutatud.

Eesistujariik Rootsi püüdis oma tegevuskavaga asjad jälle käima lükata, kuid sellest hoolimata on olukord liikmesriikide jaoks endiselt keeruline. Olukord on küll pärast Lissaboni lepingu vastuvõtmist selgelt muutunud, kuna parlament langetab nüüd otsuseid. Sellepärast arvame, et komisjon ja nõukogu peavad menetlusõigused uuesti läbi vaatama selles uues olukorras, milles me end täna leiame.

Tahaksime, et neid menetlusõigusi vaadeldaks ühtse pakatina. On ju võimatu tunnistada tõlke saamise õigust, kui ei tunnistata samas õigusabi või teabe saamise õigust. Sel põhjusel kavatseb komisjon jätkata igal aastal nende õiguste esitamist, millega meie arvates tuleb esmajärjekorras tegelda, nii et seda teemat tuleks käsitleda võimalikult kiiresti.

On tõsi, et terrorismivastased õigusaktid on pakilisemad, aga kui tahame luua õiguse ja vabaduse ala, siis peame oma väärtustes nii kindlad olema, et saame need üle kanda ka Euroopa projekti.

Graham Watson, fraktsiooni ALDE nimel. – Lugupeetud juhataja! Parlamendi täiskogu tegi 6. septembril 2001. aastal ettepaneku Euroopa vahistamismääruse loomiseks. Meie ettepanek oleks praegu ikka alles riivil tolmu kogumas, kui viis päeva hiljem poleks järgnenud sündmused New Yorgis. Osama Bin Laden aitas selle meetme teoks teha ning mina olin see, kellele langes osaks au seda täiskogule tutvustada.

Sel ajal nõudis parlamendi täiskogu, et meetmega peaksid kriminaalmenetlustes kaasnema minimaalsed menetlustagatised. Komisjon tegi oma ettepanekud 2002. aastal ning kohustus nendega kiirelt tegelema. Nii et miks on see siis praeguse ni nõukogu sahtlitesse takerdunud? Miks pole komisjon võidelnud selle eest, et kõik ta ettepanekud heaks kiidetaks, selle asemel, et nõustuda nende heakskiitmisega ühekaupa?

Euroopa vahistamismäärus on asendanud väljaandmise. See on oluliselt lühendanud üleandmiseks vajalikku aega. See on soodustanud otsesidemeid liikmesriikide kohtuorganite vahel. See on välistanud otsused, mis toetuvad nii suurel määral poliitilisele eesmärkidele, et liikmesriigid loovutavad oma kodanikke.

See on tohutult tugevdanud õigusriiki meie kontinendil, kuid Euroopa vahistamismäärus tugineb vastastikusele usaldusele ning on esinenud liiga palju juhtumeid, mille puhul meie kodanikud on sellise usalduse kahtluse alla seadnud.

Kaks mu valijat on parajasti Ungari vanglas ja ootavad kohut. Kuigi nende väljaandmist nõuti juba rohkem kui aasta tagasi ja kuigi nad on seal viibinud kaks kuud, ei ole neile veel süüdistust esitatud ja kohtumõistmine võib olla veel kuude kaugusel. Üks neist on kaotanud töö ja see oli ta perekonna peamine sissetulekuallikas.

Mõlemalt on võetud võimalus oma armsate hulgas viibida. Sellele vaatamata võivad mõlemad olla süüitud kuritegudes, milles neid süüdistatakse.

Niisugused juhtumid tekitavad Euroopa õiguskoostööle halva maine. Need häbistavad valitsuste tegevusetust nõukogus. Selle suulise küsimuse autoritel on õigus: nad nõuavad Euroopa edasilükkamatut tähelepanu.

(Kõneleja nõustus vastama sinise kaardiga esitatud küsimusele vastavalt eeskirja 149 lõikele 8.)

Juhataja. – Tänan, Graham Watson! Kavatsesin teid nimetada Euroopa vahistamismääruse ristiisaks, ent arvasin, et seda võidakse valesti mõista.

William (The Earl of) Dartmouth (EFD). – Graham Watson! Te nimetasite Bin Ladenit ja kuupäeva 9.11 kui põhjendust, mis sillutas teed Euroopa vahistamismääruse vastuvõtmiseks. Kas olete siis veendunud, et Euroopa vahistamismäärust tuleks kasutada üksnes terroristide ja mõrvarite ning raske vägivallega seotud kuritegude puhul?

Graham Watson, fraktsiooni ALDE nimel. – Teie loaga, austatud juhataja! Ma ei toonud Bin Ladenit põhjenduseks. Ma ütlesin, et ta aitas meil asja kiirendada. See polnud kunagi mõeldud ainult terroristide kuritegude hõlmamiseks; see oli mõeldud kõigi raskete kuritegude hõlmamiseks. Need, kes seda eitavad, vastustavad tugevalt ka õigusriiki meie maailmajaos ning kaitset, mida Euroopa vahistamismäärus meie kodanikele pakub.

Heidi Hautala, fraktsiooni Verts/ALE nimel. – (FI) Austatud juhataja! Graham Watsonil on täiesti õigus, kui ta ütleb, et Euroopa Parlament on algusest peale nõudnud, et Euroopa vahistamismäärusega peaksid kaasnema vähemalt minimaalsed menetlusnõuded. Võime nüüd selgesti näha, millised probleemid on üles kerkinud paljudes liikmesriikides, sest Euroopa vahistamismäärus oli rajatud liivale. Kahtlemata oli see rajatud liivale, kuna eeldati, et liikmesriigid peaksid olema suutelised lootma teiste liikmesriikide õigussüsteemidele: et ausa kohtumõistmise juurde kuuluv õigusriik ja normid on eri liikmesriikides tegelikkus.

Just nagu mõnedki siinviibijad, võiksin ka mina teile jutustada lugusid sellest, kuidas tegelikult nii ei ole ja kui hädavajalik on komisjoni tegutsemine, nagu mu kaasparlamendiliige natukese aja eest mainis. Meil on tarvis kehtestada terviklik süsteem, milles edendatakse minimaalseid õigusi kriminaalmenetlustes. Ma arvan, et ka Lissaboni leping annab meile selle võimaluse, sest nüüd on Euroopa Parlament täiesti pädev seadusandja nagu nõukogugi, ning oli väga meeldiv kuulda Jacques Barrot'd ütlemas, et tal on komisjoni ja parlamendi vahelisse koostöösse usku. Komisjon ja parlament peavad nüüd moodustama võimutelje, mis suudab tõepoolest ületada liikmesriikide vastupanu, mis ei soovi, et selles küsimuses toimuks edasine areng.

Lubasin teile rääkida, mis juhtub siis, kui õigusriigist kinni ei peeta, ent Euroopa vahistamismäärusest peetakse. Soomes on praegu üks vahistatud tšetšeeni abielupaar: Hadižat and Malik Gataev. Nad saabusid Leedust, kus olid aastaid pidanud lastekodu Tšetšeenia sõjas orvuks jäänud lastele, ning nagu selgus, oli Tšetšeenia kaitsepolitsei nende tegevuse katkestanud ettekäändel, et neil võib olla mingeid probleeme perevägivallega; arvatavasti olid need peamiselt pereprobleemid ja tegelikult polnud seal midagi tegemist näiteks tõsise kallalekippumisega. Nüüd on see abielupaar Soomes. Nad taotlevad varjupaika ja Leedu nõuab nende väljaandmist. Juhtumi ärakuulamine toimub järgmisel esmaspäeval Helsingi ringkonnakohtus.

Mida tuleks niisuguses olukorras teha, kui lähtuda põhieeldusena sellest, et Soome peaks usaldama tõsiasja, et Leedus toimus selle abielupaari üle õiglane kohtumõistmine? Meil on väga usaldusväärseid tõendeid, et tegelikult seda ei toimunud, ning ma ütleksin, et iga päev võib arvukalt näha niisuguseid näiteid, mille puhul Euroopa vahistamiskäsk kaotab oma mõtte. Me peame suutma selle probleemi lahendamisel edu saavutada, sest vastasel juhul on meil täiesti võimatu luua liikmesriikide vahel usaldust, mis on hädavajalik, kui tahame teha õiguslast koostööd.

Janusz Wojciechowski, fraktsiooni ECR nimel. – (PL) Austatud juhataja! Ka mina tahaksin tuua ühe näite, nagu tegi Heidi Hautala. Üks Poola noormees mõisteti Ühendkuningriigis vägistamise eest eluaegsesse vangistusse, kusjuures kohtuotsus põhines kaudsetel asitõenditel ja leidis aset ajakirjanduses toimuva tugeva laimukampaania mõju all, mis mõnede vaatlejate arvates ei vastanud sugugi Poola standarditele õiglase kohtumõistmise kohta. See mees kannab nüüd oma eluaegset karistust Poola vanglas, kuigi Poola õigusaktid näevad ette eluaegse vangistuse mitte vägistamise, vaid üksnes mõrva eest – vägistamise puhul on vangistuse maksimaalne pikkus 12 aastat. Seega on meil olukord, kus Poola vanglas viibib inimene, kellele on mõistetud karistus, mis ei ole kooskõlas Poola seaduse põhimõtetega.

Toon selle näite probleemi illustreerimiseks ning tõestuseks, et on kiiresti tarvis kehtestada teatavad üldised standardid kriminaalmenetluse vallas ning minu meelest ka kohtuotsuste täideviimise eeskirjade vallas. Sest

aina sagedamini seisame silmitsi olukordadega, kus kuritegude toimepanijate üle mõistetakse kohut ühes riigis, karistust kannavad nad aga teises riigis. Sellepärast toetan nii standardite kui ka direktiivi mõtet.

Rui Tavares, fraktsiooni GUE/NGL nimel. – (PT) Austatud juhataja! Euroopa Liidul on kõndimiseks tarvis kahte jalga: üks on liikmesriigid ja teine liikmesriikide kodanikud, keda esindavad nende valitud esindajad siin täiskogul.

Nüüd aga juhtub sageli, et pärast seda, kui liikmesriigid on oma probleemid lahendanud, sulgevad nad oma kohtusüsteemid; lasknud suhelda oma poliitilistel süsteemidel, unustavad nad hoolt kanda kõige muu eest ning unustavad rajada vundamente, Euroopa Liidu kodanike hulgas usalduse aluspõhja loomise kaudu. Praegu on meie ees just üks niisugune juhtum.

On selge, et Euroopa volitused kiirendavad asja ning teevad kohtusüsteemide elu Euroopa Liidus kergemaks. Euroopa kodanike jaoks on siiski oluliselt tähtsad muudki õigused, näiteks suulise ja kirjaliku tõlke saamise õigus (mille vormistamisel meil on heameel ja au töötada koos meie kaasp Parlamendiliikme Sarah Ludfordiga), kui nad tahavad usalduslikku suhtlemist teiste liikmesriikide kohtusüsteemidega.

Mul on hea meel ühineda oma kolleegidega nõudmises, et komisjon ja nõukogu kiirustaksid tekstide koostamisega, mis kaasotsustamismenetluse kaudu edendavad arengut ka kriminaalasjade muude menetlusõiguste osas.

William (The Earl of) Dartmouth, fraktsiooni EFD nimel. – Palusin täna sõna sellepärast, et, nagu juba nimetatud, viibivad kaks valijat – Michael Turner ja Jason McGoldrick – vangistatuina Ungaris, Budapesti keskvangla 2. korpuses. Nad on 3. novembrist saadik vangis olnud ning hakkavad sellest juba väsima. Kohtuprotsessi kuupäeva ei ole veel kindlaks määratud. Vangistustingimused on rasked. Nad on teineteisest lahutatud ega saa suhelda. Kumbki jagab väikest kambrit kolme kaasvangiga. Nad on suletud oma kambrisse 23 tunniks ööpäevas. Nädalas on lubatud kolm telefonikõnet ja üks duši all käik. Perekonnale võimaldatakse üks külastus kuus.

Ühesõnaga, nad viibivad isolatsioonis. Keelebarjäär muudab isolatsiooni veelgi hullemaks. Neid süüdistatakse majanduskuriteos. Nad pole mõrtsukad ega terroristid. Ning nad viibivad vangistuses üksnes Euroopa vahistamismääruse tõttu.

Euroopa vahistamismäärus pühkis ühe hoobiga minema kõik kaitsevahendid, mis Suurbritannias on arreteerimise vastu tuhande aasta vältel kehtestatud. Võite muidugi pead raputada, Graham Watson: parem oleks, kui vabandaksite. Isiku väärtuvastamine ning identiteedi vargus tähendab, et see, mis on juhtunud Jasoni ja Michaeliga, võib nüüd igal ajal juhtuda ka iga muu Briti kodanikuga.

Leiboristid, liberaaldemokraadid ja konservatiivid hääletasid kõik Euroopa vahistamismääruse poolt. Zola sõnadega öeldes: *J'accuse* (ee „Ma süüdistan“) Briti poliitilisi parteisid: nende toetus Euroopa vahistamismäärusele on Suurbritannias pannud igatühe juhusliku arreteerimise ohtu.

Krisztina Morvai (NI). – (HU) Ungarlase ja kriminaalasjade advokaadina peaksin häbi tundma, sest täna on siin Euroopa Liidu Parlamendis kaks minu kaasp Parlamendiliiget, kes muidu esindavad kaht eri poliitilist vaatekohta, toonud kriminaalmenetluse menetlustagatiste puudumise kohta skandaalseks näiteks Ungari. Kuigi mul on häbi, pean ma nendega nõustuma, sest ka mul endal on olnud samasuguseid kogemusi. Ma palun neil ja teil kõigil – vähestel parlamendiliikmetel, kes selle tähtsa teema arutamise ajal siin ikka veel kohal viibivad – järele mõelda järgmise küsimuse üle: kui olete teada saanud nii tõsistest seaduserikkumistest välismaalaste puhul, kes poliitiliselt on Ungari riigile ja Ungari valitsusele üpris tähtsusetud, milline võiks siis olla veel nende inimeste saatus, kes on Ungari valitsuse vastased, nimetame seda nii, sest nad on valitsusega poliitilises opositsioonis?

Praegu on 15 isikut vanglas eelvangistuses selle eest, et püüdsid Ungari valitsuse korrumpeerunud tegevuse vastu seisukohta võtta. Kätemaksuks algatati nende vastu kriminaalmenetlus terrorismi valesüüdistuse alusel. Täna pole esitatud ainsatki süütoendit; võimud ei tunnegi end kohustatud olevat mingeid süütoendeid esitada. Neid hoitakse vahistatuina samasugustes tingimustes, nagu juba kuulsite, äralõigatuina oma perekondadest, avalikust arvamusest ja ajakirjandusest. Palun ühineme ja teeme midagi olukorra normaliseerimiseks Ungaris; teeme nii, et oleks võimatu kuritarvitada menetlustagatiste puudumist kriminaalmenetluses, ja teha seda eelkõige poliitilistel põhjustel. Ungari peab niisugused tagatised kehtestama.

Carlos Coelho (PPE). – (PT) Austatud juhataja! Diego López Garrido pole midagi selle vastu, et adresseerin oma esimesed sõnad asepresident Barrot'le. Ma ei tea, kas meil avaneb veel võimalust temaga koos täiskogu istungil viibida, enne kui komisjoni uus koosseis ametisse astub, ning sellepärast tahaksin teda lihtsalt igaks

juhuks juba praegu tänada ta jõupingutuste, arukuse ja fantastilise koostöö eest Euroopa Parlamendiga justitiis- ja siseküsimuste valdkonnas.

Tahaksin lisada ka enda hääle nende omadele, kes seda valdkonda väga oluliseks peavad. Me tahame üles ehitada mitte lihtsalt turvalise Euroopa. Me tahame üles ehitada ka õiglase Euroopa, sellepärast on eluliselt tähtis iga algatus, mis menetlusõigusi mõjutab.

Peame võtma meetmed ohvrite toetamiseks ning edendama austust nende kodanike õiguste vastu, kes on kohtu alla antud. Arvan, et see sõnum esitab kaks väga selget üleskutset, millest üks on nõukogule ja selle algatas Graham Watson, kes sõnastas selle oma sõnavõttus märksa paremini kui mina.

On naeruväärne, et kaheksa aastat hiljem oleme ikka alles asjakäigu selles staadiumis ning tegeleme üksnes teatavat tüüpi õigustega. Peame olema tõhusamad ja kiiremad. See on nõukogu ja parlamendi töö ning volinik Barrot peaks kasutama oma mõju, et seda jätkaks ka järgmine volinik ja veel järgmine volinik.

Komisjon peab võtma enda kätte algatuse ka kõigis muudes valdkondades, millel on tegemist menetlusõigustega, mitte ainult nendes, mis on seotud keele ja tõlkimisega.

Monika Flašíková Beňová (S&D). – (SK) Põhiliste menetlusõiguste küsimus kriminaalmenetluses on üks kesksetest teemadest, mis peaks kajastuma õigusemõistmises ja sisesuhetes.

Põhimõtteliselt määratletakse raamotsuse eelnõus kriminaalmenetluse mitmesugused põhilised menetlusõigused, nimelt õigusnõustamise saamise õigus, suulise ja kirjaliku tõlke saamise õigus, tundlikes valdkondades eritähelepanu saamise õigus ning konsulaarasutustega suhtlemise ja koostöö õigus. Seda põhiõiguste loetelu tuleks pidada rangelt näitlikuks, sest Euroopa Liidu roll on tagada, et liikmesriigid austaksid võimalikult suuremat hulka põhiõigusi, pidades silmas ka liikmesriigi liikmeksõlekut Euroopa Nõukogus, viidates sellele konventsioonile.

Peaksime püüdma edendada kriminaalasjades selliseid menetlussuhete reguleerimismeetmeid, mis pakuksid eespool nimetatud õigusi kriminaalmenetluse kõigile osalistele, olgu need siis ohvrid ja kahjukannatanud või õigusrikkujad, et saavutada aus ja demokraatlik kohtumõistmine, mis vastab täielikult mis tahes määratud karistuse eesmärgile, mis ei ole üksnes repressioon, vaid ka sotsiaalne rehabiliteerimine ja õppetund.

Gerard Batten (EFD). – Komisjon kutsub nõukogu üles jätkama tööd Euroopa ühiste menetlusõiguste tarvituselevõtmiseks kriminaalasjades. Praegu Euroopa vahistamismääruse kujul kehtiv ühismenetlus on kõrvaldanud ebaõiglase vahistamise ja vangistamise eest kaitsnud sajanditevanused meetmed, millega inglased olid harjunud. See pole akadeemiline väitlus. Euroopa vahistamismäärus hävitab süütute inimeste elusid. Mu valija Andrew Symeou on kõigest üks isik üha suurenevas inimeste hulgas, kes on välja antud, ilma et Inglise kohtul oleks olnud õigust kaaluda nende vastu esitatud *prima facie* tõendit ning ära hoida ebaõiglast väljaandmist. Väljaandmine on nüüd lihtsalt bürokraatlikuks vormitäiteks muutunud. Andrew Symeoud on hoitud kuus kuud kurikuulsas Korydallose vanglas, väljavaateta käendamisele või kohtuprotsessile. Briti liberaaldemokraatide küünilisus võtavad tõepoolest hinge kinni. Praegu nutavad nad Londonis Andrew Symeou saatuse pärast krokodillipisaraid, kuigi ise olid otseselt vastutavad ühismenetluse eest, mis selle põhjustas, ning siin olles töötavad välja veel rohkem samasuguseid õigusakte. Ühismenetlused langetavad Euroopa õiguslikke standardeid, mitte ei tõsta neid.

Lubage mul anda üks soovitus. Kui tahate Euroopa kriminaalmenetluses kõrgemaid standardeid saavutada, siis võtke Euroopa ühiste standarditena vastu *habeas corpus*, vandemeeste kohus ning Magna Carta ja 1689. aasta Bill of Rights põhisätted.

Georgios Papanikolaou (PPE). – (EL) Lugupeetud juhataja! On oluliselt tähtis, et saavutaksime võimalikult suurema arengu Euroopa ühise tugiraamistiku loomisel seoses menetlusõigustega kohtumõistmisel. Peamine põhimõte on usaldus. Me tahame, et Euroopa kodanikud saaksid loota õigusemõistmise peale, mis nende põhiõigusi kindlalt kaitseb. Me tahame, et ka liikmesriikide vahel valitseks usaldus, kui nad koostööd teevad, ja et seda iga isiku üle kohtumõistmisel arvestataks. Üten lõpetuseks, et me kõik vajame kohtumõistmise puhul usaldust. Nii kaua, kui meil ei õnnestu neid ühtseid raamistikke Euroopa tasandil edendada, esineb endiselt neid lünkasid ärakasutavaid kuritegusid, kas see meeldib meile või mitte, ning lõppkokkuvõttes ei saavuta me sellist õigusemõistmist, mille poole püüdleme, nimelt sellepärast, et sellist raamistikku pole olemas.

Diego López Garrido, nõukogu eesistuja. – (ES) Pärast sõnavõttude kuulamist tahaksin öelda, kui hea meel mul on, nähes, et nii paljud parlamendiliikmed nii paljudest eri fraktsioonidest nõustuvad, et menetlustagatised on tarvis Euroopa tasandil ühtlustada ning koostada nende osas tõeline Euroopa õigusakt!

Kõik kõnelejad ja kõik parlamendifraktsioonid on nõus, et menetlustagatiste osas on tarvis koostada tõeline Euroopa õigusakt. See illustreerib Euroopa integratsiooniprotsessi tähtsust ja vajadust ning Euroopa kodanikuühiskonna, õigusruumi ja Lissaboni lepingu rakendamise tähtsust. See teema on järgmise kuue kuu jooksul eesistujariigi Hispaania tähelepanu all ning seda on kahtlemata toetatud kõigis sõnavõttudes, mida olen kuulnud, põhjendatud hulga väidetega ning vaadeldud eri seisukohtadest: meil on tarvis liikuda ühtlustatud menetlustagatiste poole.

Tahaksin üles võtta ka Flašíková Beňová tõstatatud küsimuse, mis minu arvates on eriti tähtis, selle kohta, et see samm on tarvis astuda ajal, mil Euroopa Liit hakkab alla kirjutama Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonile, nagu on sätestatud Lissaboni lepingus.

Austatud juhataja! Soovin lõpetada, sedastades, et nõukogu ja eesistujariik Hispaania hakkavad tegutsema tagamaks, et kõiki neid menetlustagatise tegelikkuses rakendataks, kasutades direktiive kaudu, mille Euroopa Komisjon õigel ajal esitavad, ning ka direktiivi, mis on juba töös ja põhineb 13 liikmesriigi algatusele, kui ma õigesti mäletan.

Tahaksin Euroopa vahistamismääruse kohta öelda veel ühe viimase mõtte. Euroopa vahistamismäärus on kõne alla võetud ainult selleks, et seda kritiseerida. Ma tahan öelda, et Euroopa vahistamismäärus on põhjapanev näide Euroopa Liidu kohta ja organiseeritud kuritegevuse vastase koostöö kohta Euroopa Liidus. Mul on õigus seda kas või katuselt karjuda, kuna olen pärit niisugusest riigist nagu Hispaania, mis ikka veel kannatab terrorismi all ja kus Euroopa vahistamismäärus on eluliselt tähtis relv terrorismi vastu võitlemisel.

Jacques Barrot, komisjoni asepresident. – (FR) Austatud juhataja! Ministril on õigus ning Carlos Coelho sõnastas selle väga hästi, kui ta enne ütles: „...turvaline Euroopa... õiglane Euroopa”. Jah, Graham Watson, Euroopa vahistamismäärus on olnud väga tõhus ja väga kasulik, kuigi on tõsi, et samas on meil tarvis Euroopa õigusruum valmis saada ja toimivaks muuta, ning just selles ruumis peame me töötama selle õiglase Euroopa heaks, nii et tõepoolest tekiks usaldus õiglust teostamise viisi vastu kogu Euroopas.

Selles osas tahaksin veel kord küsimuse esitajaid tänada ning neile muidugi uuesti öelda, et võttes aluseks teksti, mis peegeldab nõukogu 23. oktoobri 2009. aasta suhtumist, tagab komisjon Euroopa Parlamendi ja eesistujariigi Hispaania abiga, et see tekst saab olema kvaliteetsem kui praegune. Tahaksin veel lisada, et püüame kindlasti koostada kõik vajalikud õigusloome ettepanekud õigeaks ajaks, et liikmesriikidel poleks tarvis mingeid algatusi esitada.

Komisjon töötab juba õigusi käsitleva kirja ettepaneku koostamisel. Komisjon püüab kõik tegevuskavas kavandatud meetmed võimalikult kiiresti vastu võtta. Eeldatav aeg, üks aasta iga meetme jõustamiseks, on üksnes soovituslik. Kui läbirääkimised asjade edenemist võimaldavad, on komisjonil hea meel. See on üpris selge.

Usun kindlalt, et arvamused on muutunud ning et mitmeaastase Stockholmi programmiga on meil tõepoolest kohustus selles valdkonnas tulemusi saavutada. Pean lisaks ütlema, et kuna olen ise selle eest vastutav, siis olen teinud kõik võimaliku, et menetlustagatiste valdkonnas edasi liikuda, ning, vaatamata sellele, et valisime järkjärgulise lähenemisviisi, usun ma, et oleme nüüd tublisti edenenu. Tahaksin Euroopa Parlamenti ja eesistujariiki Hispaaniat tänada, olles veendunud, et õiglane Euroopa teeb 2010. aastal märkimisväärsed edusamme.

Juhataja. – Tänan teid, volinik! Olen kindel, et väljaspool seda nõupidamisruumi on palju neid, kes tahavad Carlos Coelho öeldut toetada, tänades teid teie pühendumuse ja usinuse eest volinikuna sellel perioodil. Tänan teid väga!

Arutelu on lõppenud.

10. Inimkaubandus (arutelu)

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on arutelu:

– suuline küsimus nõukogule inimkaubanduse ärahoidmise kohta, mille kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni ning naiste õiguste ja soolise võrdsuse komisjoni nimel on esitanud Anna Hedh ja Edit Bauer (O-0148/2009 – B7-0341/2009), ja

– suuline küsimus komisjonile inimkaubanduse ärahoidmise kohta, mille kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni ning naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni nimel on esitanud Anna Hedh ja Edit Bauer (O-0149/2009 – B7-0342/2009).

Anna Hedh, autor. – (SV) Nagu me kõik teame, on inimkaubandus üks tõsisemaid ja jälestusväärsemaid kuritegusid maailmas. Sellepärast olen ma väga pettunud, et pean seda olulist teemat arutama nii hilja õhtul siin tühjas nõupidamisruumis, kus pole kuulajaid ega ajakirjanikke.

Orjus kaotati ametlikult terves Euroopas aastal 1850. Sellest hoolimata kannatavad peaaegu 200 aastat hiljem sajad tuhanded inimesed orjuse kaasaegse vormi all, milleks on inimkaubandus Euroopas. Euroopa Parlamendil ja muudel ELi institutsioonidel lasub tohutu vastutus teha lõpp sellele kaasaegsele orjusele, millel on palju eri kujud: näiteks sunniviisiline töö, seksiorjus, elundikaubandus, lapsendamine ja kerjamine.

Sellepärast on mul hea meel, et me seda olulist küsimust täna õhtul arutame. Tahaksin juhust kasutada, et teid tänaseni kestnud hea koostöö eest tänada, ning ma loodan, et üheskoos suudame me viimaks ühise resolutsioonini jõuda. Loodan ka, et uus komisjon esitab inimkaubanduse kohta direktiivi nii pea, kui võimalik – direktiivi, mis on jõulisem ja läheb veelgi kaugemale kui vana komisjoni tehtud ettepanek, mis iseenesest oli ju päris hea.

Inimkaubanduse probleemiga tegelemiseks on meil tarvis üldist vaatepunkti, mis võtab arvesse kõiki mõjutatud poliitikaid. See tähendab, et mitte ainult kriminaalõigust, vaid ka migratsiooni. Meil on tarvis paika panna ka asjakohased sanktsioonid, mis peegeldaksid tegelikult selle kuriteo tõsidust ning tabaksid tegelikult neid, kes inimkaubandusega raha teevad. Me peame tagama, et ohvrid saaksid paremat abi ja kaitset ning et erilist tähelepanu pöörataks alaealistele ohvritele. Me vajame ka paremat koordineerimist ELi institutsioonides.

Inimkaubanduse probleemiga tegelemisel peavad kõik liikmesriigid panema siiski märkimisväärset rõhku ennetustööle ning peamiselt tähendab see, et tuleb vähendada meie riikides olemasolevat nõudlust teenuste järele, mida pakuvad inimkaubanduse ohvrid. Kui suudame vähendada nõudlust, väheneb ka teenuste pakkumine.

Lõpetuseks pöördun nõukogu, komisjoni, Euroopa Parlamendi, liikmesriikide ja ELi muude institutsioonide poole: võideldagem ühiselt, et teha Euroopas lõpp inimkaubandusele, mis on orjuse kaasaegne vorm!

Edit Bauer, autor. – (HU) Pole selgemat märki inimkaubanduse probleemi tõsidusest kui tõsiasi, et isegi Euroopas langeb igal aastal selle ohvriks mitusada tuhat inimest. See on vist nii uskumatu, et tõlgid ütlesid praegu mitmesaja tuhande asemel mitusada. Ka avalik arvamus on enam-vähem seda meelt. Tundub, et see on kriitiline küsimus, ning et alahinnatakse nii selle tagajärgi kui ka nähtust ennast. Arvan, et Euroopal on kohustus tugevdada võitlust inimkaubanduse vastu. Tahaksin käsitleda kahte küsimust. Esiteks ohvrite kaitset ja teiseks nõudluse kaotamist. Mis puutub ohvrite kaitsmisse, siis selles osas on olemas Euroopa Ühenduse õigusakt, millele komisjon lubas 2009. aastaks uue hinnangu anda. Vaatamata tõsiasi, et see direktiiv number 2004/81 vajab tõepoolest ajakohastamist, ei ole kõnealune ümberhindamine kahjuks siiani päeavalgust näinud ning enamikku ohvritest koheldakse kui kuriteo kõrvalnähtust ning lastakse neil edasi kannatada. Me kõik teame ka seda, et ohvrite abita on kuritegelikke rühmitusi võimatu tabada, nagu on kinnitanud ka Eurooli juhtkond.

Tahaksin juhtida õigusloome protsessis ka teisele küsimusele, nimelt nõudluse kaotamisele. Inimkaubandusel on oma turg. Seal toimivad samasugused tarnimise ja nõudluse seaduspärad nagu muudelgi turgudel. Tegeleme tavaliselt tarnimisega ning enam-vähem unustame nõudmise poole või ei taha seda käsitleda, kuigi senikaua, kui meil pole õnnestunud nõudlust kaotada, pingutame vist inimkaubandusega võitlemisel asjatult. Peale selle tahaksin rõhutada vajadust poliitikate kooskõlastamise järele. Oleme leidnud, et komisjoni teatavad peadirektoraadid ei kooskõlasta tegelikult omavahel oma poliitikaid ning ka teabevahetus nende vahel jätab soovida. Arvan, et ka selles osas tuleb meil veel tööd teha.

Diego López Garrido, nõukogu eesistuja. – (ES) Anna Hedh, Edit Bauer! Ma ei saakski rohkem nõustuda algatusega, küsimusega ja aruteluga, mille olete täna õhtul sütitanud. Ma usun, et inimkaubandus on inimkonna suurim nuhtlus. Sellepärast on see üks suurimaid väljakutseid, millega me peame tegelema, – ja me peame sellega tegelema ühiselt. See on veel üks näide selle kohta, et peame oma jõud Euroopa tasandil ja väljaspool Euroopat ühendama, et selle nuhtluse vastu võidelda.

Alustasite oma küsimust, rääkides sellest, kas lähenemisviis, mille Euroopa Liit peab võtma, peaks olema inimõiguste keskne, terviklik, ning keskenduma repatrieerimisele ja taasintegreerimisele, sotsiaalküsimustele ja sotsiaalsele kaasatusele. Vastus on „jah”. Me oleme täiesti nõus, et see on õige lähenemisviis. Nõustume ka

proportsionaalsuse põhimõttega karistuse raskuse määramisel – see on veel üks punkt, mille te oma küsimuses tõstasite – ning et on vaja täiendavaid meetmeid ohvrite kaitseks. Te juhtisite tähelepanu küsimusele ja rõhutasite – ning ma olen teiega täiesti nõus –, et ohvrite kaitsmine on oluliselt tähtis, kui võitleme inimkaubandusega, ning ka siis, kui kaitsetu ohvri või lapse nõustumine ekspluateerimisega on täiesti väheoluline. See peab olema väheoluline, kui tegemist on ekspluateeritava karistamisega tema käitumise eest.

Arvan, et teie mõte nõudlusest on samuti tähtis. See on väga tähtis mõte, mis tuleb samuti läbi vaadata. Sedasama tuleb teha ka kohtumõistmise teemaga.

Teie küsimuse teise osa suhtes oleme arvamusel, et teabe kooskõlastamine on absoluutselt hädavajalik. Sellepärast nõustume küsimuses sisalduva ettepanekuga, mis näib meile ülimalt asjakohasena.

Küsisite ka ennetusmeetmete kohta. Võin öelda, et Euroopa Liit töötab praegu niisuguste ennetusmeetmete loomisel. 2005. aastal võttis nõukogu selles suhtes vastu kava, mida oleks tulnud tõhusalt rakendada. Ning, nagu te teate, on inimkaubandus lülitatud ka paljudesse Euroopa Liidu ja kolmandate riikide vahelistesse lepingutesse, näiteks Aafrika ja Euroopa Liidu strateegilisse koostöölepingusse. See on vaid üks prioriteetidest Euroopa Liidu ja Lääne-Balkani riikide vahelistes stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingutes. Tahaksin rõhutada ka seda, et abi nende inimeste koolitamisel ja nende teadlikkuse tõstmisel, kes võivad ohvritega kokku puutuda, mängib samuti võitluses inimkaubanduse vastu olulist osa. Niisugused inimesed on näiteks piirivalvurid ning kolmandate riikide politseinikud ja turvatöötajad.

Tahan lõpetuseks öelda, et eesistujariik Hispaania hakkab selles suunas töötama ning võtab oma põhimureks eelkõige lapsed, keda on kahjustanud inimkaubandus, ja see on eesistujariigi Hispaania üks peamine prioriteet. Muude algatuste hulgas oleme komisjoni üles kutsunud esitama 2010. aasta alguses tegevuskava seoses Euroopa Liitu saatjata sisenevate alaealistega.

Üten lõpetuseks, austatud juhataja, et oma ametisoleku ajal, selle kuuekuulise perioodi ajal, nõuab eesistujariik Hispaania, et viivitamata arutataks direktiivi inimkaubandusega võitlemise kohta, ning ma olen kindel, et uus komisjon selle viivitamata ka esitab. Kui komisjon on oma eelnõu esitanud, alustab eesistujariik Hispaania arutelusid nõukogu ja parlamendiga. Võtke seda kui meie otsusekindluse väljendust võidelda orjuse kaasaegse vormi vastu, nagu eelmine kõneleja nii tabavalt nimetas.

Jacques Barrot, komisjoni asepresident. – (FR) Austatud juhataja! Minister just selgitas, kuidas inimkaubandus on tegelikult üks orjuse vormidest. Tahaksin väga tänada Anna Hedhi ja Edit Bauerit selle küsimuse tõstatamise eest!

Peame alustama tervikliku ja distsipliinidevahelise lähenemisviisiga, mis ei piirdu surveavaldustega, vaid hõlmab ka koostööd kolmandate riikidega. Sellise tervikliku lähenemisviisi võttis komisjon vastu pärast seda, kui oli esitatud raamotsuse ettepanek, mis avaldati 2009. aasta märtsis. See raamotsus põhineb Euroopa Nõukogu 2005. aasta konventsioonil meetmete võtmise kohta inimkaubanduse vastu võitlemisel, ent läheb sellest kaugemale.

Loomulikult, nagu minister just ütles, hakkame kasutama Lissaboni lepinguga pakutavat uut õiguslikku alust, et esitada võimalikult kiiresti direktiivi ettepanek, milles võetakse arvesse enne Lissaboni lepingu jõustumist toimunud arutelusid. Loodame, et suudame selle uue direktiivi ettepanekuga säilitada püüdluste kõrge taseme.

Tunne, et Euroopa Parlament peab mängima kesksel rollil ning et see pühendumus on väga oluline inimkaubanduse vastu võitlemise Euroopa meetmete õigusraamistiku edasiseks tugevdamiseks. Seepärast annan teile küsimuse sisule vastuseks mõningast teavet.

Esiteks karistused: inimkaubandus kujutab endast väga rasket kuritegu ning seda tuleb vastavalt ka karistada. Kohtuotsused peavad olema ranged ning karistuste ülemmäärade ühtlustamist tuleb jätkata. Need varieeruvad liikmesriikides suuresti, kolmest kuni kahekümne aastani tavakuritegude puhul ning kümnest aastast kuni eluaegse vangistuseni raskendavate asjaoludega seoses.

Kuigi ma tunnistan, et kohtuotsuste langetamise viis võib liikmesriigiti erineda, on karistuste nii tohutu erinevus Euroopa piires õigustamatu, ning sellepärast sätestame uues ettepanekus väga ranged karistused.

Jätkan nüüd ohvritele pakutava abi ja kaitse teemaga. Inimkaubanduse ohvritele antav abi, toetus ja kaitse, eriti seoses majutuse, arstiabi ja psühholoogilise abiga, nõustamisega, teavitamisega, tõlketeenustega ja juriidilise esindamisega, on oluliselt tähtis.

Kuna eesistujariik Hispaania seda soovib, hakkame nähtavasti inimkaubanduse ohvriks langenud laste puhul kaaluma ka erimeetmeid ja paremaid kaitsemeetmeid. Õigusabi ja esindatuse süsteem peaks olema tasuta, eriti laste jaoks.

Lõpuks avaldab komisjon 2010. aasta jooksul oma esimese raporti direktiivi rakendamise kohta seoses elamislubadega, mis antakse kolmandate riikide kodanikele, kes on inimkaubanduse ohvrid ja teevad koostööd pädevate asutustega. Pärast seda raportit on näha, kas direktiivi on tarvis muuta.

Nõudluse vähendamiseks mõeldud meetmete osas kavatseb komisjon oma koostatavasse direktiivi ettepanekusse võtta klausli, millega kohustatakse liikmesriike selles valdkonnas algatusi tegema. Samuti julgustatakse neid kuriteoks tunnistama seksiteenuste või tööjõu kasutamist, kui kasutaja teab, et kõnealune isik on inimkaubanduse ohver või on varem see olnud.

Mis puutub kohtumõistmisesse, siis peame suurendama iga liikmesriigi suutlikkust menetleda mitte üksnes oma kodanike õiguserikkumisi, vaid ka nende inimeste omi, kes tavaliselt elavad riigi territooriumil ning on leitud süüdi olevat inimeste salakaubaveos välismaale. See on oluliselt tähtis, kui tuleb võidelda nn uute maffiate nähtusega, nimelt eri rahvusest liikmetega kuritegelike organisatsioonidega, kes rajavad oma kuritegelike huvide keskuse ning seega ka püsiva elupaiga mõnda Euroopa Liidu liikmesriiki.

Järgmiseks jätkan andmete kogumise teemaga. Komisjon on teinud suuri investeeringuid andmete kogumise ühiste näitajate väljatöötamisse. Peame Euroopa Liidule pakkuma usaldusväärset ja võrreldavat statistikat. Mitu olulist projekti on teoks tehtud ning nende algatuste tulemusi tuleb asjakohaselt järgida, võimaldades näitaja ühishäidise väljatöötamist koos Eurostatiga, Euroopa Liidu agentuuridega, Europoliga, Eurojustiga, Frontexiga ja põhiõiguste agentuuriga.

Lõpetuseks räägin ennetamisest. Meil on finantsprogramm „Kuritegevuse ennetamine ja selle vastu võitlemine”, millesse 2010. aastal lülitatakse sihteesmärgina võitlus inimkaubanduse vastu. Seejärel nähakse Stockholmi programmiga ette erimeetmeid, mis justiits- ja siseministrite nõukogu vastuvõetud üldsuuniste dokumendis on seotud kolmandate riikidega koostöö tugevdamise meetmetega.

Seega hakkab kuju võtma inimkaubandusevastase võitluse terviklikum poliitika. Nagu olen juba öelnud, esitab komisjon väga varsti direktiivi ettepaneku, ning mul on hea meel, et eesistujariik Hispaania on teatanud arutelist, mis võimaldab teil komisjoni ettepanekut veelgi rikastada, ja mulle näib, et see ettepanek on õigeaegne, võttes arvesse, et kõnealune nähtus on kahjuks kaugel sellest, et vähenema hakata, vaid on meie liikmesriikides endiselt kasvamas. Seepärast on aeg reageerida – ja reageerida jõuliselt.

Roberta Angelilli, *fraktsiooni PPE nimel.* – (IT) Austatud juhataja, head kolleegid! Tahaksin kõigepealt Anna Hedhi ja Edit Bauerit nende töö eest tänada!

Nagu kõik ütlevad, on inimkaubandus äärmiselt raske õiguserikkumine, mis seondub seksuaalse eksploatatsiooniga ja ebaseadusliku töötamisega. Neid kuritegusid teostavad südametunnistusega inimesed, kes hangivad oma ohvreid vägivalla või pettuse abil, võib-olla ausa hästitasustatud töö lubamisega või ähvardustega, mis on suunatud mitte üksnes ohvri, vaid ka ta laste või sugulaste vastu.

Kahjuks on naised ja lapsed nagu tavaliselt need, kes peavad maksma kõrgeimat hinda. Oletatavasti on kogu maailmas peaaegu kolm miljonit inimkaubanduse ohvrit ning peaaegu 90% neist on naised ja lapsed. Euroopa Parlament tõdes 2008. aastal Euroopa Liidu esimeses laste õiguste strateegias, et lastekaubandusel on palju kuritegelikke eesmärgi: elundikaubandus, ebaseaduslik adopteerimine, prostitutsioon, ebaseaduslik töö, sundabielud, tänaval kerjama sundimine ning seksiturism, kui tuua kõigest mõned näited.

Selles dokumendis on kirjeldatud inimkaubandust kui Euroopa Liidu tõelist nuhtlust, ning on öeldud, et seetõttu peab inimkaubanduse ja eksploatatsiooniga vastu võitlemine saama prioriteediks Euroopa Liidu tulevases tegevuskavas, eelkõige kõikide kiireloomuliste õigusloome meetmete vastuvõtmise kaudu, mida vajatakse, et tagada ohvritele täielik kaitse ja pakkuda neile abi. Ka uues Stockholmi programmis on juttu lastekaubandusest ja laste eksploatatsioonist.

Ütlen seepärast lõpetuseks ja tänaõhtust arutelu silmas pidades: loodame, et komisjon ja nõukogu oma kohustused täidavad ning et komisjon esitab direktiivi uue ettepaneku, mida me väga hoolikalt uurima hakkame.

Claude Moraes, *fraktsiooni S&D nimel.* – Austatud juhataja, Anna Hedhi ja Edit Baueri tänane saavutus, kuigi nad rääkisid väga hilisel tunnil, nagu Anna Hedh ütles, oli tulla täna siia, et kuulata lahkuvat volinikku Jacques Barrot'i kõnelemas ning uut eesistujariiki Hispaaniat voliniku kohta selliseid sõnu kasutamas nagu

„otsusekindel” ja „ambitsioonikas”! Asi oli nii hilise tunnini ootamist väärt, sest täna on siin täiskogul palju selliseid inimesi, nende hulgas ka autorid, kes mõistavad kõnealuse julma kaasaegse nähtuse keerukust, kuid samas mõistavad ka seda, et kodanikud ootavad Euroopa Liidult selle kaasaegse nuhtlusega tegelema hakkamist.

Jacques Barrot kõneles vajadusest uute õigusaktide järele. Loodame siis, et me komisjoni ettepanekut lähemal ajal näeme. Nägime täna hommikul volinikukandidaadi Cecilia Malmströmi kuulamisel positiivset reageeringut ka oma ettepanekule ELi inimkaubanduse vastu võitlemise koordinaatori kohta.

Kui hakkate selle piltmõistatuse eri osi kokku seadma, siis liigume vähemalt edasi, ent Anna Hedhi kirjeldatud probleemi puhas olemus tähendab seda, et peame oma sõnad tõesti teoks tegema. Kuna inimkaubandus on nii keerukas nähtus, mis puudutab nii paljusid eri valdkondi, nagu näiteks sunniviisiline töö, organiseeritud kuritegevus, seksuaalne ekspluateerimine ja laste kuritarvitamine, siis peab meie reageering olema mitmeosaline ja terviklik. Jacques Barrot loetles paljusid asju, mida tahaksime tegelikkuses näha, ning kui need peaksid kogu ELis paketiks koonduma, saame otsusekindla poliitika, mida ELi kodanikud hakkavad nägema tegevuskavana. Praegusel hetkel mõistavad ELi kodanikud küll inimkaubanduse nuhtlust, kuid ei näe terviklikku lähenemisviisi ega mõista, millega EL tervikuna tegeleb.

Mul on hea meel, et volinikukandidaat Malmström rõhutas täna oma kohustust uus õigusloome ettepanek väga varsti esitada ning mul on hea meel ka nähes, et eesistujariik Hispaania rõhutab mitte ainult võitlust inimkaubanduse vastu, vaid ka sellega seotud probleeme, nagu näiteks naiste vastu suunatud vägivald. On väga oluline kõik need koondada, et näidata selles ettepanekus peituvat tõelist otsusekindlust ja südamevalu. Kuigi aeg on hiline, on meil nüüd tarvis sõnad tegudeks pöörata, ja autorid on meile täna suurepärase töö teinud.

Nadja Hirsch, fraktsiooni ALDE nimel. – (DE) Austatud juhataja! Tahaksin kõigepealt meie raportööri tema pühendumise ja suurepärase koostöö eest tänada, kuna teema on tõepoolest väga oluline! Nagu me juba ütlesime, on inimkaubandus arvatavasti kõige hullem kuritegevuse vorm. Küsimuses tsiteeritud Europoli numbrid näitavad, et selles valdkonnas pole olnud paranemist. Tegelikult hoopis vastupidi. Eelkõige pealesunnitud töö vallas on numbrid kasvanud, kuid naistega kaubitsemise osas on jäänud samaks. Seega on täiesti selge, et kõigepealt on hädasti tarvis järjepidevat tegevust.

Selleks et selline tegevus oleks edukas, on tarvis kõige erinevates valdkondades esmajärjekorras vastu võtta terviklik lähenemisviis. Üks absoluutselt oluline element on teadlikkuse suurendamine – sealhulgas ka Euroopa elanikkonna hulgas – sellest, et inimkaubandus toimub otse Euroopa keskel, igas riigis. Peame selles suhtes hakkama kõigepealt tegelema harimisega, nagu tegime näiteks jalgpalli maailmakarikavõistluste puhul Saksamaal, et tuua pealesunnitud prostitutsioon päevavalgele ja näidata, et see tõepoolest igal pool toimub. Samuti õhutada arutelusid elanikkonna hulgas, et tekiks teadlikkus, mis viiks ohvrite aitamiseni.

Mu teine punkt on seotud ohvrite kaitsmisega. Nimelt siis, kui inimesed on sellest dramaatilisest olukorrast päästetud, peavad ka liikmesriigid tagama, et nad saavad arsti- ja psühholoogi abi, et neid vajaduse korral toetataks päritoluriiki tagasipöördumisel või et tuleks kõne all asüüli saamine või muud sarnased võimalused siin uus kodu leida ja uut elu alustada.

Judith Sargentini, fraktsiooni Verts/ALE nimel. – (NL) Täna ilmus Hollandi ajalehtedes reportaaž ühest asparaagusekasvatajast, kes läks kohtu ette, kuna teda kahtlustati inimkaubanduses ja orjatöö kasutamises: kasutati rumeenlasi, teisisõnu Euroopa kodanikke. Inimkaubandus pole lihtsalt midagi niisugust, mis toimub väljaspool Euroopa Liitu asuvate riikide kodanikega, vaid see toimub ka liikmesriikide kodanikega. Korralikult integreeritud poliitika inimkaubanduse vastu võitlemiseks ei saa piirduda kõigest selle taluniku taoliste süüdlaste vahistamisega ja niisuguste kuritegude sooritajate karmi kohtlemisega, vaid peab korralikult keskenduma ka ohvritele. Nende õigused ja nende tulevik peavad olema esmatähtsad. Inimkaubanduse ohvritel ei tohiks iialgi tekkida muljet, et nad on üksi jäänud või et neid on kitsikusse jäetud. Peame neid toetama igal viisil: juriidiliselt, meditsiiniliselt, sotsiaalselt, kogukondlikult ja finantsiliselt, ning me peaksime neile ehk ka valuraha maksma. Nende ohvrite suutlikkus kasutada oma õigusi ja meie seaduse pakutavaid võimalusi on iga uue direktiivi jaoks oluliselt tähtis. Selles suhtes kuulsin Diego López Garridolt ja Jacques Barrot'lt häid sõnumeid.

Volinik ütles ka, et inimestele, kes kasutavad salakaubana sissetoodud inimeste teenuseid, tuleks määrata karmimad karistused. Minu arvates pole karmimad karistused sellise tegevuse eest kindlasti valed, aga ma mõtlen, kuidas me ohvrid aitame, kui kuulutame edaspidi kuritegelikuks nende tegevuse, nende töö – sest see on ikkagi töö, isegi kui see on orjatöö. Kuidas see ohvritele kasuks tuleb, kui nad peavad olema hirmul,

et töö, mida nad mingil ajahetkel teevad, kuulutatakse edaspidi kuriteoks? Tahaksin väga sellele küsimusele vastuse saada.

Roheliste / Euroopa Vabaliidu fraktsiooni arvates on inimkaubanduse ohvritel õigus saada elamisluba, teatavatel tingimustel ka tähtjatu elamisluba tagamaks, et neil pole tarvis karta tagasisaatmist riiki, kus see kõik algas, ja tagamaks, et nad võivad esitada kaubitseja vastu süüdistuse, kuna viibivad ohutult teadmises, et nende viibimine riigis on turvaline. Seda selleks, et puuduks vähimgi võimalus, et keegi tagasi saadetakse ning ta taas kaubitsejaga kokku pörkab. Teie uus raamdirektiiv, volinik, nõukogu eesistuja, peab andma ohvritele õigused. See peab andma neile õigused ja uue tuleviku. Seda ma tahaksingi näha.

Zbigniew Ziobro, *fraktsiooni ECR nimel.* – (PL) Austatud juhataja! On äärmiselt piinlik, et kaasaegne Euroopa, mis naudib vabadust ja inimõiguste austamist, on muutunud nii paljude inimeste rõhumise ja kuritarvitamise paigaks. Kõik see on veelgi šokeerivam, kuna on sageli seotud naiste ja lastega, kes on erilises ohus ja eriti abitud.

Poola justiitsministri ja peaprokurörina olen kontrollinud arvukaid juurdusi, mis paljastasid, et sellised asjad Euroopas juhtuvad, et need ulatuvad üle riigipiiride ning on olemuselt mõnikord väga julmad. Inimkaubanduse peamine eesmärk on seksuaalne eksploatatsioon või pealesunnitult orjatöö. Nende nähtuste tõhusaks ärahoidmiseks ja likvideerimiseks on oluliselt tähtis, et eelkõige ELi liikmesriikides oleksid olemas professionaalsed õiguskaitseorganid, mis võiksid ideaalis olla tsentraliseeritud, ning tagaksid nii otsusekindla ja tõhusa tegutsemise kui ka rahvusvahelise koostöö. Euroopa Liidu institutsioonid peaksid mängima tähtsat rolli, seda eriti viimase punkti osas.

Peale selle on veel kaks probleemi. Olles teadlikud sellest, et inimkaubandus on sageli organiseeritud kuritegelike rühmituste töö, peaksid eri liikmesriigid tagama selliste raskete kuritegude eest piisavalt karmid karistused, millega nende toimepanijaid takistada ja isoleerida, sealhulgas niisugused sanktsioonid nagu vara konfiskeerimine, mis tabaks nende tegevuse majanduslikku külge.

Cornelia Ernst, *fraktsiooni GUE/NGL nimel.* – (DE) Austatud juhataja! Inimkaubandus on tegelikkuses üks kaasaegne nuhtlus, mis toitub vaesusest ja teadmatuses. Selle kõige hullem vorm on lastekaubandus, mis sageli on seotud ka seksuaalse kuritarvitamisega. Meie Euroopa Ühendatud Vasakpoolsete / Põhjamaade Roheliste Vasakpoolsete liitfraktsioonist usume, et komisjoni tegutsemise järele on edasilükkamatu vajadus. Üks olulisemaid eeldusi edukaks võitluseks inimkaubanduse vastu on ohvrite õiguste tugevdamine. Alles siis, kui saavutame edu selles – ja mitte ainult karistusmeetmete abil –, on inimkaubandusest üldse võimalik võitu saada. On tarvis väga selgeid eeskirju, et inimkaubanduse tagajärjeks ei saaks mingid sanktsioonid selle ohvrite vastu. Üks asjadest, mida need ohvrid vajavad, on tõhus kaitse ja toetus selle kriminaalmenetluste eel, ajal ja järel, kus nad on tunnistajaiks. Uuel läbivaatamisel tuleb see võtta ülimalt prioriteediks, eriti juhtudel, kui tunnistajad oma ütlused tagasi võtavad. Hädasti on tarvis pikaajalisi tunnistajate kaitse programme.

Veel üks minu arvates tähtis asi on see, et kõigile inimkaubanduse ohvritele, mitte ainult lastele, tuleb võimaldada tasuta nõustamine. Laste puhul – kui nüüd selle punkti juurde tagasi pöördume – on hädavajalik leida võimalus kasutada ka lastele spetsialiseerunud advokaate. On tarvis võtta kiireloomulised meetmed, et tugevdada sellist ennetustööd, nagu näiteks advokaatide, politseinike, kohtunike ja nõustajate koolitus. Mul on hea meel, et eesistujariik Hispaania kavatseb selle küsimusega tegeleva hakata.

Mario Borghesio, *fraktsiooni EFD nimel.* – (IT) Austatud juhataja, head kolleegid! Kuulsin täna volinikukandidaadi kuulamisel seoses inimkaubandusega väga konkreetset lubadust.

Mul oli hea meel kuulda siin väljendatud üksmeelset arvamust. Seda üksmeelt ei olnud küll kuulda siis, kui palju aastaid tagasi mõned siinseid istekohti täitvad inimesed – ma ise nende hulgas – hoiatasid massilise ebaseadusliku sissevõetud kaasnevate võimalike ohtude eest, mille hulka kuulub niisugust tööjõudu kasutavate kuritegelike organisatsioonide tegevuse märkimisväärne hoogustumine, inimkaubanduse ohud ja isegi elundikaubandus. Praeguseks on kõik selle nähtuse avastanud ning me võime kohustuse üksmeelsuse üle ainult heameelt tunda.

Siiski on tähtis mõista, et põhjus jääb ikka samaks. Inimkaubanduse põhjusel, päritolul, kasvupinnasel on üksainus nimi või peamine nimi, peamine põhjus: ebaseadusliku sissevõetud ulatus ning kohalike, Euroopast või väljastpoolt Euroopat pärit kuritegelike organisatsioonide selles mängitav roll, sest nüüd on meil juba ka selline inimkaubandus, mida väljaspool Euroopat asuvad organisatsioonid hõlpsasti juhivad.

Niisiis, võtame selle lähtepunktiks. Peaksime asuma läbimõeldud seisukohale, et see äärmiselt tõsine ja häbiväärne nähtus on massilise, ebaseadusliku, korralikult ohjeldamata sisserände üks alamliik või kaasnev tagajärg. Euroopal peaks jätkuma piisavalt julgust, et labidat labidaks nimetada.

Georgios Papanikolaou (PPE). – (EL) Austatud juhataja! Ka mina tahaksin selle väga tähtsa küsimuse autoreid omalt poolt õnnitleda. Me elame kaasajas, mil võiks oletada, et inimkaubandus on meie ühiskonnast likvideeritud. Näitajad seda kahjuks siiski ei kinnita. Näiteks: eeldatavasti langeb kogu maailmas igal aastal inimkaubanduse ohvriks rohkem kui 1 800 000 last ja noort. ÜRO näitajate kohaselt on Euroopa Liidus 270 000 ohvrit. Juba ainult Kreekas on prostitutsiooni otstarbel inimkaubanduse ohvriteks langenute oletatav arv tõusnud 40 000 inimeseni aastas. See number sisaldab naisi ja lapsi, kuid mitte muid inimkaubanduse vorme.

Kaks põhilist parameetrit, mida tahaksin muude parameetrite tähtsust vähendamata rõhutada, on järgmised: esiteks, Euroopa institutsiooniline raamistik võitluseks selle kuriteo vastu, mis on piiriülene ja mida teravdab ebaseaduslik sisseränne – nagu siin juba õigesti öeldi –, on ebapiisav. Sellepärast ongi meil tarvis suurendada panust tervikliku lähenemisviisi saavutamiseks ning see direktiiv, mida me ootame, on selles raamistikus väga oluline, nagu siin juba õigesti öeldi.

Teiseks on tuvastatud konkreetseid vajakajäämisi ohvrite kaitsmisel, seda eriti tugistruktuuride osas. Seepärast on tarvis – ning mul on hea meel seda eesistujariigilt Hispaaniale kuulda – teha kättesaadavaks rahalised vahendid ja infrastruktuurid ja luua uusi infrastruktuure ning muidugi võimaldada sellist toetust pakkuvale personalile vastav koolitus.

Sel kaasaegsel orjakaubanduse vormil ei saa ega tohigi olla kohta Euroopa Liidus, mis on rajatud inimõiguste ja inimväärikuse austamise põhimõttele.

Silvia Costa (S&D). – (IT) Austatud juhataja, head kolleegid! tahaksin väljendada oma suurt rahulolu selle üle, et tegeleme täna niisuguse teemaga, arutades olulist küsimust, mille eest ma autoreid soojalt tänan, ning ma tahaksin väljendada oma tänulikkust ka kõrgetasemelise koostöö eest, mida nägime kõigi poliitiliste fraktsioonide ja kahe komisjoni vahel.

Mul on ka väga hea meel kuulda väga tõsiseid kohustusi, mida võtsid komisjon ja eesistujariik Hispaania, ning ma loodan tõesti, et varsti koostatakse uus direktiiv vastavalt põhimõtetele, millel näib olevat väga üksmeelne toetus.

Arvan, et teame, et selle valdkonna numbroid on väga raske analüüsida, kuid me räägime vähemalt 300 000 inimesest, kellest 79% on naissoost ja paljud neist alaealised, keda igal aastal meie tsiviliseeritud Euroopasse salakaubana sisse tuuakse. Viimastel aastatel on numbrid kahjuks tõusnud. Ka sel põhjusel on meil tarvis väga tugevat arengut, pidades silmas uusi vastutusalasid, mis Euroopa Liidul on, ning samuti silmas pidades, et oleme mõned uuendused Stockholmi programmis juba heaks kiitnud.

See oli suur areng, kui kiitsime ELi tasemel heaks sätte – mis näiteks Itaalias on kehtinud juba 1998. aastast saadik –, millega ohvritele humanitaarabi korras elamisloa antakse. Peame siiski edusamme tegema ka ohvrite turvalisuse osas seoses nende kaitsega ning sotsiaalse ja tööalase taasintegreerimisega, võimalusega vältida tarbijaks olemist – millele peame mõtlema väga tõsiselt – ning veelgi tõsisemate ja tõhusamate meetmetega sanktsioonideks, mis peavad olema, nagu te ütlesite, volinik, ELi tasandil ühtlustatud.

Nõuame eriti, et ohvrite nõustumist nende ekspluateerimisega loetaks tähtsusetuks, pidades silmas tugevat šantaaži, mida sellistes olukordades kasutatakse.

Lõpetan väga lühidalt, lisades vaid niipalju: meil on tarvis mitte ainult erikaitset alaealistele, vaid peale selle ka kindlakujulist toetust isikutele, kes on inimkaubanduse mõne vormi all kannatanud veel kauem ja veel traagilisemalt juba oma teekonnal, kui meie rannikule ja meie territooriumidele jõudes.

Antonyia Parvanova (ALDE). – (BG) Austatud juhataja, head kolleegid! Ka mina tahaksin raportööridele, komisjonile ja eesistujariigile Hispaania tunnustust avaldada nende julguse eest, mis võimaldab meil sellele probleemile viimaks tõsise lahenduse leida. Kui räägime inimkaubandusest, siis on meil äärmiselt oluline mõelda, kuidas kehtestada ELi tasandil alaline poliitika. Selline poliitika soodustab koordineerimat lähenemisviisi ja võimaldab liikmesriikide meetmetel avaldada suuremat mõju seoses seaduste rakendamisega ning inimkaubanduse ohvritele pakutava kaitse ja abiga.

Inimkaubanduse vastu võitlemise Euroopa Liidu koordinaatori ametissemääramine, kes töötab justiitsasjade, põhiõiguste ja kodakondsuse eest vastutava voliniku otsese järelevalve all, tagab, et kõik liikmesriigid kasutavad

üht ja sedasama ühtset poliitilist lähenemisviisi selle raske kuriteoga tegelemisel. Koordinaatori tööks saab olema inimkaubandusega seotud probleemide ja allikate kindlakstegemine, ennetusmeetmete rakendamine, strateegiate väljatöötamine ja elluviimine Euroopa tasandil, sealhulgas aktiivne koostöö ja konsulteerimine kodanikuühiskonna agentuuridega, samuti teavitamiskampaaniate korraldamine ja meetmete kehtestamine, millega ohvrite kaitset tõhustada ja neile abi anda, ka taasintegreerumisprotsessis toetades.

Selle ülemaailmse rahvusvahelise probleemiga tegelemiseks on tarvis Euroopa tasandil kooskõlastatud strateegiat, mis tõhusalt suunab ja toetab liikmesriike nende ühistes jõupingutustes inimkaubanduse vastu võitlemisel. Täna teid väga tähelepanu eest!

Marina Yannakoudakis (ECR). – Üks isik on teise omanduses ja ülemvõimu abitu ohver – teile võib andeks anda, kui peate seda on inimkaubanduse määratluseks. Tegelikult on see orjuse määratlus.

Inimkaubandus on tänapäevane orjus. Inimeste salakaubavedu, olgu need naised, mehed või lapsed, on kuritegu ning selle esinemine aina sagedasem kõikides liikmesriikides. Äärmine vaesus, perekondade purunemine ja koduvägivald annavad inimkaubanduse sügavimatesse põhjustesse oma panuse. Oletame, et Ühendkuningriigis on umbes 5000 ohvrit, kellest 330 on lapsed.

Fraktsioon ECR tervitab seda arutelu. Riikide valitsused, õiguskaitseorganid ja piirikontrolliagentuurid peavad tegema koostööd. Ohvrite toetamiseks mõeldud mehhanismid vajavad tugevdamist. Algatused peavad olema jõulised, liikmesriikide juhitavad ja ELi poolt toetatavad.

Eva-Britt Svensson (GUE/NGL). – (SV) Kui poleks nõudlust inimesi odava tööjõuna eksploateerida, kui poleks nõudlust elundite järele, kui poleks nõudlust seksiteenuse ostmise järele – siis sellises maailmas poleks meil ka inimkaubandust.

Nõudlus on võtmesõna, kui räägime võitlusest inimkaubanduse vastu. Teine tähtis tegur on see, et maailma paljudes paikades elavad inimesed vaesuses ja ebainimlikes tingimustes, mille tulemusel nad võivad kergesti saagiks langeda neile, kes inimolendeid osta ja müüa tahavad.

Sellepärast peame tegema jõupingutusi mitte ainult nõudluse vähendamiseks, vaid muidugi ka ennetusmeetmeteks sel kujul, et parandada paljude inimeste elutingimusi nendes maailma paikades, kust ohvrid on toodud.

Mina ja Euroopa Ühendatud Vasakpoolsete / Põhjamaade Roheliste Vasakpoolsete liitfraktsioon tahaksime tänada Anna Hedhi ja Edit Bauerit ning nende kolleege kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjonist ning naiste õiguste ja soolise võrdsuslikkuse komisjonist. Tahaksin siiski näha mitmesuguseid eri ettepanekuid, kuidas saaks inimkaubanduse ohvreid toetada. Sunniviisilise töö ohvrid vajavad teistsuguseid meetmeid ja toetust kui seksiorjakaubanduse ohvrid.

Teresa Jiménez-Becerril Barrio (PPE). – (ES) ÜRO 2009. aasta raporti andmete kohaselt on Euroopa Liidus umbes 270 000 inimkaubanduse ohvrit. Seda arvu meeles hoides peame tagama, et Euroopa Liidu tegevus oleks rajatud eelkõige ohvrite kaitsmisele, keskendudes eriti naiste ja laste olukorrale, kes on kõige haavatavamad.

Me ei saa jätkata eemalt vaatamist ja jääda ükskõikseks toimuva näitemängu suhtes, mille kõrvaletenduseks on meie silme ees avanev seksuaalne eksploatatsioon. Sel põhjusel toetan täielikult parlamendi nõudmist, et abi ohvritele peaks olema tingimusetu ning et tuleks vastu võtta jõulisemad meetodid ja karmimad karistused, nagu Jacques Barrot meile just ütles.

Seda öelnud, tahaksin pöörduda eesistujariigi Hispaania, Euroopa Komisjoni ja nõukogu poole palvega kasutada inimkaubanduse ohvrite kaitsmiseks kõiki nende käsutuses olevaid Euroopa õigusakte, nii kehtivaid kui ka kavandatavaid. Arvan, et kavandatav Euroopa ohvritekaitse süsteem, mida ma eesistujariigilt Hispaanialt Stockholmi programmi arutelude ajal isiklikult nõudsin ja mis hakkab nüüd viimaks vilja kandma, saab selliste kuritegude vastu võitlemise tõhusaks vahendiks. Loodan eesistujariigilt Hispaanialt kindlaid kohustusi, nagu oleme juba näinud, tagamaks, et see süsteem pakub ohvritele erikaitsemeetmeid, mis oleksid tulemusrikkad kogu Euroopa Liidus.

Loodan, et meie, kes me vastutame meetmete võtmise eest kõige raskemate probleemide lahendamiseks meie ühiskonnas, leiame tõelise ja olemusliku vastuse sellele äärmiselt raskele inimkaubanduse probleemile ning meie sõnad ei jää tühjadeks lubadusteks. Seda võlgname tõepoolest kõigile ohvritele.

Monika Flašíková Beňová (S&D). – (SK) Tahaksin kõigepealt avaldada tunnustust oma kaasparlamentdiliikmetele Anna Hedhile ja Edit Bauerile, kuna nad lähenesid piiratud ajale vaatamata sellele teemale väga ulatuslikult!

Ma toetan seda küsimust ning tahaksin lisada mõned faktilised tähelepanekud ja märkused. Tavalistel inimestel ei ole harilikult inimkaubanduse tohutust ulatusest ettekujutust. Tegelikult on see kolmas kõige tulutoovam ebaseaduslik kaubanduslik maailmas. Asjaolu, et peamiselt kaubitsetakse naiste ja lastega, muudab selle tohutu äri veelgi ebainimlikumaks. Meie reageering sellele peab olema laiaulatuslik ja kontsentreeritud. Meie võitlus peab olema ühevõrra tõhus inimkaubanduse kolmnurga kõigis punktides – see peab mõjutama tarnimist ja nõudlust, aga ka kaubitsejaid endid. Tarnimine toimub eelkõige sealt, kus valitsevad ebainimlikud elutingimused, vaesus ja selle feminiseerumine, tööpuudus, naiste vastu suunatud vägivald ning üldine rõhumine ja ebastabiilsus, mis ohustavad meeleheitel inimolendeid. Sellepärast peaksime tegema kõik, mis meie võimuses, et aidata kuritegeliku inimkaubanduse ohvriteks langevatel inimestel elada väärikamat elu nii Euroopa Liidus kui ka sellest väljaspool.

Nõudluse külg väärib karme karistusi. Need, kes meeleheitel või ärakasutatud inimeste ekspluateerimisest majanduse hallis tsoonis kasu saavad, ei tohi karistamatult pääseda. Neid, kes selliseid teenuseid pakuvad või neid teadlikult kasutavad, tuleks samuti karistada.

Lõpetuseks ütlen, et inimkaubandusega tegelejad väärivad hoiatavat karistamist – selle valdkonna organiseeritud kuritegevus peab olema prioriteetne sihtmärk niisugustele organisatsioonidele nagu EUROJUST, EUROPOL ja FRONTEX.

Cecilia Wikström (ALDE). – (SV) Orjust ei ole veel kaotatud, nagu paljud siin täiskogul juba rõhutasid. Kaasaegne orjus võtab seksikaubanduse kuju ning jätkub siin ja praegu. Naiste, tüdrukute ja poiste kehasid müüakse nagu lihatükke, täpselt samamoodi nagu mis tahes muid kaupu, ja seda juhtub kogu aeg.

Inimestelt on röövitud nende kõige põhilisemad inimõigused ja muudetud nad kaasaegseteks orjadeks meie mitmetes liikmesriikides. Seda peaks võtma Euroopa suurima läbikukkumisena ja vajakajäämisena ning sellega peab tegelema hakkama, piirates ja likvideerides nii tarnimise kui ka nõudluse.

Minu kodumaal Rootsis jõustus kümme aastat tagasi seadus, mille kohaselt on seksi ostmine kuritegu. See on tähtis seadus, sest selle kaudu annab ühiskond märku, et ükski inimolend pole müügiks. Orjade müük Ameerikas kuulutati ebaseaduslikuks 1807. aastal, ent see jätkub ikka veel otse meie Euroopa keskel. On juba aeg see ajaloo pimedasse prügikasti heita. On meie aeg ja meie kohus teha kõik, mida suudame, ja ma tahaksin tänada autoreid, Anna Hedhi ja Edit Bauerit, nende suurepärase töö eest, millest on kasu meile kõigile!

Ryszard Czarnecki (ECR). – (PL) Lugupeetud juhataja! Mõne minuti eest rõhutas Roheliste partei esindaja väga õigesti, et see teema – inimkaubandus ehk elusate inimeste müümine – ei ole välisprobleem, mille Euroopa Liit on importinud. See on ka siseprobleem. Ka minu riigi kodanikke on vähemalt mõnesse Euroopa Liidu liikmesriiki müüdnud. See on väga tähenduslik ja tõsine probleem. Olen veendunud, et selles küsimuses on tarvis tugevat ühist tegutsemist ja mitte ainult ELi institutsioonide, vaid ka iga liikmesriigi tegutsemist. Tuletan siinkohal meelde paar aastat tagasi aset leidnud vahejuhtumit, kui Itaalia politsei ja valitsus tegid teatavale Poolast saadud teabele reageerides lõpu inimkaubanduse juhtudele, mille käigus palgati Itaalias ebaseaduslikult Poola töölisi. Ka see on inimkaubandus ja me ei tohi selle puhul vaikida.

Zuzana Roithová (PPE). – (CS) Head kolleegid! Igal aastal kuritarvitatakse orjatööks rohkem kui miljonit inimest ning neist 90% kuritarvitatakse seksiteenuste eesmärgil. Ainult 3000 ohvrit on abi saanud ja kõigest 1500 juhtu on kohtu ette toodud, kuigi kogu Euroopa Liidus kvalifitseerub see kuriteoks. Uuringud on näidanud, et inimkaubandusest saadav tulu ületab narkootikumide salakaubaveost ja vahendamisest saadava. Sedalaadi organiseeritud kuritegevus on kasvanud koos liidu laienemisega ida suunas. Ja ikkagi pole meil veel ühist strateegiat ega eri institutsioonide ja liikmesriikide võetud meetmete kooskõlastamist. Nad ei peaks vastu seisma oma õigusaktide ühtlustamisele, kuigi seda ei ole asutamislepingutes konkreetselt paika pandud.

Sellepärast palun ma eesistujariigil Hispaanial viia lõpule läbirääkimised liikmesriikidega karistuste ja sanktsioonide ühise kindlaksmääramise üle. Tahaksin rõhutada, et uus direktiiv, mida me ootame, peaks tõhusamalt võitlema ka ebaseaduslike seksiteenuste nõudluse vastu. Tegelikult on ärevusttekitav, et suurenema on hakanud just nimelt laste kuritarvitamine. Suhtarvuliselt läheneb see 20 protsendile. Puudub ka tõhus ennetus- ja koolitustöö, mis oleks suunatud nii lastele kui ka nende vanematele. Kas teate, et ainult 4% kuritarvitatud laste vanematest tunnistasid, et nende lapsi on kohtumistele meelitatud Interneti kaudu? 2008. aasta jooksul avastati tervelt 1500 veebisaiti, kus lapsi seksuaalselt kuritarvitati. See, mida me Euroopa

Liidu kodanikele kahtlemata võlgne, on uus, kooskõlastatud lähenemisviis ning õigusaktide ühtlustamine, et võidelda ka nõudlusega ning loomulikult inimkaubanduse endaga. Sellepärast nõuan ma tungivalt, et komisjon esitaks võimalikult lühikese aja jooksul Euroopa Parlamendile kõikehõlmava õigusloome ettepaneku tõhusamaks võitluseks inimkaubanduse vastu.

Britta Thomsen (S&D). – (DA) Austatud juhataja, head kolleegid! Tahaksin selle olulise algatuse autoreid tänada, kuna ELi ees seisab tohutu väljakutse: inimkaubandust ennetada ja selle vastu võidelda. Inimkaubandus on kiiresti kasvav tulus äri ning see on ka ahvatlev, kuna karistused on võrreldes muude organiseeritud kuritegevuse rahategemise moodustega, näiteks narko- ja relvakaubandusega, leebed. Järelikult peame sellega tegelejaid kõvasti karistama.

Inimkaubanduse ohvrid on kõige haavatavamad ja kaitsetumad inimesed ning nad vajavad meie kaitset. Me ei tohi neid tagasi saata kaubitsejate käte vahele. Neile tuleb anda elamisloa. Peale selle peame keskenduma ka nõudlusele nende teenuste järele, mida pakuvad salakaubana sissetoodud inimesed, ning rakendama mitmesuguseid meetmeid, näiteks seksi ostmise kuriteoks kuulutamine ja karmimate sanktsioonide kasutamine nende suhtes, kes salakaubana sissetoodud tööjõudu kasutavad. Sellepärast on mul hea meel, et komisjon kaalub salakaubana sissetoodud inimeste kuritarvitamise kuriteoks tunnistamist.

Vilija Blinkevičiūtė (S&D). – (LT) Viimaste päevade sündmused Leedus, kui arreteeriti inimkaubandusest kasu saanud organiseeritud jõuk, näitasid taas, et see kuritegu on laialt levinud nähtus, mis majandus- ja finantskriisi ajal on isegi veel rohkem hoogu saanud. Praegu on peaaegu 90% inimkaubanduse ohvritest naised ja lapsed, kellest enamik langeb ohvriks vaesuse tõttu, kui nad püüavad ellujäämisvahendeid leida. Inimkaubandus on kohutav kuritegu ja inimväärikuse äärmuslik alandamine. Ei ole midagi hullemat kui orjusse müümine. Sellepärast on väga oluline tugevdada koostööd liikmesriikide vahel ja kolmandate riikidega, et tagada dialoog valitsusväliste organisatsioonidega, ning kutsuda komisjoni üles looma nende küsimustega tegelemiseks Euroopa koordinaatori ametikoht. Samuti on hädavajalik kindlustada inimkaubanduse ohvrite julgeolek ja nende täielik integreerumine. Selle kohutava kuriteo täideviijatel, organiseerijatel või sponsoritel ei tohi lasta vastutusest pääseda.

Miroslav Mikolášik (PPE). – (SK) Tahaksin õnnitleda selle küsimuse autoreid Anna Hedhi ja Edit Bauerit! Tahaksin öelda, et inimkaubandus on üks rahvusvahelise kuritegevuse tulusamaid vorme ning eri raportite ja allikate kohaselt on selle ülemaailmne ulatus 700 000 kuni 2 miljonit inimest, kuid oletatakse ka rohkem, kellest 300 000 kuni 500 000 isikut on juba ainult Euroopa Liitu suunduva inimkaubanduse ohvrid.

Kehtiv õiguslik raamistik näib olevat ebapiisav. Seepärast toetan täielikult tõhusate meetmete vastuvõtmist lähemas tulevikus, et tugevdada nii inimkaubanduse ennetamist kui ka tõkestamist. Tuleks kehtestada karmimad sanktsioonid otsestele täideviijatele, sealhulgas juriidilistele isikutele, aga ka ohvrite pakutavate teenuste kasutajatele. Teisest küljest usun kindlalt, et ohvritele tuleb tagada tugev kaitse koos õiglase ja piisava kompensatsiooniga olenemata liikmesriigist, milles nad asuvad või kus kuritegu on toime pandud. Osutatud kaitse, abi ja toetus ei tohi kaasa tuua järjekordset ohvriks sattumist ning ma tahaksin öelda ka seda, et alaealistega seotud sätteid väärivad nende haavatavuse ja kergeusklikkuse tõttu erilist tähelepanu.

Tahaksin lõpetuseks öelda, et inimkaubandus toimub sageli ka elundite hankimise eesmärgil.

Karin Kadenbach (S&D). – (DE) Austatud juhataja! On üpris tähenduslik, et peaksime täna siin inimkaubandust arutama, kuna see teema on ikka veel tabu ning siiani on kahjuks meie kõrgelt arenenud ühiskonnas naised need, kes väga tihti sellise inimkaubanduse ohvriks langevad. Eelkõige ja peamiselt pean ma silmas prostitutsiooni, aga ka lapsi. Tihtipeale ei taha me seda näha. Edukaks inimkaubandusevastase võitluse programmiks on meil tarvis esmatähtsaks muuta haridus ja teadlikkuse tõstmine ning järgmisena on meil tarvis raha. Peame seda oma kaalutlustes kohe algusest peale arvesse võtma, kuna eesmärgiks ei saa olla ainult kurjategijate arreteerimine ja karistuste täideviimine. Peame püüdma saavutada ka ohvrite kaitset, mis tähendab, et ohvrid ei muutu enam teist korda ohvriteks, vaid et meil on ka rahalisi vahendeid nende taasintegreerimiseks ühiskonda. Peame eesmärgiks seadma laste kogetud traumade kõrvaldamise ning esmatähtsaks pidama naiste integreerimist meie töötavasse maailma, seaduslikult töötavasse maailma.

Catherine Bearder (ALDE). – Austatud juhataja! Euroopa tegutsemine selles küsimuses on juba ammu hiljaks jäänud, nii et mul oli hea meel kuulda Diego López Garrido tähelepanekuid laste kohta, voliniku kommentaare ning täna hommikul volinikukandidaadi Malmströmi plaane esitada selles valdkonnas uus esmatähtis direktiiv.

Tahan innustada nii nõukogu kui ka komisjoni põhjalikult vaatlema ohvrite toetussüsteemi, eelkõige inimkaubanduse ohvriks langenud laste erivajaduste osas, kelle vajadused selliste täiskasvanute omadest

suuresti erinevad. Ühendkuningriigis tuvastati juba üksnes eelmisel aastal 325 last, kes võivad olla inimkaubanduse ohvrid. Paljud neist olid Ühendkuningriigi kodanikud, kellega kaubeldi Ühendkuningriigi piires, mitte väljastpoolt tarnitud, kui tohiksin sellist väljendit kasutada.

Minu valimispiirkonnas on lapsi, kellega kaubeldi, kuid me avastasime, et isegi pärast sotsiaalteenistustes arvelevõtmist paljud sellised lapsed lihtsalt kadusid, sest nad olid endiselt oma kaubitsejate meelevaldas. Nood leidsid, et on väga lihtne need lapsed edasi müüa. Samasugused asjad juhtuvad kõikjal Euroopa Liidus ja me peame sellele lõpu tegema. Inimkaubanduse ohvrid on hääletud ja haavatavad ning loodavad Euroopa Liidu peale, et see niisuguse jäleda kuritegevuse lõpetamiseks nende eest kõneleks ja nende eest hoolt kannaks.

Franz Obermayr (NI). – (DE) Lugupeetud juhataja! Kerjamine, prostitutsioon, vargused ja sissevõtmised – kõigeks selleks ja muudeks sarnasteks ebameeldivateks tegevusteks vajavad inimkaubitsejad ja smugeldajad inimesi, eelkõige naisi ja lapsi. Räägime praegu raskesti avastatavate kuritegude toimepanemisest, mille puhul suurest arvust juhtumitest üldse ei teatagi. Siinkohal tahaksin rõhutada, et mu kodumaa Austria on eriti kahjustatud kui populaarne transiidiriik, aga ka kui populaarne sihtkohariik. Sellepärast peame teadlikud olema sellest, et rõhuv enamus inimeste salakaubaveoga tegelevatest jõukudest toimetab inimesi Kagu-Euroopast Kesk-Euroopasse ning et nende ohvrid pole värvatud üksnes kolmandatest riikidest, vaid on pärit ka liikmesriikidest endist. Tõsiasi on see, et niisuguste juhtumite arv on tõusnud ja meie piirikontroll vaevu tegutseb.

Silmas pidades asjade sellist arengut ning kinnitust leidnud tegelikkust, et salakaubavedu toimub tihtipeale bussidega – kuritegelik turism –, peab esitama küsimuse, kas niisuguses olukorras oleks ehk mõtet Europoli, Frontexi ja teiste koostatavatele raportitele taastada lisaks asjakohastel piirialadel piirikontroll ning vajaduse korral Schengeni leping kindlaksmääratud ajaks peatada.

Anna Záborská (PPE). – (SK) Önnitlen autoreid esitatud küsimuse puhul ja teid, volinik, vastuse puhul!

Tahaksin rõhutada üht paljudest selle probleemiga seotud teemadest. Resolutsiooni ettepanekus sedastatakse, et lapsed on eriti haavatavad ning seega suuremas ohus inimkaubanduse ohvriks langeda. Samas öeldakse seal, et 79% inimkaubanduse kindlakstehtud ohvritest on naised ja tüdrukud. Siiski ei mainita, et vanematel võiks olla esmane roll laste kaitsmisel inimkaubanduse eest. Vanemad tihtipeale isegi ei aima, millises ohus nende lapsed on, või ei tunne üldse huvi, kuidas nad oma vaba aega veedavad. Seoses ennetamisega olen korduvalt teinud ettepaneku üle-euroopaliseks kampaaniaks nimetusega „Kas sa tead, kus su laps praegu on?“ See kampaania peaks vanemaid valvsaks muutma ohtude suhtes, mis nende lapsi ähvardavad. Usun kindlalt, et me saame lapsi inimkaubanduse eest kaitsta üksnes siis, kui teeme vanematega koostööd. Kahjuks pole vanemaid resolutsiooni ettepanekus kusagil nimetatud.

Artur Zasada (PPE). – (PL) Lugupeetud juhataja! Tänase arutelu kontekstis on tarvis tähelepanu pöörata kolmele probleemile, mis nõuavad erilist tähelepanu. Liiga vähe kurjategijaid on kohtu ette toodud. Vaatamata sellele, et inimkaubandusega seotud kriminaalmenetluste arv suureneb, on see kordasaadetud kuritegude arvust ikka veel palju kordi väiksem.

Ohvrid ei saa asjakohast abi, varjupaika ega kompensatsiooni. Euroopas toimuva inimkaubanduse oletatavat ulatust meeles pidades tuleks märkida, et üksnes mõned riigid on võtnud meetmeid, mida saab tegelikult reageeringuks nimetada.

Kolmandaks, olukorra üle puudub piisav kontroll. On selge, et see probleem ei kahjusta üksnes Euroopa Liitu. Sellepärast on oluliselt tähtis, et liit teeks veelgi tihedamat koostööd asjakohaste rahvusvaheliste organisatsioonidega, et kehtestada uus standard selle kohutavalt ohtliku nähtusega võitlemiseks.

Diego López Garrido, nõukogu esistuja. – (ES) Usun, et sellest laiaulatuslikust arutelust on kasu olnud rõhutamaks, et meie ees seisab tohutu probleem – selline probleem, mis esitab meile tohutu väljakutse. Mul on hea meel, et see arutelu toimub just päeval, mil ma esimest korda Euroopa Parlamendi ees kõnelen, mis on mulle kahtlemata auks. Mul on hea meel, et see on juhtunud nende kahe olulise arutelu ajal, mida täna õhtul siin tähtsas ja võimsas parlamendis on peetud.

Usun, et ei piisa, kui sellele tohutule probleemile lihtsalt osutada või kui seda kajastada. Peame sellega tegelema kogu jõust, sest see on väga tõsine probleem ja meie vastas seisvad vaenlased on väga tugevad. Sellepärast vajame probleemiga tegelemiseks tugevat poliitilist tahet. Täna õhtul on siin seda tugevat poliitilist tahet üles näidatud – ja kuidas veel! Võin teile kinnitada, et esistujariik Hispaania demonstreerib oma kavatsust koos kõigi muude Euroopa institutsioonidega selle küsimusega tegeleda.

Usun, et võime öelda ka seda, et see on probleem, millega tuleb tegelda Euroopa perspektiivist. Olete väga selgelt väljendanud, kuidas sellised asjad Euroopas juhtuvad; Nadja Hirsch tõi selle selgelt välja ning Georgios Papanikolaou ja Antonya Parvanova rääkisid selle küsimuse piiriülesest olemusest. See toimub Euroopas ja me peame sellega tegelema Euroopas. On juba palju kordi korratud ja ma kordan ka praegu: on väga oluline, et komisjon teeks võimalikult kiiresti direktiivi ettepaneku, et probleemiga sellest vaatenurgast tegelda. Arvan, et Zuzana Roithová ütles seda oma sõnavõttus väga kokkuvõtlikult.

Arvan, et kolm peamist aspekti, mida peame Euroopa väljaantavas määruses käsitlema ja rõhutama seoses selle tööga, mis Euroopal tuleb ära teha, peavad olema järgmised. Esiteks ohvrite kaitsmine. Ohvrite kaitsmine on keskne aspekt ning kindlasti selline, millest on täna õhtul kõige rohkem räägitud. Küsimuse autorid, Judith Sargentini, Cornelia Ernst, Britta Thomsen ja teised kõnelejad tõid esile, kui tähtis on ohvrite kaitsmine, millele tavapäraselt viidatakse eelkõige seoses naiste ja lastega – kõige haavatavamate inimestega. Ka Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Karin Kadenbach ja Cathrine Bearder väljendasid ilmekalt vajadust kehtestada ohvrite kaitsmise süsteem, mis on oluliselt tähtis instrument ja üheks prioriteediks eesistujariigile Hispaaniale.

Seega on ohvrite kaitsmine esikohal. Teiseks peame tegelema kurjategijate väsimatu jälitamise ja karmi karistamisega – Zbigniew Ziobro väljendas seda oma sõnavõttus väga jõuliselt. Kolmandaks peame arvesse võtma nõudlust nende teenuste järele. Seda teemat on raske käsitleda, ent see on osa probleemist ning tuleb seega minu arvates kaasata kui üks kolmest peamisest aspektist, millele minu arvates tuleb rajada ülemaailmne lähenemisviis. Nagu ma juba enne teatasin, kallid kolleegid, on eesistujariik Hispaania praegu ja ka edaspidi absoluutselt pühendunud niivõrd tohutu tähtsusega teemale nagu see.

Jacques Barrot, komisjoni asepresident. – (FR) Austatud juhataja! Arvan, et sellest arutelust on palju kasu olnud tulevikus ettevalmistatava direktiivi selgitamiseks ning ma võin muidugi kinnitada, minister, et komisjon kavatses selle esitada kevadel.

Tahaksin korrata Claude Moraes'i kommentaare, öeldes, et peame kasutama kõige kaasaegsemaid vahendeid võitlemiseks selle nuhtluse vastu, mille kordasaatmiseks sageli samuti kõige kaasaegsemaid meetodeid kasutatakse, ning et me peame võitlema eksploateerimise kõikide vormide vastu.

Minister, ütlesite just praegu, et meil on kolm sammast: ohvrid, karistuste karmus ja siis see nõudluse küsimus. Tahaksin ohvrite ja nende kaitsmise teemat mõnevõrra rõhutada, kuna raamotsuses oleme juba läbi rääkinud tingimusetu toetuse andmise kõigile ohvritele, kriminaalmenetluse immuunsuse ja õigusabi saamise õiguse. Peale selle kavatseme tulevases direktiivis käsitleda majutust, arstiabi ja psühholoogilist abi, nõustamist ja teavitamist, ohvrite arusaadava keele kasutamist ning siis veel kõikvõimalikke täiendavaid toetusi.

Vastuseks Anna Záborskáale tahaksin lisada, et muidugi hakkab komisjon oma saatjateta alaealiste olukorda käsitlevas tegevuskavas tegelema inimkaubanduse lapsohvrite puhul teemadega, mis on seotud selle nuhtluse ennetamisega, samuti nende laste kaitse, tagasitoomise ja taasintegreerimisega. Muide, minister, see oligi eesistujariigi Hispaania tungiv nõudmine.

Seepärast esitamegi selle tegevuskava, mille kolleegium võtab vastu 2010. aasta kevadel, nii et nõukogu ja Euroopa Komisjon saavad seda vaagida. Selles tegevuskavas tehakse mitmes tegevusvaldkonnas ettepanekuid, kuidas tegelda selle nähtuse tekitatud peamiste väljakutsetega, mis kahjustavad eri olukordades Euroopa Liitu saabuvald saatjata alaealisi, ning juhendatakse lapse parimatest huvidest.

Siiski on õigus ka Anna Záborskál. Tuleb järk-järgult kaasata perekonnad, et kontrollida eelkõige Interneti kasutamist, mis seab lapsed taas kord uutesse ohtudesse.

Nagu te ütlesite, minister, on Euroopa Parlamendis poliitiline tahe olemas. Usun, et komisjon on selle direktiivi eelnõu juures juba korralikku ettevalmistustööd teinud. Komisjon esitab selle peagi ning ma tahaksin Euroopa Parlamenti tänada, et see on pakkunud mitte ainult oma täielikku toetust, vaid ka laia valiku väga huvitavaid ideid, mis selle arutelu käigus esile kerkisid! Tahaksin kõiki sõnavõtjaid veel kord tänada! Usun tõesti, et Euroopa Parlamendil on selle suure nuhtluse vastu võitlemisel täita oluliselt tähtis roll.

Juhataja. – Arutelu on lõppenud.

Hääletus toimub veebruari esimesel osaistungjärgul.

Kirjalikud avaldused (artikkel 149)

Liam Aylward (ALDE), kirjalikult. – (GA) Need, kes on inimkaubandusega seotud, ei tee mingit vahet meeste, naiste või laste vahel, kui saavad nendega kauplemisel vaid raha teenida. Sageli ongi kõige suuremas ohus

just lapsed. Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni andmete kohaselt on laste tööjõudu praegu kaasatud umbkaudu 218 miljonit last. Täpset arvu pole siiski võimalik öelda, kuna need lapsed on kaasatud prostitutsiooni, orjusse, sunniviisilisse töösse ja nõnda edasi; valdkondadesse, mille kohta täpsed arvud pole kättesaadavad. EL peab esmajärjekorras tegelema inimkaubandusega tööturul. Minu meelest on julgustav, et see probleem on eesistujariigi Hispaania prioriteediks, ning ma loodan, et nõukogu liikmed hakkavad koostööd tegema, et paigutada inimkaubanduse ja laste tööga seotud probleemid ELi õigusloome keskmesse, ning eelkõige, et neid küsimusi käsitletaks seoses kaubanduslepingutega. Ülemaailmsetes kaubandusküsimustes mängitava tähtsa rolli tulemusena ja oma pühendumuse tõttu inimõiguste kaitsele on Euroopa Liidul kohustus võidelda inimkaubanduse ja laste töö vastu.

Nessa Childers (S&D), kirjalikult. – Inimkaubandus on hukkamõistetav kõikjal maailmas, kuid eriti häbiväärne Euroopa Liidus, kui meie rahvusvahelise koostöö kõrget taset ja ressursse arvesse võtta. Eelkõige seksiaäris kasutatavate noorte naistega kauplemine on Euroopa killustatud mineviku igand ning peab muutuma osaks Euroopa ajaloost. Selles osas peab Euroopa Liit võtma komisjoni uue koosseisu viieaastaseks ametiajaks kohustuse tugevdada julgeolekut piiridel ning tungivalt paluma liikmesriikide valitsustel rohkem tegelda seksiaäri probleemiga, eriti kui see hõlmab teisest riigist salakaubana sissetoodud noori naisi. Praegu on enamikus riikidest vastavad seadused olemas, kuid neid lihtsalt ei kehtestata.

Vasilica Viorica Dăncilă (S&D), kirjalikult. – (RO) Kiirus, millega see arutelu nii kiiresti pärast Lissaboni lepingu jõustumist algatati, on mitte ainult õigusloome vaatekohast õigeaegne, vaid majanduskriisi teravatud olukorra tõttu ka absoluutselt vajalik. Vaesus, töökohtade kaotamine, väljavaadete puudumine noortel inimestel, täpse teabe puudumine kaasnevate ohtude kohta ning isegi minimaalsel tasemel seksihariduse puudumine on mõned tegurid, mis aitavad märkimisväärselt kaasa potentsiaalsete ohvrite haavatava olukorra tekitamisele. Ma usun, et ennetusmeetmete tõhustamiseks on tarvis jõulist teabekampaaniat, seda eelkõige alaealiste jaoks, kes on pärit ebasoodsamas olukorras olevatest piirkondadest ja ühiskonnakihtidest. Me ei saa rääkida konkreetsest võitlusest naistele suunatud salakaubandusega, kaalumata jõulisi meetmeid võitlemiseks kuritegevusega ning võrgustikega, mis kontrollivad inimkaubandust, mis Balkani ja Vahemere piirkonnas on äärmiselt ulatuslik. Tahan rõhutada, et on tarvis meetmeid, millega vähendada nõudlust prostitutsiooni järele, ning otsesimaks viisiks on seejuures meetmete võtmine klientide karistamiseks. Peaksin mainima, et tarvis on ka inimkaubanduse vastu võitlemiseks mõeldud kavade paremat rahastamist. Ma kutsun üles karmide karistuste õigusaktide vastuvõtmisele ning liikmesriikide tihedamale koostööle Euroopa volitatud institutsioonidega: Europoli, Frontexi ja Eurojustiga!

Kinga Göncz (S&D), kirjalikult. – (HU) Kuigi kaks praegu kehtivat Euroopa õigusakti käsitlevad inimkaubandust ja selle ohvreid, suhtuvad Euroopa Liidu liikmesriigid tegelikkuses neisse isikutesse kui ebaseaduslikesse sissetöötajatesse. On väga oluline nende kahe vahel vahet teha. Ebaseaduslikud sissetöötajad on sageli sunnitud oma kodud maha jätma mingitel finantsilistel või ühiskondlikel põhjustel ning nad saavad Euroopa territooriumile ebaseaduslikult, kuid siiski omaenda otsuse tulemusena. Inimkaubanduse ohvrid ei ole ise selle kohta vaba ja teavitatud otsust langetanud. Neid tuleb kohelda täielike ohvritena.

ELi liikmesriigid peavad ohvritele asjakohast kaitset pakkuma. Nad peaksid tagama mitte ainult juriidilist või füüsilist kaitset, vaid ka arstiabi, psühholoogilist abi ja sotsiaalset rehabiliteerimist, ning neile, kes koostööd teevad, tuleks inimkaubanduse juhtumi uurimise ajaks anda ka elamisluba. Peale selle on oluline, et komisjon kasutaks teabekampaaniaid, et aidata tagada, et kõik need, kes võivad ohus olla, saaksid teadlikuks oma õigustest, võimalustest ja ohtudest nii Euroopa Liidus kui ka kolmandates riikides, ning et komisjon teeks kõik võimaliku tagamaks, et liikmesriigid asjakohased Euroopa õigusaktid nõuetekohaselt üle võtavad ja neid rakendavad. Arvestades, et inimkaubanduse küsimus jääb mitme voliniku pädevusalasse, nende hulgas õiguse, vabaduse ja turvalisuse volinik, välissuhete volinik ning tööhõive, sotsiaalküsimuste ja võrdsete võimaluste volinik, vääriks kaalumist koordinaatori ametisse nimetamine, kes suudaks teha tõhusat koostööd, et tagada selle probleemi asjakohane käsitlemine.

Zita Gurmai (S&D), kirjalikult. – Naised ja lapsed on inimkaubanduse peamised ohvrid. Kui sõnastatakse nõukogu uus inimkaubandust käsitlev raamotsus, tuleb naised ja lapsed asetada meetme keskmesse. Sellepärast nõustun ma arvamustega, mis tõdevad, et kogu Euroopa Liidust tuleb võimalikult kiiresti koguda andmeid soolise vägivalla kohta. Ohvrite kaitsmine maksab raha ja seda elupäästvat raha tuleks mõistlikult kasutada. Peaksime meele pidama, et usaldusväärsete ja võrreldavate andmeteta ei suuda me rahalisi vahendeid asjakohasel viisil asjakohasesse kohta suunata. Peame olema teadlikud ka tõsiasjast, et eri liikmesriigid ja eelkõige eri kultuurid käsitlevad probleeme erinevalt. On liikmesriike, kus ohvrite kaitse on hästi korraldatud ja kõigile kättesaadav, nagu Hispaanias, ja liikmesriike, kus see ei tule peaaegu kõne allagi. See tähendab mitte ainult seda, et peame rahalisi vahendeid mõistlikult jaotama, vaid me peame leidma ka praktilisi ja statistilisi

lahendusi (ja nimelt vähemalt Euroopa miinimumstandardite piires), et tegelda varjatuse probleemiga ning sellele küsimusele vajaduse korral tähelepanu juhtida.

Jim Higgins (PPE), kirjalikult. – Inimkaubanduse probleem on meil päevakorral olnud juba tükk aega, kuid selle asemel, et küsimus käsile võtta, jäävad liikmesriigid süüdistama meie individuaalseid ja kollektiivseid ebaõnnestumisi naiste ekspluateerimise ja alandamise probleemiga tegelemisel. Kuigi vaba liikumine lihtsustab inimkaubandust selles mõttes, et on kaotatud piirikontroll, võiks teisest küljest arvata, et tugevnenud politseikoostöö soodustab probleemi lahendamist. Igatahes on kindel, et poliitiline tahe siin puudub. 2005. aasta maiks oli Euroopa Nõukogu inimkaubandusevastaste meetmete konventsiooni ratifitseerinud ainult üheksa liikmesriiki ning kuigi kaks kolmandikku prostitutsiooniks smugeldatud naistest tuleb Ida-Euroopast, ei ole Tšehhi Vabariik ja Eesti konventsioonile veel alla kirjutanud. Peale selle, et puudub poliitiline tahe, puudub veel ka politsei tahe. Paljud kohtuotsused on probleemi tõsidusega võrreldes naeruväärsed; politsei ei näe inimkaubanduses üldse mingit kuritegu.

Marian-Jean Marinescu (PPE), kirjalikult. – (RO)

ÜRO oletuste kohaselt oli Euroopa Liidus 2009. aastal umbes 270 000 inimkaubanduse ohvrit. Euroopa Liit peab lähimas tulevikus võtma endale kohustuse ja välja tulema õigusloome dokumentidega, mis hõlmavad nii inimkaubanduse ennetamist kui ka selle vastu võitlemist, peale selle veel inimkaubanduse ohvrite õiguste kaitsmist. Euroopa tulevased õigusaktid peavad korrigeerima kaubitsejate suhtes võetavate sanktsioonide taset, nii et see oleks vastavuses kuriteo raskusega. Rahvusvaheline juriidiline koostöö, ühistegevus alaealiste kaitse kõikide agentuuride ja inimõiguste eest võitlejate vahel, konkreetsete fondide loomine rahalise toetuse võimaldamiseks ning ohvrite tõhus kaitse – need on kõik valdkonnad, mida tuleb tugevdada. Peale selle on mul tunne, et Eurojust, Europol ja Frontex tuleb veelgi tugevamalt kaasata inimkaubanduse vastasesse võitlusesse ja ohvrite kaitsmisse, samuti ka andmete kogumisse ja võrdleva statistika koostamisse selle nähtuse kohta.

11. Järgmise istungi päevakord (vt protokoll)

12. Istungi lõpp

(Istung lõpetati kell 24.00)